

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERDEKİ
AKADEMİK TÜRKÇE SÖZ VARLIĞI İLE AKADEMİK TÜRKÇE
KİTAPLARINDAKİ SÖZ VARLIĞI

DOKTORA TEZİ

SAFA EROĞLU

DANIŞMAN
PROF. DR. ALPASLAN OKUR

EKİM 2022

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERDEKİ
AKADEMİK TÜRKÇE SÖZ VARLIĞI İLE AKADEMİK TÜRKÇE
KİTAPLARINDAKİ SÖZ VARLIĞI

DOKTORA TEZİ

SAFA EROĞLU

DANIŞMAN
PROF. DR. ALPASLAN OKUR

EKİM 2022

BİLDİRİM

- Doktora tezimi Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün Tez-Proje Yazım Kılavuzuna uygun hazırladığımı,
- Tezimde yer alan görsel ve yazılı tüm bilgi ve belgeleri etik ve akademik kurallara uygun olarak sunduğumu,
- Faydalandığım akademik belgelere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve kaynak gösterdiğimi,
- Bu tezin tamamını ya da herhangi bir bölümünü başka bir çalışmada kullanmadığımı beyan ederim.

Safa EROĞLU

ÖN SÖZ

Türkçenin dünyadaki etki sahasının genişlemesi, dünyanın birçok ülkesinden insanların Türkçe öğrenmeye karşı artan ilgisiyle birlikte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanındaki çalışmalar artmaya başlamıştır. Bu araştırmada da Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ve akademik Türkçe dersine devam eden yabancı öğrencilerin söz varlıkları ve akademik Türkçe ders kitaplarındaki söz varlıklarını tespit etmeyi amaçladık.

Tez çalışma sürecim boyunca benden bilgi ve tecrübesini esirgemeyen kıymetli danışmanım Prof. Dr. Alpaslan OKUR'a, tez izleme komiteleri ve tez savunma jürisinde yer alarak yapıcı eleştirileriyle çalışmanın son şeklini almasında verdikleri katkılardan dolayı kıymetli hocalarım Prof. Dr. Mehmet Barış HORZUM'a, Doç. Dr. Bekir İNCE'ye, Prof. Dr. İlhan ERDEM'e ve Doç. Dr. Serhat KÜÇÜK'e,

Verilerin toplanması aşamasında vermiş olduğu katkılardan dolayı Öğr. Gör. Erdal ÖZCAN'a, araştırma süreci boyunca yardıma ihtiyaç duyduğum her an yanımda olan ve çokça desteklerini gördüğüm kıymetli arkadaşlarım Arş. Gör. Dr. Murat TOPAL'a, Öğr. Gör. Dr. Gökhan Haldun DEMİRDÖVEN'e, Dr. Öğr. Üyesi İbrahim DUMAN'a, Dr. Öğr. Üyesi Süleyman DEMİR'e,

Bugünlere gelmemde büyük emeği olan, maddi ve manevi hiçbir desteğini esirgemeyen annem Sema EROĞLU, babam Eyyüp EROĞLU ve kardeşlerim Salih ve Merve'ye,

Ve son olarak hayatıma girerek her anıma değer katan, araştırma süreci boyunca göstermiş olduğu sabır ve anlayışla çalışmanın bitmesindeki en büyük destekçim olan sevgili eşim Zeynep EROĞLU'na, biricik kızlarım Asya'm ve Asel'ime en içten duygularımla teşekkür ederim.

Safa EROĞLU

ÖZET

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERDEKİ AKADEMİK TÜRKÇE SÖZ VARLIĞI İLE AKADEMİK TÜRKÇE KİTAPLARINDAKİ SÖZ VARLIĞI

Safa EROĞLU, Doktora Tezi

Danışman: Prof. Dr. Alpaslan OKUR

Sakarya Üniversitesi, 2022

Bu araştırma kapsamında yabancı öğrenciler için hazırlanmış Akademik Türkçe ders kitaplarındaki söz varlıklarını ve Akademik Türkçe dersine devam eden yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlıklarını tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere yönelik olarak hazırlanan toplam dokuz Akademik Türkçe ders kitabı incelenmiş ve kitaplar *sosyal bilimler, fen bilimleri ve sağlık bilimleri* olarak üç temada değerlendirilmiştir. Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı öğelerini tespit etmek amacıyla Sakarya Üniversitesi TÖMER’de akademik Türkçe derslerine devam eden 125 öğrenci çalışma grubu olarak seçilmiştir. Bu araştırma nicel araştırma desenlerinden tarama modelinde yürütülmüştür. Öğrencilerin yazılı anlatımları, araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak toplanmıştır. Bu formlar *sosyal bilimler, fen bilimleri ve sağlık bilimleri* temalarında hazırlanmış açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Çalışmada veri toplama metodu olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Veriler, betimsel (nicel) istatistikler kullanılarak analiz edilmiştir.

Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlardan bazıları şunlardır: Sosyal bilimler, sağlık bilimleri ve fen bilimleri alanındaki Akademik Türkçe ders kitaplarının toplam söz varlığı sayısı bakımından uyumsuzluk gösterdiği tespit edilmiştir. Akademik Türkçe ders kitaplarında tespit edilen söz varlığı unsurları ve öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan söz varlığı unsurlarının sıklık ve yaygınlık durumları tablolarla gösterilmiştir. Ders kitaplarında ve öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan söz varlığı unsurları karşılaştırılarak öğrencilerin kullandığı fakat Akademik Türkçe ders kitaplarında yer almayan söz varlıkları tespit edilerek sayısal verilerle sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, akademik Türkçe, söz varlığı

ABSTRACT

ACADEMIC VOCABULARY OF STUDENTS WHO LEARN TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE AND VOCABULARY IN ACADEMIC TURKISH TEXTBOOKS

Safa EROĞLU, Doctoral Dissertation

Supervisor: Prof. Dr. Alpaslan OKUR

Sakarya University, 2022

Within the context of this research, it is aimed to determine the vocabulary in the academic Turkish textbooks which are prepared for the foreign students and to determine the foreign students' vocabulary in written expression in the academic Turkish classes. In accordance with this purpose, nine academic Turkish textbooks which are prepared for the students who learn Turkish as a foreign language in Turkey have been analysed and the books are evaluated in three basic themes which are social sciences, natural sciences and health sciences. On the purpose of determining students' vocabulary elements in written expression, 125 students who attend academic Turkish classes in TOMER Sakarya University have been selected as study population. This study has been carried out in the model of survey which is one of the qualitative research designs. Students' written expressions have been collected by using semi-structured interview forms which are made by the researchers. These forms have consisted of open-ended questions in the themes of social science, natural sciences and health sciences. In the second stage of the research, document analysis has been used as data collection tool. The data has been analysed by using descriptive statistics.

Some of the results obtained from the findings obtained as a result of the study are as follows: It has been found that the books in the field of social sciences, health sciences and natural sciences show inconsistency in terms of the total number of vocabulary. The frequency and prevalence of the vocabulary elements found in the academic Turkish textbooks and the vocabulary elements in the written expressions of the students are presented as tables. By comparing the vocabulary elements in the textbooks and in the written expressions of the students, the vocabulary used by the students but not included in the Academic Turkish coursebooks have been determined and presented as numerical data.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, academic Turkish, vocabulary

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM.....	iii
ÖN SÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	8
TABLolar LİSTESİ.....	11
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	14
BÖLÜM I.....	15
GİRİŞ.....	15
1.1 Problem durumu.....	15
1.2. Araştırmanın amacı ve önemi.....	17
1.3. Problem cümlesi.....	19
1.4. Alt problemler.....	19
1.5. Sınırlılıklar.....	20
KISALTMALAR.....	22
BÖLÜM II.....	23
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	23
2.1. Kelime-sözcük.....	23
2.2 Kelime sıklığı.....	26
2.3 Söz varlığı.....	27
2.3.1 Etkin (aktif, üretici) söz varlığı.....	30
2.4 Söz varlığının önemi.....	33
2.5 Söz varlığının içerdiği unsurlar.....	35
2.5.3 Deyimler.....	38
2.5.4 İkilemeler.....	40

2.5.5 Terimler	41
2.6 Yabancı dil öğretiminde söz varlığı.....	42
2.7 Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söz varlığı	43
2.8 Söz varlığı ve ders kitapları	44
2.9 Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi (CEFR).....	45
2.10 Akademik dil	48
2.11 İlgili araştırmalar	53
2.11.1 Yurt dışında yapılan araştırmalar	53
2.11.2 Yurt içinde yapılan araştırmalar	55
BÖLÜM III.....	65
YÖNTEM.....	65
3.1 Araştırmanın modeli	65
3.2 Araştırmanın evreni ve örnekleme	66
3.2.1 Akademik Türkçe (PATK).....	66
3.2.2 Gazi Akademik Türkçe 1 (GAT).....	67
3.2.3 Erciyes akademik Türkçe sosyal bilimler (EATSB)	67
3.2.4 Erciyes akademik Türkçe fen bilimleri (EATFB)	68
3.2.5 Erciyes akademik Türkçe sağlık bilimleri (EATSAB).....	68
3.2.6 İstanbul sosyal bilimlerde akademik Türkçe 1 (İSBAT1).....	68
3.2.7 İstanbul sosyal bilimlerde akademik Türkçe 2 (İSBAT2).....	69
3.2.8 İstanbul fen ve sağlık bilimlerde akademik Türkçe 3 (İSFSAT).....	69
3.2.9 İzmir yabancılar için mesleki Türkçe (iktisadi idari bilimler Türkçesi) (İYİMT)	69
3.3 Veri toplama araçları ve veri toplama süreçleri.....	76
3.5 Verilerin analizi	78
BÖLÜM IV.....	82
BULGULAR	82

4.1 Akademik Türkçe kitaplarındaki söz varlığı	82
4.2 Akademik Türkçe dersi alan yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı .	97
4.3 Akademik Türkçe kitap setlerinin tamamındaki söz varlığı.....	103
4.4 Akademik Türkçe ders kitaplarındaki söz varlıklarının kullanım sıklığı ve yaygınlığı	111
4.4.1 Akademik Türkçe ders kitaplarındaki atasözlerinin kullanım sıklığı ve yaygınlığı.	111
4.4.2 Akademik Türkçe ders kitaplarındaki ikilemelerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı ..	112
4.4.3 Akademik Türkçe ders kitaplarındaki deyim veya birleşik fiillerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı.....	118
4.4.4 Akademik Türkçe ders kitaplarındaki 10'dan fazla kullanılan fiillerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı	178
4.4.5 Akademik Türkçe ders kitaplarındaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda yer alan terimlerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı.....	194
4.5 Öğrenci Metinlerindeki Farklı Söz Varlıklarının Kullanım Sıklıkları	244
4.5.1 Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki atasözlerinin kullanım sıklığı ve yaygınlığı ...	246
4.5.2 Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki ikilemelerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı	247
4.5.3 Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki deyim ve birleşik fiillerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı.....	250
4.5.4 Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki 10'dan fazla kullanılan fiillerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı	277
4.5.5 Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda yer alan terimlerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı.....	286
BÖLÜM V	302
SONUÇ TARTIŞMA ÖNERİLER	302
5.1 Öneriler.....	312
KAYNAKÇA	317

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Kelime hâkimiyeti tablosu (CEFR, 2021).....	46
Tablo 2. Kelime bilgisi tablosu (CEFR, 2021)	47
Tablo 3. Akademik Dil – Günlük Dil	49
Tablo 4. Örneklemede Yer Alan Öğrencilerin Alanlarına Yönelik Bilgiler	70
Tablo 5. Örneklemede Yer Alan Öğrencilerin Eğitim Seviyelerine Yönelik Bilgiler	71
Tablo 6. Örneklemede Yer Alan Öğrencilerin Yaşlarına Yönelik Bilgiler.....	71
Tablo 7. Örneklemede Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Yönelik Bilgiler.....	72
Tablo 8. Örneklemede Yer Alan Öğrencilerin Ülkelerine Yönelik Bilgiler	73
Tablo 9. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarının Söz Varlığı İstatistikleri	82
Tablo 10. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarının Fiil İstatistikleri	83
Tablo 11. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarının İkileme İstatistikleri	84
Tablo 12. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarının Atasözleri İstatistikleri	85
Tablo 13. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarının Deyim – Birleşik Fiil İstatistikleri	86
Tablo 14. Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarının Söz Varlığı İstatistikleri	88
Tablo 15. Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarının Fiil İstatistikleri	89
Tablo 16. Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarının İkileme İstatistikleri.....	89
Tablo 17. Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarının Deyim – Birleşik Fiil İstatistikleri	90
Tablo 18. Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarının Söz Varlığı İstatistikleri.....	93
Tablo 19. Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarının Fiil İstatistikleri	94
Tablo 20. Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarının İkileme İstatistikleri.....	94
Tablo 21. Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarının Deyim- Birleşik Fiil İstatistikleri	95
Tablo 22. Akademik Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Söz Varlığı İstatistikleri.....	97

Tablo 23. Akademik Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Fiil İstatistikleri	98
Tablo 24. Akademik Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki İkileme İstatistikleri	99
Tablo 25. Akademik Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Atasözü İstatistikleri	100
Tablo 26. Akademik Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Deyim – Birleşik Fiil İstatistikleri	101
Tablo 27. Akademik Türkçe Kitap Setlerinin Tamamındaki Söz Varlığı İstatistikleri	103
Tablo 28. Akademik Türkçe Kitap Setlerinin Tamamındaki Fiil İstatistikleri	104
Tablo 29. Akademik Türkçe Kitap Setlerinin Tamamındaki İkileme İstatistikleri	105
Tablo 30. Akademik Türkçe Kitap Setlerinin Tamamındaki Deyim – Birleşik Fiil İstatistikleri	106
Tablo 31. Akademik Türkçe Kitap Setlerinin Tamamındaki Atasözü İstatistikleri	107
Tablo 32. Akademik Türkçe Ders Kitaplarındaki Toplam ve Farklı Söz Varlıklarının Kullanım Sıklıkları	108
Tablo 33. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarında Yer Alan Atasözleri ve Sıklıkları	111
Tablo 34. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarında Yer Alan İkilemeler ve Sıklıkları	112
Tablo 35. Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarında Yer Alan İkilemeler ve Sıklıkları	115
Tablo 36. Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarında Yer Alan İkilemeler ve Sıklıkları	116
Tablo 37. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarında Yer Alan Deyim – Birleşik Fiillerin Sıklıkları	118
Tablo 38. Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarında Yer Alan Deyim – Birleşik Fiillerin Sıklıkları	152

Tablo 39. Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarında Yer Alan Deyim – Birleşik Fiillerin Sıklıkları	164
Tablo 40. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarında Yer Alan 10’dan Fazla Kullanılan Fiiller ve Sıklıkları.....	178
Tablo 41. Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarında Yer Alan 10’dan Fazla Kullanılan Fiiller ve Sıklıkları.....	187
Tablo 42. Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarında Yer Alan 10’dan Fazla Kullanılan Fiiller ve Sıklıkları.....	190
Tablo 43. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarında Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10’nunda Yer Alan Terimler ve Sıklıkları	194
Tablo 44. Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarında Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10’nunda Yer Alan Terimler ve Sıklıkları.....	218
Tablo 45. Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarında Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10’nunda Yer Alan Terimler ve Sıklıkları	229
Tablo 46. Öğrenci Metinlerindeki Toplam ve Farklı Söz Varlıklarının Kullanım Sıklıkları	244
Tablo 47. Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarında Yer Alan Atasözleri ve Sıklıkları.....	246
Tablo 48. Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarında Yer Alan İkilemeler ve Sıklıkları.....	247
Tablo 49. Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarında Yer Alan Deyim – Birleşik Fiillerin Sıklıkları	250
Tablo 50. Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarında Yer Alan ve 10’dan Fazla Kullanılan Fiiller ve Sıklıkları.....	277
Tablo 51. Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarında Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10’unda Yer Alan Terimler ve Sıklıkları.....	286
Tablo 52. TÜBA Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü ve TDK Türkçe Sözlük’te Farklı Kullanılan Kelimeler.....	313

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Etkin ve edilgin söz varlığının genel söz varlığı içindeki yeri	30
Şekil 2. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarındaki Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10'a Ait İstatistikler.....	87
Şekil 3. Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarındaki Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10'a Ait İstatistikler	92
Şekil 4. Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarındaki Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10'a Ait İstatistikler.....	96
Şekil 5. Akademik Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10'a Ait İstatistikler.....	102

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1 Problem durumu

Birey dünyaya geldikten sonraki süreçte ailesiyle, içinde bulunduğu toplumla ve çevresi ile iletişimini ana dili sayesinde gerçekleştirmektedir. Kişinin ana dilini etkili kullanması bu iletişimin kalitesini doğrudan etkiler. Ancak günümüz dünyasında yaşanan gelişmeler ile birlikte ana dilin yanında yabancı dil öğrenimi de önemini artırmıştır. Teknolojinin getirdiği imkânlarla birlikte iletişim olanaklarının artması, insanların çeşitli sebeplerle bulundukları bölgelerin dışına çıkıp hayatlarını farklı ülkelerde devam ettirmesi, iş olanaklarının sınırlılığı/sınırsızlığı, eğitim gibi gerekçelerle yabancı bir dil öğrenmeye duyulan ihtiyaçta hissedilir bir artış olduğu görülmektedir. Barın (1992), yaptığı sınıflandırma ile insanların; “iyi bir eğitim almak, dil politikasındaki evrensellik, değişik kültürleri tanımak, göçler, ticaret ve turizm” nedeniyle yabancı dil öğrenmeye ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Son yıllarda Türkçe de öğrenilme ihtiyacı hissedilen diller listesindeki yerini yukarılara taşıyan ve sağlamlaştıran bir dil hüviyetine bürünmüştür. Türkçe öğrenmeye karşı artan ilgi uzun yıllardan beri sağlık, turizm, iş, evlilik vb. sebeplerle devam ederken son yıllarda eğitim almak amacıyla Türkçe öğrenen bireylerin sayısında da ciddi artışların olduğu görülmektedir. Dünyanın birçok ülkesinden Türkiye’ye lisans veya lisansüstü eğitim almak amacıyla gelen öğrencilerin sayısında her geçen yıl büyük bir artış yaşanmaktadır. Özellikle 2014-2019 yılları arasına bakıldığında YÖK’ten alınan verilere göre; 2014-2015 eğitim öğretim yılında 49.635 erkek 22.543 kız olmak üzere toplam 72.178, 2015-2016 eğitim öğretim yılında 60.156 erkek 27.747 kız olmak üzere toplam 87.903, 2016-2017 eğitim öğretim yılında 71.854 erkek 36.222 kız olmak üzere toplam 108.076, 2017-2018 eğitim öğretim yılında 81.783 erkek 43.355 kız olmak üzere toplam 125.138, 2018-2019 eğitim öğretim yılında 100220 erkek 54285 kız olmak üzere bu sayı toplam 154.505 olmuştur (URL1).

Yunus Emre Enstitüsü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Türkiye Maarif Vakfı (TMV) gibi kuruluşlar; yurt dışında yürüttüğü faaliyetlerle Türkçenin öğrenilmesinde ve Türkiye’nin tanınırlığının artırılmasında çok önemli bir rol

üstlenmektedir. 2021 yılı itibariyle Yunus Emre Enstitüsü 53 ülkede toplam 64 kültür merkeziyle (YEE, 2021), Türkiye Maarif Vakfı ise 67 ülkede 429 eğitim kurumuyla faaliyetlerini sürdürmektedir (TMV, 2021). 2020 yılında dünyada yabancı dil öğrenme istatistiklerine göre Türkçe beşinci sıraya yükselmiştir (URL2). Tüm bu veriler Türkçenin sadece Türkiye topraklarında değil, dünyanın birçok ülkesinde öğretildiğinin bir göstergesidir.

Lisans ve lisansüstü eğitim almak üzere Türkiye'ye gelen yabancı öğrenciler eğer geçerli bir dil yeterliğine sahip değillerse, üniversite eğitimlerine başlayabilmek için resmi olarak dil yeterlik seviyelerini belgelendirmek zorundadır. Öğrencilerin dil yeterliliğini sağlayabilmeleri için dil eğitimi almaları ya da mevcut dil yeterlik seviyelerini belgeleyebilmek adına sınava girip belge almaları gerekmektedir. Bu eğitim ve sınav hizmetini sağlayan kurumlardan biri de üniversiteler bünyesinde yer alan Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'dir (TÖMER). TÖMER'lerde dil yeterlik seviyeleri A1, A2, B1, B2, C1 şeklindedir. Öğrencilerden beklenen, Türkçe yeterlik sınavından C1 seviyesinde bir puan almış olmasıdır. Öğrenciler bu şartı sağladıkları takdirde lisans veya lisansüstü eğitimlerine devam edebilme imkânına kavuşurlar. Öğrencilerin bölümlerine başladıktan sonraki akademik başarılarını, akademik dile olan hâkimiyetleri ve dili etkili kullanabilme becerileri doğrudan etkilemektedir. Akademik dil öğrencilerin akademik başarısında doğrudan etkili olmasına rağmen, bazı istisnalar dışında akademik Türkçeye yönelik yeterli bir eğitimin verilmediği görülmektedir. Bu eksikliğin zaman içerisinde fark edilmesi ve öğrencilerin akademik dili daha etkili kullanarak bölümlerinde daha başarılı bir şekilde eğitimlerine devam edebilmeleri amacıyla Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) bursu ile eğitimlerine devam eden uluslararası öğrenciler için 2017-2018 eğitim öğretim yılı itibarıyla akademik Türkçe derslerini zorunlu kılmıştır.

Bir dilin öğrenilmesi sürecinde dil bilgisi kurallarının önemi büyüktür ancak dil bilgisi kurallarının işlevsel hâle gelmesinde, bireyin iletişim becerilerinin artmasında kelimelerin önemli bir rolü vardır. Hemen hemen bütün dillerde bazı kelimeler diğer kelimelere göre daha sık kullanılırlar. Bu nedenle iletişimin sağlanmasında bu kelimeler kullanım sıklığı bakımından diğer kelimelerin önünde yer almaktadır. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde Bölükbaş'ın (2013) da belirttiği gibi, üzerinde en çok durulması gereken konu kelimelerin öğretimidir.

Yabancı dil öğretimi sürecinde bireyler, A1 seviyesinden C1 seviyesine kadar günlük ihtiyaçları, ilgi alanları, zorunlulukları vb. doğrultusunda birçok kelimeyi öğrenerek kelime hazinesini zenginleştirmektedir. Bu ilerleyişin daha sistemli, işlevsel ve istendik şekilde olmasının sağlanması amacıyla son yıllarda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında söz varlığı, kelimelerin kullanım sıklığı gibi konularda yapılan çalışmaların sayısında bir artış gözlemlenmektedir. Yapılan çalışmalar, ihtiyacın karşılanması noktasında eksiklikleri gidermede büyük boşlukları doldurmasına rağmen bu alanda yapılacak nitelikli ve kapsamlı çalışmalara hâlâ ihtiyaç olduğu da bir gerçektir (Göçen ve Okur, 2015).

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen uluslararası öğrencilerin C1 kurunu tamamladıktan sonra lisans veya lisansüstü eğitimlerine devam edecekleri bölümlere özgü terim ve kavramlarla, akademik dille, akademik üslupla karşılaştıkları dönem akademik Türkçe kurslarıdır. Günlük dildeki söz varlığının saptanması hususunda var olan noksanlıklar akademik dilde daha belirgin bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Akademik dildeki söz varlığındaki bu eksikliği bir ölçüde de olsa karşılayabilmek amacıyla, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen uluslararası öğrencilerin lisans veya lisansüstü eğitimlerinde bölümlerindeki derslerde ihtiyaç duyacakları söz varlığı konusunda bir ölçüt geliştirilebilmesi, alandaki bu eksikliğin giderilmesine yardımcı olacaktır. Ayrıca alanyazında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için hazırlanan Akademik Türkçe ders kitapları ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda hazırlanan tez çalışmasında, uluslararası öğrenciler için hazırlanmış Akademik Türkçe ders kitaplarındaki ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı öğelerinin kullanım sıklığının ortaya konması; ders kitaplarındaki ve yazılı anlatımlardaki kelimelerin alanlara göre dağılımının incelenmesi; ders kitaplarıyla öğrencilerin yazılı anlatım metinleri arasındaki ortak ve farklı kelimelerin neler olduğunun belirlenmesi gerekmektedir.

1.2. Araştırmanın amacı ve önemi

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yapılan çalışmaların sayısı ve çeşitliliğinin gün geçtikçe arttığı gözlemlenmektedir. Bu çalışmalar içerisinde Türkçe kelimelerin öğretimi hususunda, hangi kelimelerin hangi aşamada öğretilmesi gerektiği ile ilgili çalışmaların da yapılarak seviyelere göre öğrencilerin hâkim olması gereken kelime

listelerinin omurgası araştırmacılar tarafından oluşturulmaya çalışılmaktadır. Ancak A1 seviyesinden C1 seviyesine kadar aldığı eğitimleri başarılı bir şekilde tamamlayarak C1 sertifikasını alan öğrencilerin, eğitimlerini alacakları bölümlere özgü söz varlığının bileşenlerinden olan terim ve kavramları da öğrenerek başlamalarına yönelik materyallerin eksikliği dikkat çekmektedir. Öğrenciler, C1 kurunu tamamladıktan sonra, akademik Türkçe dersleri ile bu eksikliklerini gidermeye çalışmaktadır ancak bu derslerin de ihtiyacı tam olarak karşılamadığı söylenebilir. Bu ihtiyacın karşılanması için öncelikli olarak yabancı öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe ders kitaplarında ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan söz varlığı öğelerinin incelenmesi ve kullanılan söz varlığı öğeleri açısından var olan durumun ortaya konması gereklidir.

Tez çalışması kapsamında Akademik Türkçe kitaplarında yer alan metinlerdeki söz varlığı öğelerinin sayısının, kullanım sıklığının ve alanlara göre dağılımının ortaya konması ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığının tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmada, çalışmanın yapıldığı esnada uluslararası öğrenciler için hazırlanmış olan tüm Akademik Türkçe ders kitapları incelenmiştir.

Son yıllarda dünya genelinde yabancı dil öğrenmek isteyen bireylerin sayısında yaşanan artış ve bu artıştan payını alan Türkçenin de son yıllarda gördüğü ilgi ile birlikte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, araştırmacıların çalışmalarını yoğunlaştırdığı bir alan olarak göze çarpmaktadır. Bu alanda son dönemlere kadar özellikle Türkçenin günlük kullanımına yönelik verilen eğitim faaliyetleri üzerine çalışmalar yapılmış Türkçenin akademik yönü ile ilgili çalışmalara ve eğitime arzulan düzeyde yer verilmediği fark edilmiştir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin sahip olmaları gereken söz varlığı düzeyleri ile ilgili farklı seviyelerde çalışmalar yapılmış olmasına rağmen akademik olarak sahip olmaları gereken söz varlığı ile ilgili çalışmaların yeterli olmadığı görülmektedir.

Akademik Türkçe düzeyinde öğrencilerin ve materyallerin sahip olması gereken söz varlığı öğeleri, ders materyallerinde yer alan söz varlığının ne kadar olması gerektiği ile ilgili olarak çalışmaların olmadığını görmekteyiz. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yeni bir alan olan Akademik Türkçe düzeyi için ülkemizde farklı yazarlar ve üniversiteler tarafından “Akademik Türkçe” ders kitapları hazırlanmıştır. Ancak bu ders kitapları

hazırlanırken öğrencilerin kişisel deneyimleri ve alan bilgilerine göre hareket ettiklerini, söz varlığı açısından herhangi bir standardın göz önüne alınmadan hazırlandığını söyleyebiliriz.

Ülkemizde, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin alanlarına göre (Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler, Sağlık Bilimleri) sahip olmaları gereken söz varlığı seviyesinin niceliksel olarak ortaya konulması, bu söz varlığının içerisinde nelerin yer alacağının belirlenmesi amacıyla materyallerin detaylı bir şekilde incelenmesinin alana olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu hususta öğrencilerin dil öğrenirken zamanlarının büyük bir kısmını birlikte geçirdikleri ders kitaplarında yer alan kelimelerin detaylı bir şekilde ele alınması ve bu ders kitaplarında genel bir ortaklığın sağlanması gerekmektedir. Öğrencilerin hâlihazırda sahip oldukları kelime dağarcıkları ile ders kitaplarında yer alan söz varlığı değerlendirilmeli ve bu kitapların öğrenciler açısından ne derece kullanışlı olup olmadıkları incelenmelidir.

Bu noktalardan hareketle farklı alanlarda lisans ve lisansüstü eğitim alacak yabancı öğrencilerin alanlarına göre sahip olmaları gereken söz varlığının tespit edilmesi, daha zengin ve verimli eğitim öğretim ortamlarının oluşturulması açısından yarar sağlayacaktır.

1.3. Problem cümlesi

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe ders kitaplarında ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Akademik Türkçe dersi alan öğrencilerin yazılı anlatımlarında hangi söz varlığı öğeleri yer almaktadır ve bu söz varlığı unsurlarının kullanım sıklığı nedir?

1.4. Alt problemler

1-Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarındaki söz varlığı (deyim veya birleşik fiil, atasözü, ikileme, fiil, terim) ne kadardır?

2-Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarındaki söz varlığı (deyim veya birleşik fiil, atasözü, ikileme, fiil, terim) ne kadardır?

3-Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarındaki söz varlığı (deyim veya birleşik fiil, atasözü, ikileme, fiil, terim) ne kadardır?

4-Akademik Türkçe dersi alan yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki (fen, sağlık ve sosyal konu alanları) söz varlığı (deyim veya birleşik fiil, atasözü, ikileme, fiil, terim) ne kadardır?

5-Akademik Türkçe kitap setlerindeki (PATK, EAT- Set, GAT, İSAT-Set, İYİMT) söz varlığı (deyim veya birleşik fiil, atasözü, ikileme, fiil, terim) ne kadardır?

6-Akademik Türkçe ders kitaplarındaki söz varlıklarının kullanım sıklığı nedir?

7-Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarındaki söz varlıklarının (deyim veya birleşik fiil, atasözü, ikileme, fiil, terim) kullanım sıklığı ve yaygınlığı ne kadardır?

8-Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarındaki söz varlıklarının (deyim veya birleşik fiil, atasözü, ikileme, fiil, terim) kullanım sıklığı ve yaygınlığı ne kadardır?

9- Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarındaki söz varlıklarının (deyim veya birleşik fiil, atasözü, ikileme, fiil, terim) kullanım sıklığı ve yaygınlığı ne kadardır?

10-Akademik Türkçe dersi alan yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlıklarının kullanım sıklığı nedir?

11-Akademik Türkçe dersi alan yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki (fen, sağlık ve sosyal konu alanları) söz varlıklarının (deyim veya birleşik fiil, atasözü, ikileme, fiil, terim) kullanım sıklığı ve yaygınlığı ne kadardır?

12-Akademik Türkçe ders kitaplarındaki (fen, sosyal, sağlık) söz varlığı sayısı, akademik Türkçe dersi alan yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığından ne kadar farklıdır?

1.5. Sınırlılıklar

1-Araştırmanın ders kitapları boyutu; Gazi Üniversitesi Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe I, Uluslararası Öğrenciler İçin Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1, Uluslararası Öğrenciler İçin Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2, Uluslararası Öğrenciler İçin Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3, İzmir Yabancılar İçin İktisadi İdari Bilimler Türkçesi, Akademik Türkçe, Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik

Türkçe Fen Bilimleri, Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe Sosyal Bilimler, Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri kitaplarıyla,

2-Sakarya Üniversitesi TÖMER’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Akademik Türkçe derslerindeki yazılı anlatımları uzman görüşlerine göre oluşturulan konu başlıklarıyla sınırlıdır.

3-Analizler gerçekleştirilirken araştırmanın amacı açısından kullanım sıklığı en fazla olan söz varlıkları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu nedenle hem araştırmanın yapılabilişliğini mümkün kılmak hem analizleri kolaylaştırmak hem de araştırmanın amacına uygunluğu sebebiyle terim sayılarının analizde, toplam farklı söz varlığının en sık tekrar eden ilk %10’luk kısmındaki söz varlıkları baz alınmıştır.

KISALTMALAR

EATFB- Erciyes Akademik Türkçe Fen Bilimleri

EATSAB- Erciyes Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri

EATSB- Erciyes Akademik Türkçe Sosyal Bilimler

GAT – Gazi Akademik Türkçe 1

İSBAT1- İstanbul Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1

İSBAT2- İstanbul Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2

İSFSAT- İstanbul Fen ve Sağlık Bilimlerde Akademik Türkçe 3

İYİMT- İzmir Yabancılar İçin Mesleki Türkçe (İktisadi İdari Bilimler Türkçesi)

MEB- Millî Eğitim Bakanlığı

PATK- Pegem Akademik Türkçe Kitabı

TDK- Türk Dil Kurumu

TMV- Türkiye Maarif Vakfı

TÖMER- Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

TÜBA- Türkiye Bilimler Akademisi

YÖK- Yükseköğretim Kurulu

YTB- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kelime-sözcük

Sosyal bir varlık olan insanın, çevresi ile sosyalleşmesinin en önemli aşamalarından biri bulunduğu toplumun dilini öğrenmesidir. Çünkü insan; dil sayesinde toplumda etkin bir role sahip olabilir, çevresini ve dünyayı algılayabilir ve kendisini ifade edebilme imkânı bulabilir. Bu doğrultuda insanoğlunun evrendeki varlıkları, nesneleri, kavramları, eylemleri dile aktarması kelimeler vasıtasıyla mümkün olabilmektedir.

Kelime kavramının tanımı ile ilgili geçmişten günümüze kadar birçok görüş ileri sürülmüştür. TDK Türkçe Sözlük'te (2011, s.1381) kelime, “Anlamli ses veya ses birliği, söz, sözcük” şeklinde tanımlanırken sözcük, “kelime” tanımı ile açıklanmaktadır. İngilizcedeki karşılığı *word* Oxford Advanced Learner's Dictionary'de (Aarts, Chalker ve Weiner, 2014, s.440) daha küçük bir parçaya bölünemeyen öncesinde ve sonrasında boşluk bırakılan anlamli konuşma birimi olarak tanımlanmaktadır. Herhangi bir dildeki anlamli en küçük birim şeklinde tanımlayabileceğimiz kelimeyi Akyol (1997), tecrübelerin hafızada depolanmış şekli olarak tanımlamaktadır. Sözcüklerin anlamli en küçük birim olmalarını Başkan (2003, s.115), dildeki bağımsız biçimler olarak değerlendirmektedir. Topaloğlu (2019, s.87) kelime için, “Tek başına anlamı olan ya da anlamli kelimeler arasında ilişki kurmaya yarayan, bir veya birden çok heceden oluşan ses öbeği.” demektedir. Korkmaz (2003, s.6) “kelimeler bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşan ve tek başlarına zihindeki belirli kavramlara karşılık olan somut veya somut söz kalıplarıdır; somut veya soyut kavramlar arasında ilişki kuran dil birimleridir” şeklinde tanımlamıştır. Vardar (1998, s.190) sözcüğü, “Bir ya da birden çok ses biriminin oluşturduğu, yazıda iki boşluk arasında yer alan, çoğu kez anlamsal bir birim oluşturan, söylemde belli bir biçimsel birlik sunan, çeşitli dizimsel kullanımlarında biçim olarak hiç değişmeyen ya da bir bölümüyle değişim gösteren ses ya da sesler öbeği” olarak açıklar. Ergin (2007, s.95) kelimeyi, “Manası veya gramer vazifesi bulunan ve tek başına kullanılan ses veya sesler topluluğu” şeklinde ifade etmektedir. Bir eylem, bir oluş ya da bir varlığa karşılık gelen, söz konusu

dilin sözlüğünde madde başı olarak yer alan, anlamı olan ve oluşturan dilsel bütünlüklerdir (Gür, 2014).

İnsanlar dünyayı dilleri ile anlamlandırır. Sahip oldukları dil ile düşünür, duygu ve düşüncelerini anlatır, karşılaştıkları durumları anlamlandırır. Kısacası dile sahip olduğu ölçüde dünyasının sınırlarını genişletir veya daraltır. Dil olmadan düşünce karanlıktır (Akarsu, 1998). Kelimeler bir dil için yapı taşı niteliğindedir. Cümleler kelimeler vasıtasıyla oluşturulur. Kelimeler cümleleri cümleler paragrafları, paragraflar metinleri oluşturmaktadır.

Kelime kavramına şekil ve anlam açısından yaklaşan iki bakış açısı vardır. Şekil bağlamında kelime, “iki ucuna birer boşluk verilerek yazılan dil birimi” (Uzun, 2004, s.47) olarak tanımlanır. Anlam odaklı yaklaşımda ise, “dildeki bağımsız ve anlamlı her birim kelimedir” (Kurudayıoğlu ve Karadağ, 2005) şeklinde tanımlanır.

Kelimeye şekilsel bakış açısı ile bakıldığında Türkçede yazılışı aynı olup bağlam içerisinde farklı anlam kazanan eş sesli kelimelerin birbirine karıştığı görülecektir. Yine aynı şekilde kelime köküne gelen çekim ekleriyle birlikte değişebilen her yapı şekil açısından ayrı bir kelime olarak kabul edilmek zorunda kalacaktır. Ancak Türkçede herhangi bir kelime aldığı çekim ekiyle biçimsel olarak farklılaşsa da farklı bir anlam kazanmamaktadır. Türkçede haber kipleri olarak da adlandırılan on yedisi fiille, üçü ek fiille yapılan toplam yirmi çeşit zaman çekimi mevcuttur. Türkçede herhangi bir fiil tüm bu zaman ekleriyle çekimlenebilir ve hatta fiile gelecek dilek kipleri, şahıs eklerini de hesaba katarsak bir fiil ile iki yüz dört çekimli fiil elde etmiş oluruz. Bunun yanında tüm bu çekimlemelerin olumsuzluk eki ile çekimlenmesi sonucunda elde edeceğimiz çekimli fiil sayısı dört yüz sekiz olacaktır (Baş, 2011).

Türkçede kelime kavramını şekilsel bakış açısıyla tanımlamada zorluk yaşanan bir diğer unsur birleşik kelimelerdir. Birleşik kelimeler Türkçede ayrı yazılan birleşik kelimeler ve bitişik yazılan birleşik kelimeler olarak ikiye ayrılır. Bitişik yazılan birleşik kelimeler, kelimeye şekilsel bakış açısı ile yaklaşıldığında herhangi bir sorun yaratmazken ayrı yazılan birleşik kelimeler için böyle bir durum söz konusu olamaz. Tek bir anlamı karşılayan ayrı yazılan birleşik kelimeler şekilsel bakış açısı ile yaklaşıldığında iki ayrı kelime olarak kabul edilecektir. Bu anlayışa göre “uğur böceği” birleşik kelimesinin “uğur” ve “böcek” şeklinde iki ayrı kelime olarak kabul edilmesi söz konusudur (Baş, 2011). Yine aynı şekilde “aslanağzı” ve “karga tulumba” birleşik kelimeleri iki kelimedenden

oluşturmuştur ancak kelimelerin biçimine bakarak ilkinin tek kelime ikincisini iki kelime olarak kabul etmek kelime kavramının tanımlanması açısından uygun olmayacaktır (Kurudayıoğlu ve Özyay, 2005, s.295).

Dilde yer alan deyimler, ayrı yazılan birleşik kelimeler, atasözleri, kalıplaşmış ifadeler vb. birden fazla kelimeden oluşan dil öğeleridir. Anlam temelli yaklaşımda; dilde ayrı ayrı kelimelerden oluşan fakat belli bir anlama karşılık gelen bu yapılar, tek bir parça olarak değerlendirilir.

Kelimeye anlamsal bakış açısıyla yaklaşıldığında da kelime kavramını tanımlamada bazı güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bu güçlüklerden biri edat ve bağlaçların ne olarak değerlendirileceğidir. Çünkü edat ve bağlaçlar tek başlarına anlamsız görevli bulundukları cümle içerisinde anlam kazanan unsurlardır. Bu nedenle anlamsız ancak gramer görevli kelimeler olarak nitelendirilirler. Ancak, örneğin “gibi” kelimesini duyduğumuzda bu kelimenin, kelimeler arasında ilgi kurduğu bilgisi, “kadar” kelimesini duyduğumuzda miktarla ilgili kıyaslama yaptığı bilgisi ya da “ile” kelimesini duyduğumuzda kelimeler arasında vasıta ilgisi kurduğu bilgisi zihninizde canlandığına göre, bu kelimelere genelleyici bir mantıkla anlamsız demenin yanlış olacağı ortaya çıkacaktır (Kurudayıoğlu ve Özyay, 2005, s.299).

Kelime kavramına bakış açılarındaki bu farklılıklar, dünyada genel kabul görmüş kelime tanımlarının uyarlanması veya dillerde kelime kavramına olan bakış açısının her dil için geçerli olmayabileceğinin göstergesidir. Bütün diller için ortak bir kelime tanımı olamaz ve bu gerekli de değildir (Baş, 2011, s.42). Dillerin kendi özgün yapıları kelimeyi tanımlamada farklılık gösterebilir. Bu nedenle her dil için ayrı bir kelime tanımının yapılması daha sağlıklı olacaktır.

Söz varlığı araştırmaları için, anlamsal ve şekilsel bakış açılarından kelime kavramına yönelik oluşan fikir ayrılığına, Kurudayıoğlu ve Özyay (2005, s.305),

Kelime hazinesi araştırmalarında kelime sınırı şu şekilde olabilir: Çekim unsurları çıkarıldığında, anlam ile biçimin kesiştiği ilk nokta. Kesişme bazen kelime kökünde, bazen kelime gövdesinde bazen de birleşik kelime tabanında gerçekleşebilmektedir. Bu açıdan kelime, anlamı veya görevi bulunan, çekim ekleri ile işlenmeye hazır tabandır. Taban, kök ya da gövde olabileceği gibi birleşik yapılar şeklinde de karşımıza çıkabilir. Taban kavramı kelimenin biçim ve anlam yapısını da birlikte ortaya koymaktadır.

şeklinde bir görüş ortaya koymuştur.

Türkçede kelimelerin yapısına bakıldığında “basit, türemiş ve birleşik” kelimeler vardır. Kelimeyi taban olarak kabul ettiğimizde yapısı farklı olsa dahi anlamsal olarak kelimenin kapsadığı sınırlarda bir daralma meydana getirmeyeceğinden ötürü çalışmamızda kelimeler taban olarak değerlendirilmeye alınmıştır.

2.2 Kelime sıklığı

Dil öğreniminin esas amacı hedef dile ait kelimelerin öğretimidir, o nedenle öğrenciye hedef dilde en sık kullanılan kelimelerin seçilerek öğretilmesi gerekmektedir (Demirel, 2011). Sözlükbilimde sıklık, bir dilin kelimelerinin öteki kelimelere göre daha çok ya da daha seyrek kullanılmasıdır (Aksan, 2015). Bir dilde bir birimin ya da yapının kullanım sayısıdır (İmer, Kocaman ve Özsoy, 2011).

Bir kelime ile farklı bağlamlar içerisinde karşılaşmak, o kelime hakkında bilinenleri artırır bu da bilginin niteliğini artırır; bir kelimeye çok kez maruz kalmak o kelimenin bellekteki yerini sağlamlaştırır (Göçen, 2019).

Sıklık sadece kelimelerin değil diğer dilsel yapıların önceliklerini belirlemeye yönelik sonuçlar da verir. Yapılan araştırmalar sonucu elde edilen kelime sıklığı listeleri; dil öğretiminde, amaca göre öncelikli olarak kullanılacak, söz varlığını sezgisellikten uzak, deneysel sonuçlara dayalı olarak sunmaktadır. Bu sonuçlar, hangi söz varlığı öğelerinin öncelikli olarak öğretileceği noktasında eğitim sürecindeki temel veriler olarak kullanılır (Özkan, 2019).

Yabancı dil öğretiminde hangi kelimelerin öğretilmesi gerektiği konusu önemlidir. Bu noktada izlenmesi gereken yol, 17. yüzyılda Komenyüs (Demircan, 1983) ile diğer araştırmacılar tarafından gösterilmiş ve yabancı dilde sıklıkla ve yaygın olarak karşılaşılan kelimelerin öncelikli olarak öğretilmesi gerektiği hususunda görüş ortaya konmuştur (Vandewalle, 1999; Demirel, 2012; Açık, 2013; İnce, 2013; Bağcı ve Başar, 2013; Güzel ve Barın, 2013).

Dil öğrenim sürecinde, dili öğrenmek isteyenlerin hedefleri, beklentileri, profilleri vb. yapılacak ihtiyaç analizi sonucu belirlenerek öğretilcek kelimelerden hangilerine öncelik verileceği farklılık gösterebilir. Temel seviyede, çoğunlukla günlük hayatta iletişim için sıklıkla kullanılan kelimeler olması muhtemeldir. İleriki seviyelerde dil öğrenenlerin

durumuna göre ihtiyaçlar tespit edilip öğrenilmesi gereken kelimelerin belirlenmesi önemlidir.

2.3 Söz varlığı

Dildeki kelime ve kelime gruplarının (deyim, ikilime, atasözü, terim, kalıp sözler vb.) kavramlaştırılması hususunda farklı ifadelerin olduğu görülmektedir. TDK Türkçe Sözlük'te (2011, s.2158) söz varlığı "Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler." şeklinde açıklanmaktadır. Söz varlığı, dildeki seslerin birbirine ulanması, eklenmesi sonucu elde edilen anlamlı birimlerin toplamıdır (Karatay, 2020, s.227). Söz varlığı, bir dilin sözlüksel birimlerinin ve szlkesinin tümü; sözlüksel birimlerin oluşturduğu açık dizgedir (İmer, Kocaman ve zsoy, 2013, s.238). İlgili alanyazın incelendiğinde söz varlığı kavramının "kelime hazinesi, kelime serveti, kelime dağarcığı, sözcük varlığı, sözcük dağarcığı, sözcük serveti, sözcük gömüsü, vokabüler, kelime kadrosu vb." kullanımlarla karşılandığı görülmektedir. (Aksan, 2018; Karaağaç, 2013; Topaloğlu, 2019). Ancak bu kavramların hiçbirinin söz varlığını karşıladığı söylenemez. Söz varlığı, neredeyse tamamı eş anlamlı olan bu kavramların hepsini kapsayan en st aşamadır (Baş, 2006, s.103). Yine Aksan'ın (2018) tanımlamasına bakıldığında söz varlığı ile ifade etmek istediği anlamın; kelime hazinesi, sözcük dağarcığı, sözcük gömüsü gibi terimlerin kapsadığı anlamdan farklı olduğu görülmektedir. Söz varlığı, bir dilin sahip olduğu sözcüklerin tümünü (Beyreli, 2017); sözcük dağarcığı, kişinin hayatı boyunca zihninde sakladığı, sahip olduğu tüm söz varlığını ifade eder (Güleryüz, 2002; Karatay, 2007; Beyreli, 2017). Söz varlığı bir dilin sözlüksel birimlerinin ve szlkesinin tümü, sözlüksel birimlerin oluşturduğu açık dizgedir (İmer, Kocaman ve zsoy, 2011). Buradan hareketle söz varlığı için bir dilin sahip olduğu kelimelerin tümü; söz dağarcığı için ise, bir dildeki kelimelerden kişinin kişisel olarak sahip olabildiği kısmıdır, diyebiliriz.

Baş,'a (2011, s.53) göre kelime hazinesi; bir metinde yer alan kelimeleri temsil eder. Söz varlığı ise kelime hazinesini kapsar ve bunun yanında diğer söz varlığı unsurlarına dair hazineyi de içerir. Yine aynı şekilde Karadağ (2021) söz varlığını; kelime hazinesini de kapsayan, bir toplumun sahip olduğu tarihsel ve eş zamanlı anlamların tamamını karşılamak üzere o dilde üretilmiş bütün anlam birimleri olarak tanımlar. Aksan (2018) söz

varlığı kavramını ilk kez, Almanca “Wortestand” kelimesini Türkçeye çevirerek “kelime hazinesi, sözcük dağarcığı, sözcük dağarı, sözcük gömüsü, vokabüler” gibi kullanımların yerine kullandığını ifade eder. Aksan’ın bu tanımlamaya neden ihtiyaç duyduğuna bakıldığında; kelimelerin bir dilin söz varlığını oluşturan ögeler olarak nitelendirilmesinin yetersiz olduğu, deyimler, kalıp sözler, atasözleri, kalıplaşmış sözler ve çeşitli anlam kalıplarının tümünün söz varlığının kapsamını oluşturduğu söylenebilir.

Araştırmacıların söz varlığını ifade etmek üzere kullandıkları kavramlara bakıldığında Demir’in (2016) de ifade ettiği gibi söz varlığı kavramının sınırı ve tanımı tam olarak netleşmemiştir. Kavramlarda yaşanan bu karışıklık özellikle terminolojide dil birliğinin sağlanamaması, bilimsel bilginin üretiminde de problemleri beraberinde getirecektir. Bu durum Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireyler için, içinden çıkılması çok daha zor bir durum olarak karşılırlarına çıkabilir.

Söz varlığına kelime temelli yaklaşan tanımlamalar, söz varlığının kapsamını daraltmakta, dil içerisinde müstakil birer anlama sahip olan atasözü, deyim, kalıp ifadeler, birleşik kelimeler gibi birkaç kelimenin bir araya gelmesiyle oluşan dil birimlerini kapsam dışı bırakmaktadır.

Diller insanlara anlama ve anlatma becerilerini sergileyebilme noktasında sınırsız imkânlar sunmaktadır. Güneş (2006) dilin sınırsız imkânları sayesinde insanların dil becerilerini kullanarak öğrendiklerini, duygu ve düşüncelerini ifade edebildiklerini, kendilerini hayat boyu geliştirebildiklerini söyler. Bireyler de dile hâkim oldukları ölçüde dilin kendilerine sunduğu sınırsız imkânlardan istifade edebilmektedir. Dil becerilerinin kullanım düzeyi ile söz varlığının yakından ilgisi vardır. Bireyler mevcut söz varlıklarının zenginliği ölçüsünde okuduğu metni anlayabilecek ve yorumlayabilecektir. Bunula birlikte okumanın zihinsel süreç açısından bir girdi sağlaması söz varlığının gelişmesine olumlu yönde katkıda bulunacaktır. Söz varlığının gelişmesi okunanların daha iyi anlaşılmasını; daha fazla okuma da söz varlığının giderek zenginleşmesini sağlayacak ve bunun sonucunda birbirini doğrudan etkileyen bir döngünün oluşması söz konusu olacaktır. Yani okuma becerisi ile desteklenen kelime öğretim çalışmaları hem okuma becerisinin hem de söz varlığının gelişimine olumlu yönde katkıda bulunacaktır.

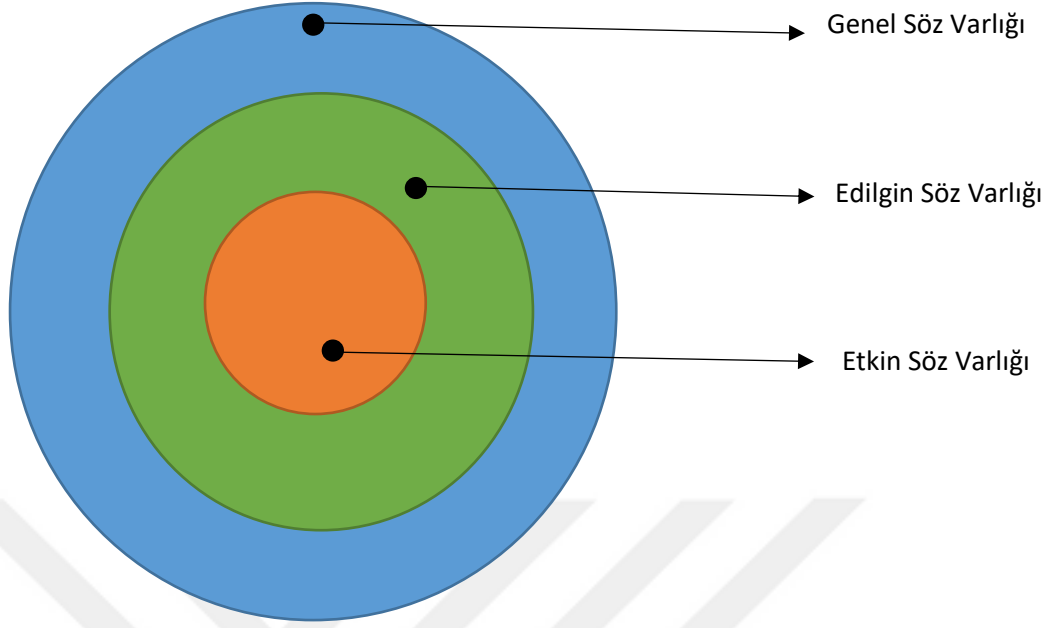
Diller var olduğu sürece iletişim ihtiyaçları doğrultusunda gerek kendi içinden yeni kelimeler üreterek gerek başka dillerden kelimeler alarak toplam söz varlıklarının sınırlarını genişletebilirler. Ayrıca mevcut söz varlığı unsurlarından ihtiyaca cevap

vermeyenleri de bırakabilirler. Dilin bu aktif yapısının yanında insanın bireysel olarak hayatı son bulana kadar yeni kelimeler öğrenme noktasındaki zihinsel süreci de aktif bir şekilde devam etmektedir. Bu doğrultuda dil canlı bir organizma karakteri gösterir diyebiliriz. Wilhelm von Humboldt dilin bitmiş bir iş, bir yapıt değil yaratıcı bir zihin etkinliği olduğunu ileri sürer (Aksan, 2006, s.15). Dildeki iletişim gereksinimlerine bağlı olarak bir dilin söz varlığında gelişmeler sürekli yaşanmaktadır (İmer, Kocaman ve Özsoy, 2011).

Dil derslerinin öncelikli amacı bireyin dil becerilerini geliştirmek ve dili en etkili şekilde kullanılmalarını sağlamaktır. Dil becerilerinin kullanılabilmesi için söz varlığı kapasitesinin de geliştirilmesi gerekmektedir. Çünkü insanlar söz varlığı kapasitelerinin zenginliği ölçüsünde dinleme, okuma, yazma ve konuşma becerilerini sergileyebilmektedir. Bu açıdan bakıldığında dil derslerinde söz varlığının gelişimine yönelik de zaman ayrılması gerekmektedir.

Bu çalışma kapsamında söz varlığı öğelerinin kapsamı, Aksan'ın (2018) tanımlamasında çizmiş olduğu çerçeve doğrultusunda olacaktır.

Söz varlığı ile ilgili çalışmalar incelendiğinde; söz varlığının bireylere ait boyutunda iki farklı söz varlığının kabul edildiği görülmektedir. Bu söz varlığı temelde etkin ve edilgin söz varlığı olarak iki gruba ayrılmaktadır. Dil eğitim sürecinde söz varlığı kapasitesinin artırılmasına yönelik olarak yapılacak çalışmalarda etkin ve edilgin söz varlığı arasındaki farklılıkların giderilmesine yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir. Söz varlığının iki boyutu, Onan'dan (2013, s.246) hareketle aşağıdaki görselle somutlaştırılmıştır:

Şekil 1. Etkin ve edilgin söz varlığının genel söz varlığı içindeki yeri

Bireylerin dil öğrenmedeki temel amaçlarının iletişim kurmak olduğu, bu iletişim sürecinde de kavramları, nesneleri ifade ederken kelimelere ihtiyaçları olduğu bir gerçektir. Bu açıdan yaklaşıldığında dil öğrencisinin aktif (üretimsel) ve pasif (algısal) söz dağarcığının mümkün olduğunca kapsamının geniş olması amaçlanmaktadır (Şenyiğit ve İnce, 2015). Çünkü söz varlığının genişliği öğrencinin sadece dil derslerindeki başarısını etkilememekte diğer derslerdeki akademik başarısına da doğrudan katkı sağlamaktadır (Blachowicz ve Fisher, 2005).

2.3.1 Etkin (aktif, üretici) söz varlığı

Kişiler, hayat serüvenleri boyunca ailesiyle, çevresiyle, aldıkları eğitimle, ilgi duydukları alanlarla etkileşim kurabilmek amacıyla yazılı veya sözlü iletişim kurmak durumunda kalırlar. Bu durumda mevcut söz varlıklarının kapasitesi bu iletişimin derinliğini belirler. İletişim sürecinde konuşma ve yazmada kullandıkları söz varlığı etkin söz varlığı olarak adlandırılmaktadır. Kişisel söz varlığının bir parçası olan etkin söz varlığının alanyazında üretici söz varlığı, aktif söz varlığı şeklinde kullanımları da vardır.

Alanyazında etkin söz varlığı araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Etkin söz varlığı, kişinin günlük konuşmasında, her konumda ve ortamda kullandığı sözlüksel birimlerin tümüdür (İmer, Kocaman ve Özsoy, 2011). Bireyin tanıdığı, anlamını bildiği ve iletişimde kullanabildiği, yani anlatma becerisi bağlamında bilişsel süreçler işleterek zihninde yapılandırabildiği kelimelerin tümüdür (Dilidüzgün, 2014, s.235). İnsanın anlatmak için zihninde işleyerek yeni yapılar oluşturduğu kelimeler etkin (aktif) kelime hazinesini oluşturur (Özbay, 2009a, s.61). Konuşurken ve yazarken kullanılan kelime hazinesidir (Göğüş, 1978, s. 360; Karakuş, 2000; Neuman ve Dwyer, 2009, Read, 2000). Tanımlamaların genelinden hareketle etkin söz varlığı için, kişinin anlatma becerileri olan konuşma ve yazmada kullandığı söz varlığıdır, şeklinde bir tanımlama yapmak mümkündür.

Etkin söz varlığı, edilgin söz varlığı ile kıyaslandığında daha dar kapsamlıdır. Çünkü anlama becerileri sürecinde (okuma, dinleme) kullanılan kelime hazinesi, anlatma becerileri (konuşma, yazma) sürecinde kullanılan kelime hazinesinden çok daha kapsamlıdır. Onan (2013) etkin söz varlığının hiçbir zaman edilgin söz varlığı ile aynı düzeye gelemeyeceğini, onu kapsayamayacağını ifade etmiştir. Çünkü insanlar dinleyerek, okuyarak ve görerek değişik konularda binlerce kelimeyi anlayabilmekte ancak uğraşları ve ilgileri doğrultusunda kelimeleri seçerek kullanmaktadır (Özbay, 2009a, s.61).

Dil öğrenimi sürecinde okuma ve dinleme yoluyla etkin söz varlığı şekillenmektedir. Bu noktada önemli olan husus kelimenin uzun süreli belleğe nasıl kodlandığıdır. Çünkü uzun süreli belleğe güçlü ipuçları ile kodlanmış olan kelimeler anlatma becerilerinde rahatlıkla kullanılabilirken ipuçlarının zayıf olduğu kelimeleri, genellikle anlama becerilerinde tanıyabiliriz. İpuçlarının tamamen kaybolması durumunda ise kelimenin unutulmuş olduğunu söyleyebiliriz (Karadağ, 2005). Bir kelimenin, konuşma ve yazmada kullanılabilmesi için etkin kelime hazinesinde farkındalık düzeyine ulaşmış olması gereklidir (Onan, 2013).

Kelime öğretiminde esas amaç, kelimeleri öğrencilerin etkin söz varlığına dâhil edebilmek, yani kelimeleri konuşma ve yazmada kullanmalarını sağlamaktır. Bu nedenle kelime öğretimi süreci; hedef kelimelerin dinleme ve okuma becerilerinin yanında konuşma ve yazma becerilerinde de kullanımını sağlayacak şekilde planlanmalıdır. Tüm dil becerilerinin dâhil edildiği bir süreç, öğrenilen kelimenin kalıcılığını artırdığı gibi kelimenin kullanımını da refleksif düzeye çıkaracaktır.

2.3.2 Edilgin (pasif, alıcı) söz varlığı

Ana dil edinimi sürecinde bireyler anne-babasından, yakın çevresinden, karşılaştığı çeşitli hayat tecrübelerinden rastlantısal bir şekilde kelimeler edinir. Bu edindiği kelimeler kişinin uzun süreli belleğindeki yerini alır. Kişinin toplam söz varlığı içerisinde yer alan fakat etkin söz varlığı olarak kullanmadığı, daha çok anlama becerileri olan dinleme ve okuma becerileri sürecinde anlayabildiği söz varlığı öğeleri, edilgin söz varlığı olarak adlandırılmaktadır. Kişisel söz varlığının bir parçası olan edilgin söz varlığı alanyazında, alıcı söz varlığı ve pasif söz varlığı şeklinde de ifade edilmektedir.

Edilgin söz varlığıyla ilgili çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Edilgin kelimeler, dinlerken ve okurken anlaşılan kelimelerdir (Göğüş, 1978, s. 360; Neuman ve Dwyer, 2009). Edilgin söz varlığı bireyin tanımını ve anlamını bildiği ancak anlama becerisi bağlamında bilişsel süreçler işlettiği, kendisinin kullanmadığı kelimelerden oluşmaktadır (Dilidüzgün, 2014, s.235). Anlamak için zihinsel süreçlerle işlenen kelimeler, edilgin (pasif) kelime hazinesini oluşturur (Özbay, 2009a, s.61). Konuşma ve yazmada kullanmadığımız ancak dinlerken ya da okurken anlamını bildiğimiz kelimelerdir (Karakuş, 2000). Karadağ (2013, s.9) alıcı dil becerileri olarak adlandırılan dinleme ve okuma becerilerinin gerçekleştirilmesinde kullanılan anlam birimleri olduğunu ifade etmiştir. Onan (2013, s.9) genel söz varlığının en geniş bölümünü edilgin söz varlığının oluşturduğunu belirtir. Anlama becerilerinde yani okuma ve dinleme sürecinde edilgin söz varlığı, önemli bir rol oynar. Çünkü birey, anlama becerilerini kullanırken uzun süreli belleğinde yer alan edilgin (alıcı) söz varlığını kullanır.

Bir kelimenin edilgin söz varlığı içerisine dâhil olabilmesi için söz konusu kelime ile dinleme veya okuma yoluyla en az bir kere karşılaşmış olması gerekmektedir. Kişinin algı düzeyinin, ihtiyaçlarının durumuna göre söz konusu kelime, edilgin söz varlığının bir parçası hâline gelebilir. Buna karşılık bir kelimeyle bir kez karşılaşmış olmak söz varlığını sayısal olarak artırmak için yeterli olmayabilir. İlgili kelime ile karşılaşma sıklığı arttıkça söz varlığına dâhil olma ihtimali artmaktadır (Karadağ, 2021).

Edilgin söz varlığı kapasitesinin niceliği kadar niteliği de oldukça önemlidir. Çünkü edilgin söz varlığı nicelik ve nitelik olarak gelişmiş bireyler, daha önce karşılaşmadıkları bir metni okuduklarında veya dinlediklerinde anlamakta zorluk çekmezler. Bu nedenle öğrenilen kelimenin uzun süreli bellekteki kodlamasının ve bilgiye ait ipucunun doğru yapılmış

olması gerekir. Çünkü öğrenilen davranış bellekteki yerini sağlamlaştırdığı anda öğrenme gerçekleşmiş demektir (Özbay, 2009b, s.16).

Catalan ve Gallego (2008) eğitim yılı başladığında öğrencilerin mevcut söz varlığı kapasitelerinin ve öğrenilmesi hedeflenen söz varlığı unsurlarının belirlenmesi gerektiğini ve arasındaki farkın tespit edilebilmesi için, öğrencilerin etkin ve edilgin söz varlığı kapasitelerinin ne kadar olduğunun bilinmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ancak, kişide, edilgin söz varlığının sınırlarını belirlemek, etkin söz varlığının sınırlarını belirlemekten daha zordur. Bu tespiti yapabilmek için her kelimenin tek tek test edilmesi gerekir (Karadağ, 2005, s.23). Bu açıklamalardan hareketle kişinin edilgin söz varlığını tespit etmenin imkânsıza yakın olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak insan zihni iletişim becerileri noktasında anlama ve anlatma becerileri olarak iki yönlü işlemektedir. Konuşma ve yazma sürecinde zihindeki anlama karşılık gelen uygun kelimeyi, buna karşılık dinleme ve okuma sürecinde karşılaştığımız kelimeye uygun anlamı bellekten bulur ve kullanırız. Duyarak veya okuyarak karşılaştığımız bir uyarıcı belleğimizde depolamış olduğumuz bilginin ipucu konumundadır. Bu ipuçlarını kodlarken farkındalık düzeyini artırmak kelimenin ihtiyaç hâlinde kullanımını kolaylaştıracak ve bu kullanımın sıklığının artması da kelimenin kullanımını refleksif düzeye çıkaracaktır. Bu açıdan bakıldığında dinleyerek ve okuyarak geliştirilen edilgin söz varlığı kapasitesi, üretime yönelik gerçekleştirilecek etkinliklerle, konuşma ve yazma becerilerine olumlu yönde katkı sağlayacağı söylenebilir. Çünkü anlama becerileri vasıtasıyla elde edilen edilgin söz varlığı kapasitesi, sayısal olarak ne kadar fazla olursa olsun anlatmaya, üretmeye yönelik etkinliklerle desteklenmediği sürece etkin söz varlığına geçemeyecektir.

2.4 Söz varlığının önemi

Bir dilin öğrenilmesindeki esas amaç dört temel dil becerisini kullanarak bireyin iletişim ihtiyaçlarını giderebilmesidir. Bu aşamada dört temel dil becerisiyle, yani okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileriyle yakından ilişkili olan kelime bilgisi devreye girmektedir. Bir dile ait becerilerin tümü kelime bilgisinin üzerine inşa edilir. Susanto (2017) kelime öğrenimini, yabancı dil öğrenim sürecinin en önemli parçası olarak değerlendirmiştir. Dildeki kelimelerin sayısı sınırlı olmasına rağmen birey, zihinsel becerilerini kullanarak kelimelerle sınırsız anlamlar ortaya koyabilir. Dilin sunduğu imkân sayesinde insanlar

geçmişte ve günümüzde olduğu gibi gelecekte de duygu ve düşüncelerini özgürce aktarabilecektir. İnsanı evrendeki diğer varlıklardan farklı kılan zekâsı, düşünebilmesi ve kendine özgü bir iletişim dili geliştirebilmesidir.

İnsanın hayatı boyunca edindiği tüm tecrübeler, söz varlığı kapasitesini şekillendirir. Bu tecrübelerle ilgili olarak söz varlığı ne kadar dolgun olursa duygu ve düşünce aktarımı da o kadar etkileyici ve tatmin edici olur (Kana ve Keskin 2014, s.418). Söz varlığı kapasitesinin zenginliği kişinin diğer dil becerilerinin gelişimini de etkiler (Büyükkız ve Hasırcı, 2013).

İster bir konuşma ister bir yazı parçasında olsun dilde en etkili ve en güçlü birimler kelimelerdir (Aksan,2009, s.61). Bireyin söz varlığının zenginliği bireyin iletişim becerisini desteklemekle birlikte akademik ve sosyal başarısına da olumlu yönde katkı sağlamaktadır (Güneş,2013). Dil öğretim sürecinde söz varlığı açısından zayıf olan öğrencilerin akademik olarak başarısız olmasını bir öğrenme engeli olarak tanımlayan August, Carlo, Dressler ve Snow (2005), söz varlığını geliştirmeye yönelik olarak gerçekleştirilecek etkili yöntemlerle daha az öğrenciye öğrenme engelli teşhisi koyulacağını vurgulamıştır.

Araştırmalar gösteriyor ki kelime hazinesi, okuduğunu ya da dinlediğini anlamada önemli bir faktördür (Nelson ve Stage, 2007; Okur, 2013). Bireyin söz varlığı kapasitesi ne kadar genişse anlama kapasitesi de o derece iyi seviyededir (Zhang ve Annual, 2008). Kelime bilgisi, dil öğrenenlerin okuma ve yazma yeterlilikleri üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olmasından dolayı yabancı dil öğrenmenin en önemli bileşeni olarak kabul edilmektedir (Nation, 2001). Çünkü herhangi bir bireyin öğrendiği dil üzerinden düşünebildiğinin somut göstergesi, dille üretilmiş bir bilgiyi anlayabilme ve onu başkalarına aktarabilme becerisi ile ölçülür (Karatay, 2020, s.229). Yine aynı şekilde yabancı dil öğrenimi, öğrenilen söz varlığı unsurlarının çeşitliliği ile sıkı bir ilişki içerisindedir (Nassaji, 2006). Birey kendi söz varlığı kapasitesini, farklı alanlardan söz varlığı unsurları ile zenginleştirdiyse farklı konularda iletişime geçebilme olasılığı artacaktır. Bir dili bilmek her konuda konuşabilecek iletişim imkânını bizlere sunmak için yeterli değildir, söz varlığı kapasitesinin izin verdiği ölçüde iletişimi sürdürebiliriz. Örneğin, futbolla ilgilenmeyen bir kişi futbola ait; devre, uzatma, taç, korner, hakem, sarı kart, ofsayt, penaltı vb. terimlerin kullanıldığı bir konuşmadan bir şey anlamayacak veya kendisinden bu durumu anlatması istendiğinde herhangi bir şey söyleyemeyecektir. Böyle bir durumda kişi o dili bilse dahi o konudaki söz varlığı eksikliğinden dolayı iletişim kurmakta zorlanacaktır.

Bir metni anlamlandırma sürecinde okuyucunun mevcut söz varlığı kapasitesinin zenginliği çok önemlidir. Metni çözümlerken bilinen kelimelerden hareketle ilk kez karşılaşılan kelimelerin anlamlandırılması kolaylaşırken bilinmeyen kelime sayısının fazlalığı metnin anlamını çözümlmeyi zorlaştıracak ve okuyucuyu metnin bağlamından koparacaktır. Ayrıca metin içerisinde ilk kez karşılaşılan kelimenin rastlantısal bir şekilde belleğe kaydedilebilmesine de yine okuyucunun mevcut söz varlığı kapasitesi etkili rol oynamaktadır. Çünkü Kurdayıoğlu (2005) okuyucunun ilk kez karşılaştığı bir kelime önceden bildiği yakın ya da benzer anlamlı kelimelerle ilişkilendirilerek belleğe kaydedilir.

Kelime hazinesi; bilgiyi edinmede, düzenlemede ve yeniden yapılandırmada önemli bir işleve sahip olan akıl yürütme becerisini de etkilemektedir (White ve Alexander, 1988). Yani kişinin bilgi düzeyi ve düşünce dünyasının zenginliği kelime hazinesinin kapasitesi ölçüsünde gelişebilmektedir. Bireyin öğrendiği her yeni kelime düşünce dünyasının sınırlarını bir adım ileriye taşımaktadır.

Söz varlığının zenginliği o dili konuşan kişilerin anlama ve anlatma gücünü geliştirir. Kendisini ifade ederken güçlü bir dile sahip olan milletler farklı alanlarda da güçlü olacaktır. Günümüz dünyasında söz varlığı güçlü olan devletlerin birçok alanda etkin bir rol aldığını görmekteyiz. Dilinin gücünü koruyan ve geliştiren milletler varlığını güçlü bir şekilde sürdürmeye devam edecektir.

2.5 Söz varlığının içerdiği unsurlar

Bir dilin içerisinde yer alan tüm dil birimlerinin toplamı o dilin söz varlığını oluşturur. Söz varlığını sadece kelimelerden ibaret olarak algılamamak gerekir. Dilin konuşulduğu toplumun maddi ve manevi kültürel birikiminin, kavramlar dünyasının, dünya görüşünün bir kesiti söz varlığı unsurlarını oluşturur (Aksan, 2018). Bu durumu Aksan (2018) şöyle örneklendirir: Toplumsal hayatta aile bağlarının kuvvetli olduğu Türklerde, akrabalıktaki her birey “elti, görümce, baldız, yenge” gibi kavramsallaştırılmıştır. Ancak Hint-Avrupa dil ailesinin Roman ve Germen kollarında yer alan dillerde bu kavramlar tek bir kelime ile karşılanmaktadır. Türklerin kültürel özelliklerinden biri olan aile ve akrabalık bağlarının önemsenmesi, durumu kelimelere de yansımıştır. Bu nedenle bir dilin söz varlığı sadece o dilin kelimelerini değil toplumun kültürel değerlerinin, dünyayı algılayış şeklinin

kelimelerde vücut bulmuş hâli olan atasözlerini, deyimlerini, terimlerini, yan ve mecaz anlamlarını da kapsayan bir bütündür.

Dil yapısı itibarıyla canlı bir organizma olmasından dolayı zamanın ihtiyaçlarına göre sürekli yeni kelimeler üretir, yabancı dillerden kelimeler alır ve bu şekilde söz varlığını zenginleştirir. Bunun yanında bazı kelimelerin kullanımını azaltır hatta kullanımdan düşürür. Bu açıdan bakıldığında söz varlığı için; sürekli değişen, sınırlarını genişleten, ihtiyaç durumuna göre yenilenen bir hazinedir, diyebiliriz.

Söz varlığı; kelimeler, ikilemeler, deyimler, atasözleri, ilişki sözleri ve kalıplaşmış sözlerden meydana gelir (Aksan, 2012).

2.5.1 Temel Söz Varlığı

Temel söz varlığının sınırlarını çizerken insanın odağa alınması doğru olacaktır. İnsanın organları başta olmak üzere onun en doğal gereksinimlerini karşılayan yemek, içmek, uyumak, gitmek, gelmek, almak, vermek gibi kavramlar; ona en yakın kişileri gösteren akrabalık adları, sayılar ve insanın maddi ve manevi kültürü içine giren çeşitli kavramlar sayılabilir (Aksan, 2018).

Temel söz varlığı, bireyin günlük hayattaki iletişimde her an kullanabileceği kelime ve kelime öbekleridir (Karatay, 2020). Herhangi bir kişinin günlük hayatında sıklıkla kullandığı; selamlaşma, tanışma, eşya, yiyecek, giyecek, seyahat, akraba, hayvan, organ, sayı, temel fiiller vb. ifadeler temel söz varlığını oluşturur. O toplumda yaşayan her bireyin temel söz varlığına sahip olması beklenir. Dili yabancı dil olarak öğrenen kişinin toplumdaki temel iletişim ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için temel söz varlığına sahip olması gerekir. Temel söz varlığına sahip olduktan sonra dil eğitimi bunun üzerine inşa edilir.

2.5.2 Atasözleri

Söz varlığının önemli bir ögesi de atasözleridir. Bir toplumda tarihî olarak çok uzun gözlem ve deneyimler sonucu ortaya çıkan, toplumun karakterini ve hayata bakışını, kıvrak

zekâsını en özlü şekilde ifade eden atasözleri, anonim ifadelerdir. Somut olmayan kültürel mirasın en önemli öğelerinden biri olan atasözleri nesilden nesile aktararak günümüze kadar gelmiştir. Oluşumları itibarıyla çok eski zamanlara dayansa da toplumun hayat tecrübelerinden hareketle üretildikleri için günümüzde de dilin ifade zenginliğinin bir parçası olarak kullanılmaktadır. Sertel (2006) atasözlerini, geçmiş ile bugün arasında kültür aktarımını sağlayan köprüler olarak değerlendirmiştir.

Türkçedeki atasözlerinin sayısı ile ilgili farklı görüşler bulunmaktadır: TDK Sözlükleri internet sayfasında atasözleri ve deyimler sözlüğü sekmesinde verilen bilgiye göre veri tabanında 2396 atasözü yer almaktadır. Yurtbaşı (1994) çalışmasının önsözünde 172 konu başlığı altında toplam 30.000 atasözünü sınıflandırdığını, Türkçede yer alan atasözü sayısının yapılacak derlem çalışmaları ile birlikte 100.000'e ulaşabileceğini ifade etmektedir. Albayrak'ın (2009) çalışmasında 18838 atasözü bulunmaktadır. Sayılardaki tutarsızlığın nedeni muhtemelen atasözlerinin derlendiği kapsam ile ilgilidir, ancak buradan hareketle Türkçenin atasözleri bakımından zengin bir dil olduğu söylenebilir.

Alanyazında atasözleri şu şekilde tanımlanmıştır. Belirli bir konuda ulaşılan çarpıcı ve kesin sonuçların, derin düşünce ve geniş bir içerikle özetlenmesidir (Karaağaç, 2013b, s.184). Kuşaktan kuşağa aktarılan, uzun yıllar boyunca edinilen deneyimlere, gözlemlere dayalı yargıları genel kural, bilgece düşünce veya öğüt olarak aktaran kalıplaşmış özlü sözlerdir (Toklu, 2015, s.184). Atalarımızın, uzun denemelerine dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak düsturlaştıran, kalıplaşmış biçimleri bulunan ve kamuca benimsenmiş özsözlerdir (Aksoy, 1988, s.37).

Toplumun uzun hayat tecrübeleri sonucu ortaya çıkan atasözleri, dildeki “en az çaba” ilkesinin en etkili kullanıldığı örneklerdir. Uzun gözlemler sonucu oluşan tecrübeyi ifade eden “Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır.”; hayat deneyiminin göstergesi “Eski dost düşman olmaz.”; bilgeliğin ifadesi “Korkunun ecele faydası yoktur.”; toplumun geleneklerinin yansıması “Bal tutan parmağını yalar.”; edinilen tecrübeler sonucu verilen nasihat “Ev alma, komşu al.” gibi örneklerini sıralayabileceğimiz atasözleri uzun uzun ifade edilecek durumları tek bir cümle ile en özlü şekilde ifade etme imkânı verir.

Atasözlerinin kendine özgü kuralları vardır. Kalıplaşmış ifadelerdir, bünyesindeki herhangi bir kelime eş anlamlısıyla değiştirilemeyeceği gibi kendi içerisindeki kelimelerin yerleri de değiştirilemez.

Atasözlerinin kullanımı ifadeye zenginlik ve ahenk katar. Türkçenin de atasözleri açısından zengin bir dil olması dil öğretim sürecinde öğrencilere atasözlerinin öğretimi konusunu gündeme getirmektedir. Atasözlerinin kullanım sıklıklarının ve yaygınlıklarının belirlenmesi çalışmalarından sonra hangi atasözlerinin öğrencilere öncelikli olarak öğretilmesi gerektiği noktasında bir yol haritası belirlenmiş olacaktır. Öğrencilerin soyut anlamı fark edebilecek düzeyde olması atasözü öğretimini kolaylaştıracaktır. Ayrıca hazırlanacak etkinliklerin atasözlerini yaşantı yoluyla öğretmeyi hedeflemesi, atasözlerinin, öğrencinin zihninde somut bir yer edinmesini sağlayacağı düşünülebilir. Dil öğretimi sürecinde atasözlerinin de sürece dahil edilmesi kültür aktarımı açısından da oldukça önemlidir.

2.5.3 Deyimler

Dildeki söz varlığı unsurlarından biri olan deyimler, dilin figüratif olarak kullanılmasına aracılık eden dil birimleridir. Figüratif dil, kelimelerin literal bağlamlarından sıyrılarak sözlük anlamları dışında kullanılmasıdır. Figüratif ifadelerin temel işlevi söze güzellik, canlılık kazandırmaktır (Çalışkan, 2013, s.96). Bu unsurların kullanıldığı ifadelerin etki gücü ve kalıcılığı artacaktır.

TDK Sözlükleri internet sayfasında atasözleri ve deyimler sözlüğü sekmesinde verilen bilgiye göre veri tabanında 11209 deyim yer almaktadır. Aksan (2018) deyimler için, yazı dilimizde yaklaşık 6 bin, bölge ağızlarında da 5500 dolaylarında olduğunu belirtmiştir. Yurtbaşı (2004) son yıllarda çıkan kaynakları da inceleyerek yaptığı çalışmasının önsözünde 30.000 dolayındaki Türkçe deyimini sıraladığını belirtmiştir.

Deyim için; iki ya da daha fazla kelimenin bir araya gelerek genellikle kendi gerçek anlamlarının dışında yeni bir anlam oluşturduğu kalıplaşmış ifadelerdir, diyebiliriz. TDK Türkçe Sözlük'te (2011, s.650) deyim, “Genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği, tabir.” şeklinde tanımlanır. Deyim en az iki kelime ile kurulan, konuşmada ve yazıda anlatım gücünü artıran, anlam yönünden yer yer mantık dışına taşan bölümleri olabilen, yapısındaki kimi sözcükleri anlam değişmesine uğrayan, kalıplaşmış söz öbekleridir (Çotuksöken, 1988). Gerçek anlamından az veya çok farklı bir anlam taşıyan ve çekici bir anlatım özelliğine sahip olan söz öbeği (Korkmaz, 1992, s.43).

Deyimler, toplumun kültürüne bağlı olarak çıkmış ifadeler olması sebebiyle milli kültürün bir yansıtıcısıdır. Aksan'ın (2018) ifadesiyle “Kızım sana söylüyorum gelinim sen işit.” deymi; Kazak Türkçesinde “qızım sağan söyleyin kelinim sen tında”; Türkmen Türkçesinde “gızım sana aydyan, gelinim sen eşit” şeklinde yer alması, deyimlerin ne denli bizden ne ölçüde bizim malımız olduğunu anlamak için yeterlidir. Deyimler, toplumun felsefesini yansıtan özlü sözler olarak hem anlatıma zenginlik katması hem de kültür unsurlarını geçmişten bugüne taşıması bakımından önemlidir (Özbay ve Melanlıoğlu, 2009). Bu özelliklerinden dolayı deyimler de kültürel değerlerin aktarımını sağlayan köprülerdir.

Yapısal olarak deyimlerde yer alan kelimelerin sıralaması değiştirilemez veya kelimelerin eş anlamlıları kullanılamaz (İmer, Kocaman ve Özsoy, 2011; Toklu, 2015). “Eli açık” deyiminin yerine “avcu açık” denilemez. Ancak cümle içerisinde kullanıldığında anlamı kuvvetlendirmek adına deyimde yer alan kelimelerin arasına başka kelimelerin girmesi mümkündür. Örneğin; “Oluşan sessizlikten sonra, baltayı işte o zaman taşa vurduğunu anlamıştı.” cümlesinde “baltayı taşa vurmak” deyiminin arasına anlatımı kuvvetlendirmek için başka kelimeler girmiştir. Bu tür kullanımların yabancı dil öğretiminin ilk seviyelerinde öğrenci tarafından tespit edilmesi zor olacağından ileri seviyelerde yer alması daha doğru olacaktır.

İletişimde deyimlerin kullanılması anlatımı zenginleştirir, dile ayrı bir ahenk ve güzellik katar. Söz varlığı içerisinde yer alan deyimler, dilin zenginliğinin de bir göstergesidir. Deyimler az sözle çok şey anlatmaya yarar, bu da dilin ifade gücünün bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Dildeki “en az çaba” ilkesinin en etkili örneklerini deyimlerde görebiliriz. Anlatması çok uzun sürecek bir durumu deyimler sayesinde en kısa ve öz şekilde ifade etmek mümkündür.

Deyimlerin oluşturulmasında temel söz varlığında yer alan kelimelerin çok sık kullanıldığı bilinmektedir (Şahin, 2006). Dil eğitim sürecinde deyimlerin öğretilmesi dil becerilerinin geliştirilmesi bakımından oldukça önemlidir. Öğrencilerin figüratif dil kullanımlarını artırmak adına anlam özellikleri ve kullanım sıklıkları göz önüne alınarak yabancı dil eğitimi sürecinde deyimlerin öğrencilere kazandırılması bu açıdan oldukça önemlidir.

2.5.4 İkilemeler

Söz varlığı öğeleri arasında yer alan ikilemeler, dilin önemli zenginliklerinden biri olarak kabul edilir. Bilgin (2006, s.67) ikilemeyi, “anlamı güçlendirmek amacıyla, bir sözcüğün yinelenmesi, yakın veya karşıt anlamlı ya da ses benzerliği içindeki sözcüklerin yan yana kullanılması” şeklinde tanımlamaktadır. Hatiboğlu (1981, s.9) ise “anlatım gücünü artırmak, anlamı pekiştirmek, kavramı zenginleştirmek amacıyla, aynı kelimenin tekrar edilmesi veya anlamları birbirine yakın yahut karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran iki kelimenin yan yana kullanılması” tanımını yapmıştır. TDK Türkçe Sözlük’te (2011, s.1165) ise “anlamı güçlendirmek için aynı kelimenin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın, karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılması” olarak tanımlanmıştır.

Tanımlardan hareketle ikilemeler için; anlatımı güçlendirmek için kullanılırlar, aynı kelimenin veya yakın ya da karşıt anlamlı kelimenin veya sesleri birbirini çağrıştıran iki kelimenin yan yana kullanılmasıyla oluşturulurlar, diyebiliriz.

Aksan (2018) ikilemeleri kuruluşu bakımından beş gruba ayırmıştır. Baş (2006, s.118-119) bu beş grubu şöyle örneklendirmiştir:

1. Değişik sözcük türlerinden aynı sözcüğün yineleniği örnekler: Ad: *kapı kapı, sayfa sayfa*; Sıfat: *koca koca, sarı sarı*; Belirteç: *zaman zaman, yavaş yavaş*; Ulaç: *geze geze, durup durup*; Eylem: *durdu durdu, oturur, oturur*; Ünlem: *of of, vay vay*.

2. Değişik sözcük türlerinden eş anlamlı kurulanlar: Ad: *çarşı pazar, ev bark*; Sıfat: *derme çatma, doğru dürüst*; Belirteç: *açık seçik, sarmaş dolaş*; Ulaç: *ezile büzüle, düşünüp taşınıp*; Ortaç: *bitmiş tükenmiş, yenmez yutulmaz*; Eylem: *ağlamış sızlamış, yazdı çizdi*.

3. Değişik sözcük türlerinden ters anlamlılarla kurulanlar: Ad: *yer gök, ölüm kalım*; Sıfat: *büyük küçük, erkekli kadınlı*; Belirteç: *ileri geri, er geç*; Ulaç: *bata çıka, gidip gelip*; Ortaç: *olur olmaz, gelen giden*; Eylem: *durdu durmadı, istesin istemesin*.

4. Yansımali ikilemeler: a) Yalnızca bir eylem, bir oluş, bir durum için kullanılanlar: *horul horul* (uyumak), *tıpış tıpış* (yürümek). b) Derece gösteren farklı biçimleri olan yansımali ikilemeler: *çıtır çıtır-çatır çatır-çatır çutur*; *kıtır kıtır-katır katır-katır kutur*. c)

İki ögesi aynı seslerden kurulu yansımali ikilemeler: *şırıl şırıl, ciyak ciyak*. Bir ögesi farklı ün ya da ünsüzlerden kurulu yansımali ikilemeler: *gacır gucur, şangır şungur*.

d)Yansımalı eylemlerden oluşmuş ulaçlarla kurulu ikilemeler: *hıçkır hıçkır, ıkına sıkına, oflaya puflaya*.

5. Ön sesi “m” ile değiştirilerek yüklenen ikilemeler: *okul mokul, araba maraba*; özel adlarla kurulabilirler: *Ayşe Mayşe, Ankara Mankara*.

Dil öğretimi sürecinde ikilemelerin yapılış mantığının öğrencilere kazandırılması ve öğrencilerin de iletişim esnasında ikileme kullanımına ihtiyaç duyması hâlinde kendiliğinden üretebilecek farkındalık düzeyine ulaşmaları hedeflenmelidir. Bu farkındalık düzeyinin oluşması için öğrencilerin dil öğretim materyallerindeki metinlerde sıklıkla kullanılan ikilemelere yer verilmeli, öğrencilerin de bu ikilemeleri konuşma ve yazmada kullanabilecekleri etkinlikler hazırlanmalıdır. Böylelikle ikilemelerin, öğrencilerin etkin söz varlığına dâhil edilebileceği söylenebilir.

2.5.5 Terimler

Söz varlığı öğelerinden biri olan terim, TDK Türkçe Sözlük’te (2011, s.2330) “bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime, ıstılah” şeklinde tanımlanmaktadır. Genel olarak özel alanların kavramlarına verilen addır (Aksan, 2009). Buradan hareketle terimi, belli bir alana özgü olarak kullanılan ifadelerin kavramlaştırılmasıyla oluşturulan söz varlığı öğeleri olarak ifade edebiliriz.

Bir kavramın terim olarak nitelendirilebilmesi için belli bir alana özgü kullanımının olması gerekir. Örneğin “uyum” kelimesi TDK Türkçe Sözlük’te (2011) “bir bütünün parçaları arasında bulunan uygunluk, ahenk” olarak tanımlanır. TÜBA Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü’nde “uyum” kelimesinin birden fazla alanda karşılığı bulunmaktadır: Çocuk gelişimi, eğitim, ruhbilim, toplumbilim alanı için “bireyin toplumsal ya da kültürel yapısında gerçekleşen ve oluşan yeni durum, koşul ve olaylara göre var olan bilişsel yapısını biçimlendirmesi ya da ruhsal bakımdan kendini buna uydurması süreci”; dilbilim alanı için “1-bir sözcükteki ünlüler ya da ünsüzler arasında görülen benzeşim olayı. 2-Özne ile yüklem, ad ile sıfatın cins, sayı, durum, kişi gibi yönlerden birbirine uymasıyla ortaya çıkan sözdizimsel olgu”; Felsefe alanı için “çokluk ile karşıtlığın düzenli bir birlik oluşturması”; mimarlık alanı için “bir yapının parçaları arasında bulunan uygunluk”;

yazınbilim alanı için yazınsal yapıtlarda, tümce ve dizelerdeki sözcük ve sözcük öbeklerinin, sözcüklerdeki seslemlerin benzerliğinden ve kulağa hoş gelebilecek biçimde sıralanmasından oluşan düzen.” şeklinde her alana özgü farklı tanımları bulunmaktadır.

Terimler bir bilim alanında kavram olarak kullanıldığı gibi, kullanım düzeyine göre kelime de olabilir. Örneğin enflasyon, devalüasyon, ekonomi hem insanların ihtiyaçlarından dolayı günlük dilde kullanılır hem de iktisadi alanlarda kullanılan birer terimdir (Baş, 2006). Bu tür kelimeler kullanım yerlerine göre kelime veya terim olarak değerlendirilebilir. Aksan (2018) terimlerin karşıladıkları kavramın kullanımının yaygınlaşmasıyla terim olma niteliğini kaybedeceğini ifade eder. Kurt (2019) radyo ve telefon kelimelerinin günlük hayatta yaygın olarak kullanılmaya başlamasından dolayı terim olarak sayılmadığını, bu tür kelimelerin elektronik alanındaki bir sözlükte terim olarak yer bulabileceğini ifade etmektedir.

Terimler yabancı dil öğretimi sürecinde günlük iletişim ihtiyaçlarından ziyade eğitim, iş vb. gibi özel amaçlar nedeniyle yabancı dil öğrenildiğinde eğitim sürecinin içerisine dahil edilebilir. Günlük dilde iletişim kurmak amacıyla yabancı dil öğreniliyorsa terimlerin öğretimi öncelik sıralamasında gerilere atılabilir.

2.6 Yabancı dil öğretiminde söz varlığı

Bireylerin yabancı bir dil öğrenirken birçok amacı vardır. Bu amaçlar arasında en önde gelen bireyin sağlıklı bir iletişim kurabilmesidir. Yani bireyin zihninden geçenleri, duygularını karşındakine yazılı ve sözlü olarak aktarabilme, konuşulanları ve yazılanları anlayabilme isteğidir.

Yabancı dil öğretiminde çoğu zaman ilk hedef dilin kurallarının öğretilmesidir. Ancak dilin kurallarının öğretilmesi iletişim becerilerinin kullanılması için yeterli olmayacaktır. Dil becerilerinin kullanılması sürecinde dilin kuralları kadar kelime bilgisinin de önemli bir yeri vardır. Çünkü okunanları ve dinlenenleri anlayabilmek, duygu ve düşünceleri yazılı ve sözlü olarak ifade edebilmek için dil bilgisi kurallarına ve yeterli kelime bilgisine ihtiyaç vardır. Wilkins (1972) dil öğrenim sürecinde karşılaşılabilecek en büyük zorluklardan birinin kelime öğrenme olduğunu ifade eder. Dil bilgisi kurallarına hâkim olmadan çok şey aktarılabilse de kelime bilgisi olmadan hiçbir şeyin aktarılamayacağını dile getirmektedir. Bu açıdan sözcük bilgisi dört temel dil becerisinin ve dil bilgisinin tamamlayıcısı

niteliğindedir ve bu alanların geliştirilmesinde temel rol üstlenir (Kurudayıoğlu ve Dölek, 2019, s.30). Daha sonra ise öğrenilen kurallar ve yeterli kelime bilgisi ile birlikte anlama ve anlatma becerileri kullanılmaya başlanır.

Bir dile hâkim olmanın, bir dili etkili bir şekilde kullanmanın en önemli referans noktası; bireyin o dile ait kelime hazinesidir. Kelime hazinesinin yeterli olmadığı anda gramer bilgisi, teorik bilgiler, dil becerilerinin kullanım düzeyi vb. önemini yitirir.

Birey, öğrendiği dilin bütününi oluşturan söz varlığından bir parça öğrenerek kendi söz dağarcığını inşa eder ve dille üretilen yazılı ve sözlü ürünleri anlamaya çalışırken kişisel söz varlığını kullanır. Aynı şekilde yazılı veya sözlü iletişim metinlerini de edindiği bu söz varlığını kullanarak üretir (Karatay, 2020, s.229).

Yabancı dilde kelime öğrenme süreci ana dildeki gibi rastlantısal olarak ilerlememektedir. Kişi yabancı dilde öğrendiği ilk kelimeleri ana dilindeki anlamları ile eşleştirir. Bu nedenle rastlantısal olarak kelime öğrenme şansı çok daha azdır. Yabancı dil öğrenme süreci genellikle belli bir program dâhilinde, resmî ve sınıfta ilerler. Ancak bu durum yabancı dil öğrencilerini kısıtlamaz. Öğrenciler; çeşitli metinleri okuyarak, dinlemeler yaparak, farklı sosyal ortamlarda bulunarak dil girdilerini artırabilir ve söz varlıklarının kapasitesini genişletebilirler (Takac, 2008).

Günümüz dil öğretim yaklaşımlarının da dil öğrenim süreci içerisinde en fazla ağırlık verdiği alanlardan biri hâline gelen kelime öğretimi Zimmerman'ın (1997) ifadesiyle dil öğreniminin tarihî seyri içerisinde kelime öğrenme/öğretme az değer verilen bir alan olarak kalmıştır. Ancak güncel dil öğretim yaklaşımlarında bu durum değişmiştir. Yabancı dil öğrenimi sürecinde kelime bilgisi dil öğreniminin en önemli kısmını oluşturur. (Saville-Troike, 1984). Söz varlığı yabancı dil öğrenim sürecinde oldukça önemlidir çünkü yetersiz bir söz varlığı sağlıklı bir iletişim kurulmasını engeller (Alqahtani, 2015; Schmitt, 2000).

2.7 Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söz varlığı

Tüm dillerde olduğu gibi Türkçede de bazı kelimelerin birden çok anlamı vardır, bu durum diller açısından bir zenginlik olarak kabul edilebilir. Ancak bir dili yabancı dil olarak öğrenen kişiler için bu kelimeleri öğrenmek birtakım zorlukları beraberinde getirmektedir. Kelimeleri listeler hâlinde öğrenmek yerine, kelimelerin bağlam içerisinde öğrenciye

sunulması farklı anlamların öğrenilmesi/fark edilmesi noktasında katkı sağlayacaktır. Kelimelerin kullanıldıkları bağlama göre kazandıkları farklı anlamları Aksan (2006, s.74) şu şekilde örneklendirmiştir:

- Gemi limandan ayrıldı.
- Kadın kocasından ayrıldı.
- Kadın kocasından ayrılıp otobüse bindi.

Birinci ve ikinci cümlelerde yer alan “ayrıl-” fiilinin temel ve yan anlam kullanımları hemen fark edilmektedir. İkinci cümlede kadının kocasından ayrılması “boşanmak” yan anlamında kullanılmışken üçüncü cümlede “yanından uzaklaşmak” temel anlamıyla kullanılmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin dil öğretim sürecinde kullandıkları ders materyallerinde yer alan metinlerin niteliği ve metinlerde yer alan kelimelerin anlamsal zenginlikleri hem öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerine hem de söz varlıklarının gelişimine olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

2.8 Söz varlığı ve ders kitapları

İnsanlar hayatlarında sahip olmaları gereken bilginin önemli bir kısmını en sağlıklı olarak okuma yoluyla edinmektedir (Özbay, 2009a, s.58). Bu edinim örgün eğitim sürecinin başlaması ile birlikte ders kitaplarındaki metinler vasıtasıyla hızlı bir gelişim sürecine girer. Bu açıdan bakıldığında, ders kitaplarındaki okuma metinlerinin edilgin söz varlığı kapasitesinin gelişimi sürecinde en etkili rolü oynayan materyaller olduğu söylenebilir (Onan, 2013, s.9).

Yabancı dilde söz varlığını geliştirmenin en kolay yolu hedef dilde okuma yapmaktır (Demir ve Demiriz, 2019). Kişi okuyarak mevcut söz varlığını nicelik ve nitelik yönünden geliştirecektir. Ayrıca okuma eyleminin daha çok bireysel olarak gerçekleştirilen bir eylem olması, kişinin istediği an, istediği yerde okuma yapabilme özgürlüğü, okuma materyallerinin dil öğretim sürecindeki rolünü daha da önemli kılmaktadır.

Bir kelimenin kesin bir anlamından çok, bir anlam salkımı bulunmaktadır (Başkan, 2006). Yani kelimelerin sahip oldukları gerçek anlamlarının yanında, anlam yelpazeleri, kullanıldıkları bağlama göre mecaz, yan anlam gibi farklılıklar gösterebilmektedir. Kelime tek başına bir anlama sahip olabildiği gibi, kullanıldığı bağlam içerisinde anlamsal olarak

farklı bir boyut kazanabilmektedir. Gencan (1971), kelimenin asıl geçerli anlamını, içinde bulunduğu cümle veya metinle kazandığını ifade eder. Ders kitaplarında yer alan okuma metinleri kelimelerin bağlam içerisinde sunulması yönüyle kıymetlidir. Kelimelerin ders kitaplarıyla bağlam içerisinde öğrenciye kazandırılmasının yanı sıra hangi söz varlığı ögesinin hangi aşamada öğrenciye kazandırılması gerektiğinin ayrımının da iyi bir şekilde tespiti yapılmalıdır. Yabancılar Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan ders ve çalışma kitaplarında bir bütün hâlinde kullanılması gereken temel söz varlığının, özellikle temel ve orta düzeylerde iyi belirlenmesi çok büyük önem taşımaktadır (Barın, 2003, s.316).

Bir kelimenin öğrenimi sürecinde en etkili ve kullanışlı yol, kelimenin bağlam içerisinde öğrenilmesidir (McCarten, 2007). Bir kelimeyi öğrenmek için kelime listelerinden ezberler yapmak, kelimenin tam anlamı ile öğrenilmesi noktasında eksikliğe yol açacaktır. Bir kelimeyi tüm yönleriyle öğrenmek, tanımak sözlükteki temel anlamından ziyade farklı bağlamlarda kullanıldığında kazandığı yeni anlamları sezebilmeyi gerektirir. Yabancı dil öğrencisinin bilmediği her kelimeye sözlükten bakması, okumada bölünmelere yol açabileceği gibi okumaya karşı olumsuz bir tutum geliştirilmesine sebep olabilir. Bu açıdan sözlük, (Gardns ve Redman, 1986) kelimenin anlamının bağlam içerisinde çıkarılamadığı durumlarda kullanılmalıdır.

2.9 Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi (CEFR)

Küresel dünyayla birlikte Avrupa'daki ülkeler, kendi vatandaşlarının çok kültürlü ve çok dilli bireyler olarak yetişmelerini sağlayabilmek, dil öğretim sistemlerinde, dil becerilerinde birlik sağlamak, bireylerin öğrendikleri dili/dilleri iletişim kurmada kullanabilmelerini sağlamak amacıyla yürüttüğü politakalar neticesinde Avrupa Konseyi olarak Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'ni (The Common European Framework of Reference for Languages) yayımlamıştır. İlki 2000 yılında yayımlanan Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, 2018 yılında güncellenmiş ve dil öğreticilerinin ve öğrenenlerin hizmetine sunulmuştur. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, son hâliyle 2021'de Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Türkçeye aktarılmıştır.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi çeşitli ölçütler çerçevesinde dil kullanımının düzeyinin belirlenmesindeki karmaşıklığı gidermek için sınıflamaya gitmiştir. Bu sınıflama

doğrultusunda dil kullanımı, Temel Dil Kullanımı (A1-A2), Bağımsız Dil Kullanımı (B1-B2), Yetkin Dil Kullanımı (C1-C2) olmak üzere üç aşamaya ayrılmıştır.

Ortak Başvuru Metni, dil kullanıcılarına/öğrencilerine dilin sosyal temsilcisi olarak sosyal dünyada hareket etme ve öğrenme sürecinde dil temsilciliğini uygulama imkânı sunmaktadır (CEFR, 2018). Çerçeve metnin güncel hâlinde yer alan kelime bilgisi ve kelime hakimiyetine yönelik olarak hazırlanan tablolar aşağıda sunulmuştur:

Tablo 1

Kelime hâkimiyeti tablosu (CEFR, 2021)

C2	Kelimeleri her zaman doğru ve yerinde kullanır.
	Daha az yaygın olan kelimeleri deyimsel olarak ve uygun şekilde kullanır.
C1	Konuşmada ara sıra küçük sürçmeler olabilir ancak önemli kelime hataları yoktur.
B2	Kelimeleri genellikle doğru kullanır ancak iletişim esnasında engel teşkil etmeyecek derecede yanlış kelime seçimleri, karışıklıklar görülebilir.
B1	Temel kelime birikimini iyi kontrol eder ancak daha karmaşık düşünceleri ifade ederken veya aşına olmadığı konuları ve durumları ele alırken önemli yanlışlar yapar.
A2	Günlük somut ihtiyaçlara yönelik dar kapsamlı bir kelime hazinesine sahiptir.
A1	Tanımlayıcı yok.
A1	Tanımlayıcı yok.
öncesi	

Tablo 2

Kelime bilgisi tablosu (CEFR, 2021)

C2	Deyimsel ifadeler ve gündelik anlatım içeren çok geniş bir sözlük birikimine iyi derecede hâkimdir, kelimeleri yan anlamıyla bilme farkındalığı gösterir.
C1	Dolaylı ifadelerle boşlukların anında üstesinden gelmeye izin veren geniş bir kelime birikimine iyi bir şekilde hâkimdir, az da olsa ifade ve kaçınma stratejileri arayışı içindedir. Daha az karşılaşılan kelimelerin/işaretlerin bile eş anlamlılarını kullanarak hemen hemen tüm durumlarda birkaç kelime seçeneği arasında seçim yapabilir. Yaygın deyimsel ifadelere ve gündelik anlatıma hâkimdir; kelimeleri/işaretleri oldukça iyi kullanabilir. Kendi uzmanlık alanında ortak olan teknik kelime ve deyimsel ifade genişliğini anlayabilir ve uygun şekilde kullanabilir. Uzmanlık alanlarını diğer uzmanlarla tartışırken kendi alanının temel teknik terminolojisini anlayabilir ve kullanabilir. Alanıyla bağlantılı meseleler ve çoğu genel konu için iyi bir söz varlığına sahiptir.
B2	Sık tekrardan kaçınmak için ifadesini çeşitlendirebilir ancak sözlüksel boşluklar yine de tereddüte ve dolambaçlı ifadelere neden olabilir. Çoğu bağlamda oldukça sistematik biçimde birçok kelimenin/işaretin uygun eş dizemlerini üretebilir. Uzmanlık gerektiren kelimelerin çoğunu anlayabilir ve kullanabilir ancak kendi alanı dışında uzmanlık gerektiren terminolojiyle ilgili sorunları vardır. Aşına olduğu konular ve günlük durumlarla ilgili iyi bir söz varlığına sahiptir.
B1	Aile, hobiler ve ilgi alanları, iş, seyahat ve güncel olaylar gibi günlük yaşamıyla ilgili çoğu konuda biraz dolaylı ifadelerle kendini ifade edecek yeterli kelimeye sahiptir.
A2	Aşına olduğu durumları ve konuları içeren rutin günlük işlemleri yürütmek için

yeterli kelimeye sahiptir.

Temel iletişim ihtiyaçlarının ifadesi için yeterli kelime birikimine sahiptir. Basit gereksinimlerini karşılayabilecek yeterli kelime hazinesine sahiptir.

A1 Belirli somut durumlarla ilgili temel kelime/işaret ve söz öbeklerine sahiptir.

A1 Tanımlayıcı yok.
öncesi

Tablolar incelendiğinde seviyelere ait kelime bilgisinin A1 öncesinden başlayarak C2 seviyesine kadar ele alındığı ancak doğrudan akademik dile yönelik kelime bilgisi ile ilgili bir tanımlamanın olmadığı görülecektir. Bununla birlikte B2 ve C1 seviyesindeki tanımlayıcılara bakıldığında “Kendi alanının temel teknik terminolojisini anlayabilir ve kullanabilir.” ve “Kendi uzmanlık alanında ortak olan teknik kelime ve deyimssel ifade genişliğini anlayabilir ve uygun şekilde kullanabilir.” şeklinde kelime bilgisinden bahsedildiği görülecektir. Bu doğrultuda B2 ve C1 seviyesinden itibaren dil eğitim sürecinin, öğrencinin dili akademik anlamda kullanacağı alana yönelik olarak planlanması gerektiğini söyleyebiliriz.

2.10 Akademik dil

Herhangi bir dili öğrenmeye başlayan bireylerin günlük hayatlarını devam ettirebilmeleri, yeme-içme, ulaşım, barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için o dilin temel söz varlığını öncelikli olarak öğrenmeleri gerekir. Bu açıdan bakıldığında dil öğretiminin ilk hedefi; iletişim gereksinimlerinin karşılanması adına dil becerilerinin (dinleme, okuma, konuşma, yazma) öğretiminin yapılmasının yanında, dil bilgisi ve öğrencilerin günlük yaşamlarında öncelikli olarak ihtiyaç duyacakları kelimelerin öğretiminin yapılmasıdır, diyebiliriz. Bu hedef doğrultusunda daha önceden yapılmış olan kelime sıklık ve yaygınlık çalışmaları referans alınabilir. Daha sonraki aşamada öğrencilerin dili öğrenme amaçlarına göre sistemli bir dil eğitimi planlanmalıdır. Dil öğretim merkezlerinde verilen kurslar genellikle öncelikli olarak temel iletişim becerilerinin gelişimine ağırlık verir. Kurslar tamamlandıktan sonra öğrencilerin üniversitelerdeki bölümlerine gitmesiyle dil kullanım

türleri de farklılıklar göstermektedir (Tüfekçioğlu, 2018a). Bu noktada öğrencilere verilecek Akademik Türkçe kursları öne çıkmaktadır. Çünkü, öğrencilerin aldıkları eğitimin sonunda akademik iletişim becerileriyle donatılmış olarak bölümlerine başlaması, bölümlerine uyum sürecini kolaylaştıracak ve akademik başarılarını artıracaktır.

Dilin günlük iletişim ihtiyaçlarını karşılayan sosyal işlevinin yanında akademik işlevi de vardır. Her iki işlevin de kendine özgü nitelikleri vardır. Akademik dil, günlük hayatta kullanılan dilden çeşitli yönlerden farklılıklar göstermektedir. Akademik dil ile günlük dil arasındaki farklılıkları Tompkins (2009) şöyle göstermiştir:

Tablo 3

Akademik Dil – Günlük Dil

	Günlük Dil	Akademik Dil
Konular	Konular bilindik, sıradan ve somut; genellikle verilen birkaç ayrıntı ile incelenir.	Konular bilinmedik, karışık, soyut olabilir. Daha fazla bilgi verilir ve daha derinlemesine incelenir.
Kelimeler	Günlük ve bilindik kelimeler kullanılır.	Teknik terimler, jargon, çok heceli kelimeler kullanılır.
Cümle yapıları	Cümleler daha kısa ve içeriğe bağlıdır.	Cümle yapıları daha uzun ve birleşiktir.
Bakış Açıları	Bir fikir ya da bakış açısı paylaşılır. Paylaşılan fikirler ya kişisel ya da ön yargılıdır.	Farklı bakış açıları düşünülmüş ve analiz edilmiştir. Sıkça kişisellikten uzak, nesneldir.

Kaynak: Tompkins (2009) (akt. Tok, 2012, s.23).

TDK Türkçe Sözlük'te *akademik* kelimesinin anlamı; 1.Akademi ile ilgili olan, 2. Bilimsel niteliği olan şeklinde verilmiştir (TDK, 2011). Alanyazında ise akademik dil ile ilgili çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Akademik dil; bir dilin, çeşitli disiplinlerde özgün yapılarının kullanıldığı, bilimsel kitaplarda, akademik ortamlarda kullanılan türüdür

(Scarcella, 2003). Akademik dil; yazılı, sözlü, işitsel ve görsel dilin akademik söylem bağlamında eğitim kurumlarında, okullarda kullanılan dil türüdür (Richards ve Schmidt, 2013). Akademik dil, iletişimi ve disiplinin içeriği hakkında düşünmeyi kolaylaştıran, akademik ortamların hem sözlü hem de yazılı özel dilidir (Nagy ve Townsend, 2012, s. 92). Bireylerin eğitim-öğretim yaşamlarında kullandığı, bilginin ve teknik terimlerin ön planda olduğu, üst düzey düşünme becerilerinin yoğun bir biçimde kullanıldığı, öznellikten uzak dildir (Sarıkaya, 2019). Akademik dili tanımlarken kesin bir sınır yoktur, üslubun resmiliği, içeriğin karmaşıklığı, ifadenin objektiflik derecesi ile tanımlanır (Snow, 2010, s.450). Genellikle dildeki genel metinlerde sıklıkla bulunmayan akademik kelimeler, tüm akademik metinlerde nispeten yüksek oranda kullanılır. Özel konularda, alanlarda veya disiplinlerde kullanılan kelimelerdir (Yang, 2015, s. 28). Akademik dil araştırma ve öğretimi ifade eder, belirli grupların iletişimdeki özel ihtiyaçlarına, belirli akademik disiplinlerin temel, sosyal ve dilsel taleplerine odaklanır (Hyland ve Hamp-Lyons, 2002, s.2). Tüm bu tanımlamaların ışığında akademik dili; akademik ortamlarda kullanılan, kişisel görüşlerden ziyade objektif ifadelerin kullanıldığı, belli alanlara özgü terimlerin ağırlıklı olarak yer aldığı dil, şeklinde tanımlamak mümkündür.

Zengin bir söz varlığına sahip öğrenciler, karşılaştıkları yeni bir bilgiyi, kavramı söz varlığı daha zayıf olan bir öğrenciye göre çok daha hızlı bir şekilde kavrayabilmektedir. Bu açıdan öğrencilerin söz varlığı kapasiteleri ile akademik başarıları arasında sıkı bir ilişki olduğundan söz etmek mümkündür (Sedita, 2005). Ayrıca insanın kelime ve kavram yönünden zengin bir birikime sahip olması, düşüncede de zengin olmasını sağlar (Özbay ve Melanlıoğlu, 2008, s. 31). Olaylara durumlara daha geniş pencereden bakabilir, farklı konularda fikir yürütebilir ve düşüncelerini dile getirebilir. Akademik dil bir düşünce aracı olarak da işlev görür. Akademik dil aracılığıyla bir kişi karmaşık veya daha üst düzey bilişsel işlemleri (soyutlama, genelleme, mantıksal tartışma vb.) gerçekleştirebilir hâle gelebilir (Heller ve Morek, 215, s.177).

Yabancı dil öğrenen bireyler günlük dilde sıklıkla kullanılan kelimeleri belli bir süre sonra söz varlıklarına ekleyebilirler. Ancak akademik dile ait kelimeler, yabancı öğrenciler için ayrı bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Thurstun ve Candlin'e (1998) göre, akademik kelimeler dili öğrenenler için çok daha problemlidir çünkü öğrenciler, genellikle kendi alanlarındaki teknik kelime dağarcığına hâkim oldukları kadar farklı bir alandaki akademik dile yeteri kadar aşına değildir. Üniversite düzeyinde eğitim gören bir öğrencinin sadece kendi alanıyla ilgili konularda kendisini geliştirmiş olmasından ziyade genel akademik söz

varlığına ve akademik söylem niteliklerine sahip olması da beklenir. Laufer (1992) öğrencinin, akademik araştırma makalelerini başarılı bir şekilde anlamak için, içeriğindeki kelimelerin %95'ini bilmeleri gerektiğini ileri sürer.

Akademik bir metindeki teknik kelimeler dile ait genel sözlüklerde yer almazlar. Ancak dilde kullanım sıklığı yüksek olan teknik kelimelerin genel sözlüklerde yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte genel dilde kullanım sıklığı yüksek olan bazı kelimelerin ilgili akademik alanda özgün bir karşılığı olabilmektedir.

Yabancı dil kurslarında öğrencilerin dört temel dil becerileri üzerine yoğunlaşarak onların hızlı bir şekilde iletişim becerilerinin geliştirilmesi hedeflenir. Ancak öğrenciler fakülte veya enstitülerinde eğitim almaya başladıklarında topluluk önünde konuşma, sunum yapma, rapor/tez yazma gibi dil becerilerini farklı yönleriyle kullanmaya ihtiyaç duyarlar (Adzmi, Bidin, İbrahim, Jussof, 2009, s. 171). Bu noktada yabancı dil öğretimi sürecinde dili akademik düzeyde kullanma gerekliliği ortaya çıkar. Ancak dil eğitimi sürecinin akademik dilin gelişimine yönelik boyutunun gündeme gelebilmesi için, dil öğrencisinin hedef dilde en azından bağımsız dil kullanıcısı seviyesinde olması gerekir. Tüfekçioğlu (2018b) akademik dil öğretimi için öğrencilerin hedef dilde iletişim kurma yeterliliklerini kazanmış olmaları gerektiğini, ardından akademik dil öğrenimine devam etmeleri yararlı olacağını belirtmektedir. Yine aynı şekilde Scarcella (2003) akademik dilin geliştirilebilmesi için öğrencilerin günlük dilde belli bir yetkinlik seviyesine gelmeleri gerektiğini savunur. Tok (2012), yabancı dilde ileri düzeye gelen öğrencilere akademik dile yönelik eğitimin verilmesinin uygun olduğunu belirtmektedir.

Öğrencilerin akademik başarılarının önündeki en büyük engel kelime hazinelerinin yetersizliğidir (Bauman ve Kameenui, 1991). Öğrencilerin, dilde yetkin olmaları, dille üretilen her türlü yazılı, işitsel ve görsel metni anlama gücüne ve yansıtıcı düşünme becerisi olarak konuşma ve yazma becerilerini etkili kullanabilmeleri için hem nitelik hem de nicelik yönünden dili oluşturan söz varlığının bütüncesine hâkim olmalarıyla mümkün olabilmektedir (Karatay, 2020, s.229). Bu açıdan akademik dilde yapılacak öğretimin, kelime içerikli öğretimi ve özellikle de söz dizimi içerikli öğretimi içermesi gerekmektedir (Eryaman ve Kana, 2014).

Eğitim hayatına başladıktan sonra herhangi bir öğrencinin yeni bilgileri ve davranışları edinebilmesi için ihtiyaç duyacağı kelime sayısı artar. Bu nedenle eğitim sürecinde tüm disiplinlerin kendine özgü kelime ve kavram içeriği vardır. Bu kavram ve kelimeler

öğrencinin o disiplin ile ilgili öğrenme, düşünme, çözüm geliştirme, akıl yürütme gibi bilişsel yeterliklerini etkiler (Gür, 2014).

Akademik dili etkili bir şekilde kullanabilmek için kişinin ilgili disiplindeki bilgi düzeyi de önemlidir. Alan bilgisi olmadan akademik dili kullanmak mümkün değildir. Bu nedenle akademik dili kullanabilmek için ilgili alanın akademik içeriğiyle ilgili bilgi sahibi olmak gerekir. Akademik dil ile akademik içerik bilgisi arasında sıkı bir bağ vardır, bu bağ ne kadar erken kurulabilirse yabancı öğrencilerin eğitim aşamasındaki akademik başarılarının da o kadar artabileceği söylenebilir. A1'den C1'e kadar geçen eğitim sürecinde alınan dersler genel Türkçe ağırlıklı ilerlemekte ancak metinler içerisinde alanlara özgü terimler de yer almaktadır. Öğrenciler öğrenim görecekleleri alanla ilgili terimleri fark ederek söz varlığına dâhil etmeli, akademik Türkçe dersleri ile bu söz varlığı kapasitesini genişletmeli, lisans ve lisansüstü eğitimi sürecinde de bu alandaki söz varlığı kapasitesini ve içerik bilgisini artırmalıdır.

Türkiye'de TÖMER'lerde öğrenim gören öğrencilerin dil öğrenme nedenlerine bakıldığında büyük çoğunluğunun lisans ve lisansüstü bölümlerde eğitim almayı amaçladığı görülecektir. Bu noktadan hareketle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde akademik ihtiyaçlar ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerden beklenen hem akademik metinleri ve konuşmaları anlayabilmesi hem de kendilerini akademik anlamda yazılı ve sözlü olarak ifade edebilecek donanımlara sahip olmalarıdır. Dolayısıyla akademik dil bu öğrenciler için temel bir ihtiyaç hâline gelmektedir. Akademik bir alanda başarılı olmanın en önemli gerekliliklerinden biri akademik metinleri anlayabilmektir. Son yıllarda önemi artan ve yaygınlaşan bireyselleştirilmiş öğretim ve öğrenci özerkliği kavramlarında bilgiye ulaşmanın yolu genellikle akademik metinleri okumaktan geçmektedir. Grabe ve Stoller (2001), akademik ortamlarda öğrencilerin okuduklarını anlayabilmesi için gerekli kelime hazinesine sahip olmaları gerektiğini ifade etmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin zaman ve mekân fark etmeksizin istifade edebildikleri ders kitaplarının, yazılı kaynakların öğrencilerin akademik dil becerilerini ve söz varlıklarını geliştirebilme hedefleri doğrultusunda en çok yararlanacakları materyaller olduğu söylenebilir.

2.11 İlgili araştırmalar

Geçmişten günümüze kadar söz varlığının tespiti ve kullanım sıklığının tespitine yönelik çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu tür çalışmalar yurt dışında çok daha önce başlamış olsa da son yıllarda çeşitli materyaller üstünde yapılan çalışmalarla yurt içinde de bu tür çalışmaların sayısında bir artış olduğu söylenebilir.

2.11.1 Yurt dışında yapılan araştırmalar

Söz varlığına ilişkin yurt dışında yapılan çalışmaların çok daha öncelerden başladığını yukarıda belirtmiştik. Bu çalışmalara bakıldığında kayda değer ilk çalışmanın Edvard L. Thorndike’a ait olduğunu söyleyebiliriz. Thorndike 1921 yılında 41 farklı kaynaktan, ocuk edebiyatı eserlerinde yer alan 625.000 kelime üzerinde sıklık çalışması yapmıştır. Araştırma neticesinde elde ettiği sonuçları, “Teacher’s Word Book” adıyla 10.000 kelimedenden oluşan bir sıklık listesi olarak alfabetik sırayla sunmuştur. 1931 yılına gelindiğinde çalışmasını güncelleyerek bu listeyi 20.000 kelime olarak tekrar yayınlamıştır. 1944 yılında Irving Lorge ile yürüttükleri ortak çalışma ile bu listeye 10.000 kelime daha ekleyerek “The Teacher’s Word Book of 30.000” adıyla yeniden yayınlamıştır. Bu listede birinci sınıftan on ikinci sınıfa kadar öğretilmesi gereken kelimeleri sıralamışlardır. Günümüze kadar birçok söz varlığı ve sıklık araştırması yapılmış olmasına rağmen yazılı yaklaşık 18 milyon kelimenin değerlendirilmesine dayanan bu kapsamlı araştırma, Amerika’da ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki öğretmenler için kapsamlı bir kaynak olarak kullanılmıştır (Bauman,1996).

West (1953) tarafından İngilizceyi ikinci dil olarak öğrenenlere kaynaklık etmesi amacıyla hazırlanan “The General Service List” adlı çalışma daha önce “The Interim Report on Vocabulary Selection for the Teaching of English as a Foreign Language” adlı çalışmanın içerisinde yer alan bir bölüm olarak yayınlanmıştır (Faucet ve diğerleri, 1936). 5 milyon kelimenin sayımıyla oluşturulan liste yazılı metinlere dayanmaktadır. Tespit edilen kelimelerin sıklık ve yüzdelik değerleri de verilmiştir. Kelimelerin sıklık numaraları verilmiş olsa da kelimeler sıklık sırasına göre değildir (Bauman, 1996).

1967 yılında Kucera ve Francis tarafından 15 farklı alandan bir milyon kelimenin bilgisayar ortamına aktarılmasıyla oluşturulan “Computational analysis of present-day American English” adlı çalışma, Amerikan İngilizcesi için yapılmış önemli araştırmalardan biridir. Kelimeler alfabetik olarak ve sıklık sayılarına göre ayrı ayrı listelenmiştir.

Kelime hazinesi üzerine yapılmış bir diğer çalışma 1997 yılında Fry tarafından hazırlanan “1000 Instant Words” adlı eserdir. Çalışma; dil öğretmenlere, program geliştirme uzmanlarına, dil öğretim materyali hazırlayanlara kaynaklık teşkil etmesi amacıyla İngilizcede en sık kullanılan ilk 1000 kelimenin listelendiği bir araştırmadır. Hazırlanan listelerde hangi yaş düzeyinde hangi kelimelerin öğretilmesi gerektiği ile ilgili tespitler yapılmıştır.

Söz varlığı ile ilgili bir diğer çalışma Hindmarsh’ın 1980 yılında 4470 kelimenin listelendiği “Cambridge English Lexicon” adlı araştırmadır. West, Thorndike, Lorge ve Brown’ın çalışmalarından yararlanmasının yanında kendi deneyimlerini de referans alarak bu kelime listesini oluşturmuştur. Listedeki kelimeler 1’den 5’e kadar derecelendirilmiştir. Listenin en kullanışlı yanı kelimelerin farklı anlamlarına da aynı ölçek içerisinde yer verilmesidir (Bauman, 1996).

1987 yılında kolejlere yönelik olarak Shepherd (1987) tarafından hazırlanan “College Vocabulary Skills” adlı çalışma, iki seviyelidir. Öğrencilere, temel kelime öğrenme programında 200, ileri kelime öğrenme programında 258 olmak üzere toplam 458 kelimenin öğretimi amaçlanmıştır (aktaran, Baş, 2006).

“The University Word List”, akademik düzeyde en sık kullanılan 800 kelimedenden oluşan bir akademik kelime listesidir. İngilizce eğitim veren bir kolejde veya üniversitede eğitim almayı planlayan öğrenciler için tasarlanmıştır. Bu liste yapısal olarak “The General Service List” ile bağlantılıdır. Yani “The General Service List” ve ardından “The University Word List”i inceleyen bir öğrenci, hiçbir kelime tekrarı bulmayacaktır. Liste 11 bölüme ayrılmıştır. Birinci kısım en büyük frekansa ve aralığa sahiptir. Bu liste aynı zamanda Vocabprofile programının bir bileşenidir (Bauman, 1996).

1927 yılında Amerika’da Prof. Word tarafından İngilizce bilenlere Fransızca öğretmek amacıyla yayımlanan Minimum French Vocabulary Test Book adlı çalışma, İngilizcede en çok konuşulan 200 kelimeyi içermektedir. Word, toplam kelimenin ilk 3 kelimesinin, İngilizcenin %10’una denk geldiğini bildirmiştir. Ayrıca tekrarlanan ilk 10 kelime İngilizcenin %25’ini; ilk 100 kelime %58,8’ini; ilk 500 kelime %82’sini; ilk 1000 kelime

%89,6'sını; ilk 2000 kelime ise %95'ini teşkil etmektedir. Kitapta yer alan 2000 kelime, 3 yıl eğitim görecektir öğrencilere göre tertip edilmiştir. (Aksoy, 1936:5)

1924 yılında G.E Van der Beke tarafından; Balzac, Musset, Proust, Bergson, Poul Morand gibi yazarların eserlerinden 1.200.000 kelimelik bir liste elde edilmiştir. Süreçte 33 roman, 13 piyes, 16 tarih ve eleştiri kitabı, 13 bilimsel ve felsefi eser, 14 gazete ve periyodik yayın incelenmiştir. (Duverger, 1973).

Dolce (1939) tarafından hazırlanmış olan “Dolce Basic Sight Vocabulary” adlı liste İngilizcenin öğretiminde sıklıkla başvurulacak kaynaklardan biridir. Üçüncü sınıfın sonuna kadar öğretilmesi hedeflenen isimlerin haricinde 220 kelimeyi barındırmaktadır. 1981 yılında Johns tarafından güncellenerek tekrar kullanıma sunulmuştur (Harris ve Sipay, 1990).

Word Frequencies in Written and Spoken English (Leech, Rayson ve Wilson, 2001) isimli British National Corpus temelinde hazırlanan 100 milyon kelimelik kapsamlı bir derlem çalışmasıdır.

2.11.2 Yurt içinde yapılan araştırmalar

Ülkemizde söz varlığı çalışmalarının gerçekleştirilmesinin önemine ilk vurgu 1926 yılında, bugünkü adıyla Millî Eğitim Bakanlığı olan Maarif Vekâleti Talim ve Terbiye Dairesi tarafından hazırlanan, “İlk Mektep Kitapları Tetkik Komisyonunun Elifba Kitapları Hakkındaki Raporu”nun 14. maddesi ile yapılmıştır. Raporda öğrencilerin söz varlığının geliştirilmesinin önemi vurgulanmış, çocukların dilindeki kelimelerin sıklıklarının belirlenmesi ve bu amacı gerçekleştirecek bir komisyonun kurulması önerilmiştir (Kurudayıoğlu, 2005). Raporun tarihi göz önüne alındığında; ABD’de Thorndike’in çalışmasının üzerinden henüz beş yıl geçmiş olduğu, cumhuriyetin ilanından çok kısa bir süre sonra henüz yeni Türk alfabesi kabul edilmeden önce oluşturulduğu görülecektir. Raporda, eğitimde kelime hazinesinin önemi vurgulanmış ancak ne yazık ki uygulamaya geçememiştir.

Kelimelerin kullanım sıklığına yönelik ülkemizde yapılmış ilk çalışma ise Ömer Asım Aksoy’un (1936) “Bir Dili Öğrenmek İçin En Lüzumlu Kelimeler ve Bu Kelimleri Belirtme Usulü” adlı çalışmasıdır. Aksoy (1936), çalışmasında Amerikalı bilim adamı Mr.

Birdge tarafından (Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Yaban; Reşat Nuri Güntekin, Kızılılık Dalları; Türk Tarih Kurumu, Tarih Kitabı I. ve II. cilt) üç eserin incelenmesiyle elde edilen toplam 15.000 kelimedenden oluşan kelime listesi temin edilmiş, kelimelerin sıklıkları belirlenmiş ve üç ayrı kelime listesi oluşturulmuştur. Oluşturulan listeler İngilizce sıklık listeleri ile kıyaslanarak öğretilmesi gereken kelimelerin bir listesi oluşturulmuştur. Bu çalışma öğrencilere öncelikli olarak öğretilmesi hedeflenen kelimelerin belirlenmesi yönündeki ilk çalışma olması yönüyle oldukça önemlidir.

Bir diğer çalışma, Joe Pierce (1960) tarafından hazırlanan, Türk Ordusu Temel Okuma-Yazma Programı'nda kullanılacak kitapların yazılması amacını güden “A Frequency Count of Turkish Words” adlı eserdir. Bu amaç doğrultusunda Millî Savunma Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Amerikan Askerî Yardım Heyeti, Amerikan İktisadi Yardım Heyeti ve Georgetown Üniversitesi iş birliği yapmıştır. Çalışmada verilerin toplanması yaklaşık iki yıl sürmüştür. Bu süreçte, çalışanlarının %75'inin okuma-yazma bilmediği bir işletmenin berber dükkanında işçilerin konuşmaları ses kayıt cihazı yardımıyla kayıt altına alınmıştır. Ayrıca Türk ordusunda okuma yazma bilmeyen erlerle gerçekleştirilen soru-cevap diyaloglarının kaydedilmesiyle veriler elde edilmiştir. Toplanan veriler incelendiğinde günlük konuşmalarda toplam 138.025 kelime içinde 3.715 farklı kelimenin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kelimelerin %90'nını ilk 700 kelime oluşturmaktadır. Aynı çalışmada kısa hikâyeler, romanlar, gazeteler, askerî sahra talimnameleri, dinî kitaplar, şiirler ve okullarda okutulan ders kitaplarından da metinler incelenmiş ve yazılı dilde 103.485 kelime içinde 6005 farklı kelime tespit edilmiştir. Bu kelimelerin %90'nını yaklaşık 1500 kelime oluşturmaktadır. Çalışmada sözlü ve yazılı dilde yer alan kelimelerin tespit edilmesinin yanı sıra yapım ve çekim eklerinin de sıklık analizi yapılmıştır.

Vedide Baha Pars ve Cahit Baha Pars'ın “Okuma Psikolojisi ve Okuma Öğretimi” adlı çalışması 1954 yılında yayınlanmıştır. Thorndike'nin oluşturduğu kelime listesinden ilk bin kelimesi alınmış, her dilin kendine has özelliklerinden ve toplumların sosyal ve kültürel farklılıklarından kaynaklanan ayrılıkları göz önünde bulundurularak bu listedeki kelimelerden bazıları çıkarılmıştır. Çıkarılan kelimelerin yerine “anadili”, “hayat bilgisi” ve “aritmetik” derslerinde kullanılması gerekli olan kelimeler eklenmiştir. Bu şekilde Türkçeye uyarlanan liste, birinci sınıfta öğretilebilecek kelimeler olarak değerlendirmeye alınmıştır.

Kelime Hazinesi Araştırması adıyla yayımlanan ve Ömer Harit tarafından, 1971 yılında yapılan bir diğer çalışma, 6-7 yaşındaki çocukların aktif kelime hazinelerini tespit etmeye

yöneliktir. Samsun ve Ankara illerinde merkez ve kırsal kesimlerde belirlenen ilkokullar sosyoekonomik düzeyleri dikkate alınarak oluşturulan üç gruba ayrılmıştır. Birinci sınıf öğrencilerinden 9351 yazılı doküman toplanmış ve elde edilen bulgular sıklık durumları doğrultusunda listelenmiştir. Kelime listeleri, alfabetik olarak ayrılmış, kelimeler kullanım sıklık sayılarına göre sıralanmıştır.

Dolmacı (2015) hazırlamış olduğu “Akademik Türkçe Kelime Bilgisi Üzerine Bir Derlem Çalışması: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Dair Çıkarımlar” adlı doktora tezinde ilk olarak 2000 kelimelik Genel Türkçe Kelime Listesi oluşturmuştur. Daha sonra lisans düzeyindeki ders kitaplarından *Akademik Türkçe Derlem*’i oluşturmuştur. Bu derlemde 1010 kelimeyi içeren *Akademik Türkçe Kelime Listesi* elde etmiştir. Çalışmanın bir sonraki aşamasında akademik derlem ve akademik kelime listesinden faydalanarak *Akademik Kelime Testi* geliştirmiştir. Bu test öğretim dili Türkçe olan 6 farklı üniversitenin Türkçe Eğitim merkezlerinde Türkçe öğrenen 196 öğrenci tarafından cevaplandırılmıştır. Çalışmanın son aşamasında ise öğretim dili Türkçe olan üniversitelerde öğrenim gören, ana dili Türkçe olmayan 41 lisans öğrencisi ile akademik Türkçe kelime bilgilerine yönelik fikirlerini ortaya çıkarmak için görüşme yapmıştır. Yaptığı araştırmanın neticesinde elde ettiği sonuçlar şunlardır: Genel Türkçe Kelime Listesi’nin ilk 1000 kelimesi, oluşturulduğu derlemin yaklaşık yarısını kapsamaktadır. Akademik Türkçe Kelime Listesi’nin Akademik Derlem’in yaklaşık üçte birini oluşturduğunu ve bu nedenle Akademik Türkçe derslerine dâhil edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Katılımcıların Akademik derleme dair mevcut kelime bilgi düzeyleri yeterli, ancak anlama düzeyi için düşüktür. Araştırmadan elde edilen veriler ışığında Akademik Türkçe Kelime Listesi sunulmuştur.

Kelime sıklığı alanında yapılmış olan kapsamlı çalışmalardan biri de İlyas Göz’ün (2003), “Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı” adlı eseridir. Basın, hikâye, bilim, popüler bilim, güzel sanatlar, biyografi, hobi, din, okul kitabı ve muhtelif eserlerden seçtiği metinlerle 1.006.306 (özel isimler olmadan, 975.141) kelimelik bir havuz oluşturmuş, farklı kelimeleri sıklıklarıyla birlikte listelemiştir. Alfabetik sırayla ve sıklık sayısına göre ayrı ayrı oluşturduğu listelerde birbirinden farklı toplam 22.693 kelime listelemiştir. Ayrıca, birden fazla anlamı olan kelimelerin listesi ve TDK İmlâ Kılavuzu’nda bulunmamasına rağmen kelime hazinesi havuzunda değerlendirmeye alınan kelimelerin listesi de çalışmada ayrıca gösterilmiştir.

Tosunoğlu (1998), ilköğretim okullarının birinci sınıfına başlayan öğrencilerin aktif olarak kullandıkları kelimeleri belirlemek amacıyla hazırladığı “İlköğretim Okuluna Başlayan

Öğrencilerin Okuma Yazma Öğrenmeden Önceki Kelime Serveti Üzerine Bir Araştırma” başlıklı doktora tezinde sosyoekonomik yapısı farklı olan ve Türkiye’nin bütün coğrafi bölgelerini temsil eden ailelerin çocuklarının devam ettiği ilköğretim okulundan 135 öğrenciyle örneklemini oluşturmuştur. Örneklem grubundan serbest ve yönlendirilmiş konulardan ses kaydı yoluyla veri toplamıştır. 156.842 cümleden oluşan veriler; cümlelerin uzunlukları, kelimelerin hece ve harf sayılarına göre çözümlenmiştir. Kelimeler sıklıklarına ve çeşitlerine göre tasnif edilmiştir. Araştırmadan elde ettiği bulgulardan hareketle çocukların dil yetisinin yetişkinlerin düzeyine yakın olduğu sonucunu ileri sürmüştür.

2006 yılında Hayriye Memoğlu Süleymanoğlu’nun hazırlamış olduğu “Türkçenin Ters Sıklık Sözlüğü” adlı eser, kelimelerin kullanım sıklığına göre listelenmiştir. Çalışmada, sanat eserlerinden, gazete ve dergilerden, toplum, devlet, ekonomi ile ilgili eserlerden ve türlü ders kitaplarından derlenen 500.000 kelimeden oluşan bir havuz oluşturulmuştur. Değerlendirmeler sonucunda toplam 297.059 kelimelik bir ters sıklık sözlüğü meydana getirilmiştir. Ters sıklık sözlüğünde yer alan kelimeler sıklıklarıyla birlikte listelenmiştir. Çalışmanın sonunda bütün kelimeler alfabetik olarak verilmiştir. Kelimelerin kök biçimleri koyu renkle gösterilirken çekimlenmiş hâlleri hiçbir ek silinmeden verilmiştir.

Gökhan Ölker, 1945-1950 yılları arasındaki 300 yazara ait yazılı metinleri incelediği “Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (1945-1950 arası)” başlıklı doktora tezinde 26.425’i farklı olmak üzere toplam 919.015 kelime tespit etmiştir. Bu sonuçları Göz’ün (2003) çalışmasıyla kıyaslamıştır. Göz, çalışmasında 1995-2000 yılları arasındaki Türkçenin yazılı materyallerini esas almıştır. Bu kıyaslamayı yaparak Türkçenin elli yıllık bir zaman diliminde ne gibi değişimler gösterdiğini ortaya koymuştur.

Çal (2015a) “1975-1980 Yıllarındaki Siyasi Gazetelerde Türkçenin Kullanımı” adlı doktora tezinde 1975-1980 yıllarındaki sözvarlığını ortaya koymayı hedeflemiştir. Araştırmaya 5 gazetenin toplamda 250 farklı nüshasını incelemeye dâhil etmiştir. Her gazeteyi (ekonomi, spor, siyaset, 3.sayfa ve yazarlar) beş farklı bölüme ayırmıştır. Bu şekilde toplam 608.816 kelimeden oluşan bir havuz oluşturmuştur. Özel isimler çıkarıldıktan sonra, 20.703’ü farklı olmak üzere 549.366 kelimelik bir havuz elde etmiştir. Elde ettiği verileri Göz (2003) ve Ölker’in (2011) çalışmaları ile karşılaştırmıştır. Ayrıca farklı görüşteki gazete yazarlarının yazılarından elde ettiği 10.000 kelimelik veriyi inceleyerek yazarların en çok kullandığı ilk 100 kelimeyi belirlemiştir.

Bayram Baş 2006 yılında hazırlamış olduğu “1985-2005 Yılları Arasında Çocuk Edebiyatı Sahasında Yazılmış Tahkiyeli Metinlerin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma” başlıklı doktora tezinde son 30 yılda yazılmış roman, hikâye, masal, destan, efsane türündeki çocuk kitaplarının söz varlığını tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda Talim ve Terbiye Kurulunun son 20 yılda tavsiye ettiği çocuk kitaplarından, ödüllü çocuk kitaplarından ve çocuk edebiyatı sahasında uzun zamandır yayımlanan eserlerden 100 çocuk romanı, 100 çocuk hikâyesi, 100 çocuk masalı, 54 çocuk destanı ve 14 çocuk efsane kitabından 200 efsane seçmiştir. Bu eserlerden toplamda 500.000 kelimelik bir havuz oluşturmuştur. Her türdeki çocuk kitaplarını kelime hazinesi, ikilemeler, deyimler ve atasözleri açasından değerlendirmeye almıştır. Kitaplarda kullanılan toplam ve farklı kelime sayıları, özel isimler, ikilemeler, deyimler ve atasözleri ortaya çıkartılarak, 0-2000 aralığındaki kelimelerin sıklığı ve yüzdeliği tespit edilmiştir.

Gökçen Göçen 2016 yılında hazırladığı “Yabancılar İçin Hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarındaki Söz Varlığı ile Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Söz Varlığı” başlıklı doktora tezinde, Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul yabancılar Türkçe öğretim setlerinin A1, A2, B1, B2 ve C1 düzeyindeki 15 ders kitabını incelemiştir. Ayrıca A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerinde Gaziantep Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi Türkçe öğretim merkezlerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen toplam 500 öğrenciye yazılı anlatım yaptırmak suretiyle veri toplamıştır. Elde ettiği verilerin analizi sonucunda yabancılar için Türkçe ders kitaplarında söz varlığı açasından ortak bir kabulün olmadığı; ders kitaplarında kullanılan söz varlığının A1’den C1 seviyesine doğru bir kitap seti hariç diğerlerinde düzenli bir ilerleme olmadığı; 500 öğrencinin yazılı anlatımları bir bütün olarak değerlendirildiğinde ders kitaplarında sıklığı 0-2000 arasında olan kelimelerle yüksek oranda bir benzerlik olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışmanın sonunda seviyelere göre kelimeleri listelemiştir.

Özay Karadağ, 2005 yılında hazırlamış olduğu “İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma” adlı doktora teziyle I. kademe (1-5. sınıf) öğrencilerinin kelime hazinelerini tespit etmeyi, öğrencilerin kelime hazineleri ile Türkçe ders kitaplarının kelime hazinelerini sınıf düzeylerine göre karşılaştırmayı, aralarındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koyabilmeyi amaçlamıştır. Söz konusu çalışmada ilköğretim birinci kademedede öğrenim gören öğrencilerin kelime hazinesiyle ilgili olarak Türkiye genelinde her bölgeden iki nokta olmak üzere toplam 14 yerleşim birimindeki 14 ilköğretim okulunda, toplam 3.135 öğrenciye yazılı anlatım uygulaması yaptırmış ve elde

edilen verilerden sınıf seviyelerine göre, kelimelerin sıklık ve yaygınlık listeleri oluşturulmuştur. Aynı zamanda bu çalışmada ilköğretim birinci kademe için yazılan MEB ve Berk Yayın Evine ait Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde kullanılan kelimeler sıklıklarına göre listelenmiş ve bu kelimelerle, ilgili olduğu sınıf öğrencilerinin kelime hazinesi karşılaştırılmıştır. Söz konusu çalışmada Türkçe ders kitaplarının kelime hazinesinin öğrencilerin kelime hazinesine uygunluğu araştırılmış ve sonuçta ders kitaplarında yer alan metinlerin kelime hazinesi yönünden % 50-%60 arasında öğrencilerin kelime hazinelerine uygun olmadığı ortaya konmuştur. 1-5 sınıf öğrencilerinin her sınıf düzeyinde kullandıkları kelimeler sıklıklarına göre listelenerek bir kaynak olarak sunulmuştur.

Mehmet Kurudayıoğlu (2005) yılında hazırlamış olduğu “İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma” başlıklı doktora tezinde II. kademe (6-8. sınıf) öğrencilerinin kelime hazinelerini tespit etmeyi, öğrencilerin kelime hazineleri ile Türkçe ders kitaplarının kelime hazinelerini sınıf düzeylerine göre karşılaştırmayı, aralarındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koyabilmeyi amaçlamıştır. Çalışmada ilköğretim ikinci kademe de öğrenim gören öğrencilerin kelime hazinesiyle ilgili olarak Türkiye genelinde her bölgeden iki olmak üzere 14 yerleşim birimindeki 14 ilköğretim okulunda, toplam 1.726 öğrenciye yazılı anlatım uygulaması yaptırılmış ve elde edilen verilerden sınıf seviyelerine göre, kelimelerin sıklık ve yaygınlık listeleri oluşturulmuştur. Aynı zamanda bu çalışmada ilköğretim ikinci kademe için yazılan MEB ve Elit Yayınevine ait Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde kullanılan kelimeler sıklıklarına göre listelenmiş ve bu kelimeler, ilgili olduğu sınıf öğrencilerinin kelime hazinesiyle karşılaştırılmıştır. Söz konusu çalışmada Türkçe ders kitaplarının kelime hazinesinin öğrencilerin kelime hazinesine uygunluğu araştırılmış ve sonuçta ders kitaplarında yer alan metinlerin kelime hazinesi yönünden yaklaşık %50 oranında öğrencilerin kelime hazinelerine uygun olmadığı ortaya konmuştur.

Nigar İpek Eğilmez 2010 yılında hazırlamış olduğu “İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarındaki Söz Varlığının İlköğretim Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarına Aktarımı” başlıklı doktora tezinde üst, orta ve alt sosyoekonomik düzeye sahip ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımları ile bu öğrencilere okutulmak üzere MEB tarafından hazırlanan ilköğretim dördüncü sınıf Türkçe ders kitabında yer alan metinlerin söz varlığını, sözcükler, ikilemeler, deyimler ve atasözleri çerçevesinde tespit edebilmek ve bu iki grubu karşılaştırarak aralarındaki benzerlik ve

farklılıkları ortaya koyabilmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda örneklemini MEB’e bağlı 3 ilköğretim okulundan 90 dördüncü sınıf öğrencisi ve MEB yayınlarının dördüncü sınıf Türkçe ders kitabıyla oluşturmuştur. Öğrencilerin söz varlıklarını belirleyebilmek amacıyla eğitim yılı boyunca 15 farklı konuda yazılı anlatım çalışması yapmış ve toplam 1350 adet yazılı anlatım çalışması elde etmiştir. Öğrencilerin yazılı anlatımlarında kullandıkları toplam 69.443 kelime, 236 ikileme, 1.173 deyim, 22 atasözü ile ders kitaplarındaki metinlerde yer alan 10.041 kelime, 44 ikileme, 287 deyim tespit edilerek sıklıklarına göre listelenerek sunulmuştur. Araştırma sonucunda, sosyoekonomik düzey arttıkça öğrencilerin söz varlığının da genel olarak arttığı görülürken, deyim ve atasözü kullanımı açısından alt sosyoekonomik düzeyde yer alan öğrencilerin daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. Hem öğrencilerin yazılı anlatımlarında hem de ders kitabında yer alan ilk 100 kelimenin toplam kelime sayısının yaklaşık %50’sini oluşturduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra, her üç sosyoekonomik düzeyde ortak kullanılan kelimelerin toplam kelimelerin %29’unu oluşturduğu, dolayısıyla %71 oranında öğrencilerin kelime seçimi açısından farklılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ders kitabında hiç atasözü kullanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin yazılı anlatımlarında ve ders kitabında ortak kullanılan sözcüklerin, toplam sözcüklerin %37’sini oluşturduğu görülmüştür.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki ders kitaplarının söz varlığının incelendiği bir diğer araştırma Nilüfer Serin tarafından 2017 yılında hazırlanmış olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi İçin Hazırlanmış Ders Kitapları ile Bu Kitapları Kullanan Öğrencilerin Söz Varlığının Karşılaştırılması” başlıklı doktora tezidir. Araştırmanın verileri Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan “Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti”nin A1, A2 ve B1 seviyelerinde hazırlanan ders kitapları ve çalışma kitaplarından ve Saraybosna, Mostar ve Foynitsa’da bulunan Yunus Emre Enstitüsünde Türkçe öğrenen 120 öğrencinin yazılı anlatımlarından elde edilmiştir. Sözcük sıklığı ve sözcük yaygınlığı esas alınarak en sık kullanılan söz varlığı unsurlarına yönelik listeler oluşturulmuştur. Öğrencilerin kullandığı ve kitaplarda ortak olarak kullanılan sözcüklerin toplam sözcük açısından A1 seviyesinde %69,97, A2 seviyesinde %75,85, B1 seviyesinde %78,05’lik bir dilimi oluşturduğu tespit edilmiştir.

Salim Pilav 2008 yılında hazırladığı “Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma” başlıklı doktora teziyle, üniversitelerin lisans programlarının birinci sınıfında okuyan öğrencilerin söz varlığını tespit etmeyi, elde edilen sonuçları bu öğrencilerin ortaöğretimin son sınıfında okudukları edebiyat ders kitabının söz varlığı ile

karşılaştırmayı, aralarındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koyabilmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda üç üniversite, dokuz fakülteden toplam 450 birinci sınıf öğrencisine yazılı anlatım yaptırarak 106.030 kelimelik bir havuz elde etmiştir. Çalışmanın ders kitabı verilerini Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu onaylı lise 3. sınıf Türk Dili ve Edebiyatı ders kitaplarından MEB ve Şimşek yayınlarına ait iki adet ders kitabından elde etmiştir. Ders kitaplarındaki söz varlığı unsurlarının sayısını da 56.767 olarak tespit etmiştir. Öğrencilerin kullandığı toplam ve farklı kelimeler, özel isimler, 0-2000 aralığında sıklığa sahip kelimeler, bu kelimelerin toplam ve farklı kelimeler içindeki yüzdelik durumu, ikilemeler, deyimler, atasözleri, kısaca söz varlığına ait unsurlar ayrı ayrı tespit edilip değerlendirme yapılmıştır. Daha sonra bu kelimeler ile ders kitaplarına ait kelimeler karşılaştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin üniversiteye gelmeden önce okudukları edebiyat ders kitabının söz varlığından yeterince faydalanamadığı sonucuna dikkat çekilmiştir.

Murat Aydın 2015 yılında hazırlamış olduğu “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders ve Okuma Kitaplarındaki Kelime Sıklığı ve Seviyelere Göre Sözcük Hazinesi Çalışması” başlıklı yüksek lisans tezinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinde hangi sözcüklerin kullanılması gerektiğini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmasında 21 ders kitabı ve 20 okuma kitabı olmak üzere toplam 41 kitap incelenmiştir. Ders kitapları bağlamında; Gazi TÖMER, Gökkuşluğu, İstanbul, İzmir, Lale, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setlerinin tüm düzeyleri (A1, A2, B1, B2, C1) ele alınmıştır. Söz varlığı değerlendirmesi olarak ders kitaplarının öğretim sonunda ne kadar kelime öğrettiği üzerinde durulmuştur. Çalışma sonucunda Yeni Hitit öğretim setinin, seviyelere göre hedeflenen kelime öğretimine en uygun ve en zengin söz varlığına sahip öğretim seti olduğu sonucuna ulaşılmış; Türkçe öğretim setleri arasında en az seviyede kitaba ve kelimeye yer veren setin ise İzmir Yabancılar İçin Türkçe seti olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca hangi seviyede hangi kelimelerin öğretilmesi gerektiği ile ilgili A1 seviyesinden C1 seviyesine kadar toplam beş seviyede yer alan 5500 kelimelik bir liste oluşturulmuştur.

Burak Tüfekçioğlu 2018 yılında hazırlamış olduğu “Yabancı Dil Olarak Akademik Türkçe: Sosyal Bilimlerde Akademik ve Teknik Söz Varlığı” başlıklı doktora tezinde, yabancı dil olarak akademik Türkçe derslerinde yararlanılması amacıyla Türkçenin sosyal bilimler alanındaki teknik ve akademik söz varlığını belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda sosyal bilimler alanı; arkeoloji, felsefe, iletişim, siyasal bilimler, spor

bilimleri, ilahiyat, tarih, psikoloji, coğrafya, sanat, sosyoloji, antropoloji, şehir planlaması, turizm, eğitim, ekonomi, dilbilim, edebiyat olmak üzere 18 alana ayrılmıştır. Bu 18 alanda, her biri en az 100.000 sözcükbirim olmak üzere 2005-2016 yılları arasında yayımlanan ULAKBİM Cahit Arf Bilgi Merkezi'ndeki sosyal ve beşeri bilimler veri tabanında taranan 58 dergiden 385 makale derlenmiş ve toplam 1.854.157 sözcükbirimlik bir veri tabanı oluşturulmuştur. Bu veri tabanında bulunan sosyal bilimlerdeki her bir alt alan, teknik söz varlığı olarak kabul edilmiş ve bu söz varlığı unsurlarından sıklığı 10 ve yukarısında olan sözcükbirimler tekrarlarından arındırılarak değerlendirilmeye alınmıştır. Belirlenen teknik söz varlığındaki sözcükbirimler; kavram değeri taşıyan sözcükler, fiiller, edatlar ve bağlaçlar olarak sınıflandırılmıştır. Kavram değeri taşıyan sözcükler de kendi içerisinde terimler, bilimsel Türkçeye yönelik kullanımlar ve diğer alt derlemlemlerle ortak sözcük sayıları ve kullanımları açısından değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda sosyal bilimlerdeki 18 alt alanda ortak olarak geçen sözcüklerden, sıklığı 100'den fazla olan sözcüklerden, genel bilimsel Türkçeye yönelik kullanımlardan, fiillerden, edat ve bağlaçlardan oluşan, eğitim amaçlı bir akademik Türkçe sözcük listesi oluşturulmuştur.

Şimşek (2021) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Materyallerin Akademik söz Varlığı Bakımından Derlem Tabanlı İncelenmesi” başlıklı çalışmada genel amaçlar için Türkçe öğretiminde kullanılan İstanbul ve Yedi İklim yabancı dil olarak Türkçe öğretimi C1 düzeyi ders ve çalışma kitapları ile Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabının söz varlığını derlem tabanlı olarak incelemiştir. Akademik Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinin söz varlığını incelemesi sonucunda 4135'i farklı olmak üzere 10.072 kelimeden oluştuğunu saptamıştır. İstanbul yabancı dil olarak Türkçe ders ve çalışma kitabını incelemesi sonucunda 15.234'ü farklı olmak üzere 41.197; Yedi İklim yabancı dil olarak Türkçe C1 düzeyi ders ve çalışma kitabının 10937'si farklı olmak üzere 26.527 kelimeden oluştuğunu saptamıştır. İncelemesinde en sık kullanılan 1000 kelime ve bu kelimeler arasındaki terimleri tespit ederek materyalleri kıyaslamıştır. Kıyaslamanın sonucunda İstanbul ve Yedi İklim C1 düzeyi ders kitaplarında en sık kullanılan 1000 kelime bakımından büyük bir benzerlik olduğunu tespit etmiştir.

İlgili araştırmalar incelendiğinde dillerde en sık kullanılan söz varlığı unsurlarına yönelik çalışmaların yaklaşık bir asır önce başladığı söylenebilir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanındaki söz varlığı çalışmalarının ise 2014 yılından sonra arttığı görülmektedir. Akademik Türkçenin söz varlığı üzerine bir doktora tezi yapılmıştır, bu alanda yapılacak kapsamlı çalışmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir. İlgili araştırmaların genellikle yazılı dilde

gerçekleştirildiği söylenebilir. Lisans ve lisansüstü eğitimlerini Türkçe sürdüreceğ yabancı öğrencilerin, bölümlerindeki eğitimlerine başlamadan önceki son durak olan akademik Türkçe kurslarında verilen derslerde sözvarlığının ağırlığı ve yabancı öğrenciler için hazırlanmış akademik Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı üzerine yapılacak araştırmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu çalışmada yabancı öğrenciler için hazırlanmış Akademik Türkçe ders kitaplarında yer alan söz varlığı ve Akademik Türkçe dersini alan yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan söz varlığı öğelerinin tespiti amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda izlenen yol bu bölümdeki başlıklar altında ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

3.1 Araştırmanın modeli

Bu tez kapsamında yabancı öğrenciler için hazırlanmış “Akademik Türkçe” ders kitaplarında hangi söz varlığı öğelerinin bulunduğu; bunların kullanım sıklığının ne olduğu, söz varlığı açısından ders kitapları arasında bir ortaklık olup olmadığı, alanlara göre söz varlıklarının nasıl bir dağılım gösterdiği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada nicel araştırma desenlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır (Karasar, 2013, s. 77).

Çalışma iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada yabancı öğrenciler için hazırlanmış Akademik Türkçe ders kitaplarının söz varlıkları tespit edilmiştir. İkinci aşamada Akademik Türkçe dersine devam eden yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı tespit edilmiştir.

3.2 Araştırmanın evreni ve örneklemi

Çalışmanın birinci aşamasının örneklemi, Türkiye’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere yönelik olarak hazırlanan Akademik Türkçe ders kitaplarından oluşmaktadır. Bu aşamada, tez çalışmasının sürdürüldüğü esnada var olan tüm ders kitapları incelendiği için tüm evrene ulaşılmıştır.

Tez çalışması kapsamında incelenen Akademik Türkçe ders kitapları ve bu kitapların alanlara göre inceleme kriterleri aşağıda başlıklar halinde sunulmuştur:

3.2.1 Akademik Türkçe (PATK)

Tez çalışması kapsamında incelenen “Akademik Türkçe” ders kitabı, 2019 yılında Prof. Dr. Halit Karatay’ın editörlüğünde Pegem Akademi Yayınları tarafından yayınlanan birinci baskıdır. Kitap iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm, 11 tema ve toplam 310 sayfadan oluşan Sosyal Bilimler bölümü; ikinci bölüm, 5 tema ve 150 sayfadan oluşan Fen Bilimleri bölümüdür. Kitap toplamda 500 sayfadan oluşmaktadır. Tez çalışması kapsamında Akademik Türkçe ders kitapları “Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Sağlık Bilimleri” olmak üzere 3 temel alanda değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda PATK’de Sosyal Bilimler bölümü altındaki tüm temalar sosyal bilimler metinleri olarak ayrı bir kitap olarak değerlendirilmiştir, bu kitap tez içerisinde kısaca *PATK Sosyal* olarak adlandırılmıştır. PATK’de Sağlık Bilimleri alanı için ayrı bir bölüm bulunmadığından Fen Bilimleri bölümünde yer alan “Tıp, Sağlık ve İlaçlar” temaları Sağlık Bilimlerine ait metinler olarak değerlendirilmiştir. Bu bölümler de tez çalışmasında kısaca *PATK Sağlık* ve *PATK Fen* şeklinde isimlendirilmiştir. PATK’deki; metinler, metin öncesi ve sonrası etkinlikler söz varlıkları açısından değerlendirilmeye alınmış ancak dinleme metinlerindeki söz varlıkları değerlendirilmeye dâhil edilmemiştir.

3.2.2 Gazi Akademik Türkçe 1 (GAT)

Tez çalışması kapsamında ele alınan bir diğer kitap Gazi Üniversitesi tarafından hazırlanmış olan editörlüğünü Doç. Dr. Nezir Temur'un yaptığı “Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe 1” ders kitabıdır. İncelenen kitap 2016 yılında basılmıştır. 9 bölümden ve 293 sayfadan oluşmaktadır. GAT kitabı içerisindeki metinler alanlara göre ayrılmamıştır, bu nedenle alanlara göre söz varlıklarını tespit edebilmek adına kitapta yer alan metinler konusuna göre Sosyal Bilimler, Sağlık Bilimleri ve Fen Bilimleri alanlarından birinde değerlendirilmiştir. “Kontrol Merkezi, Tamamlayıcı Tıp ve Alternatif Tıp, Virüslerin Savaşı, Suyla Gelen Mucize, Tıbbın Hâkimi İbn-i Sina” başlıklı metinler Sağlık Bilimleri alanında değerlendirilmiştir ve bu metinlerin değerlendirilmesi ayrı bir kitap olarak kabul edilip kısaca *GAT Sağlık* şeklinde adlandırılmıştır. “Depremlerin Habercileri: Jeofizik Haberci Canlılar ve Jeofizik İşaretler, Yüzyılımızın Temel Sorunlarından Biri: Buzulların Erimesi, Yenilenebilir Enerji Kaynakları, Nükleer Enerji Santraller Yararlı mı, Zararlı mı?, Galaksiler ve Samanyolu, Uzaya Gitmek Ayağa mı Düşüyor?, 2014 Yılı'nın En İyi 25 İcatı, Bir Araştırma: Gençlerin Sanal Alanı Kullanım Tercihleri ve Kendilerini Sunum Taktikleri, Gökdelenler” başlıklı metinler Fen Bilimleri alanında değerlendirilmiştir ve bu metinlerin değerlendirilmesi ayrı bir kitap olarak kabul edilip kısaca *GAT Fen* şeklinde adlandırılmıştır. Geriye kalan tüm metinler Sosyal Bilimler alanında değerlendirilmeye alınmış, bu metinler de yine ayrı bir kitap olarak kabul edilip kısaca *GAT Sosyal* şeklinde adlandırılmıştır. GAT Kitabında yer alan tüm metinler, etkinlikler, tablo içindeki metinler söz varlığı açısından değerlendirme kapsamına alınmıştır.

3.2.3 Erciyes akademik Türkçe sosyal bilimler (EATSB)

Tez çalışması kapsamında değerlendirmeye alınan bir diğer kitap; Dr. Gürkan Moralı, Dr. Vedat Halitoğlu, Öğr. Gör. Emre Gökdoğan ve Arş. Gör. Yasemin Acar tarafından oluşan bir komisyon tarafından Erciyes Üniversitesi sürekli eğitim merkezinde yayımlanan “Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe Sosyal Bilimler” kitabıdır. Kitap 2018 yılının Mayıs ayında basılmıştır, 7 ünite ve toplam 165 sayfadan oluşmaktadır. Kitapta yer

alan tüm metinler, etkinlikler, tablo ve şekil içerisinde yer alan metinler söz varlığı açısından değerlendirmeye alınmıştır. Dinleme metinleri değerlendirmeye alınmamıştır.

3.2.4 Erciyes akademik Türkçe fen bilimleri (EATFB)

Tez çalışması kapsamında değerlendirmeye alınan bir diğer kitap; Dr. Gürkan Moralı, Dr. Vedat Halitoğlu, Öğr. Gör. Emre Gökdoğan ve Arş. Gör. Yasemin Acar tarafından oluşan bir komisyon tarafından Erciyes Üniversitesi sürekli eğitim merkezinde yayımlanan “Uluslararası Öğrenciler İçin Hazırlanan Akademik Türkçe Fen Bilimleri” kitabıdır. Kitap 2018 yılının Mayıs ayında basılmıştır, 7 ünite ve toplam 180 sayfadan oluşmaktadır. Kitapta yer alan tüm metinler, etkinlikler, tablo ve şekil içerisinde yer alan metinler söz varlığı açısından değerlendirmeye alınmıştır. Dinleme metinleri değerlendirmeye alınmamıştır.

3.2.5 Erciyes akademik Türkçe sağlık bilimleri (EATSAB)

Tez çalışması kapsamında değerlendirmeye alınan bir diğer kitap; Dr. Gürkan Moralı, Dr. Vedat Halitoğlu, Öğr. Gör. Emre Gökdoğan ve Arş. Gör. Yasemin Acar tarafından oluşan bir komisyon tarafından Erciyes Üniversitesi sürekli eğitim merkezinde yayımlanan “Uluslararası Öğrenciler İçin Hazırlanan Akademik Türkçe Fen Bilimleri” kitabıdır. Kitap 2018 yılının Haziran ayında basılmıştır, 7 ünite ve toplam 173 sayfadan oluşmaktadır. Kitapta yer alan tüm metinler, etkinlikler, tablo ve şekil içerisinde yer alan metinler değerlendirmeye alınmıştır. Dinleme metinleri değerlendirmeye alınmamıştır.

3.2.6 İstanbul sosyal bilimlerde akademik Türkçe 1 (İSBAT1)

Tez çalışmasında incelenen bir diğer kitap yayın yönetmenliğini Mehmet Yalçın Yılmaz’ın yapmış olduğu, “Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1” kitabıdır. Kitap 2018 yılında basılmıştır. 8 üniteden ve 176 sayfadan oluşmaktadır. Kitapta yer alan tüm metinler,

etkinlikler, tablo ve şekil içerisinde yer alan metinler söz varlığı açısından değerlendirmeye alınmıştır. Dinleme metinleri değerlendirmeye alınmamıştır.

3.2.7 İstanbul sosyal bilimlerde akademik Türkçe 2 (İSBAT2)

Tez çalışmasında incelenen bir diğer kitap yayın yönetmenliğini Mehmet Yalçın Yılmaz'ın yapmış olduğu, “Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2” kitabıdır. Kitap 2019 yılında basılmıştır. 8 üniteden ve 160 sayfadan oluşmaktadır. Kitapta yer alan tüm metinler, etkinlikler, tablo ve şekil içerisinde yer alan metinler söz varlığı açısından değerlendirmeye alınmıştır. Dinleme metinleri değerlendirmeye alınmamıştır.

3.2.8 İstanbul fen ve sağlık bilimlerde akademik Türkçe 3 (İSFSAT)

Tez çalışmasında incelenen bir diğer kitap yayın yönetmenliğini Mehmet Yalçın Yılmaz'ın yapmış olduğu, “Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3” kitabıdır. Kitap 2019 yılında basılmıştır. 8 ünite ve 146 sayfadan oluşmaktadır. Kitapta yer alan ünitelerden “Fizik, Kimya, Biyoloji, Endüstri Mühendisliği, Elektrik-Elektronik Mühendisliği” üniteleri Fen bilimleri alanı kapsamında değerlendirmeye alınmış ve ayrı bir kitap olarak kabul edilmiştir. Kitap kısaca *İSFSAT Fen* şeklinde adlandırılmıştır. “Eczacılık, Tıp ve Sağlık Yönetimi” ünitelerinde yer alan metinler Sağlık Bilimleri kapsamında değerlendirilerek ayrı bir kitap olarak kabul edilmiştir. Kitap kısaca *İSFSAT Sağlık* şeklinde adlandırılmıştır. Kitapta yer alan tüm metinler, etkinlikler, tablo ve şekil içerisinde yer alan metinler değerlendirmeye alınmıştır. Dinleme metinleri değerlendirmeye alınmamıştır.

3.2.9 İzmir yabancılar için mesleki Türkçe (iktisadi idari bilimler Türkçesi) (İYİMT)

Tez çalışması kapsamına dâhil edilen bir diğer kitap, “İzmir Yabancılar İçin İktisadi İdari Bilimler Türkçesi” kitabıdır. Dokuz Eylül Üniversitesi Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma

Merkezi (DEAM) tarafından hazırlanmış 2015 yılının Ekim ayında yayımlanmıştır. Kitap 14 ünite ve 190 sayfadan oluşmaktadır. Diğer kitapların her birinde Fen Bilimleri, Sağlık Bilimleri ve Sosyal Bilimleri için uygun metin olmasına rağmen İYİMT kitabı İktisadi İdari Bilimler için özel olarak hazırlanmış olduğundan bu kitap sadece Sosyal Bilimler alanı kapsamında değerlendirilmiştir. Kitapta yer alan tüm metinler, etkinlikler, tablo ve şekil içerisinde yer alan metinler söz varlığı açısından değerlendirmeye alınmıştır.

Bu bilgiler doğrultusunda incelenen kitaplar alanlara göre şöyle sıralanabilir:

- Sosyal Bilimler; PATK Sosyal, GAT Sosyal, EATSB, İSBAT1, İSBAT2, İYİMT.
- Fen Bilimleri; PATK Fen, GAT Fen, EATFB, İSFSAT Fen.
- Sağlık Bilimleri; PATK Sağlık, GAT Sağlık, EATSAB, İSFSAT Sağlık.

Buna göre Sosyal Bilimler alanında 6, Fen Bilimleri alanında 4, Sağlık Bilimleri alanında 4 olmak üzere toplam 14 kitap incelenmiştir.

Çalışmanın ikinci aşamasının örnekleme, Sakarya Üniversitesi TÖMER’de akademik Türkçe dersine devam eden yabancı öğrenciler ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Ölçüt örnekleme; önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.140). Bu çalışmadaki ölçüt öğrencilerin A1 seviyesinden C1 seviyesine kadar tüm kurları başarıyla tamamlayarak akademik Türkçe derslerine devam eden öğrencilerdir. Bu doğrultuda Sakarya Üniversitesi TÖMER’de C1 kurunu tamamlamış, akademik Türkçe dersine devam eden öğrenciler, çalışmanın ikinci aşamasının örneklemini oluşturmuştur. Öğrenciler ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4

Örneklemede Yer Alan Öğrencilerin Alanlarına Yönelik Bilgiler

Alan	n	%
Sosyal Bilimler	93	74,4
Fen Bilimleri	27	21,6
Sağlık Bilimleri	5	4
Toplam	125	100

Çalışmanın örnekleminde yer alan 125 öğrencinin 93'ü Sosyal Bilimler, 27'si Fen Bilimleri, 5'i Sağlık Bilimleri alanlarındaki bölümlerde eğitim alacaktır. Öğrencilerin çoğunluğu (%74,4) Sosyal Bilimler alanındadır.

Tablo 5

Örnekleimde Yer Alan Öğrencilerin Eğitim Seviyelerine Yönelik Bilgiler

Alan	n	%
Lisans	71	56,8
Yüksek Lisans	36	28,8
Doktora	18	14,4
Toplam	125	100

Çalışmanın örnekleminde yer alan 125 öğrencinin 71'i Lisans, 36'sı Yüksek Lisans, 18'i Doktora düzeyinde eğitim görecektir.

Tablo 6

Örnekleimde Yer Alan Öğrencilerin Yaşlarına Yönelik Bilgiler

Yaş	n	%
17	1	0,8
18	17	13,6
19	25	20
20	19	15,2
21	5	4

22	4	3,2
23	6	4,8
24	12	9,6
25	13	10,4
26	9	7,2
27	3	2,4
28	2	1,6
29	2	1,6
30	4	3,2
31	1	0,8
32	2	1,6
Toplam	125	100

Çalışmanın örnekleminde yer alan 125 öğrencinin yaş aralığı 17-32 arasında değişmektedir. 18, 19 ve 20 yaşındaki öğrenciler toplam %48,8 oranla örneklemin yaklaşık yarısını oluşturmaktadır.

Tablo 7

Örnekleimde Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Yönelik Bilgiler

Cinsiyet	n	%
Kadın	57	45,6
Erkek	68	54,4

Toplam	125	100
--------	-----	-----

Çalışmanın örnekleminde yer alan 125 öğrencinin 57'si kadın, 68'i erkek öğrencidir.

Tablo 8

Örnekleimde Yer Alan Öğrencilerin Ülkelerine Yönelik Bilgiler

Yaş	n	%
Afganistan	10	8
Arnavutluk	2	1,6
Bangladeş	5	4
Benin	1	0,8
Bosna Hersek	1	0,8
Burkina Faso	1	0,8
Burundi	1	0,8
Cezayir	2	1,6
Cibuti	1	0,8
Çad	5	4
Endonezya	4	3,2
Fas	1	0,8
Fildişi Sahilleri	1	0,8
Filistin	6	4,8
Gambiya	1	0,8

Gana	1	0,8
Gine	3	2,4
Gürcistan	2	1,6
Hindistan	1	0,8
Irak	3	2,4
İran	2	1,6
Kamerun	1	0,8
Karadağ	1	0,8
Kazakistan	6	4,8
Kenya	1	0,8
Kırgızistan	3	2,4
Kosova	1	0,8
Lübnan	1	0,8
Makedonya	2	1,6
Malezya	1	0,8
Mali	2	1,6
Mısır	1	0,8
Moğolistan	2	1,6
Moldova	3	2,4
Myanmar	1	0,8
Nijer	1	0,8

Nijerya	1	0,8
Orta Afrika Cumhuriyeti	1	0,8
Özbekistan	1	0,8
Pakistan	1	0,8
Rusya	3	2,4
Senegal	1	0,8
Sierra Leone	1	0,8
Somali	2	1,6
Sudan	9	7,2
Suriye	2	1,6
Tacikistan	3	2,4
Tanzanya	3	2,4
Tayland	4	3,2
Tunus	4	3,2
Ürdün	4	3,2
Yemen	3	2,4
Zimbabve	1	0,8
Toplam	125	100

Çalışmanın örnekleminde 53 farklı ülkeden toplam 125 öğrenci yer almaktadır. En fazla Afganistan (10), Sudan (9), Filistin ve Kazakistan (6) ülkelerinden öğrenci vardır.

3.3 Veri toplama araçları ve veri toplama süreçleri

Çalışmanın birinci aşamasında veri toplama metodu olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.217). Bu doğrultuda öncelikli olarak yabancı öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe ders kitaplarına ulaşılmıştır. Daha sonra kitaplar bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Çalışmanın ikinci aşamasında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ve Akademik Türkçe kursuna devam eden öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı öğelerini, bunların kullanım sıklığını ve yaygınlığını belirlemek üzere yapılan veri toplama sürecinde 2018-2019 eğitim öğretim yılı yaz döneminde Sakarya Üniversitesi TÖMER’de Akademik Türkçe derslerine devam eden yabancı öğrencilere ulaşılmıştır. Her kurs dönemi 4 hafta sürmüş ve veriler toplam 8 haftada elde edilmiştir. Veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak toplanmıştır. Bu formlar, uzman görüşlerine başvurulduktan sonra kararlaştırılan “eğitim, sağlık, teknoloji, din, çevre, ekonomi” temalarını içeren açık uçlu sorulardan oluşmaktadır.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ve Akademik Türkçe dersine devam eden öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı öğelerini belirleyebilmek amacıyla hazırlanan açık uçlu sorular/konular şunlardır:

- (Sosyal Bilimler - Ekonomi) Bir şirket sahibi olsaydınız bu şirket hangi alanda faaliyet gösteren bir şirket olurdu? Bu şirketin ekonomi politikalarını nasıl oluştururdunuz? Şirketinizi daha çok büyütmek için nelere dikkat ederdiniz? Şirketinizin bankalarla nasıl bir ilişkisi olurdu? Diğer şirketlerle rekabetiniz nasıl olurdu? vb. şekilde şirketin farklı yönlerini dikkate alarak yazınızı oluşturunuz.
- (Sosyal Bilimler - Ekonomi) Ülkenizin veya bildiğiniz herhangi bir ülkenin ekonomik durumu hakkında bilgi veriniz. Ülkenin ekonomisini ayakta tutan iş kolları hangileridir, bu iş kolları faaliyetlerini nasıl yürütür? Ülkenin ekonomik olarak dünyada daha iyi bir konuma gelmesi için neler yapılmalıdır? Ülkenin para biriminin alım gücünü artırmak için neler yapılabilir? vb. şekilde konunun farklı yönlerini dikkate alarak yazınızı oluşturunuz.
- (Sosyal Bilimler - Eğitim) Ülkenizin eğitim sisteminin aşamalarını başından sonuna kadar, detaylıca anlatınız. (bir öğrenci ne zaman okula başlar?, Öğrencinin gideceği

okullar nasıl belirlenir?, Zorunlu eğitim süresi ne kadar?, vb. soruların cevaplarına yer verebilirsiniz.)

- (Sosyal Bilimler - Eğitim) Size göre yabancı bir ülkede eğitim almanın avantajları, dezavantajları, kolaylıkları, zorlukları nelerdir? Görüşlerinizi yazınız.
- (Sosyal Bilimler - Eğitim) Aile hayatının/yapısının çocuğun eğitim hayatını nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz? Çocuğun eğitiminde aile ve çevrenin etkisini anlatan bir yazı yazınız.
- (Sosyal Bilimler - Din) Din ve inanışlar insan hayatını hangi yönlerden, nasıl etkiler?
- (Fen Bilimleri - Teknoloji) Günümüzde insanlar, bilgisayarlardan hangi alanlarda nasıl faydalanmaktadırlar. Bu konuda bildiklerinizi anlatan bir yazı yazınız.
- (Fen Bilimleri - Teknoloji) Tarih boyunca insanların hayatlarına olumlu yönde katkı sağlayan, hayatlarını kolaylaştıran teknolojik gelişmeler hakkında bilgi veriniz. Bu teknolojik gelişmelerin olumlu özelliklerinin yanında olumsuz tarafları da var mıdır? Bu teknolojilerden hangisi/hangileri size göre diğerlerinden daha önemlidir?
- (Fen Bilimleri - Teknoloji) Teknolojinin ne gibi zararları vardır? Bu zararlardan korunmak için ne gibi tedbirler alınabilir?
- (Fen Bilimleri - Çevre) Küresel ısınmanın, dünyanın ekolojik dengesinin bozulmasının sebepleri size göre nelerdir? Bu olumsuzlukların önlenmesi adına ne gibi tedbirler alınmalıdır?
- (Sağlık Bilimleri - Sağlık) İnsanların daha sağlıklı bir hayat sürmeleri için nelere dikkat etmeleri gerekir? (Spor, yeme içme, hayat düzeni vb. açısından düşüncelerinizi yazınız.)
- (Sağlık Bilimleri) İnsanın metabolizmasının işleyişi, iç organları, iç organların görevleri hakkında bildiklerinizi yazınız. Hastalandığınızda veya rahatsızlandığınızda (hastalığınızın veya rahatsızlığınızın türüne göre) tedavi olmak için hangi alandaki hekime başvurursunuz?
- (Sağlık Bilimleri) İnsanı diğer canlılardan ayıran özellikleri nelerdir, fikirlerinizi yazınız?

Yazılı anlatımlar aracılığıyla elde edilecek kelime havuzunda bireylere yazdırılacak metinlerin konu seçiminde oldukça dikkatli olmak gereklidir. Seçilecek konuya göre yazılı anlatımda kullanılacak söz varlığına bir sınır çizilmiş olacaktır (Baş, 2011). Bu noktada yazılacak konuyla ilgili bireye sağlanacak esneklik kendisini daha rahat ifade edebilmesine fırsat verecektir. Bu nedenle konu alanları ile ilgili hazırlanan bu soruların yanında,

öğrencilerin bu soruların dışında verilen alan ile ilgili olmak şartıyla kendi duygu ve düşüncelerini dile getirebilecekleri serbest bir yazma çalışması yapabilmelerine de imkân tanınmıştır.

3.5 Verilerin analizi

Veriler, betimsel (nicel) istatistikler kullanılarak analiz edilmiştir. Yabancı öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe ders kitaplarından elde edilen verilerin ve yabancı öğrencilerin yazılı anlatım metinlerinin analizinde; toplam, farklı söz varlığı sayılarını belirleme ve verilerle elde edilen söz varlıklarının kullanım sıklığını ortaya koymak amacıyla CİBAKAYA programı kullanılmıştır.

Veriler CİBAKAYA programında analiz edilmeden önce programın çalışma sistemi nedeniyle metinlerde bazı düzenlemelere gidilmiştir. Yapılan bu düzenlemeler şu şekildedir:

1. Elde edilen kelimelerin analizinde, nelerin kelime olarak değerlendirileceğini belirlemek önemlidir. Bu belirleme verilerin daha sağlıklı ve tutarlı bir şekilde ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Baş (2011), söz varlığı çalışmalarındaki veri tutarsızlığının önüne geçebilmek amacıyla kelime kavramının benimsenme şeklini şöyle açıklamıştır: Kelimenin tanımlanmasında temel olarak iki bakış açısı vardır. Şekil açısından ve anlam açısından kelimeye yaklaşma. Şekil ve anlamı bir arada değerlendiren yaklaşımlar da mevcuttur. Şekil bağlamında kelime; iki boşluk arasındaki bir dizidir. Bu yaklaşıma göre metinde iki boşluk arasında yer alan her şey kelimedir. Bu bakış açısı bazı problemleri de beraberinde getirmektedir; eş sesli kelimelerin hangi anlamda kullanıldığı, kelimenin bir isim mi yoksa fiil mi olduğunun anlaşılmamasına, çekim eki almış olan bir kelimenin yeni bir anlam kazanmış kelime gibi algılanmasına neden olmaktadır. Kelimeye yalnız anlam açısından bakıldığında eş anlamlı olup farklı seslerle yazılan kelimeler de aynı kelimemiş gibi bir algılamaya sebep olabilir. Bu nedenle söz varlığı ile ilgili araştırmalarda kelimelerin taban olarak ele alınması bu tür problemlerin önüne geçilmesini sağlayacaktır. “Taban, kelime kök ve gövdelerinin çekim eki almamış yalın hâlidir” (Korkmaz, 1992). Yine aynı şekilde söz varlığı çalışmalarında kelime sınırı Kurudayıoğlu ve Karadağ (2005, s.305) tarafından şu şekilde açıklanmıştır: Çekim unsurları çıkarıldığında, anlam ile biçimin kesiştiği ilk nokta. Kesişme bazen kelime kökünde, bazen kelime gövdesinde bazen de birleşik kelime

tabanında gerçekleşebilmektedir. Bu açıdan kelime, anlamı veya görevi bulunan, çekim ekleri ile işlenmeye hazır tabandır.

Literatürdeki bu bilgilerden hareketle tez çalışmasında kelimeler, taban olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda kelimelerdeki çekim ekleri silinmiş, kelimeler kök ya da gövde biçimleriyle söz varlığı listelerine eklenmiştir.

2. Yabancı öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe ders kitaplarında ve yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan kısaltmalar kısaltılmış ve parantez içinde açılmış hâllerıyla söz varlığı listelerine dâhil edilmiştir.

3. Baş'a (2011) göre terimler, yabancı sözcükler ve kalıp sözler her söz varlığı araştırmasında belirlenmek durumunda değildir. Çalışmanın amaçları doğrultusunda değerlendirmeye alınabilir. Bu çalışma kapsamında yabancı öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe ders kitaplarında yer alan terimlerin de ne kadar olduğunu tespit edebilmek adına metinlerdeki terimler de incelemeye dâhil edilmiştir.

4. Baş'a (2011) göre ikilemeler deyim ve atasözleri derecesinde bağdaştırıcı niteliğe sahip değildir ama yine de kalıptırlar ve söze etki katmak için kullanılırlar. *Dere tepe*, ikilemesi inişli çıkışlı anlamındadır. Listelerde dere ve tepe biçiminde ayrı ayrı gösterilmesi, metin içindeki anlamını karşılayamaz. Bu tespitten hareketle bu çalışmada da ikilemeler kalıp olarak değerlendirilmiştir.

5. Baş'a (2011) göre deyimler ve atasözleri kelimelerden meydana gelmiş olmalarına rağmen kelimelerin bireysel anlamlarının dışında yeni bir anlam kazanmışlardır. Örneğin; “baş, göz, ol-” kelimeleri teker teker farklı anlamlara sahip olmalarına rağmen bir araya geldiklerinde “baş göz olmak” deyimini oluşturarak evlenmek anlamında kullanılır. Aynı şekilde, “Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yer.” atasözünün anlamı bir olaydan gerekli dersi alıp sonrasında uyanık davranmaktır ve “süt, ağız, yan-, yoğurt, üfle-, yer” kelimelerini teker teker açıkladığımızda bu anlamla bağlantı kurulamaz. Bu tez çalışması kapsamında da deyim, atasözü, tekerleme gibi söz varlığı öğeleri kalıp olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca deyimlerin farklı çekimleri düzeltilerek deyim orijinal hâline dönüştürülmüştür. Deyim ve atasözlerinin belirlenmesinde TDK deyim ve atasözleri sözlüğü esas alınmıştır.

6. Söz varlığı öğelerinin tespitinin nasıl sağlanacağı belirlendikten sonra kelimelerdeki yazım hataları TDK Yazım Kılavuzu referans alınarak giderilmiştir.

7. Tez çalışması kapsamında kullanılan CİBAKAYA programının çalışma prensibinde, iki

boşluk arasındaki her bir veri ayrı bir sözcük olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle ayrı yazılan birleşik sözcükler ve fiiller, sayılar, ikilemeler, deyimler, atasözleri, bağlaçlar, tekerleme ve bilmeceler arasına “+” işareti konularak programın bu söz varlığı öğelerini tek bir sözcük gibi algılaması sağlanmıştır. Listeler elde edildikten sonra Microsoft Excel programına aktarılarak gerekli analizler yapılmıştır.

8. Kelimelerden çekim ekleri silinmiştir. Bu işlemin ardından ortak kök olan kelimeleri ayırt edebilmek ve bu sorunu ortadan kaldırmak adına fiil olanların sonuna “-” işareti konulmuştur.

9. Fiillere gelerek onların kalıcı isim olarak kullanılmasını sağlayan isim-fiil ekleri korunmuş ve ayrı bir kelime olarak kabul edilmiştir. Ancak zarf fiil, sıfat fiil ve olumsuzluk ekleri silinerek fiillerin sonuna “-” işareti konularak gösterilmiştir.

10. Kelimelerin ek alması ile kelime tabanında uğradığı ses olayları (ünlü düşmesi, ünsüz benzeşmesi, ünsüz serleşmesi vb.) düzeltilmiş ve kelime TDK Yazım Kılavuzu referans alınarak orijinal hâline getirilmiştir.

11. Cümle içerisinde kelimelere bitişik olarak yazılmış olan “ile, ise” bağlaçları kelimelerden ayrılarak ayrı birer kelime olarak kabul edilmiştir.

12. Tez çalışması kapsamında kullanılan CİBAKAYA programının çalışma prensibinde “düzeltme işareti” tanımlanmadığından verilerin incelenmesi sürecinde düzeltme işareti olan kelimelerin yanına anlamları yazılmış, sıklık listesinin elde edilmesinin ardından kelimeler orijinal şekillerine döndürülmüştür.

13. Yabancı öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerdeki “DA” bağlacı ile “MI” soru ekinin farklı biçimlerinin yerine tek bir şekilde görülebilmesi adına “DA ve MI” şeklinde yazımı sağlanmıştır.

14. Çalışma kapsamında sıralama sayıları, ondalıklı sayılar, yüzdelik ifadeler değerlendirmeye alınmış fakat rakamlar, sayılar değerlendirilmeye alınmamıştır.

15. Yabancı öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe ders kitaplarında ve yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan tarihler ve saatler söz varlığı açısından yanıltıcı olabileceği gerekçesi ile değerlendirilmeye alınmamıştır.

16. Özel isimler, Baş’a (2011) göre, söz varlığı ile ilgili araştırmalarda özel amaçlara göre listelere dâhil edilebilir veya edilmeyebilir. Göz (2003) yaptığı çalışmada özel isimlere söz varlığı listelerinde yer vermemiştir. Tez çalışması kapsamında yabancı öğrenciler için

hazırlanmış olan Akademik Türkçe ders kitaplarında ve yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan kişi isimleri inceleme kapsamına alınmamıştır fakat ülke, şehir, kurum, kuruluş gibi öğrencilerin Türkçe karşılıklarını bilmeleri gerektiği düşünülen özel isimler araştırma kapsamına dâhil edilmiştir.

17. Yabancı öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe ders kitaplarında ve yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan toplam farklı söz varlıklarının %10'undaki terimler de incelenmiştir. %10'luk dilimdeki kelimeler tam sayı değilse bir üst sayıya yuvarlanarak sayılar tespit edilmiştir.

18. Söz varlığının %10'luk diliminde yer alan terimler belirlenirken her kelime tek tek TÜBA Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü'nde aranmış, sözlükte yer alan her kelime terim olarak değerlendirmeye alınmıştır. Kelimenin metinde terim anlamında kullanılıp kullanılmadığı dikkate alınmamıştır.

19. Akademik Türkçe ders kitaplarında yer alan söz varlığını belirlemede ders kitaplarındaki okuma, konuşma, yazma metinleri; metin altı soruları; hazırlık çalışmaları ve dil bilgisi alıştırmaları incelemeye dâhil edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1 Akademik Türkçe kitaplarındaki söz varlığı

Bu bölümde araştırmanın problem cümlesi olan “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe ders kitaplarında ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Akademik Türkçe dersi alan öğrencilerin yazılı anlatımlarında hangi söz varlığı öğeleri yer almaktadır ve bu söz varlığı unsurlarının kullanım sıklığı nedir?” sorusuna ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 9

Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarının Söz Varlığı İstatistikleri

	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
Toplam Söz Varlığı Sayısı	60.469	21.909	37.866	26.793	26.402	28.615	33.676
Toplam Farklı Söz Varlığı Sayısı	7.933	3.475	6.702	4.146	3.976	3.964	5.033
Farklı Söz Varlıklarının Tekrar Oranı*	7,622	6,304	5,649	6,46	6,64	7,218	7

* Toplam Söz Varlığı / Toplam Farklı Söz Varlığı oranı ile hesaplanmıştır

Tablo 9’da yer alan sonuçlara göre PATK Sosyal kitabında 60.469, EATSB kitabında 21.909, GAT Sosyal kitabında 37.866, İSBAT1 kitabında 26.793, İSBAT2 kitabında 26.402, İYİMT Sosyal kitabında 28.615’tir. Tüm bu kitaplardaki ortalama söz varlığı

sayısı 33.676'dır. En yüksek söz varlığı sayısı PATK Sosyal kitabındayken en düşük söz varlığı sayısı EATSB kitabındadır. PATK Sosyal ve GAT Sosyal kitaplarındaki toplam söz varlığı sayıları ortalamanın üzerindeyken EATSB, İSBAT1, İSBAT2, İYİMT Sosyal kitaplarındaki toplam söz varlığı sayıları ortalamanın altındadır. Toplam farklı söz varlığı sayısı bulguları incelendiğinde; PATK Sosyal kitabında 7.934, EATSB kitabında 3.475, GAT Sosyal kitabında 6.702, İSBAT1 kitabında 4.147, İSBAT2 kitabında 3.976, İYİMT Sosyal kitabında 3.964 farklı söz varlığı olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı söz varlığı sayısı 5.033'tür. En yüksek farklı söz varlığı sayısı PATK Sosyal kitabındayken en düşük farklı söz varlığı sayısı EATSB kitabındadır. PATK Sosyal ve GAT Sosyal kitaplarındaki toplam farklı söz varlığı sayıları ortalamanın üzerindeyken EATSB, İSBAT1, İSBAT2, İYİMT Sosyal kitaplarındaki toplam farklı söz varlığı sayıları ortalamanın altındadır. GAT Sosyal kitabındaki toplam söz varlığı ortalamanın üzerinde olmasına rağmen farklı söz varlıklarının tekrar oranı en düşük olan kitaptır. Toplam söz varlığı içerisindeki farklı söz varlığı kullanım oranları incelendiğinde en yüksek oran PATK Sosyal ve İYİMT Sosyal kitaplarındadır. İYİMT Sosyal kitabı, toplam söz varlığı sayısı bakımından ortalamanın altında olmasına rağmen farklı söz varlıklarının tekrar oranı bakımından en yüksek ikinci kitaptır.

Tablo 10

Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarının Fiil İstatistikleri

	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
Toplam Fiil Sayısı	8.586	2.831	5.027	3.508	3.322	3.332	4.434
Toplam Farklı Fiil Sayısı	1.308	535	1.089	706	711	641	832
Farklı Fiillerin Tekrar Oranı*	6,564	5,292	4,616	4,969	4,672	5,198	5

*Toplam Fiil Sayısı / Toplam Farklı Fiil Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 10'da yer alan sonuçlara göre PATK Sosyal kitabında 8.586, EATSB kitabında 2.831, GAT Sosyal kitabında 5.027, İSBAT1 kitabında 3.508, İSBAT2 kitabında 3.322,

İYİMT Sosyal kitabında 3.332 fiil vardır. Tüm bu kitaplardaki ortalama toplam fiil sayısı 4.434'tür. En yüksek fiil sayısı PATK Sosyal kitabındayken en düşük fiil sayısı EATSB kitabındadır. PATK Sosyal ve GAT Sosyal kitaplarındaki toplam fiil sayıları ortalamanın üzerindeyken EATSB, İSBAT1, İSBAT2, İYİMT Sosyal kitaplarındaki toplam fiil sayıları ortalamanın altındadır. Toplam farklı fiil sayısı ile ilgili istatistiklere göre PATK Sosyal kitabında 1.308, EATSB kitabında 535, GAT Sosyal kitabında 1.089, İSBAT1 kitabında 706, İSBAT2 kitabında 711, İYİMT Sosyal kitabında 641 farklı fiil olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı fiil sayısı 832'dir. En yüksek farklı fiil sayısı PATK Sosyal kitabındayken en düşük farklı kelime sayısı EATSB kitabındadır. PATK Sosyal ve GAT Sosyal kitaplarındaki toplam farklı fiil sayıları ortalamanın üzerindeyken EATSB, İSBAT1, İSBAT2, İYİMT Sosyal kitaplarındaki toplam farklı fiil sayıları ortalamanın altındadır. EATSB kitabı toplam fiil sayısı ve toplam farklı fiil sayısı olarak en düşük olmasına rağmen farklı fiillerin tekrar oranı bakımından en yüksek ikinci kitaptır. GAT Sosyal kitabı toplam fiil sayısı en yüksek olan ikinci kitap olmasına rağmen farklı fiillerin tekrar oranı bakımından en düşük kitaptır.

Tablo 11

Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarının İkileme İstatistikleri

	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
Toplam İkileme Sayısı	41	27	30	34	15	9	26
Toplam Farklı İkileme Sayısı	21	12	23	22	8	8	15,666
Farklı İkilemelerin Tekrar Oranı*	1,952	2,250	1,304	1,545	1,875	1,125	1,675

*Toplam İkileme Sayısı / Toplam Farklı İkileme Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 11'de yer alan sonuçlara göre PATK Sosyal kitabında 41, EATSB kitabında 27, GAT Sosyal kitabında 30, İSBAT1 kitabında 34, İSBAT2 kitabında 15, İYİMT Sosyal kitabında 9 ikileme vardır. Tüm bu kitaplardaki ortalama toplam ikileme sayısı 26'dır. En yüksek ikileme sayısı PATK Sosyal ve İSBAT1 kitaplarındayken en düşük ikileme sayısı

İYİMT Sosyal kitabındadır. PATK Sosyal, İSBAT1, GAT Sosyal ve EATSB kitaplarındaki toplam ikileme sayıları ortalamanın üzerindeyken İSBAT2 ve İYİMT Sosyal kitaplarındaki toplam ikileme sayıları ortalamanın altındadır. Toplam farklı ikileme sayısı ile ilgili verilere göre PATK Sosyal kitabında 21, EATSB kitabında 12, GAT Sosyal kitabında 23, İSBAT1 kitabında 22, İSBAT2 kitabında 8, İYİMT Sosyal kitabında 8 farklı ikileme olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı ikileme sayısı 15,666'dır. En yüksek farklı ikileme sayısı GAT Sosyal kitabındayken en düşük farklı ikileme sayısı İSBAT2 ve İYİMT Sosyal kitaplarındadır. PATK Sosyal, GAT Sosyal ve İSBAT1 kitaplarındaki toplam farklı ikileme sayıları ortalamanın üzerindeyken EATSB, İSBAT2, İYİMT Sosyal kitaplarındaki toplam farklı ikileme sayıları ortalamanın altındadır. EATSB kitabı toplam ikileme sayısı bakımından en yüksek dördüncü olmasına rağmen farklı ikilemelerin tekrar oranı bakımından en yüksek kitaptır.

Tablo 12

Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarının Atasözleri İstatistikleri

	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
Toplam Atasözü Sayısı	3	0	1	0	1	0	1
Toplam Farklı Atasözü Sayısı	3	0	1	0	1	0	1
Farklı Atasözlerinin Tekrar Oranı*	1	0	1	0	1	0	1

*Toplam Atasözü Sayısı / Toplam Farklı Atasözü Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 12'de yer alan sonuçlara göre PATK Sosyal kitabında 3, GAT Sosyal kitabında 1, İSBAT2 kitabında 1 atasözü vardır. Tüm bu kitaplardaki ortalama toplam atasözü sayısı 1'dir. En yüksek atasözü sayısı PATK Sosyal kitabındayken EATSB, İSBAT1 ve İYİMT Sosyal kitaplarında atasözü hiç kullanılmamıştır. Toplam farklı atasözü sayısı ile ilgili istatistikler toplam atasözü sayılarıyla aynıdır. Farklı kitaplarda kullanılan her bir atasözü bir kez tekrar edilmiştir.

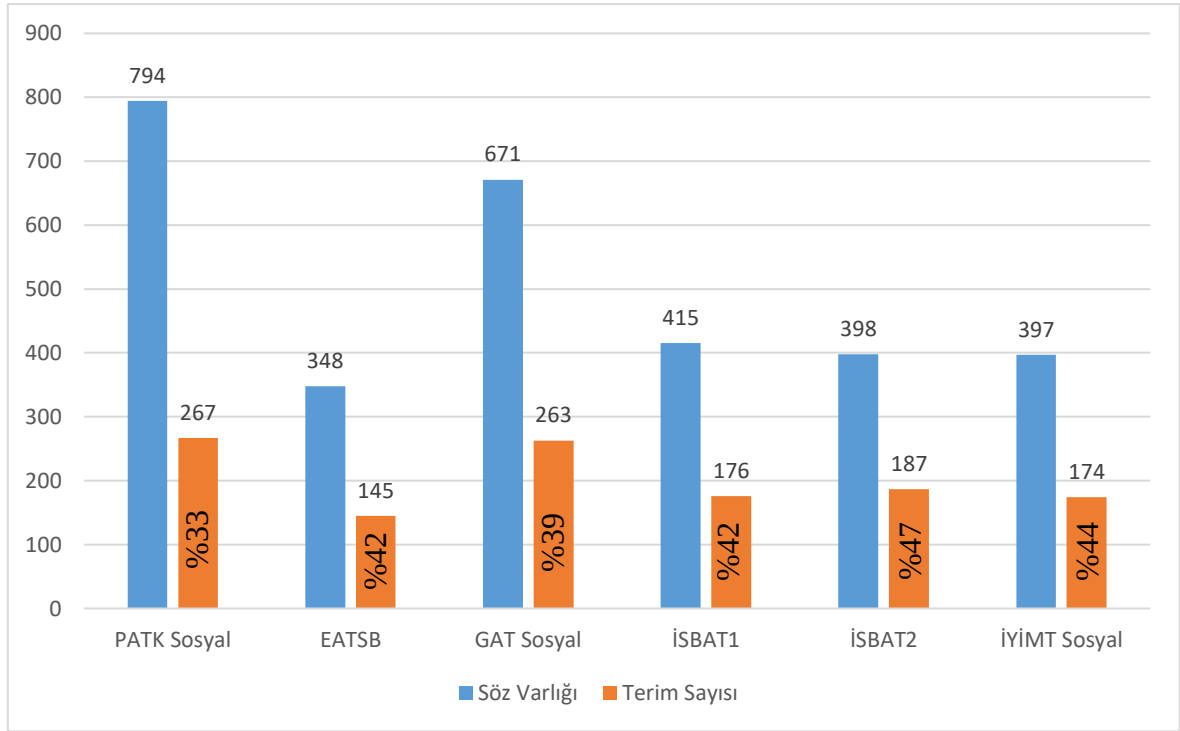
Tablo 13

Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarının Deyim – Birleşik Fiil İstatistikleri

	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
Toplam Deyim - Birleşik Fiil Sayısı	1.545	417	770	747	632	562	779
Toplam Farklı Deyim - Birleşik Fiil Sayısı	409	119	291	211	184	171	231
Farklı Deyim - Birleşik Fiillerin Tekrar Oranı*	3,778	3,504	2,646	3,540	3,435	3,287	3

* Toplam Deyim-Birleşik Fiil Sayısı / Toplam Farklı Deyim-Birleşik Fiil Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 13'te yer alan sonuçlara göre PATK Sosyal kitabında 1.545, EATSB kitabında 417, GAT Sosyal kitabında 770, İSBAT1 kitabında 747, İSBAT2 kitabında 632, İYİMT Sosyal kitabında 562 deyim veya birleşik fiil vardır. Tüm bu kitaplardaki ortalama toplam deyim veya birleşik fiil sayısı 779'dur. En yüksek deyim veya birleşik fiil sayısı PATK Sosyal kitabındayken en düşük deyim veya birleşik fiil sayısı EATSB kitabındadır. PATK Sosyal kitabı toplam deyim veya birleşik fiil sayısı bakımından ortalamanın üzerindeki tek kitaptır. Toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayısı ile ilgili verilere göre PATK Sosyal kitabında 409, EATSB kitabında 119, GAT Sosyal kitabında 291, İSBAT1 kitabında 211, İSBAT2 kitabında 184, İYİMT Sosyal kitabında 171 farklı deyim veya birleşik fiil olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı deyim veya birleşik fiil sayısı 231'dir. En yüksek farklı deyim veya birleşik fiil sayısı PATK Sosyal kitabındayken en düşük farklı deyim veya birleşik fiil sayısı EATSB kitabındadır. PATK Sosyal ve GAT Sosyal kitaplarındaki toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayıları ortalamanın üzerindeyken EATSB, İSBAT1, İSBAT2, İYİMT Sosyal kitaplarındaki toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayıları ortalamanın altındadır. GAT Sosyal kitabı farklı toplam deyim veya birleşik fiil sayısı bakımından ortalamanın üzerinde olmasına rağmen farklı deyim veya birleşik fiillerin tekrar oranı bakımından en düşük kitaptır.

Şekil 2. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarındaki Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10'una Ait İstatistikler

Şekil 2'de akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarındaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'a ait istatistikler görsel olarak sunulmuştur. Bu verilere göre PATK Sosyal kitabında 794, EATSB kitabında 348, GAT Sosyal kitabında 671, İSBAT1 kitabında 415, İSBAT2 kitabında 398, İYİMT Sosyal kitabında 397 söz varlığı ögesi vardır. Kitapların sıklık olarak ilk %10'undaki ortalama toplam söz varlığı sayısı 504'tür. En yüksek söz varlığı PATK Sosyal ve GAT Sosyal kitaplarına aitken en düşük söz varlığı sayısı EATSB kitabındadır. PATK Sosyal ve GAT Sosyal kitapları dışındaki tüm kitaplar ortalama söz varlığı sayısının altındadır. Toplam farklı söz varlığının ilk %10'undaki terim sayısı verileri incelendiğinde PATK Sosyal kitabında 267, EATSB kitabında 145, GAT Sosyal kitabında 263, İSBAT1 kitabında 176, İSBAT2 kitabında 187, İYİMT Sosyal kitabında 174 terim vardır. Kitaplardaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda en fazla terim içeren kitaplar %47'lik oranla İSBAT2 ve İYİMT Sosyal kitaplarıdır. Kitaplardaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda en az terim içeren kitap ise %33'lük oranla PATK Sosyal kitabıdır. PATK Sosyal kitabı sayı bakımından en fazla terim ve söz varlığı içermesine rağmen terimlerin kullanım sıklığı en düşük kitaptır.

Tablo 14

Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarının Söz Varlığı İstatistikleri

	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
Toplam Söz Varlığı Sayısı	10.700	25.771	4.306	10.458	12.808,7 5
Toplam Farklı Söz Varlığı Sayısı	2.621	3.981	1.443	2.480	2.631,5
Farklı Söz Varlıklarının Tekrar Oranı*	4,082	6,473	2,984	4,217	4,438

* Toplam Söz Varlığı Sayısı/ Toplam Farklı Söz Varlığı Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 14'te yer alan sonuçlara göre toplam söz varlığı sayısı PATK Sağlık kitabında 10.700, EATSAB kitabında 25.771, GAT Sağlık kitabında 4.306 ve İSFSAT Sağlık kitabında 10.458'dir. Tüm bu kitaplardaki ortalama söz varlığı sayısı 12.808,75'tir. En yüksek söz varlığı sayısı EATSAB kitabındayken en düşük söz varlığı sayısı GAT Sağlık kitabındadır. Yalnızca EATSAB kitabındaki toplam söz varlığı sayısı ortalamanın üzerindedir. Toplam farklı söz varlığı sayısı bulguları incelendiğinde; PATK Sağlık kitabında 2.622, EATSAB kitabında 3.981, GAT Sağlık kitabında 1.443 ve İSFSAT Sağlık kitabında 2.480 farklı söz varlığı olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı söz varlığı sayısı 2.631,5'tir. En yüksek farklı söz varlığı sayısı EATSAB kitabındayken en düşük farklı söz varlığı sayısı GAT Sağlık kitabındadır. Yalnızca EATSAB kitabındaki toplam farklı söz varlığı sayısı ortalamanın üzerindedir. EATSAB kitabındaki toplam söz varlığı sayısının toplam farklı söz varlığı sayısına oranı diğer kitaplara göre daha yüksektir. Ayrıca EATSAB kitabındaki toplam söz varlığı sayısının toplam farklı söz varlığı sayısına oranı tüm kitapların ortalama oranından da yüksektir.

Tablo 15

Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarının Fiil İstatistikleri

	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
Toplam Fiil Sayısı	1.598	3.259	587	1414	1714,5
Toplam Farklı Fiil Sayısı	498	564	251	411	431
Farklı Fiillerin Tekrar Oranı*	3,209	5,778	2,339	3,440	3,691

*Toplam Fiil Sayısı / Toplam Farklı Fiil Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 15'te yer alan sonuçlara göre toplam fiil sayısı PATK Sağlık kitabında 1.598, EATSAB kitabında 3.259, GAT Sağlık kitabında 587 ve İSFSAT Sağlık kitabında 1.414'tür. Tüm bu kitaplardaki ortalama fiil sayısı 1.714,5'tir. En yüksek fiil sayısı EATSAB kitabındayken en düşük fiil sayısı GAT Sağlık kitabındadır. Yalnızca EATSAB kitabındaki toplam fiil sayısı ortalamanın üzerindedir. Toplam farklı fiil sayısı bulguları incelendiğinde; PATK Sağlık kitabında 498, EATSAB kitabında 564, GAT Sağlık kitabında 251 ve İSFSAT Sağlık kitabında 411 farklı fiil olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı fiil sayısı 431'dir. En yüksek farklı fiil sayısı EATSAB kitabındayken en düşük farklı fiil sayısı GAT Sağlık kitabındadır. EATSAB ve PATK Sağlık kitaplarındaki toplam farklı fiil sayıları ortalamanın üzerindedir. EATSAB kitabındaki toplam fiil sayısının toplam farklı fiil sayısına oranı diğer kitaplara göre daha yüksektir. PATK Sağlık kitabındaki toplam farklı fiil sayısı en yüksek ikinci değere sahipken toplam fiil sayısının toplam farklı fiil sayısına oranında İSFSAT Sağlık kitabının gerisinde kalmıştır.

Tablo 16

Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarının İkileme İstatistikleri

	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
Toplam İkileme Sayısı	11	5	1	1	4,5

Toplam Farklı İkileme Sayısı	7	5	1	1	3,5
Farklı İkilemelerin Tekrar Oranı*	1,571	1	1	1	1,142

*Toplam İkileme Sayısı / Toplam Farklı İkileme Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 16’da yer alan sonuçlara göre toplam ikileme sayısı PATK Sağlık kitabında 11, EATSAB kitabında 5, GAT Sağlık kitabında 1 ve İSFSAT Sağlık kitabında 1 bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama ikileme sayısı 4,5’tir. En yüksek ikileme sayısı PATK Sağlık kitabındayken en düşük ikileme sayısı GAT Sağlık ve İSFSAT Sağlık kitaplarındadır. Yalnızca PATK Sağlık kitabındaki toplam ikileme sayısı ortalamanın üzerindedir. Toplam farklı ikileme sayısı bulguları incelendiğinde; PATK Sağlık kitabında 7, EATSAB kitabında 5, GAT Sağlık kitabında 1 ve İSFSAT Sağlık kitabında 1 farklı ikileme olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı ikileme sayısı 3,5’tir. En yüksek farklı ikileme sayısı PATK Sağlık kitabındayken en düşük farklı ikileme sayısı GAT Sağlık ve İSFSAT Sağlık kitaplarındadır. EATSAB ve PATK Sağlık kitaplarındaki toplam farklı ikileme sayıları ortalamanın üzerindedir. EATSAB, GAT Sağlık ve İSFSAT Sağlık kitaplarında kullanılan her bir ikileme birer kez kullanılmıştır. PATK Sağlık kitabı ise tüm kitapların ortalama toplam ikileme, ortalama toplam farklı ikileme ve farklı ikilemelerin tekrar oranı bakımından ortalamanın üzerindedir.

Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitapları atasözleri bakımından incelenmiştir. Bu inceleme neticesinde hiçbir Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitabında atasözüne rastlanmamıştır. Bu nedenle Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitabındaki atasözlerine yönelik bir bulgu sunulmamıştır.

Tablo 17

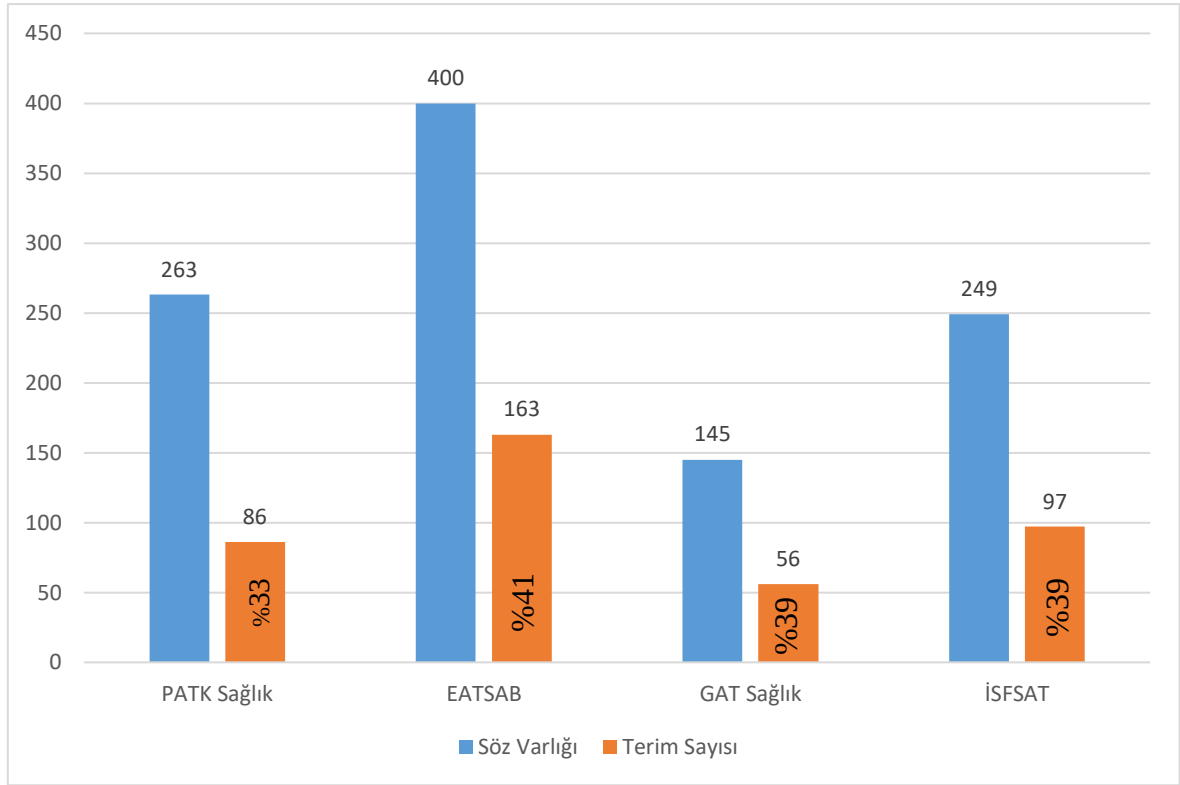
Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarının Deyim – Birleşik Fiil İstatistikleri

	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
Toplam Deyim - Birleşik Fiil Sayısı	263	612	54	281	302,5

Toplam Farklı Deyim - Birleşik Fiil Sayısı	105	133	35	110	95,75
Farklı Deyim - Birleşik Fiil Tekrar Oranı*	2,505	4,602	1,543	2,555	2,800

* Toplam Deyim – Birleşik Fiil Sayısı / Toplam Farklı Deyim – Birleşik Fiil Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 17’de yer alan sonuçlara göre toplam deyim veya birleşik fiil sayısı PATK Sağlık kitabında 263, EATSAB kitabında 612, GAT Sağlık kitabında 54 ve İSFSAT Sağlık kitabında 281 bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama deyim veya birleşik fiil sayısı 302,5’tir. En yüksek deyim veya birleşik fiil sayısı EATSAB kitabındayken en düşük deyim veya birleşik fiil sayısı GAT Sağlık kitabındadır. Yalnızca EATSAB kitabındaki toplam deyim veya birleşik fiil sayısı ortalamanın üzerindedir. Toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayısı bulguları incelendiğinde; PATK Sağlık kitabında 105, EATSAB kitabında 133, GAT Sağlık kitabında 35 ve İSFSAT Sağlık kitabında 110 farklı deyim veya birleşik fiil olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı deyim veya birleşik fiil sayısı 95,75’tir. En yüksek farklı deyim veya birleşik fiil sayısı EATSAB kitabındayken en düşük farklı ikileme sayısı GAT Sağlık kitabındadır. Yalnızca GAT Sağlık kitabındaki toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayısı ortalamanın altındadır. Yalnızca EATSAB kitabındaki toplam deyim veya birleşik fiil sayısının toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayısına oranı ortalamanın üzerindedir.

Şekil 3. Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarındaki Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10'una Ait İstatistikler

Şekil 3'te akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarındaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'una ait istatistikler görsel olarak sunulmuştur. Bu verilere göre PATK Sağlık kitabında 263, EATSAB kitabında 400, GAT Sağlık kitabında 145, İSFSAT Sağlık kitabında 249 söz varlığı ögesi vardır. Kitapların sıklık olarak ilk %10'undaki ortalama toplam söz varlığı sayısı 264,25'tir. En yüksek söz varlığı EATSAB kitabına aitken en düşük söz varlığı sayısı GAT Sağlık kitabındadır. Yalnızca EATSAB kitabı ortalama toplam farklı söz varlığı sayısının üzerindedir. Toplam farklı söz varlığının ilk %10'undaki terim sayısı verileri incelendiğinde PATK Sağlık kitabında 86, EATSAB kitabında 163, GAT Sağlık kitabında 56, İSFSAT Sağlık kitabında 97 terim vardır. Kitaplardaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda en fazla terim içeren kitap %41'lik oranla EATSAB kitabıdır. Kitaplardaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda en az terim içeren kitap ise %33'lük oranla PATK Sağlık kitabıdır. PATK Sağlık kitabı söz varlığı sayısı bakımından en yüksek ikinci kitap olmasına rağmen bu söz varlığı içerisinde yer alan terim oranı olarak en düşüktür.

Tablo 18

Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarının Söz Varlığı İstatistikleri

	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
Toplam Söz Varlığı Sayısı	18.325	25.548	9.019	12.596	16.372
Toplam Farklı Söz Varlığı Sayısı	3.351	4.368	2.466	2.779	3.242
Farklı Söz Varlıklarının Tekrar Oranı*	5,468	5,848	3,657	4,532	5,050

* Toplam Söz Varlığı / Toplam Farklı Söz Varlığı oranı ile hesaplanmıştır

Tablo 18’de yer alan sonuçlara göre toplam söz varlığı sayısı PATK Fen kitabında 18.325, EATFB kitabında 25.548, GAT Fen kitabında 9.019 ve İSFSAT Fen kitabında 12.596’dır. Tüm bu kitaplardaki ortalama söz varlığı sayısı 16.372’dir. En yüksek söz varlığı sayısı EATFB kitabındayken en düşük söz varlığı sayısı GAT Fen kitabındadır. EATFB ve PATK Fen kitaplarındaki toplam söz varlığı sayıları ortalamanın üzerindedir. Toplam farklı söz varlığı sayısı bulguları incelendiğinde; PATK Fen kitabında 3.351, EATFB kitabında 4.368, GAT Fen kitabında 2.469 ve İSFSAT Fen kitabında 2.779 farklı söz varlığı olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı söz varlığı sayısı 3.242’dir. En yüksek farklı söz varlığı sayısı EATFB kitabındayken en düşük farklı söz varlığı sayısı GAT Fen kitabındadır. EATFB ve PATK Fen kitaplarındaki toplam farklı söz varlığı sayıları ortalamanın üzerindedir. EATFB kitabındaki toplam söz varlığı sayısının toplam farklı söz varlığı sayısına oranı diğer kitaplara göre daha yüksektir. Bununla birlikte EATFB ve PATK Fen kitaplarındaki toplam söz varlığı sayısının toplam farklı söz varlığı sayısına oranı tüm kitapların ortalama oranından da yüksektir.

Tablo 19

Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarının Fiil İstatistikleri

	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
Toplam Fiil Sayısı	2.466	3.547	1.289	1.617	2.229,75
Toplam Farklı Fiil Sayısı	570	687	442	482	545,25
Farklı Fiillerin Tekrar Oranı*	4,326	5,163	2,916	3,355	4,089

* Toplam Fiil Sayısı / Toplam Farklı Fiil Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 19’da yer alan sonuçlara göre toplam fiil sayısı PATK Fen kitabında 2.466, EATFB kitabında 3.547, GAT Fen kitabında 1.289 ve İSFSAT Fen kitabında 1.617’dir. Tüm bu kitaplardaki ortalama fiil sayısı 2.229,75’tir. En yüksek fiil sayısı EATFB kitabındayken en düşük fiil sayısı GAT Fen kitabındadır. EATFB ve PATK Fen kitaplarındaki toplam fiil sayıları ortalamanın üzerindedir. Toplam farklı fiil sayısı bulguları incelendiğinde; PATK Fen kitabında 570, EATFB kitabında 687, GAT Fen kitabında 442 ve İSFSAT Fen kitabında 482 farklı fiil olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı fiil sayısı 545,25’tir. En yüksek farklı fiil sayısı EATFB kitabındayken en düşük farklı fiil sayısı GAT Fen kitabındadır. EATFB ve PATK Fen kitaplarındaki toplam farklı fiil sayıları ortalamanın üzerindedir. EATFB kitabındaki toplam fiil sayısının toplam farklı fiil sayısına oranı diğer kitaplara göre daha yüksektir. GAT Fen kitabındaki toplam fiil sayısının toplam farklı fiil sayısına oranı diğer kitaplara göre daha düşüktür.

Tablo 20

Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarının İkileme İstatistikleri

	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
Toplam İkileme Sayısı	24	20	4	3	12,75
Toplam Farklı İkileme Sayısı	14	15	4	3	9

Farklı İkilemelerin Tekrar Oranı*	1,714	1,333	1	1	1,417
-----------------------------------	-------	-------	---	---	-------

* Toplam İkileme Sayısı / Toplam Farklı İkileme Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 20’de yer alan sonuçlara göre toplam ikileme sayısı PATK Fen kitabında 24, EATFB kitabında 20, GAT Fen kitabında 4 ve İSFSAT Fen kitabında 3 bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama ikileme sayısı 12,75’tir. En yüksek ikileme sayısı PATK Fen kitabındayken en düşük ikileme sayısı İSFSAT Fen kitabındadır. PATK Fen ve EATFB kitaplarındaki toplam ikileme sayıları ortalamanın üzerindedir. Toplam farklı ikileme sayısı bulguları incelendiğinde; PATK Fen kitabında 14, EATFB kitabında 15, GAT Fen kitabında 4 ve İSFSAT Fen kitabında 3 farklı ikileme olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı ikileme sayısı 9’dur. En yüksek farklı ikileme sayısı EATFB kitabındayken en düşük farklı ikileme sayısı İSFSAT Fen kitabındadır. EATFB ve PATK Fen kitaplarındaki toplam farklı ikileme sayıları ortalamanın üzerindedir. GAT Fen ve İSFSAT Fen kitaplarında kullanılan her bir ikileme birer kez kullanılmıştır. PATK Fen kitabı ise tüm kitapların ortalama toplam ikileme, ortalama toplam farklı ikileme ve farklı ikilemelerin tekrar oranı bakımından ortalamanın üzerindedir.

Akademik Türkçe fen bilimleri kitapları atasözleri bakımından incelenmiştir. Bu inceleme neticesinde hiçbir Akademik Türkçe fen bilimleri kitabında atasözüne rastlanmamıştır. Bu nedenle Akademik Türkçe fen bilimleri kitabındaki atasözleri ile alakalı bir bulgu sunulmamıştır.

Tablo 21

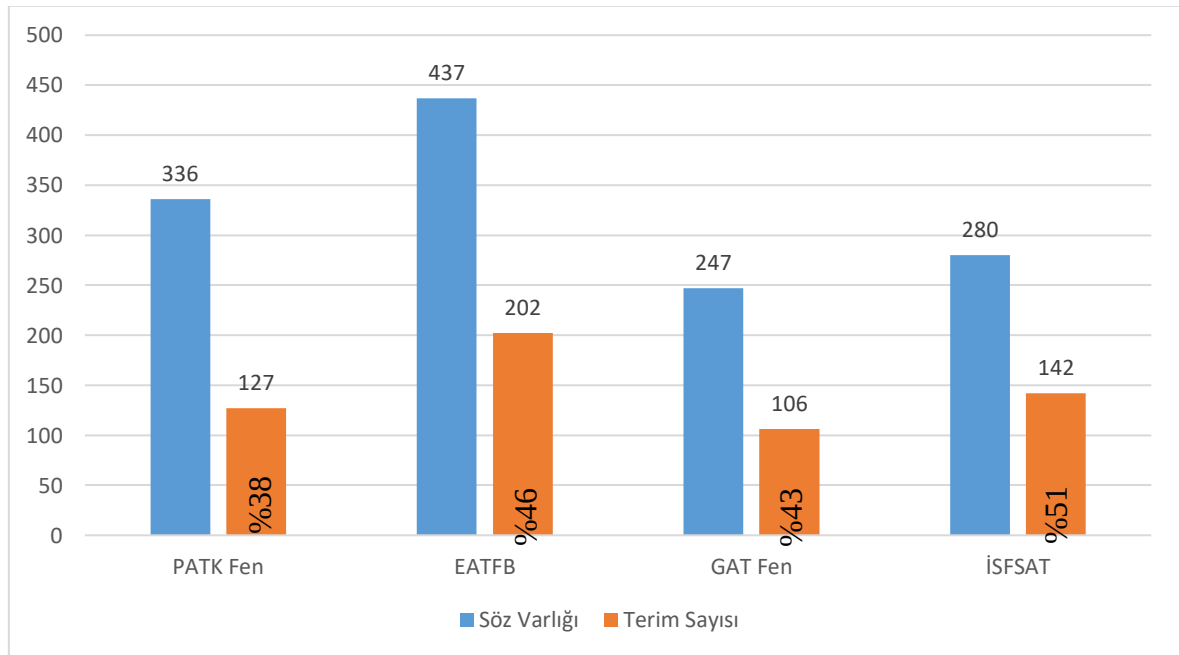
Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarının Deyim- Birleşik Fiil İstatistikleri

	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
Toplam Deyim – Birleşik Fiil Sayısı	506	581	126	244	364,25
Toplam Farklı Deyim – Birleşik Fiil Sayısı	158	144	85	99	121,5

Farklı Deyim – Birleşik Fiil	3,203	4,035	1,482	2,465	2,998
Tekrar Oranı*					

* Toplam Deyim – Birleşik Fiil Sayısı / Toplam Farklı Deyim – Birleşik Fiil Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 21’de yer alan sonuçlara göre toplam deyim veya birleşik fiil sayısı PATK Fen kitabında 506, EATFB kitabında 581, GAT Fen kitabında 126 ve İSFSAT Fen kitabında 244 bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama deyim veya birleşik fiil sayısı 364,25’tir. En yüksek deyim veya birleşik fiil sayısı EATFB kitabındayken en düşük deyim veya birleşik fiil sayısı GAT Fen kitabındadır. EATFB ve PATK Fen kitaplarındaki toplam deyim veya birleşik fiil sayıları ortalamanın üzerindedir. Toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayısı bulguları incelendiğinde; PATK Fen kitabında 158, EATFB kitabında 144, GAT Fen kitabında 85 ve İSFSAT Fen kitabında 99 farklı deyim veya birleşik fiil olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı deyim veya birleşik fiil sayısı 121,5’tir. En yüksek farklı deyim veya birleşik fiil sayısı PATK Fen kitabındayken en düşük farklı ikileme sayısı GAT Fen kitabındadır. GAT Fen ve İSFSAT Fen kitaplarındaki toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayıları ortalamanın altındadır. EATFB kitabı ise farklı deyim veya birleşik fiillerin tekrar oranı bakımından en yüksek orana sahiptir.

Şekil 4. Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarındaki Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10’una Ait İstatistikler

Şekil 4'te akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarındaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'a ait istatistikler görsel olarak sunulmuştur. Bu verilere göre PATK Fen kitabında 336, EATFB kitabında 437, GAT Fen kitabında 247, İSFSAT Fen kitabında 280 söz varlığı ögesi vardır. Kitapların sıklık olarak ilk %10'undaki ortalama toplam söz varlığı sayısı 325'tir. En yüksek söz varlığı EATFB kitabına aitken en düşük söz varlığı sayısı GAT Fen kitabındadır. Yalnızca EATFB ve PATK Fen kitapları ortalama toplam farklı söz varlığı sayısının üzerindedir. Toplam farklı söz varlığının ilk %10'undaki terim sayısı verileri incelendiğinde PATK Fen kitabında 127, EATFB kitabında 202, GAT Fen kitabında 106, İSFSAT Fen kitabında 142 terim vardır. Kitaplardaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda en fazla terim içeren kitap %51'lik oranla İSFSAT Fen kitabıdır. Kitaplardaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda en az terim içeren kitap ise %38'lik oranla PATK Fen kitabıdır. PATK Fen kitabı söz varlığı sayısı bakımından en yüksek kitap olmasına rağmen bu söz varlığı içerisinde yer alan terim oranı olarak en düşüktür. İSFSAT Fen kitabı söz varlığı sayısı bakımından en yüksek üçüncü kitap olmasına rağmen bu söz varlığı içerisinde yer alan terim oranı olarak en yüksektir.

4.2 Akademik Türkçe dersi alan yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı

Tablo 22

Akademik Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Söz Varlığı İstatistikleri

	Fen Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Sosyal Konu Alanı Metinleri	<u>X</u>
Toplam Söz Varlığı Sayısı	45.139	24.082	74.260	47.827
Toplam Farklı Söz Varlığı Sayısı	4.664	2.976	6.224	4.621,6 6
Farklı Söz Varlıklarının Tekrar	9,678	8,092	11,931	10,34

* Toplam Söz Varlığı / Toplam Farklı Söz Varlığı oranı ile hesaplanmıştır

Tablo 22’de yer alan sonuçlara göre öğrencilerin toplam söz varlığı sayısı fen konu alanı metinlerinde 45.139, sağlık konu alanı metinlerinde 24.082, sosyal konu alanı metinlerinde 74.260’tır. Tüm bu farklı konu alanlarındaki metinlerde ortalama söz varlığı sayısı 47.827’dir. En yüksek söz varlığı sayısı sosyal konu alanı metinlerindeyken en düşük söz varlığı sayısı sağlık konu alanı metinlerindedir. Öğrencilerin sadece sosyal konu alanı metinlerindeki toplam söz varlığı sayıları ortalamanın üzerindedir. Öğrencilerin toplam farklı söz varlığı sayısı bulguları incelendiğinde; fen konu alanı metinlerinde 4.665, sağlık konu alanı metinlerinde 2.976, sosyal konu alanı metinlerinde 6.224 bulunmuştur. Tüm bu farklı konu alanlarındaki metinlerde ortalama farklı söz varlığı sayısı 4.621,66’dır. En yüksek farklı söz varlığı sayısı yine sosyal konu alanı metinlerine aitken en düşük farklı söz varlığı sayısı sağlık konu alanı metinlerine aittir. Öğrencilerin sadece sağlık konu alanı metinlerindeki toplam farklı söz varlığı sayıları ortalamanın altındadır. Sosyal konu alanı metinlerindeki toplam söz varlığı sayısının toplam farklı söz varlığı sayısına oranı diğer tüm konu alanlarındaki metinlere göre daha yüksektir. Ayrıca yalnızca sosyal konu alanı metinleri toplam söz varlığı sayısının toplam farklı söz varlığı sayısına oranı tüm kitapların ortalama oranından da yüksektir.

Tablo 23

Akademik Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Fiil İstatistikleri

	Fen Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Sosyal Konu Alanı Metinleri	<u>X</u>
Toplam Fiil Sayısı	5.754	3.224	8.652	5.876,66
Toplam Farklı Fiil Sayısı	894	603	1.027	841,33

Farklı Fiillerin Tekrar Oranı*	6,436	5,347	8,425	6,98
--------------------------------	-------	-------	-------	------

* Toplam Fiil Sayısı / Toplam Farklı Fiil Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 23'te yer alan sonuçlara göre toplam fiil sayısı öğrencilerin fen konu alanı metinlerinde 5.754, öğrencilerin sağlık konu alanı metinlerinde 3.224, öğrencilerin sosyal konu alanı metinlerinde 8.652'dir. Tüm bu metinlerdeki ortalama fiil sayısı 5.876,66'dır. En yüksek fiil sayısı sosyal konu alanı metinlerindeyken en düşük fiil sayısı sağlık konu alanı metinlerindedir. Yalnızca sosyal konu alanı metinleri toplam fiil sayıları ortalamanın üzerindedir. Toplam farklı fiil sayısı bulguları incelendiğinde; öğrencilerin fen konu alanı metinlerinde 894, öğrencilerin sağlık konu alanı metinlerinde 603, öğrencilerin sosyal konu alanı metinlerinde 1.027 farklı fiil olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı fiil sayısı 841,33'tür. En yüksek farklı fiil sayısı sosyal alan metinlerindeyken en düşük farklı fiil sayısı sağlık konu alanı metinlerindedir. Sadece sosyal konu alanı metinleri toplam fiil sayıları ortalamanın üzerindedir. Sosyal konu alanı metinlerindeki toplam fiil sayısının toplam farklı fiil sayısına oranı diğer metinlere göre daha yüksektir. Buna ilave olarak sosyal konu alanı metinlerindeki toplam fiil sayısı farklı fiillerin tekrar oranında daha yüksektir.

Tablo 24

Akademik Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki İkileme İstatistikleri

	Fen Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Sosyal Konu Alanı Metinleri	<u>X</u>
Toplam İkileme Sayısı	84	81	67	77,33
Toplam Farklı İkileme Sayısı	35	19	33	29
Farklı İkilemelerin Tekrar Oranı*	2,400	4,263	2,030	2,66

* Toplam İkileme Sayısı / Toplam Farklı İkileme Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 24’te yer alan sonuçlara göre toplam ikileme sayısı öğrencilerin fen konu alanı metnlerinde 84, öğrencilerin sağlık konu alanı metnlerinde 81, öğrencilerin sosyal konu alanı metnlerinde 67’dir. Tüm bu metinlerdeki ortalama ikileme sayısı 77,33’tür. En yüksek ikileme sayısı fen konu alanı metnlerindeyken en düşük ikileme sayısı sosyal konu alanı metnlerindedir. Yalnızca sosyal konu alanı metinleri toplam fiil sayıları ortalamanın üzerindedir. Toplam farklı ikileme sayısı bulguları incelendiğinde; öğrencilerin fen konu alanı metnlerinde 35, öğrencilerin sağlık konu alanı metnlerinde 19, öğrencilerin sosyal konu alanı metnlerinde 33 farklı ikileme olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı ikileme sayısı 29’dur. En yüksek farklı ikileme sayısı fen alan metnlerindeyken en düşük farklı ikileme sayısı sağlık konu alanı metnlerindedir. Sadece sağlık konu alanı metinleri toplam ikileme sayıları ortalamanın altındadır. Diğer taraftan sağlık konu alanı metnlerindeki toplam ikileme sayısının toplam farklı ikileme sayısına oranı diğer metinlere göre daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 25

Akademik Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Atasözü İstatistikleri

	Fen Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Sosyal Konu Alanı Metinleri	<u>X</u>
Toplam Atasözü Sayısı	18	2	11	10,33
Toplam Farklı Atasözü Sayısı	7	2	8	5,66
Farklı Atasözlerinin Tekrar Oranı*	2,571	1	1,375	1,82

* Toplam Atasözü Sayısı / Toplam Farklı Atasözü Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 25’te yer alan sonuçlara göre toplam atasözü sayısı öğrencilerin fen konu alanı metnlerinde 18, öğrencilerin sağlık konu alanı metnlerinde 2, öğrencilerin sosyal konu alanı metnlerinde 11’dir. Tüm bu metinlerdeki ortalama atasözü sayısı 10,33’tür. En yüksek atasözü sayısı fen konu alanı metnlerindeyken en düşük atasözü sayısı sağlık konu alanı metnlerindedir. Yalnızca sağlık konu alanı metnlerindeki toplam atasözü sayıları

ortalamanın altındadır. Toplam farklı atasözü sayısı bulguları incelendiğinde; öğrencilerin fen konu alanı metinlerinde 7, öğrencilerin sağlık konu alanı metinlerinde 2, öğrencilerin sosyal konu alanı metinlerinde 8 farklı atasözü olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı atasözü sayısı 5,66'dır. En yüksek farklı atasözü sayısı sosyal alan metinlerindeyken en düşük farklı atasözü sayısı sağlık konu alanı metinlerindedir. Sadece sağlık konu alanı metinleri toplam atasözü sayıları ortalamanın altındadır. Diğer taraftan fen konu alanı metinlerindeki toplam atasözü sayısının toplam farklı atasözü sayısına oranı diğer metinlere göre daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 26

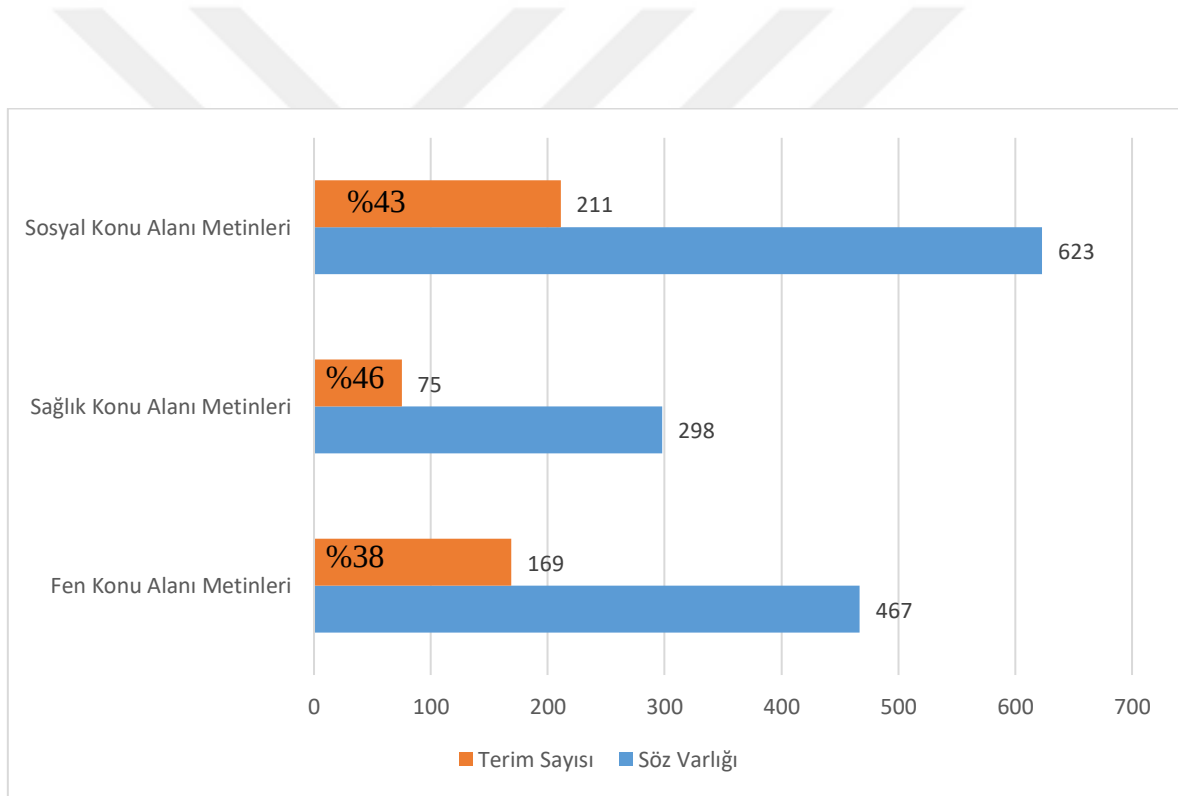
Akademik Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Deyim – Birleşik Fiil İstatistikleri

	Fen Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Sosyal Konu Alanı Metinleri	<u>X</u>
Toplam Deyim – Birleşik Fiil Sayısı	1.055	715	1.924	1231,33
Toplam Farklı Deyim – Birleşik Fiil Sayısı	270	196	398	288
Farklı Deyim – Birleşik Fiillerin Tekrar Oranı*	3,907	3,648	4,834	4,27

* Toplam Deyim – Birleşik Fiil Sayısı / Toplam Farklı Deyim – Birleşik Fiil Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 26'da yer alan sonuçlara göre toplam deyim veya birleşik fiil sayısı öğrencilerin fen konu alanı metinlerinde 1.055, öğrencilerin sağlık konu alanı metinlerinde 715, öğrencilerin sosyal konu alanı metinlerinde 1.924'tür. Tüm bu metinlerdeki ortalama deyim veya birleşik fiil sayısı 1231,33'tür. En yüksek deyim veya birleşik fiil sayısı sosyal konu alanı metinlerindeyken en düşük deyim veya birleşik fiil sayısı sağlık konu alanı metinlerindedir. Yalnızca sosyal konu alanı metinlerindeki toplam deyim veya birleşik fiil

sayıları ortalamanın üstündedir. Toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayısı bulguları incelendiğinde; öğrencilerin fen konu alanı metnlerinde 270, öğrencilerin sağlık konu alanı metnlerinde 196, öğrencilerin sosyal konu alanı metnlerinde 398 farklı deyim veya birleşik fiil olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı deyim veya birleşik fiil sayısı 288'dir. En yüksek farklı deyim veya birleşik fiil sayısı sosyal alan metnlerindeyken en düşük farklı deyim veya birleşik fiil sayısı sağlık konu alanı metnlerindedir. Sadece sosyal konu alanı metnleri toplam deyim veya birleşik fiil sayıları ortalamanın üstündedir. Diğer taraftan sosyal konu alanı metnlerindeki toplam deyim veya birleşik fiil sayısının toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayısına oranı diğer metinlere göre daha yüksek bulunmuştur.

Şekil 5. Akademik Türkçe Dersi Alan Yabancı Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10'una Ait İstatistikler

Şekil 5'te akademik Türkçe dersi alan yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'una ait istatistikler görsel olarak sunulmuştur. Bu verilere göre sosyal konu alanı metnlerinde 623, sağlık konu alanı metnlerinde 298, fen konu alanı metnlerinde 467 söz varlığı ögesi vardır. Metinlerin sıklık olarak ilk %10'undaki ortalama toplam söz varlığı sayısı 462,66'dır. En yüksek söz varlığı sosyal konu alanı

metinlerine aitken en düşük söz varlığı sayısı sağlık konu alanı metinlerindedir. Yalnızca sağlık konu alanı metinleri ortalama toplam farklı söz varlığı sayısının altındadır. Toplam farklı söz varlığının ilk %10'undaki terim sayısı verileri incelendiğinde sosyal konu alanı metinlerinde 211, sağlık konu alanı metinlerinde 75, fen konu alanı metinlerinde 169 terim vardır. Metinlerdeki toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda en fazla terim içeren konu alanı metni %46'lık oranla sağlık konu alanı metnidir. Metinlerdeki toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda en az terim içeren konu alanı metni %38'lik oranla fen konu alanı metnidir. Sağlık konu alanı metinleri söz varlığı sayısı bakımından en düşük olmasına rağmen bu söz varlığı içerisinde yer alan terim oranı bakımından en yüksektir.

4.3 Akademik Türkçe kitap setlerinin tamamındaki söz varlığı

Tablo 27

Akademik Türkçe Kitap Setlerinin Tamamındaki Söz Varlığı İstatistikleri

	PATK	EAT- Set	GAT	İSAT- Set	İYİMT	<u>X</u>
Toplam Söz Varlığı Sayısı	89.495	73.228	51.168	76.249	28.615	63.751
Toplam Farklı Söz Varlığı Sayısı	10.031	7.345	7840	8.188	3.964	7.474,6 0
Farklı Söz Varlıklarının Tekrar Oranı*	8,921	9,969	6,526	9,312	7,218	8,39

* Toplam Söz Varlığı / Toplam Farklı Söz Varlığı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 27'de yer alan sonuçlara göre toplam söz varlığı PATK kitap setinde 89.495, EAT kitap setinde 73.228, GAT kitap setinde 51.168, İSAT kitap setinde 76.249, İYİMT kitap setinde 28.615'tir. Tüm bu kitap setlerindeki ortalama söz varlığı sayısı 63.751'dir. En yüksek söz varlığı sayısı PATK kitap setindeyken en düşük söz varlığı sayısı İYİMT kitap setindedir. GAT ve İYİMT kitap setlerindeki toplam söz varlığı sayıları ortalamanın altındayken PATK, EAT, İSAT-Set kitap setlerindeki toplam söz varlığı sayıları

ortalamanın üstündedir. Toplam farklı söz varlığı sayısı bulguları incelendiğinde; PATK kitap setinde 10.031, EAT kitap setinde 7.345, GAT kitap setinden 7.840, İSAT kitap setinde 8.188, İYİMT kitap setinde 3.964 farklı söz varlığı olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı söz varlığı sayısı 7.474,60'tır. En yüksek farklı söz varlığı sayısı PATK kitap setindeyken en düşük farklı söz varlığı sayısı İYİMT kitap setindedir. PATK, GAT ve İSAT kitap setlerindeki toplam farklı söz varlığı sayıları ortalamanın üzerindeyken İYİMT, EAT kitap setlerindeki toplam farklı söz varlığı sayıları ortalamanın altındadır. En yüksek toplam söz varlığı ve toplam farklı söz varlığı PATK kitap setinde olmasına rağmen farklı söz varlıklarının tekrar oranı bakımından PATK kitap seti en yüksek üçüncü kitaptır. Farklı söz varlıklarının tekrar oranı en yüksek olan kitap seti EAT kitap setidir. Farklı söz varlıklarının tekrar oranı en düşük olan kitap seti GAT kitap setidir. İYİMT kitap seti en düşük toplam söz varlığı ve toplam farklı söz varlığına sahip olmasına rağmen farklı kelimelerin tekrar oranı 7.218'dir.

Tablo 28

Akademik Türkçe Kitap Setlerinin Tamamındaki Fiil İstatistikleri

	PATK	EAT- Set	GAT	İSAT- Set	İYİMT	$\bar{X}$
Toplam Fiil Sayısı	12.650	9.637	2.965	9.861	3.332	7.689
Toplam Farklı Fiil Sayısı	1.654	1.036	1.254	1.328	641	1.183,60
Farklı Fiillerin Tekrar Oranı*	7,648	9,302	2,364	7,425	5,198	6,39

* Toplam Fiil Sayısı / Toplam Farklı Fiil Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 28'de yer alan sonuçlara göre toplam fiil sayısı PATK kitap setinde 12.650, EAT kitap setinde 9.637, GAT kitap setinde 2.965, İSAT kitap setinde 9.861, İYİMT kitap setinde 3.332'dir. Tüm bu kitap setlerindeki ortalama fiil sayısı 7.689'dur. En yüksek fiil sayısı PATK kitap setindeyken en düşük fiil sayısı İYİMT kitap setindedir. GAT ve İYİMT kitap setlerindeki toplam fiil sayıları ortalamanın altındayken PATK, EAT, İSAT-Set kitap setlerindeki toplam fiil sayıları ortalamanın üstündedir. Toplam farklı fiil sayısı

bulguları incelendiğinde; PATK kitap setinde 1.654, EAT kitap setinde 1.036, GAT kitap setinden 1.254, İSAT kitap setinde 1.328, İYİMT kitap setinde 641 farklı fiil olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı fiil sayısı 1.183,60'tır. En yüksek farklı fiil sayısı PATK kitap setindeyken en düşük farklı fiil sayısı İYİMT kitap setindedir. PATK, GAT ve İSAT kitap setlerindeki toplam farklı fiil sayıları ortalamanın üzerindeyken İYİMT, EAT kitap setlerindeki toplam farklı fiil sayıları ortalamanın altındadır. En yüksek toplam fiil ve toplam farklı fiil PATK kitap setinde olmasına rağmen farklı fiillerin tekrar oranı bakımından PATK kitap seti en yüksek ikinci kitaptır. Toplam fiil sayısı bakımından en yüksek üçüncü kitap seti olmasına rağmen farklı fiillerin tekrar oranı en yüksek olan kitap seti EAT kitap setidir. Farklı fiillerin tekrar oranı en düşük olan kitap seti GAT kitap setidir.

Tablo 29

Akademik Türkçe Kitap Setlerinin Tamamındaki İkileme İstatistikleri

	PATK	EAT- Set	GAT	İSAT- Set	İYİMT	$\bar{X}$
Toplam İkileme Sayısı	76	52	35	53	9	45,00
Toplam Farklı İkileme Sayısı	31	24	25	29	8	23,40
Farklı İkilemelerin Tekrar Oranı*	2,452	2,167	1,400	1,828	1,125	1,79

* Toplam İkileme Sayısı / Toplam Farklı İkileme Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 29'da yer alan sonuçlara göre toplam ikileme sayısı PATK kitap setinde 76, EAT kitap setinde 52, GAT kitap setinde 35, İSAT kitap setinde 53, İYİMT kitap setinde 9'dur. Tüm bu kitap setlerindeki ortalama ikileme sayısı 45'tir. En yüksek ikileme sayısı PATK kitap setindeyken en düşük ikileme sayısı İYİMT kitap setindedir. GAT ve İYİMT kitap setlerindeki toplam ikileme sayıları ortalamanın altındayken PATK, EAT, İSAT-Set kitap setlerindeki toplam ikileme sayıları ortalamanın üstündedir. Toplam farklı ikileme sayısı bulguları incelendiğinde; PATK kitap setinde 31, EAT kitap setinde 24, GAT kitap

setinden 25, İSAT kitap setinde 29, İYİMT kitap setinde 8 farklı ikileme olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı ikileme sayısı 23,40'tır. Yalnızca İYİMT kitap seti toplam farklı ikileme sayıları ortalamanın altındadır. PATK kitap setinde farklı ikilemelerin tekrar oranı en yüksektir. Farklı ikileme tekrar oranı en düşük olan kitap seti İYİMT kitap setidir.

Tablo 30

Akademik Türkçe Kitap Setlerinin Tamamındaki Deyim – Birleşik Fiil İstatistikleri

	PATK	EAT- Set	GAT	İSAT- Set	İYİMT	$\bar{x}$
Toplam Deyim – Birleşik Fiil Sayısı	2.314	1.610	950	1.904	562	1.468
Toplam Farklı Deyim – Birleşik Fiil Sayısı	507	278	336	393	171	337
Farklı Deyim – Birleşik Fiillerin Tekrar Oranı*	4,564	5,791	2,827	4,845	3,287	4,26

* Toplam Deyim – Birleşik Fiil Sayısı / Toplam Farklı Deyim – Birleşik Fiil Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 30'da yer alan sonuçlara göre toplam deyim veya birleşik fiil sayısı PATK kitap setinde 2.314, EAT kitap setinde 1.610, GAT kitap setinde 950, İSAT kitap setinde 1.904, İYİMT kitap setinde 562'dir. Tüm bu kitap setlerindeki ortalama deyim veya birleşik fiil sayısı 1.468'dir. En yüksek deyim veya birleşik fiil sayısı PATK kitap setindeyken en düşük deyim veya birleşik fiil sayısı İYİMT kitap setindedir. GAT ve İYİMT kitap setlerindeki toplam deyim veya birleşik fiil sayıları ortalamanın altındayken PATK, EAT, İSAT-Set kitap setlerindeki toplam deyim veya birleşik fiil sayıları ortalamanın üstündedir. Toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayısı bulguları incelendiğinde; PATK kitap setinde 507, EAT kitap setinde 278, GAT kitap setinden 336, İSAT kitap setinde 393, İYİMT kitap setinde 171 farklı deyim veya birleşik fiil olduğu bulunmuştur. Tüm bu kitaplardaki ortalama farklı deyim veya birleşik fiil sayısı 337'dir. En yüksek farklı deyim veya birleşik

fiil sayısı PATK kitap setindeyken en düşük farklı deyim veya birleşik fiil sayısı İYİMT kitap setindedir. PATK ve İSAT kitap setlerindeki toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayıları ortalamanın üzerindeyken İYİMT, EAT ve GAT kitap setlerindeki toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayıları ortalamanın altındadır. Toplam deyim veya birleşik fiil sayısı ve toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayısı, en fazla PATK kitap setinde olmasına rağmen farklı deyim veya birleşik fiillerin tekrar oranı bakımından PATK kitap seti en yüksek üçüncü kitaptır. Toplam deyim veya birleşik fiil sayısı bakımından en yüksek üçüncü kitap seti olmasına rağmen farklı deyim veya birleşik fiillerin tekrar oranı en yüksek olan kitap seti EAT kitap setidir. Farklı deyim veya birleşik fiillerin tekrar oranı en düşük olan kitap seti GAT kitap setidir.

Tablo 31

Akademik Türkçe Kitap Setlerinin Tamamındaki Atasözü İstatistikleri

	PATK	EAT- Set	GAT	İSAT- Set	İYİMT	$\bar{X}$
Toplam Atasözü Sayısı	3	0	1	1	0	1
Toplam Farklı Atasözü Sayısı	3	0	1	1	0	1
Farklı Atasözlerinin Tekrar Oranı*	1	0	1	1	0	0,6

* Toplam Atasözü Sayısı / Toplam Farklı Atasözü Sayısı oranı ile hesaplanmıştır.

Tablo 31’de yer alan sonuçlara göre toplam atasözü sayısı PATK kitap setinde 3, EAT kitap setinde 0, GAT kitap setinde 1, İSAT kitap setinde 1, İYİMT kitap setinde 0’dır. Tüm bu kitap setlerindeki ortalama atasözü sayısı 1’dir. En yüksek atasözü sayısı PATK kitap setindeyken İYİMT ve EAT kitap setlerinde hiç atasözü yoktur. Toplam farklı atasözü sayısı bulguları toplam atasözü bulgularıyla aynıdır. Her atasözü sadece bir kez kullanılmıştır.

Tablo 32

Akademik Türkçe Ders Kitaplarındaki Toplam ve Farklı Söz Varlıklarının Kullanım Sıklıkları

	1 kez geçen			2 kez geçen			3-5 kez geçen			6-10 kez geçen			11-20 kez geçen			21-50 kez geçen			51+ kez geçen		
	tsvs	%	tfsvs	tsvs	%	tfsvs	tsvs	%	tfsvs	tsvs	%	tfsvs	tsvs	%	tfsvs	tsvs	%	tfsvs	tsvs	%	tfsvs
PATK Fen	1565	8,54	1565	1146	6,25	573	2250	12,28	602	2224	12,14	296	2243	12,24	156	3675	20,05	115	5222	28,50	44
PATK Sağlık	1419	13,26	1419	850	7,94	425	1552	14,50	416	1177	11,00	156	1853	17,32	127	1917	17,92	61	1933	18,07	17
PATK Sosyal	3519	5,82	3519	2786	4,61	1393	5321	8,80	1428	5160	8,53	681	6039	9,99	419	9085	15,02	296	28559	47,23	197
EATSB	1567	7,15	1567	1210	5,52	605	2212	10,10	603	2195	10,02	290	3044	13,89	211	4297	19,61	136	7384	33,70	63
EATFB	2096	8,20	2096	1420	5,56	710	2799	10,96	741	2753	10,78	361	3294	12,89	229	4765	18,65	157	8421	32,96	74
EATSAB	1818	7,05	1818	1306	5,07	653	2608	10,12	686	2570	9,97	342	3210	12,46	222	5708	22,15	185	8551	33,18	75
GAT Fen	1303	14,45	1303	876	9,71	438	1442	15,99	391	1399	15,51	185	1240	13,75	89	1473	16,33	50	1286	14,26	10
GAT Sağlık	816	18,95	816	510	11,84	255	853	19,81	234	640	14,86	84	427	9,92	32	497	11,54	16	563	13,07	6
GAT Sosyal	3195	8,44	3195	2356	6,22	1178	4350	11,49	1155	4048	10,69	537	4799	12,67	328	6717	17,74	212	12401	32,75	97
İFSAT Sağlık	1289	12,33	1289	846	8,09	423	1531	14,64	416	1304	12,47	174	1379	13,19	98	1806	17,27	62	2303	22,02	18

İSFSAT Fen	1323	10,50	1323	1030	8,18	515	1793	14,23	476	1790	14,21	235	1892	15,02	130	2477	19,66	83	2291	18,19	17
İSBAT1	1981	7,39	1981	1314	4,90	657	2571	9,60	695	2672	9,97	352	3182	11,88	222	5211	19,45	164	9862	36,81	75
İSBAT2	1902	7,20	1902	1250	4,73	625	2474	9,37	665	2530	9,58	330	3266	12,37	217	5092	19,29	160	9888	37,45	77
İYİMT	1711	5,98	1711	1304	4,56	652	2626	9,18	699	2641	9,23	353	4007	14,00	276	5915	20,67	189	10411	36,38	84

tsvs: Toplam söz varlığı sayısını ifade eder.

tfsvs: Toplam farklı söz varlığı sayısını ifade eder.

%: Söz varlığı ögesinin kitabın toplam söz varlığı içerisindeki oranını gösterir.

Tablo 32’de yer alan sonuçlara göre PATK Fen kitabında kullanım sıklığı 51’den yüksek olan farklı söz varlıklarının 44 olduğu görülmektedir. Bununla birlikte kullanım sıklığı 21-50 arası olan farklı söz varlığı sayısı 115’tir. Bu iki grupta yer alan 159 kelime kitaptaki toplam söz varlığının %48,55’ini oluşturmaktadır. Kitapta 1565 söz varlığı ögesi ise sadece 1 kez kullanılmıştır.

PATK Sağlık kitabında kelimelerin kullanım sıklığı oranı bakımından bir denge vardır. 1 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 1419’dur. En az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 1202’dir. Kitaptaki toplam farklı söz varlığının yarısından fazlası sadece 1 kez kullanılmıştır.

PATK Sosyal kitabında en az 21 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 493’tür. Bu söz varlıkları kitaptaki toplam söz varlığının %62,25’ini oluşturmaktadır. Kitapta sadece 1 kez kullanılan söz varlığı sayısı 3519, en az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 4414’tür.

EATSB kitabında en az 21 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 199’dur. Bu söz varlıkları kitaptaki toplam söz varlığının %53,31’ini oluşturmaktadır. Kitapta sadece 1 kez kullanılan söz varlığı sayısı 1567, en az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 1908’dir.

EATFB kitabında en az 21 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 231’dir. Bu söz varlıkları kitaptaki toplam söz varlığının %51,61’ini oluşturmaktadır. Kitapta sadece 1 kez kullanılan söz varlığı sayısı 2096, en az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 2272’dir.

EATSAB kitabında en az 21 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 260’tır. Bu söz varlıkları kitaptaki toplam söz varlığının %55,33’ünü oluşturmaktadır. Kitapta sadece 1 kez kullanılan söz varlığı sayısı 1818, en az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 2163’tür.

GAT Fen kitabında kelimelerin kullanım sıklığı oranı bakımından bir denge vardır. 1 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 1303’tür. En az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 1163’tür. Kitaptaki toplam farklı söz varlığının yarısından fazlası sadece 1 kez kullanılmıştır.

GAT Sağlık kitabında kelimelerin kullanım sıklığı oranı bakımından bir denge vardır. 1 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 816’dır. En az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 627’dir. Kitaptaki toplam farklı söz varlığının yarısından fazlası sadece 1 kez kullanılmıştır.

GAT Sosyal kitabında en az 21 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 309’dur. Bu söz varlıkları kitaptaki toplam söz varlığının %50,49’unu oluşturmaktadır. Kitapta sadece 1 kez kullanılan söz varlığı sayısı 3195, en az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 3507’dir.

İSFSAT Sağlık kitabında en az 21 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 80’dir. Bu söz varlıkları kitaptaki toplam söz varlığının %39,29’unu oluşturmaktadır. Kitapta sadece 1 kez kullanılan söz varlığı sayısı 1289, en az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 1191’dir. Kitaptaki toplam farklı söz varlığının yarısından fazlası sadece 1 kez kullanılmıştır.

İSFSAT Fen kitabında en az 21 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 100'dür. Bu söz varlıkları kitaptaki toplam söz varlığının %37,85'ini oluşturmaktadır. Kitapta sadece 1 kez kullanılan söz varlığı sayısı 1323, en az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 1456'dır.

İSBAT1 kitabında en az 21 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 239'dur. Bu söz varlıkları kitaptaki toplam söz varlığının %56,26'sını oluşturmaktadır. Kitapta sadece 1 kez kullanılan söz varlığı sayısı 1981, en az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 2165'tir.

İSBAT2 kitabında en az 21 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 237'dir. Bu söz varlıkları kitaptaki toplam söz varlığının %56,74'ünü oluşturmaktadır. Kitapta sadece 1 kez kullanılan söz varlığı sayısı 1902, en az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 2074'dir. İSBAT1 ve İSBAT2 kitapları kelimelerin kullanım sıklığı bakımından benzerlik göstermektedir.

İYİMT kitabında en az 21 kez kullanılan farklı söz varlığı sayısı 273'tür. Bu söz varlıkları kitaptaki toplam söz varlığının %57,05'ini oluşturmaktadır. Kitapta sadece 1 kez kullanılan söz varlığı sayısı 1711, en az 2 kez kullanılan söz varlığı sayısı ise 2253'tür.

4.4 Akademik Türkçe ders kitaplarındaki söz varlıklarının kullanım sıklığı ve yaygınlığı

4.4.1 Akademik Türkçe ders kitaplarındaki atasözlerinin kullanım sıklığı ve yaygınlığı

Tablo 33

Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarında Yer Alan Atasözleri ve Sıklıkları

Atasözleri	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT	<u>X</u>
Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır	1	0	0	0	0	0	0,16
Demir tavında dövülür	1	0	0	0	0	0	0,16
Her koyun kendi bacağından asılır	1	0	0	0	0	0	0,16
Su uyur düşman uyumaz	0	0	1	0	0	0	0,16

Bir konuş üç dinle	0	0	0	0	1	0	0,16
--------------------	---	---	---	---	---	---	------

Tablo 33'te yer alan sonuçlar incelendiğinde Akademik Türkçe Sosyal Bilimler kitaplarında atasözleri sayısında ve sıklığında bir uyum olmadığı görülmektedir. PATK sosyal kitabında 3 farklı atasözü bir kez kullanılmış, GAT Sosyal ve İSBAT2 kitabında ise sadece 1 atasözüne yer verilmiştir. Her bir atasözü bir kez kullanılmış ve kitaplar arasında tekrar eden bir atasözü yoktur. EATSB, İSBAT1 ve İYİMT kitaplarında ise hiçbir atasözüne yer verilmemiştir.

Akademik Türkçe sağlık ve fen bilimleri kitaplarında atasözleri kullanılmadığından herhangi bir bulgu sunulmamıştır.

4.4.2 Akademik Türkçe ders kitaplarındaki ikilemelerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı

Tablo 34

Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarında Yer Alan İkilemeler ve Sıklıkları

İkilemeler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
açık seçik	0	0	1	1	0	0	0,33
adım adım	1	0	0	1	0	1	0,50
alım satım	0	0	0	0	0	1	0,17
altı üstü	0	0	1	0	0	0	0,17
apaçık	0	0	0	1	0	0	0,17
ara ara	0	0	0	0	0	1	0,17
araç gereç	0	0	0	0	0	1	0,17
ardı ardına	0	0	0	1	0	0	0,17
aşağı yukarı	0	0	2	0	0	0	0,33
ayrı ayrı	1	1	1	1	1	0	0,83
az çok	1	0	0	0	0	0	0,17

İkilemeler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
azar azar	0	0	0	0	0	1	0,17
başka başka	0	0	1	0	0	0	0,17
başlı başına	1	0	1	0	0	0	0,33
belli başlı	1	0	1	0	0	0	0,33
bir bir	0	0	0	0	1	0	0,17
birer birer	0	0	1	0	0	0	0,17
boylu boslu	0	0	2	0	0	0	0,33
bölge bölge	0	1	0	0	0	0	0,17
bölüm bölüm	0	1	0	0	0	0	0,17
cıvıl cıvıl	0	0	1	0	0	0	0,17
çağıl çağıl	0	0	1	0	0	0	0,17
çanak çömlek	0	1	0	1	0	0	0,33
çarşı pazar	0	0	0	1	0	0	0,17
değiş tokuş	0	0	0	0	2	0	0,33
doğru dürüst	1	0	0	0	0	0	0,17
doya doya	1	0	0	0	0	0	0,17
dümdüz	1	0	0	0	0	0	0,17
farklı farklı	1	0	2	2	0	0	0,83
gelmiş geçmiş	0	0	0	1	0	0	0,17
genel geçer	0	0	0	0	1	0	0,17
getir götür	0	0	1	0	0	0	0,17
gırl gırl	0	0	0	1	0	0	0,17
gizli saklı	0	1	0	0	0	0	0,17

İkilemeler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
hele hele	0	0	0	1	0	0	0,17
hemen hemen	7	0	0	3	2	2	2,33
kat kat	0	0	2	0	0	0	0,33
kayıtsız şartsız	0	0	1	0	0	0	0,17
kelimesi kelimesine	0	1	0	0	0	0	0,17
kendi kendine	0	15	3	0	3	0	3,50
kendi kendini	0	0	1	0	0	0	0,17
konu komşu	0	0	0	1	0	0	0,17
koskoca	0	0	0	1	0	0	0,17
kuşaktan kuşağa	0	0	0	1	0	0	0,17
küçük küçük	1	0	0	0	0	0	0,17
okuma yazma	0	1	0	0	0	0	0,17
peş peşe	1	0	0	0	0	0	0,17
sabah akşam	0	0	0	1	0	0	0,17
sağ salim	0	0	1	0	0	0	0,17
senli benli	0	1	0	0	0	0	0,17
sık sık	4	1	0	6	4	0	2,50
sıkı sıkı	0	0	1	1	0	0	0,33
şuna buna	0	0	0	1	0	0	0,17
taban tabana	0	0	0	0	0	1	0,17
tek tek	2	2	1	0	0	0	0,83
teker teker	0	0	0	0	0	1	0,17
tekrar tekrar	1	0	0	2	0	0	0,50

İkilemeler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
ufak tefek	3	0	0	0	0	0	0,50
uzun uzun	1	0	0	0	0	0	0,17
ülke ülke	0	1	0	0	0	0	0,17
yakıp yıkmak	0	0	1	0	0	0	0,17
yaşlı başlı	1	0	0	0	0	0	0,17
yavaş yavaş	5	0	0	2	0	0	1,17
yer yer	1	0	0	0	0	0	0,17
yüz yüze	0	0	2	0	0	0	0,33
zaman zaman	5	0	1	3	1	0	1,67

Tablo 34’te Akademik Türkçe Sosyal Bilimler kitaplarındaki ikilemeler ve kullanım sıklıklarına yönelik veriler incelendiğinde tüm kitaplarda ortak kullanılan herhangi bir ikileme yoktur. İkilemelerin sıklık ortalamaları incelendiğinde “hemen hemen, kendi kendine, sık sık, zaman zaman” ikilemeleri ortalama olarak birden fazla kullanılmıştır. 3 kitapta yer alan “kendi kendine” ikilemesi toplam 21 kez kullanılmış ve sıklığı en yüksek olan ikilemedir. “ayrı ayrı” ikilemesi 6 kitabın 5’inde kullanılan tek ikilemedir.

Tablo 35

Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarında Yer Alan İkilemeler ve Sıklıkları

İkilemeler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
adım adım	0	1	0	0	0,25
ayrı ayrı	0	1	0	0	0,25
giriş çıkış	0	1	0	0	0,25

İkilemeler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
hemen hemen	1	0	0	0	0,25
ister istemez	1	0	0	0	0,25
kenar kenara	0	0	1	0	0,25
nokta nokta	1	0	0	0	0,25
senli benli	0	1	0	0	0,25
sık sık	4	0	0	0	1
tek tek	0	0	0	1	0,25
tekrar tekrar	2	0	0	0	0,5
yavaş yavaş	1	0	0	0	0,25
yeni yeni	0	1	0	0	0,25
yüz yüze	1	0	0	0	0,25

Tablo 35’te Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri kitaplarındaki ikilemeler ve kullanım sıklıklarına yönelik veriler incelendiğinde tüm kitaplarda ortak kullanılan herhangi bir ikileme yoktur. Ayrıca Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri kitaplarının herhangi ikisinde ortak kullanılan bir ikileme de yoktur. Kullanım sıklığı ortalamaları incelendiğinde “sık sık” ikilemesinin ortalaması 1’dir ancak sadece PATK Sağlık kitabında 4 kez kullanılmıştır.

Tablo 36

Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarında Yer Alan İkilemeler ve Sıklıkları

İkilemeler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
açar açmaz	1	0	0	0	0,25

İkilemeler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
adım adım	1	0	0	2	0,75
aşama aşama	0	1	0	0	0,25
ayrı ayrı	1	2	1	1	1,25
belli başlı	0	2	0	0	0,50
bir bir	0	1	0	0	0,25
bir iki	0	2	0	0	0,50
bölüm bölüm	0	1	0	0	0,25
doğru dürüst	0	1	0	0	0,25
doğrudan doğruya	0	1	0	0	0,25
dönem dönem	1	0	0	0	0,25
gelmiş geçmiş	0	0	0	1	0,25
hemen hemen	1	0	1	2	1,00
iki üç	0	1	0	0	0,25
kademe kademe	1	0	0	0	0,25
karşı karşıya	1	0	0	2	0,75
kendi kendine	5	3	0	0	2,00
kişi kişi	0	1	0	0	0,25
otuz-kırk	0	0	1	0	0,25
pırlı pırlı	1	0	0	0	0,25
senli benli	0	1	0	0	0,25
sık sık	4	1	1	1	1,75
tek tek	0	1	0	1	0,50
teker teker	1	0	0	0	0,25
yavaş yavaş	4	1	0	2	1,75

İkilemeler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
yeni yeni	0	0	0	1	0,25
yüz yüze	1	0	0	0	0,25
zaman zaman	1	0	0	0	0,25

Tablo 36’da Akademik Türkçe Fen Bilimleri kitaplarındaki ikilemeler ve kullanım sıklıklarına yönelik veriler incelendiğinde “ayrı ayrı” ikilemesi dışında tüm kitaplarda ortak kullanılan başka bir ikileme yoktur. İkilemelerin sıklık ortalamaları incelendiğinde “ayrı ayrı, hemen hemen, kendi kendine, sık sık” ikilemeleri ortalama olarak birden fazla kullanılmıştır. “hemen hemen, yavaş yavaş” ikilemelerine 4 kitaptan 3’ünde yer verilmiştir.

4.4.3 Akademik Türkçe ders kitaplarındaki deyim veya birleşik fiillerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı

Tablo 37

Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarında Yer Alan Deyim – Birleşik Fiillerin Sıklıkları

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
40 gün 40 gece	1	0	0	0	0	0	0,17
abluka etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
ablukaya almak	1	0	0	0	0	0	0,17
acele etmek	2	0	0	0	0	0	0,33
acı çekmek	2	0	0	0	0	0	0,33
acı vermek	0	0	0	1	0	0	0,17
aç kalmak	0	0	2	0	0	0	0,33
açığa çıkarmak	1	1	0	1	1	0	0,67

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>X</u>
açığa vurmak	0	0	0	1	0	0	0,17
açıklığa kavuşmak	2	0	1	0	2	0	0,83
açlık çekmek	0	0	3	0	0	0	0,50
ad almak	1	0	0	0	0	0	0,17
ad vermek	6	0	8	4	5	3	4,33
adapte etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
adapte olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
adı geçmek	1	0	0	0	2	0	0,50
adım atmak	6	1	1	4	0	0	2,00
adını taşımak	1	0	0	0	0	0	0,17
af dilemek	2	0	0	0	0	0	0,33
ağır basmak	1	0	3	1	1	0	1,00
ağırlık vermek	0	0	0	1	1	0	0,33
ağza alınmayacak...	0	0	0	1	0	0	0,17
ağzı laf yapmak	1	0	0	0	0	0	0,17
ahenk sağlamak	1	0	0	0	0	0	0,17
akıl erdirmek	0	0	0	1	0	0	0,17
akıl etmek	0	0	1	0	0	0	0,17
akıl süzgecinden geçirmek	0	0	1	0	0	0	0,17
akıl yürütmek	0	0	0	8	0	0	1,33
akılda kalmak	1	0	0	0	0	0	0,17
akılda tutmak	1	0	0	1	0	0	0,33
akla gelmek	10	3	2	1	5	2	3,83

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
akla hayale gelmemek	1	0	1	0	0	0	0,33
akla ilk gelmek	2	0	0	0	0	0	0,33
akla uygun	0	0	1	0	0	0	0,17
aklına gelmek	1	0	2	0	0	0	0,50
alay etmek	2	0	0	0	0	0	0,33
aleyhine olmak	0	0	1	0	0	0	0,17
alıcı bulmak	0	0	1	0	0	0	0,17
alışveriş yapmak	2	0	0	0	1	0	0,50
Allah'a ismarladık	2	0	0	0	0	0	0,33
altında kalmak	1	0	0	1	0	0	0,33
altını çizmek	0	0	0	0	1	6	1,17
altüst etmek	0	0	4	0	0	0	0,67
altüst olmak	2	0	0	0	0	0	0,33
amaç edinmek	1	0	2	0	1	1	0,83
amaç gütmek	1	0	0	1	0	0	0,33
anlam vermek	0	1	2	3	2	1	1,50
anlamına gelmek	16	0	10	6	0	11	7,17
anlaşmaya varmak	0	0	0	0	0	1	0,17
anlaşmazlığa düşmek	0	0	0	0	0	1	0,17
arada kalmak	1	0	0	0	0	0	0,17
araya girmek	1	0	0	0	1	0	0,33
arka çıkmak	0	0	1	0	0	0	0,17
arka plana atmak	0	0	0	1	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
arz etmek	0	0	0	3	0	0	0,50
arzu etmek	2	0	0	1	1	0	0,67
ateş açmak	0	0	1	0	0	0	0,17
ateş etmek	0	0	1	0	0	0	0,17
ateşler içinde yanmak	0	0	1	0	0	0	0,17
ayak basmak	3	0	0	0	0	0	0,50
ayak uydurmak	0	0	0	0	4	0	0,67
ayaklarına karasular inmek	0	0	1	0	0	0	0,17
ayakta kalmak	2	0	2	0	0	0	0,67
ayakta tutmak	1	0	1	0	0	0	0,33
aykırı düşmek	0	0	0	1	0	0	0,17
aykırı olmak	0	0	0	0	0	1	0,17
ayrıcalık tanımak	1	0	1	0	0	0	0,33
ayırım yapmak	1	0	0	2	0	2	0,83
bağlı kalmak	0	0	0	0	1	0	0,17
bağlı olmak	8	0	0	3	6	2	3,17
bahsi geçmek	1	0	0	0	0	0	0,17
balta girmemiş	0	0	2	0	0	0	0,33
bardağın dolu yanını fark etmek	2	0	0	0	0	0	0,33
baskı altına almak	0	0	1	0	0	0	0,17
baskı altında tutmak	0	0	0	0	1	0	0,17
baskı yapmak	0	0	0	0	1	0	0,17
baş başa bırakmak	1	0	0	0	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
baş edebilmek	2	0	0	0	0	0	0,33
baş eğmek	0	0	1	0	0	0	0,17
baş etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
baş göstermek	1	0	0	0	0	1	0,33
baş tacı etmek	2	0	0	0	0	0	0,33
başı çıkmak	4	0	0	0	0	0	0,67
başı belaya girmek	0	1	0	0	0	0	0,17
başı derde girmek	1	0	0	0	0	0	0,17
başıboş kalmak	0	0	1	0	0	0	0,17
başına bela olmak	0	0	1	0	0	0	0,17
başına geçmek	1	0	0	0	0	0	0,17
başına gelmek	1	0	1	1	0	0	0,50
başından atmak	0	0	0	1	0	0	0,17
başından geçmek	1	0	0	0	0	0	0,17
başta gelmek	4	1	5	2	0	2	2,33
baştan çıkarmak	2	0	0	0	0	0	0,33
başvuru yapmak	0	3	0	0	0	0	0,50
belli etmek	1	0	0	0	1	0	0,33
belli olmak	0	0	1	0	0	0	0,17
berabere bitmek	1	0	0	0	0	0	0,17
bilgi edinmek	0	0	1	3	0	0	0,67
bilgi vermek	0	0	3	7	0	0	1,67
bilincine varmak	0	0	0	1	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
bir arada tutmak	0	0	0	2	0	0	0,33
bir araya gelmek	5	5	4	5	3	6	4,67
bir araya getirmek	11	3	2	3	2	2	3,83
bir şey yapmak	0	0	0	0	0	1	0,17
boş bırakmak	0	0	0	0	0	1	0,17
boy göstermek	3	0	1	0	0	0	0,67
boynunu vurmak	1	0	0	0	0	0	0,17
boyun eğmek	2	0	2	0	0	0	0,67
boyut kazandırmak	0	0	1	0	0	0	0,17
bunalım geçirmek	1	0	0	0	0	0	0,17
bunalıma girmek	0	0	0	1	0	0	0,17
burnunu sokmak	0	0	1	0	0	0	0,17
can atmak	0	0	1	0	0	0	0,17
can vermek	1	0	0	0	0	0	0,17
cana kıymak	0	0	2	0	0	0	0,33
canı sıkılmak	4	0	0	1	0	0	0,83
cesaret almak	0	0	0	1	0	0	0,17
cesaret vermek	1	0	0	0	0	0	0,17
cevap almak	0	0	1	0	0	0	0,17
cevap vermek	3	0	2	8	2	4	3,17
çaba göstermek	1	0	1	1	2	0	0,83
çaba harcamak	2	0	0	0	2	1	0,83
çaba sarf etmek	0	0	1	0	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
çekip çevirmek	2	0	0	0	0	0	0,33
çekip gitmek	1	0	0	0	0	0	0,17
çığır açmak	0	0	4	0	0	0	0,67
dâhil etmek	3	0	0	4	1	1	1,50
dâhil olmak	7	0	0	1	4	3	2,50
damga vurmak	0	0	0	2	1	0	0,50
darbe almak	1	0	0	0	0	0	0,17
darbe vurmak	0	0	2	0	0	0	0,33
dava etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
davet etmek	6	0	0	0	0	0	1,00
dayak yemek	2	0	0	0	0	0	0,33
değer biçmek	0	0	1	0	0	0	0,17
değer kazanmak	0	0	0	1	0	0	0,17
değer taşımak	0	1	0	0	0	0	0,17
değer vermek	5	0	2	1	2	0	1,67
denk düşmek	0	0	0	1	0	0	0,17
denk gelmek	4	0	3	0	0	1	1,33
denk getirmek	0	0	1	0	0	0	0,17
dereceye girmek	0	0	1	0	0	0	0,17
ders almak	1	0	6	3	0	0	1,67
ders çalışmak	0	0	0	0	2	0	0,33
ders çıkarmak	0	0	2	0	0	0	0,33
ders vermek	2	0	0	0	0	0	0,33

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
dersi asmak	0	1	0	0	0	0	0,17
dert edinmek	0	0	0	0	0	1	0,17
destek görmek	3	0	1	0	0	0	0,67
destek olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
destek vermek	5	0	0	0	0	0	0,83
deşifre etmek	2	0	0	0	0	0	0,33
devam etmek	24	0	0	4	8	23	9,83
devam ettirmek	7	0	0	4	0	1	2,00
deve kuşuluk	2	0	0	0	0	0	0,33
deve kuşuluk etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
devreye girmek	2	0	2	0	2	0	1,00
devreye sokmak	2	0	2	0	0	0	0,67
deyip de geçmemek	1	0	0	0	0	0	0,17
dışına çıkmak	0	0	1	0	0	1	0,33
dışında kalmak	0	2	0	0	0	1	0,50
dibe vurmak	3	0	0	0	0	0	0,50
dikkat çekici	0	0	0	0	1	0	0,17
dikkat çekmek	5	10	10	8	4	15	8,67
dikkat dağıtmak	1	0	0	0	0	0	0,17
dikkat etmek	6	0	8	4	5	0	3,83
dikkat vermek	0	0	0	0	1	0	0,17
dikkate almak	5	11	2	9	3	0	5,00
dikkatini çekmek	0	0	2	0	0	0	0,33

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
dikkatini toplamak	1	0	1	0	0	0	0,33
dikkatleri üzerine çekmek	1	0	0	0	0	0	0,17
dikkatten kaçmak	0	0	0	0	1	0	0,17
dil dökmek	0	0	1	0	0	0	0,17
dile getirmek	3	4	1	6	3	2	3,17
doğru bulmak	1	0	0	0	0	0	0,17
doyum olmamak	2	0	0	0	0	0	0,33
dua etmek	4	0	0	0	0	0	0,67
dünyaya gelmek	5	2	3	1	0	0	1,83
düşünüp taşınmak	1	0	0	0	0	0	0,17
düzen kurmak	1	0	0	0	0	0	0,17
düzene sokmak	0	0	0	0	1	0	0,17
eğitim almak	5	4	0	0	2	1	2,00
eğitim vermek	1	0	0	0	1	0	0,33
ekip biçmek	0	0	1	0	0	0	0,17
el almak	0	0	0	2	0	0	0,33
el atmak	0	0	2	0	1	0	0,50
el çekmek	1	0	0	0	0	0	0,17
el değiştirmek	0	1	1	1	0	1	0,67
el değmemek	0	0	3	0	0	0	0,50
el ele vermek	1	0	0	0	0	0	0,17
el etmek	0	1	0	0	0	0	0,17
el koymak	2	1	0	0	0	0	0,50

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
el sürmemek	1	0	0	0	0	0	0,17
el uzatmak	0	0	1	0	0	0	0,17
el üstünde tutmak	0	1	0	0	0	0	0,17
elde etmek	33	27	22	34	49	22	31,17
elde kalmak	1	0	0	0	0	0	0,17
elde olmamak	0	0	1	0	0	0	0,17
elde tutmak	0	0	0	0	1	2	0,50
elden çıkarmak	1	0	0	0	0	0	0,17
elden geldiği kadar	0	0	0	0	0	1	0,17
elden gitmek	0	0	1	0	0	0	0,17
ele alınır	0	0	6	0	0	1	1,17
ele almak	11	23	12	25	12	4	14,50
ele geçirmek	13	1	13	0	2	0	4,83
ele geçmek	1	0	0	4	0	0	0,83
ele gelmek	0	0	1	0	0	0	0,17
ele vermek	0	0	0	0	0	1	0,17
eli açık	0	0	2	0	0	0	0,33
eli boş gitmek	1	0	0	0	0	0	0,17
eli boş göndermek	2	0	0	0	0	0	0,33
eli sıkı	0	0	2	0	0	0	0,33
elinde bulundurmak	0	0	0	0	0	2	0,33
elinde bulunmak	2	0	3	0	0	1	1,00
elinde olmak	1	0	0	0	2	0	0,50

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
elinde tutmak	0	0	1	0	1	0	0,33
elinden almak	0	5	0	0	0	0	0,83
elinden düşürmemek	1	0	0	0	0	0	0,17
elinden geleni yapmak	0	2	0	0	0	0	0,33
elinden gelmek	1	0	0	0	0	0	0,17
elinden kaçmak	0	0	1	0	0	0	0,17
eline almak	1	0	0	0	0	0	0,17
eline geçmek	0	0	1	0	0	1	0,33
elini sürmemek	1	0	0	0	0	0	0,17
elinin altında olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
emek vermek	0	0	1	0	0	0	0,17
emir vermek	1	0	0	0	0	0	0,17
endişe duymak	0	1	0	0	0	0	0,17
engel olmak	3	0	0	0	2	1	1,00
esir almak	1	0	1	0	0	0	0,33
eş tutmak	0	0	1	0	0	0	0,17
ete kemiğe bürünmek	4	0	0	0	0	0	0,67
eti senin kemiği benim	1	0	0	0	0	0	0,17
etki etmek	5	0	1	0	0	3	1,50
eve ekmek götürmek	0	1	0	0	0	0	0,17
ezber bozmak	0	1	0	0	0	0	0,17
faaliyet göstermek	0	0	0	0	3	12	2,50
fark etmek	18	0	0	3	1	4	4,33

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
farkına varmak	4	0	2	1	0	0	1,17
farkında olmak	3	0	5	0	0	0	1,33
farz etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
fayda sağlamak	0	0	0	1	0	0	0,17
feda etmek	3	0	0	0	0	1	0,67
felce uğratmak	1	0	0	0	0	0	0,17
felç olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
fırsat bulmak	0	0	0	1	0	0	0,17
fırsat vermek	0	0	2	0	0	0	0,33
fikir vermek	0	0	1	0	1	0	0,33
fikir yürütmek	0	0	0	1	0	0	0,17
gafil avlamak	1	0	0	0	0	0	0,17
gafil avlanmak	1	0	0	0	0	0	0,17
garanti altına almak	0	0	1	0	1	1	0,50
garanti etmek	0	0	1	0	0	0	0,17
gerek duymak	0	0	0	0	0	2	0,33
gerekli görmek	0	1	0	0	0	0	0,17
gerekli kılmak	0	0	0	0	1	0	0,17
geri almak	1	0	0	0	0	0	0,17
geri çevirmek	1	0	1	0	0	0	0,33
geri dönmek	3	0	0	0	0	0	0,50
geri durmak	1	0	0	0	1	0	0,33
geri kalmak	2	0	0	0	0	0	0,33

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
girip çıkmak	0	0	1	0	0	0	0,17
gönüllerde taht kurmak	0	0	1	0	0	0	0,17
görev almak	0	0	1	1	4	2	1,33
görevden almak	0	0	1	0	0	0	0,17
görmezden gelmek	7	1	0	0	0	0	1,33
göz ardı etmek	3	2	2	2	1	1	1,83
göz atmak	1	10	0	0	0	0	1,83
göz dikmek	0	3	1	0	0	0	0,67
göz gezdirmek	0	0	1	0	0	0	0,17
göz göze gelmek	1	0	0	0	0	0	0,17
göz kamaştırmak	0	0	1	0	0	0	0,17
göz önünde	0	0	0	0	0	1	0,17
göz önünde bulundurmak	1	1	1	2	5	3	2,17
göz önünde olmak	0	0	0	0	1	0	0,17
göz önünde tutmak	1	0	0	0	1	1	0,50
göz önüne almak	2	1	3	1	1	1	1,50
göz önüne getirmek	2	0	0	1	0	0	0,50
göz önüne sermek	0	0	0	1	0	0	0,17
göz ucuyla görmek	0	0	1	0	0	0	0,17
göz yummak	6	0	2	0	0	0	1,33
gözden çıkarmak	1	0	0	0	0	0	0,17
gözden düşmek	0	0	1	0	0	0	0,17
gözden geçirmek	2	3	1	4	3	0	2,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
gözden kaçırmak	0	0	1	0	0	0	0,17
gözden uzak tutmak	0	0	0	0	1	0	0,17
göze almak	1	1	3	0	1	0	1,00
göze batmak	0	0	5	0	0	0	0,83
göze çarpmak	3	1	2	0	0	2	1,33
göze girmek	0	0	1	0	0	0	0,17
göze göz dişe diş	2	0	0	0	0	0	0,33
gözler önüne sermek	3	0	0	0	0	0	0,50
gözlerine inanamamak	1	0	0	0	0	0	0,17
gözü kapalı	0	0	1	0	0	0	0,17
gözünde büyütme	0	0	1	0	0	0	0,17
gözünde canlandırmak	0	0	0	1	0	0	0,17
gözüne batmak	0	0	1	0	0	0	0,17
gözünü çıkarmak	1	0	0	0	0	0	0,17
güçlük çekmek	0	0	1	0	0	0	0,17
gün ışığına çıkarmak	0	0	0	3	0	0	0,50
gün ışığına çıkmak	0	0	2	0	0	0	0,33
gün yüzüne çıkarmak	0	4	0	0	0	1	0,83
gün yüzüne çıkmak	0	0	0	1	0	0	0,17
gündemden düşmek	0	0	1	0	0	0	0,17
gündeme gelmek	2	0	0	0	1	1	0,67
gündeme getirmek	1	0	2	1	1	0	0,83
güven duymak	0	1	0	0	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
güven kazanmak	1	0	0	0	0	0	0,17
güven vermek	2	0	0	1	0	0	0,50
güvence altına almak	0	0	2	0	1	0	0,50
haber almak	1	0	2	0	0	0	0,50
haber vermek	3	0	0	0	0	0	0,50
haberdar etmek	0	0	1	0	2	0	0,50
haberdar olmak	0	1	1	0	1	0	0,50
hak etmek	3	0	0	0	0	0	0,50
hak kazanmak	1	0	0	0	1	1	0,50
hak tanımak	0	1	0	0	0	0	0,17
hak vermek	0	0	0	0	1	0	0,17
hakimiyet kurmak	0	0	1	0	0	0	0,17
Hakk'ın rahmetine kavuşmak	1	0	0	0	0	0	0,17
hakkını vermek	0	0	0	0	1	0	0,17
haklı çıkmak	0	0	1	2	0	0	0,50
haksızlık etmek	1	0	1	0	0	0	0,33
hareket etmek	16	0	0	11	9	2	6,33
harekete geçirmek	7	5	4	0	1	1	3,00
harekete geçmek	4	0	1	0	0	0	0,83
hasta etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
hatıra gelmemek	2	0	0	0	0	0	0,33
hayal etmek	4	0	0	2	0	1	1,17
hayat sürmek	2	0	0	0	0	0	0,33

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
hayat vermek	1	0	0	0	0	0	0,17
hayata geçirmek	0	0	0	0	0	8	1,33
hayatını kaybetmek	1	0	1	0	0	0	0,33
hayati değer taşımak	0	0	2	0	0	0	0,33
haz vermek	0	0	0	0	1	0	0,17
hazır olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
hedef almak	1	0	1	0	0	0	0,33
hedef olmak	0	0	0	0	1	0	0,17
helal olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
hesap etmek	0	0	0	0	2	0	0,33
heyecan duymak	0	0	0	1	0	0	0,17
heyecan vermek	0	0	0	1	0	0	0,17
hız kazanmak	1	0	0	0	0	0	0,17
hız vermek	0	0	0	0	0	1	0,17
hiçe saymak	0	0	1	0	0	0	0,17
himaye etmek	0	1	0	1	0	0	0,33
hizmet etmek	4	0	6	0	5	0	2,50
hizmet vermek	0	1	3	0	0	0	0,67
hizmete girmek	0	0	0	0	0	1	0,17
hoş bulduk	1	0	0	0	0	0	0,17
hoş geldiniz	1	0	0	0	0	0	0,17
hoş gördük	2	0	0	0	0	0	0,33
hoşa gitmek	4	0	0	0	0	0	0,67

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
husule gelmek	0	0	0	0	1	0	0,17
hücum etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
hükme varmak	0	0	0	1	0	0	0,17
hüküm sürmek	4	0	0	1	0	0	0,83
ışık tutmak	6	0	0	1	0	1	1,33
ibadet etmek	2	0	0	0	0	0	0,33
ibret almak	1	0	1	1	0	0	0,50
ibret olmak	3	0	0	0	0	0	0,50
icat etmek	5	0	1	0	0	3	1,50
icra etmek	4	0	3	0	0	1	1,33
içinden gelmek	1	0	0	0	0	0	0,17
içine almak	1	0	3	0	1	1	1,00
içine çekmek	1	0	0	0	0	0	0,17
idare etmek	3	1	1	0	2	0	1,17
iddia etmek	8	0	3	10	1	2	4,00
ifade etmek	26	40	18	43	31	0	26,33
iftihar etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
ihmal etmek	0	0	1	3	0	1	0,83
ihtiyaç duymak	5	4	0	1	2	5	2,83
ikamet etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
ikinci plana düşmek	0	0	1	0	0	0	0,17
ikna etmek	2	3	3	0	4	1	2,17
ikna olmak	0	0	1	0	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
ikram etmek	4	0	0	0	0	0	0,67
ilan etmek	5	0	6	0	1	2	2,33
ileri gelmek	1	0	0	1	0	0	0,33
ileri gitmek	2	0	1	1	0	0	0,67
ileri sürmek	5	2	8	11	4	3	5,50
ileriye görmek	0	0	0	0	1	0	0,17
ilgi çekmek	5	1	2	4	2	0	2,33
ilgi duymak	10	2	2	1	0	0	2,50
ilgi görmek	1	0	4	0	0	0	0,83
ilgi göstermek	6	0	2	0	1	0	1,50
ilgi odağı olmak	0	0	1	0	0	0	0,17
ilgi toplamak	0	0	1	0	0	0	0,17
ilişki kurmak	1	0	4	1	1	0	1,17
ima etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
iman etmek	6	0	0	0	0	0	1,00
imar etmek	0	0	0	2	0	0	0,33
imkân tanımak	0	0	0	1	0	0	0,17
inhisar etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
inkâr etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
insafına kalmış	0	0	1	0	0	0	0,17
inşa etmek	0	0	0	8	0	0	1,33
iskân etmek	0	0	1	0	0	0	0,17
istek duymak	0	0	1	0	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
istifa etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
iş düşmek	0	1	0	0	0	0	0,17
iş görmek	2	1	2	1	2	0	1,33
iş yapmak	0	0	3	1	0	0	0,67
işaret etmek	2	1	3	6	1	7	3,33
işaret vermek	1	0	0	0	0	0	0,17
işe almak	0	0	0	0	1	0	0,17
işe karışmak	1	0	1	0	0	0	0,33
işe yaramak	2	0	0	0	1	2	0,83
işin içine katmak	0	0	1	0	0	0	0,17
işlem görmek	0	0	0	0	0	3	0,50
işler hâle getirmek	0	1	0	0	0	0	0,17
itibar etmek	0	0	0	1	0	1	0,33
iyi gelmek	2	0	0	0	0	0	0,33
iyi olmak	3	1	0	0	0	0	0,67
iyiyi kötüyü ayırmak	1	0	0	0	0	0	0,17
iz sürmek	1	0	0	0	0	0	0,17
izah etmek	0	0	0	4	0	0	0,67
izin almak	0	1	0	0	0	2	0,50
izin vermek	5	1	0	0	0	4	1,67
kabul etmek	70	7	0	47	20	30	29,00
kabul görmek	11	0	5	3	4	3	4,33
kafa yormak	2	2	0	2	0	0	1,00

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
kafayı kuma gömmek	1	0	0	0	0	0	0,17
kâfi gelmek	0	0	0	1	0	0	0,17
kaleme almak	11	5	4	3	0	0	3,83
kalp kazanmak	0	0	1	0	0	0	0,17
kana bulanmak	1	0	0	0	0	0	0,17
kanun çıkarmak	0	0	0	0	0	1	0,17
kapı aralamak	0	0	1	0	0	0	0,17
kâr etmek	0	0	0	0	0	1	0,17
karar almak	1	0	2	1	12	11	4,50
karar vermek	18	14	13	8	17	5	12,50
karşı çıkmak	2	0	4	7	0	4	2,83
karşı gelmek	0	0	4	0	0	0	0,67
karşı karşıya gelmek	0	0	1	0	1	0	0,33
karşı karşıya getirmek	0	0	0	0	1	0	0,17
karşı karşıya kalmak	1	1	4	0	1	0	1,17
karşı karşıya olmak	1	0	1	0	0	0	0,33
karşı koymak	1	0	2	0	0	0	0,50
karşı olmak	0	0	0	1	0	0	0,17
karşılık vermek	0	1	0	0	0	0	0,17
katkı sağlamak	0	1	0	0	0	0	0,17
kayba uğramak	0	0	0	1	0	0	0,17
kaygı duymak	0	1	0	0	0	0	0,17
kelimenin tam anlamıyla	1	0	0	0	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
kemale ermek	0	0	1	0	0	0	0,17
kendi şemsiyesi altına almak	0	0	0	1	0	0	0,17
kendinden geçmek	2	0	0	0	0	0	0,33
kendine mal etmek	0	0	1	0	0	0	0,17
kendini bulmak	1	0	0	0	0	0	0,17
kendini göstermek	0	1	1	1	1	1	0,83
keyfi kaçmak	1	0	0	1	0	0	0,33
keyif vermek	2	0	2	0	2	0	1,00
kırıp geçirmek	3	0	0	0	0	0	0,50
kıyıya vurmak	1	0	0	0	0	0	0,17
kıymetini bilmek	1	0	0	0	0	0	0,17
koluna girmek	0	0	0	1	0	0	0,17
konsantre olmak	4	0	0	0	0	0	0,67
kontrol altına almak	1	0	4	0	0	2	1,17
kontrol altında olmak	0	0	1	0	0	0	0,17
kontrol altında tutmak	0	0	2	0	0	1	0,50
kontrol etmek	5	4	0	8	6	0	3,83
kontrolden çıkmak	1	2	0	0	0	0	0,50
konuk olmak	0	0	0	0	0	1	0,17
korku duymak	0	0	1	0	0	0	0,17
koruma altına almak	0	0	2	0	0	0	0,33
köşeye sıkışmak	1	0	0	0	0	0	0,17
kötü gözle bakmak	0	0	1	1	0	0	0,33

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
kötü olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
kötüye kullanmak	0	0	3	0	0	0	0,50
kulak vermek	0	0	0	0	1	0	0,17
kurban etmek	1	0	1	0	0	0	0,33
kurban kesmek	2	0	0	0	0	0	0,33
kurban olmak	1	0	2	0	0	0	0,50
kurda kuşa yem olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
küçük görmek	0	0	0	1	0	0	0,17
kül olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
layık görmek	0	1	0	0	0	5	1,00
layık olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
maaş almak	0	0	0	0	0	8	1,33
mağdur olmak	3	0	0	0	0	0	0,50
mahcup olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
mahkûm etmek	9	0	0	0	0	0	1,50
mahrum etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
mahrum kalmak	0	0	0	0	0	1	0,17
mal etmek	1	1	0	0	0	0	0,33
mal olmak	0	0	0	1	0	0	0,17
mâni olmak	0	0	0	0	0	3	0,50
maruz bırakmak	4	0	0	0	0	0	0,67
maruz kalmak	3	1	0	0	0	1	0,83
mecbur etmek	0	0	0	0	1	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
memnun etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
merak etmek	2	2	0	0	1	1	1,00
merak salmak	0	0	1	0	0	0	0,17
merak sarmak	0	0	1	0	0	0	0,17
meşgul etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
meşgul olmak	0	0	0	1	0	0	0,17
meydan okumak	0	0	3	0	0	0	0,50
meydana çıkarmak	0	1	1	0	0	0	0,33
meydana gelmek	18	6	16	6	8	4	9,67
meydana getirmek	6	1	11	4	6	4	5,33
miras kalmak	0	0	0	1	0	0	0,17
moralini bozmak	1	0	0	0	0	0	0,17
muayene etmek	0	0	0	0	1	0	0,17
muhafaza etmek	2	0	0	0	1	0	0,50
muhtaç olmak	1	0	0	1	0	0	0,33
mutlu etmek	5	0	0	0	0	0	0,83
mutlu olmak	16	0	0	2	0	0	3,00
mücadele etmek	2	0	0	0	0	1	0,50
mümkün olmak	7	0	0	8	12	1	4,67
müracaat etmek	0	0	0	2	2	0	0,67
nabzını tutmak	0	0	0	0	0	1	0,17
neden olmak	0	0	0	0	0	5	0,83
nefes aldirmamak	0	0	0	0	0	1	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
nefret etmek	0	0	0	3	0	0	0,50
niyet etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
not almak	0	0	0	0	2	3	0,83
not etmek	0	0	0	0	1	2	0,50
not tutmak	0	0	0	0	1	0	0,17
okulu asma	0	1	0	0	0	0	0,17
oluruna bırakmak	1	0	0	0	0	0	0,17
ortada olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
ortadan kaldırmak	6	3	4	1	4	0	3,00
ortadan kalkmak	1	0	4	1	1	0	1,17
ortadan kaybolmak	2	0	1	0	0	0	0,50
ortak koşmak	3	0	0	0	0	0	0,50
ortak olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
ortaya atılmak	1	0	0	0	2	7	1,67
ortaya atmak	7	0	1	4	0	0	2,00
ortaya çıkarmak	10	3	12	9	5	0	6,50
ortaya çıkmak	93	22	34	34	27	36	41,00
ortaya koymak	14	10	9	24	7	0	10,67
oyuna gelmek	0	0	1	0	0	0	0,17
ödül almak	0	0	0	0	0	2	0,33
ödünç vermek	1	0	0	0	0	0	0,17
ön ayak olmak	3	0	0	1	0	0	0,67
ön plana çıkarmak	0	2	3	0	1	0	1,00

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
ön plana çıkmak	5	5	8	1	4	7	5,00
ön planda tutmak	0	0	2	0	0	0	0,33
önayak olmak	0	1	2	0	0	0	0,50
öncülük etmek	0	2	0	0	0	0	0,33
önde gelmek	0	1	1	0	0	1	0,50
öne çıkarmak	0	1	0	0	2	0	0,50
öne çıkmak	7	5	1	1	2	4	3,33
öne sürmek	3	0	3	2	0	2	1,67
önem taşımak	0	0	0	4	0	0	0,67
önem vermek	0	0	8	2	0	3	2,17
önüne geçmek	0	1	1	0	0	1	0,50
önünü açmak	0	1	0	1	0	0	0,33
önünü almak	0	0	1	0	0	0	0,17
örnek olmak	0	0	0	0	8	0	1,33
örnek ver-	4	0	0	0	0	0	0,67
örnek vermek	0	0	0	5	4	2	1,83
özen göstermek	0	2	0	0	0	0	0,33
özür dilemek	0	0	0	0	0	2	0,33
patlak vermek	0	0	0	1	0	0	0,17
peşinde koşmak	0	0	4	0	0	0	0,67
peşinden sürüklemek	0	0	0	0	1	0	0,17
peşine düşmek	5	0	0	0	0	0	0,83
pişmanlık duymak	0	0	1	0	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
piyasaya sürmek	0	1	0	0	0	0	0,17
prova etmek	0	0	0	0	1	0	0,17
puan vermek	1	0	0	0	0	0	0,17
rağbet etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
rahat etmek	1	0	0	1	0	0	0,33
rahat olmak	4	0	0	0	0	0	0,67
rahatsız etmek	0	0	0	0	1	0	0,17
rahatsız olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
rahatsızlık duymak	0	1	1	0	0	0	0,33
rast gelmek	0	0	0	0	2	0	0,33
rehin almak	1	0	0	0	0	0	0,17
rol almak	0	0	2	0	0	2	0,67
rol oynamak	20	0	6	8	2	8	7,33
rol yapmak	0	0	1	0	0	0	0,17
role bürünmek	0	0	1	0	0	0	0,17
rolü olmak	0	0	0	0	0	1	0,17
sağ olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
sahip çıkmak	5	0	0	0	0	0	0,83
sahip olmak	40	0	0	0	31	13	14,00
sahne almak	0	0	1	0	0	0	0,17
sahne olmak	0	0	4	1	0	0	0,83
sahneye çıkmak	3	0	0	0	0	0	0,50
savaş vermek	1	0	0	0	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
saygı duymak	1	0	0	0	0	1	0,33
saygı görmek	0	0	2	0	0	0	0,33
saygı göstermek	0	0	0	0	0	1	0,17
sebepe olmak	17	0	0	6	7	5	5,83
selam söylemek	1	0	0	0	0	0	0,17
selam vermek	1	0	0	0	0	0	0,17
serbest bırakmak	9	0	0	0	0	2	1,83
servis etmek	0	0	0	0	0	3	0,50
ses çıkarmamak	1	0	0	0	0	0	0,17
ses getirmek	0	0	2	0	0	0	0,33
sevk etmek	4	0	0	0	0	2	1,00
seyretmek	2	0	0	0	0	0	0,33
sıcak bakmak	0	0	0	0	0	1	0,17
sıkıntı çekmek	2	0	0	0	0	0	0,33
sıraya koymak	0	0	0	0	0	1	0,17
silah çekmek	0	0	0	0	0	2	0,33
son bulmak	0	0	2	0	0	1	0,50
son vermek	2	0	4	0	1	2	1,50
sona ermek	1	0	2	0	2	3	1,33
sonu gelmek	0	0	1	0	0	0	0,17
sonuç çıkarmak	1	0	1	0	0	0	0,33
sonuç vermek	0	1	0	2	1	1	0,83
sonunu getirememek	0	0	1	0	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
sorumluluk almak	0	0	0	0	0	1	0,17
sorun olmak	1	0	0	0	1	0	0,33
söz almak	0	0	0	0	0	1	0,17
söz dinlemek	1	0	0	0	0	0	0,17
söz etmek	11	0	7	12	7	11	8,00
söz geçirmek	1	0	1	1	1	0	0,67
söz konusu edilmek	0	0	0	1	0	0	0,17
söz konusu olmak	4	1	0	3	4	1	2,17
söz vermek	0	0	1	0	0	1	0,33
sözünde durmak	2	0	0	0	0	0	0,33
strese sokmak	1	0	0	0	0	0	0,17
surat asmak	1	0	0	0	0	0	0,17
süzgeçten geçirmek	0	0	0	1	0	0	0,17
şahit olmak	7	0	0	0	0	2	1,50
şart koşmak	1	0	0	0	0	0	0,17
şart olmak	1	0	1	0	0	0	0,33
şaşkına çevirmek	0	0	1	0	0	0	0,17
şaşkına dönmek	0	0	1	0	0	0	0,17
şaşkınlık uyandırmak	0	0	1	0	0	0	0,17
şehadet etmek	5	0	0	0	0	0	0,83
şehit düşmek	1	0	0	0	0	0	0,17
şekil vermek	0	0	0	2	0	1	0,50
şekle sokmak	0	0	0	1	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
şiddet görmek	0	0	1	0	0	0	0,17
şok geçirmek	0	0	1	0	0	0	0,17
şüphe çekmek	0	0	1	0	0	0	0,17
şüphe duymak	0	1	1	0	0	0	0,33
şüphe etmek	0	0	0	2	0	0	0,33
tabi tutmak	0	2	2	4	1	3	2,00
tahkim etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
tahsil etmek	0	0	0	0	0	1	0,17
takas etmek	0	0	0	0	1	0	0,17
takdim etmek	0	0	0	1	0	1	0,33
takdir etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
takdir görmek	0	1	0	0	0	0	0,17
takip etmek	0	0	0	5	10	2	2,83
talep etmek	2	0	0	2	1	9	2,33
talep görmek	1	0	0	0	0	0	0,17
tanzim etmek	3	0	0	0	0	0	0,50
tarif etmek	6	0	0	2	1	1	1,67
tarih sahnesinden silinmek	3	0	0	0	0	0	0,50
tarihe geçmek	0	0	4	0	0	0	0,67
tarihe karışmak	1	0	1	0	0	0	0,33
tartışma götürmek	0	0	0	1	0	0	0,17
tasvir etmek	4	0	0	1	0	0	0,83
taş kesilmek	1	0	0	0	0	0	0,17

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
taş üstüne taş koymamak	1	0	0	0	0	0	0,17
tatil etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
tatmin etmek	0	0	0	1	15	1	2,83
tatmin olmak	0	0	0	0	5	1	1,00
tavır almak	1	0	0	0	0	0	0,17
tayin etmek	3	0	0	4	0	0	1,17
tebliğ etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
tedarik etmek	0	0	0	0	1	0	0,17
tedavi etmek	9	0	0	0	0	0	1,50
tehdit etmek	2	0	0	0	2	2	1,00
tehlikeye atılmak	0	0	0	0	0	1	0,17
tehlikeye atmak	0	1	1	0	0	0	0,33
tehlikeye düşürmek	1	0	0	0	0	0	0,17
telakki etmek	0	0	0	0	1	0	0,17
telaşa düşmek	0	0	1	0	0	0	0,17
temel atmak	11	0	2	7	0	2	3,67
teminat altına almak	0	0	2	0	0	0	0,33
tepeden bakmak	0	0	0	0	1	0	0,17
tepki göstermek	1	0	0	0	0	1	0,33
tepki vermek	3	0	0	0	3	0	1,00
terbiye almak	0	0	2	0	0	0	0,33
terbiye etmek	0	0	1	0	0	0	0,17
tercih etmek	0	0	0	0	0	9	1,50

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
ters düşmek	0	0	3	3	1	0	1,17
tesir etmek	0	0	0	1	0	0	0,17
teslim almak	0	0	0	0	0	1	0,17
teslim etmek	2	0	0	0	0	1	0,50
teslim olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
tutsak düşmek	1	0	0	0	0	0	0,17
tuzağa düşmek	0	0	4	0	0	0	0,67
uğur getirmek	0	0	1	0	0	0	0,17
uygun düşmek	0	0	0	1	1	0	0,33
uygun olmak	0	0	0	3	3	8	2,33
uzak durmak	0	0	2	0	0	1	0,50
ümidini kes-	1	0	0	0	0	0	0,17
ümit etmek	1	1	0	0	0	0	0,33
ümitini kesmek	1	0	0	0	0	0	0,17
üstesinden gelmek	0	1	1	0	0	0	0,33
üstün olmak	0	0	0	0	1	0	0,17
üstünde durmak	3	0	0	0	0	0	0,50
üstüne gitmek	1	0	0	0	0	0	0,17
üstüne koymak	0	0	0	1	0	0	0,17
üzerinde durmak	1	0	1	4	5	0	1,83
üzerine almak	0	0	0	0	1	0	0,17
üzerine düşmek	1	0	0	0	0	0	0,17
vakit geçirmek	2	0	1	0	0	0	0,50

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
vakit öldürmek	0	1	0	0	0	0	0,17
var olmak	0	0	0	19	9	5	5,50
vazife etmek	0	0	0	2	0	0	0,33
vecde gelmek	3	0	0	0	0	0	0,50
vesile olmak	0	0	0	1	0	0	0,17
veto etmek	0	0	0	0	0	1	0,17
vizyona girmek	0	0	1	0	0	0	0,17
vücuda gelmek	2	0	0	0	0	0	0,33
vücuda getirmek	2	0	0	0	0	0	0,33
vücut bulmak	1	0	3	0	0	0	0,67
yabana atmak	1	0	0	0	0	0	0,17
yâd etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
yağma etmek	2	0	0	0	0	0	0,33
yakınlık kurmak	0	0	0	0	1	0	0,17
yararlı olmak	1	0	0	1	1	0	0,50
yardım almak	0	1	0	0	0	0	0,17
yardım etmek	13	5	0	3	0	1	3,67
yasak etmek	5	0	0	1	1	0	1,17
yazıya dökmek	0	1	0	1	0	0	0,33
yer almak	53	35	33	29	21	36	34,50
yer bulmak	1	1	2	2	0	0	1,00
yer etmek	2	0	1	0	1	0	0,67
yer tutmak	4	1	0	1	2	2	1,67

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
yer vermek	28	11	13	6	2	2	10,33
yeri olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
yerinde olmak	1	0	0	1	0	0	0,33
yerinde saymak	0	0	0	1	0	0	0,17
yerine geçmek	1	0	0	0	0	0	0,17
yerine gelmek	0	0	0	0	1	0	0,17
yerine getirmek	10	3	2	6	8	0	4,83
yerine koymak	3	0	1	0	0	0	0,67
yerini almak	7	1	3	0	1	0	2,00
yerini tutmak	1	0	0	0	1	0	0,33
yerle bir olmak	1	0	0	0	0	0	0,17
yok etmek	8	0	0	1	0	1	1,67
yok olmak	23	0	0	3	0	0	4,33
yok saymak	0	0	0	1	0	0	0,17
yokluk çekmek	0	0	1	0	0	0	0,17
yol açmak	27	5	13	3	3	1	8,67
yol almak	1	0	1	0	0	0	0,33
yol bulmak	0	0	0	1	0	0	0,17
yol göstermek	1	0	0	1	0	1	0,50
yola çıkmak	13	5	1	6	2	0	4,50
yola getirmek	0	0	0	0	1	0	0,17
yolcu etmek	1	0	0	0	0	0	0,17
yollara düşmek	3	0	0	0	0	0	0,50

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
yoluna girmek	0	0	0	1	0	0	0,17
yoluna koymak	1	0	0	0	0	0	0,17
yorgun düşmek	0	0	0	1	0	0	0,17
yön vermek	0	0	2	0	0	0	0,33
yuları boynuna geçirmek	1	0	0	0	0	0	0,17
yürürlüğe girmek	0	0	1	1	0	0	0,33
yüz göz olmak	2	0	0	0	0	0	0,33
yüz tutmak	1	0	0	0	0	0	0,17
zam yapmak	3	0	0	0	0	1	0,67
zaman almak	1	0	0	1	0	0	0,33
zaman ayırmak	0	0	0	0	0	1	0,17
zaman geçirmek	0	0	0	0	2	0	0,33
zaman harcamak	0	0	1	0	0	0	0,17
zaman kazanmak	0	0	0	0	1	0	0,17
zaman kollamak	0	0	1	0	0	0	0,17
zaman öldürmek	0	0	1	0	0	0	0,17
zaman tanımak	0	0	1	0	0	0	0,17
zamana bırakmak	0	0	1	0	0	0	0,17
zarar etmek	1	0	0	0	2	0	0,50
zarar görmek	1	0	2	0	0	0	0,50
zarar vermek	10	0	3	0	4	0	2,83
zarara uğramak	1	0	0	0	1	0	0,33
zemin hazırlamak	4	2	4	0	0	0	1,67

Deyim - Birleşik Fiil	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
zevk almak	0	0	2	0	0	2	0,67
zevk vermek	0	0	2	0	0	0	0,33
zor kullanmak	1	0	1	0	0	0	0,33
zorluk çekmek	0	3	1	0	0	0	0,67
zorunda bırakmak	1	0	1	0	0	0	0,33
zorunda kalmak	1	1	7	1	5	1	2,67
zorunda olmak	1	0	0	2	4	1	1,33
zorunlu kılmak	0	0	4	1	1	0	1,00

Tablo 37’de Akademik Türkçe Sosyal Bilimler kitaplarındaki deyim veya birleşik fiiller ve kullanım sıklıklarına yönelik veriler incelendiğinde tüm kitaplarda toplam 776 farklı deyim veya birleşik fiile yer verildiği görülmektedir. Kitapların tümünde ortak yer alan toplam deyim veya birleşik fiil sayısı 22’dir. Bu deyim veya birleşik fiiller ve kullanım ortalamaları şöyledir: ortaya çıkmak (41), yer almak (34,5), elde etmek (31,17), ele almak (14,5), karar vermek (12,5), yer vermek (10,33), meydana gelmek (9,67), dikkat çekmek (8,67), yol açmak (8,67), ileri sürmek (5,5), meydana getirmek (5,33), ön plana çıkmak (5), bir araya gelmek (4,67), akla gelmek (3,83), bir araya getirmek (3,83), işaret etmek (3,33), öne çıkmak (3,33), dile getirmek (3,17), zorunda kalmak (2,67), göz önünde bulundurmak (2,17), göz ardı etmek (1,83), göz önüne almak (1,5).

Tablo 38

Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarında Yer Alan Deyim – Birleşik Fiillerin Sıklıkları

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
açığa çıkarmak	0	0	0	2	0,5

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
açığa çıkmak	0	0	0	1	0,25
ad vermek	0	3	0	3	1,5
adapte etmek	0	1	0	0	0,25
ağızdan ağıza dolaşmak	0	0	1	0	0,25
akla gelmek	1	4	0	0	1,25
aklına gelmek	1	0	0	0	0,25
alay etmek	1	0	0	0	0,25
alışkanlık edinmek	1	0	0	0	0,25
altını çizmek	0	8	0	0	2
anlamına gelmek	0	2	1	0	0,75
artış göstermek	0	0	1	0	0,25
ayağa kalkmak	0	1	0	0	0,25
aykırı olmak	0	0	0	1	0,25
ayırım yapmak	0	0	0	1	0,25
bağlı kalmak	0	0	0	1	0,25
bağlı olmak	2	4	0	0	1,5
bahsi geçmek	1	0	0	0	0,25
baskı yapmak	0	1	0	0	0,25
baş etmek	1	2	0	0	0,75
başa çıkmak	0	1	0	0	0,25
başında olmak	0	1	0	0	0,25
başta gelmek	1	0	0	0	0,25
başta olmak	0	0	0	1	0,25

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
bela olmak	0	1	0	0	0,25
belli etmek	1	0	0	0	0,25
belli olmak	1	0	0	0	0,25
bilgi edinmek	0	12	2	0	3,5
bilgi vermek	0	0	0	10	2,5
bir araya gelmek	0	3	0	0	0,75
bir araya getirmek	1	1	0	0	0,5
bir araya toplamak	0	0	0	1	0,25
cevap vermek	6	2	0	0	2
dâhil etmek	2	4	0	4	2,5
dâhil olmak	0	1	0	0	0,25
destek olmak	2	2	0	0	1
devam etmek	13	11	0	6	7,5
devam ettirmek	0	4	0	0	1
devre dışı bırakmak	0	1	0	0	0,25
dikkat çekmek	3	9	1	1	3,5
dikkat etmek	3	11	0	4	4,5
dikkate almak	1	12	0	5	4,5
dikkatini çekmek	0	2	0	0	0,5
dile getirmek	0	5	0	0	1,25
dünyaya gelmek	1	0	0	1	0,5
düşük yapmak	0	1	0	0	0,25
eğitim almak	0	0	0	4	1

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
eğitim vermek	0	8	0	4	3
elde etmek	16	17	4	9	11,5
ele almak	1	13	3	13	7,5
elinden almak	0	1	0	0	0,25
emrine girmek	0	0	0	1	0,25
engel olmak	0	2	0	2	1
eşlik etmek	0	0	0	1	0,25
etki etmek	1	1	0	0	0,5
etkili olmak	0	0	0	3	0,75
fark etmek	3	6	0	0	2,25
farkına varmak	0	1	0	0	0,25
farkında olmak	1	1	0	1	0,75
faydalı olmak	0	0	0	1	0,25
gerekli görmek	0	1	0	0	0,25
geri vermek	0	1	0	0	0,25
gölgede bırakmak	0	1	0	0	0,25
görev almak	0	1	0	2	0,75
görmezden gelmek	1	1	0	0	0,5
göz atmak	0	8	0	0	2
göz önünde bulundurmak	0	2	0	3	1,25
göz önüne almak	2	0	0	1	0,75
gözden geçirmek	0	4	0	1	1,25
gözden kaçırmak	0	2	0	0	0,5

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
göze çarpmak	0	0	0	1	0,25
göze hoş gelmek	0	0	0	1	0,25
gözlem altına almak	0	0	0	1	0,25
gözler önüne serilmek	1	0	0	0	0,25
gücüne güç katmak	0	0	1	0	0,25
güçlük çekmek	2	0	0	0	0,5
gün yüzüne çıkmak	0	0	0	1	0,25
gündeme getirmek	0	0	0	1	0,25
haber vermek	0	0	1	0	0,25
haberdar olmak	0	1	0	2	0,75
hak etmek	0	1	0	0	0,25
hâkim olmak	0	0	0	1	0,25
hareket etmek	3	5	0	2	2,5
harekete geçirmek	4	1	0	0	1,25
harekete geçmek	1	0	0	0	0,25
hasar görmek	0	0	0	2	0,5
hasıl olmak	0	0	0	2	0,5
hasta etmek	0	1	0	0	0,25
hasta olmak	0	1	0	0	0,25
hayal etmek	2	0	0	0	0,5
hayata bağlanmak	0	0	0	1	0,25
hayatını kaybetmek	0	0	1	0	0,25
hayrete düşürmek	0	0	1	0	0,25

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
hedef almak	0	1	0	0	0,25
hesaba katmak	1	0	0	0	0,25
heyecan vermek	0	1	0	0	0,25
hizmet etmek	0	0	0	1	0,25
hizmet vermek	0	0	0	1	0,25
hoş görmek	1	0	0	0	0,25
husule gelmek	0	0	0	2	0,5
hüküm sürmek	0	0	1	0	0,25
icra etmek	0	0	0	1	0,25
içine almak	0	0	0	2	0,5
idare etmek	0	0	0	1	0,25
idrak etmek	0	0	0	1	0,25
ifade etmek	5	39	0	12	14
ihtiyaç duymak	2	3	0	0	1,25
ikna etmek	2	0	0	1	0,75
ileri gelmek	0	0	1	0	0,25
ileri sürmek	0	2	1	0	0,75
ilgi duymak	1	2	0	0	0,75
ilgisini çekmek	0	2	0	0	0,5
ilişki kurmak	0	5	1	0	1,5
imkân vermek	1	0	0	0	0,25
inşa etmek	0	0	0	1	0,25
ispat etmek	0	0	0	1	0,25

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
iş görmek	1	0	0	1	0,5
işaret etmek	0	1	0	0	0,25
işe yaramak	6	1	1	2	2,5
iyi etmek	0	0	0	1	0,25
iyi gelmek	1	0	0	0	0,25
izin almak	0	3	0	1	1
izin vermek	0	1	0	0	0,25
kabul etmek	2	8	0	9	4,75
kabul görmek	0	1	0	0	0,25
kaleme almak	0	5	1	1	1,75
kan almak	0	0	0	1	0,25
karar almak	0	0	0	3	0,75
karar vermek	3	5	0	0	2
karşı çıkmak	1	0	0	1	0,5
karşı durmak	1	0	0	0	0,25
karşı koymak	2	1	0	0	0,75
karşı olmak	2	0	0	0	0,5
kayıp vermek	0	0	1	0	0,25
kendine gelmek	1	0	0	0	0,25
kendini göstermek	0	2	0	1	0,75
kilit altına almak	1	0	0	0	0,25
kontrol altına almak	1	3	1	1	1,5
kontrol altında tutmak	0	2	0	0	0,5

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
kontrol etmek	4	6	0	0	2,5
kötüye kullanmak	0	0	1	0	0,25
maruz kalmak	7	4	0	0	2,75
memnun etmek	1	0	0	0	0,25
merak etmek	0	2	0	0	0,5
meydana gelmek	4	7	2	10	5,75
meydana getirmek	2	2	0	2	1,5
muayene etmek	1	0	0	0	0,25
mutlu olmak	1	0	0	0	0,25
mücadele etmek	3	3	0	0	1,5
mümkün olmak	2	4	0	4	2,5
müracaat etmek	0	0	0	1	0,25
not almak	0	46	0	1	11,75
not etmek	0	2	0	0	0,5
ortadan kaldırmak	2	5	0	0	1,75
ortadan kalkmak	1	2	0	0	0,75
ortaya atmak	2	0	0	4	1,5
ortaya çıkarmak	0	6	0	3	2,25
ortaya çıkmak	15	33	7	10	16,25
ortaya koymak	4	7	0	4	3,75
öğüt vermek	0	0	0	1	0,25
ön plana çıkmak	1	0	0	0	0,25
önde gelmek	0	1	0	0	0,25

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
öne çıkarmak	0	1	0	0	0,25
öne çıkmak	0	11	0	0	2,75
öne sürmek	4	0	0	0	1
önem kazanmak	0	0	0	1	0,25
önem taşımak	0	0	0	1	0,25
önem vermek	0	0	0	3	0,75
önüne geçmek	0	0	0	2	0,5
örnek olmak	1	0	0	0	0,25
örnek vermek	1	1	0	0	0,5
pahalıya mal olmak	0	0	0	1	0,25
para basmak	0	0	0	1	0,25
peşine düşmek	0	0	1	0	0,25
piyasaya çıkmak	0	1	0	0	0,25
problem olmak	0	0	0	1	0,25
rahat etmek	0	1	0	0	0,25
rahatsız etmek	2	0	0	0	0,5
rahatsızlık vermek	0	0	1	0	0,25
rapor etmek	0	1	0	0	0,25
rol oynamak	1	0	1	4	1,5
sahip olmak	0	15	0	0	3,75
saygı duymak	1	0	0	0	0,25
saygı görmek	0	0	0	1	0,25
sebepe olmak	4	6	0	5	3,75

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
secde etmek	0	0	0	1	0,25
sekteye uğramak	0	0	1	0	0,25
ses getirmek	0	0	0	1	0,25
sigara içmek	9	0	0	0	2,25
son bulmak	0	0	1	0	0,25
son vermek	0	1	0	0	0,25
sona ermek	1	0	0	0	0,25
sonuç almak	0	1	0	0	0,25
sonuç çıkarmak	0	1	0	0	0,25
sonuç vermek	0	1	0	2	0,75
sorun yaratmak	1	0	0	0	0,25
söz etmek	1	0	0	3	1
söz konusu	3	0	0	0	0,75
söz sahibi olmak	0	0	1	0	0,25
şahit olmak	1	0	0	0	0,25
şart koşmak	1	0	0	0	0,25
şikâyet etmek	0	1	0	0	0,25
şüphe etmek	1	0	0	1	0,5
tahriş etmek	0	1	0	0	0,25
tahttan indirmek	0	0	1	0	0,25
takip etmek	0	13	0	0	3,25
taklit etmek	0	2	0	0	0,5
talep etmek	0	1	0	0	0,25

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
tamir etmek	0	2	0	0	0,5
tarif etmek	0	1	0	0	0,25
tarihe geçmek	0	0	1	0	0,25
tat almak	0	0	0	1	0,25
tatmin olmak	0	1	0	0	0,25
tecavüze uğramak	0	1	0	0	0,25
tedarik etmek	0	0	0	1	0,25
tedavi etmek	5	6	0	10	5,25
tedavi görmek	0	1	0	0	0,25
tefekkkür etmek	1	0	0	0	0,25
tehdit altında olmak	0	0	0	1	0,25
tehdit etmek	1	3	0	0	1
tekabül etmek	0	0	0	1	0,25
telif etmek	0	0	0	2	0,5
temas etmek	0	1	0	0	0,25
tepeden tırnağa	0	0	0	1	0,25
tepki vermek	6	0	0	0	1,5
tesir etmek	0	0	0	3	0,75
teslim etmek	0	1	0	0	0,25
teşebbüs etmek	0	1	0	0	0,25
tüyleri ürpermek	5	0	0	0	1,25
umudunu kesmek	0	0	0	1	0,25
umut etmek	0	2	0	0	0,5

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
uygun olmak	3	7	0	3	3,25
uykusu kaçmak	1	0	0	0	0,25
uykuya dalmak	5	0	0	0	1,25
uzak tutmak	1	0	0	0	0,25
ümit etmek	0	1	0	0	0,25
üzerinde durmak	0	0	0	5	1,25
üzerine düşmek	0	0	0	1	0,25
vakit geçirmek	1	0	0	0	0,25
var olmak	6	7	0	3	4
varlık göstermek	1	0	0	0	0,25
yararlı olmak	1	1	0	0	0,5
yardım etmek	2	1	0	2	1,25
yer almak	6	50	2	11	17,25
yer etmek	1	0	0	0	0,25
yer tutmak	0	1	0	1	0,5
yer vermek	2	13	1	4	5
yerinde olmak	0	0	0	1	0,25
yerine geçmek	0	1	0	0	0,25
yerine getirmek	1	2	0	2	1,25
yerine koymak	2	0	0	0	0,5
yok etmek	0	5	1	0	1,5
yol açmak	3	24	6	6	9,75
yol almak	1	1	0	0	0,5

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
yol göstermek	0	0	0	1	0,25
yola çıkmak	1	2	0	0	0,75
zarar görmek	1	1	0	0	0,5
zarar vermek	8	3	0	2	3,25
zemin hazırlamak	0	3	0	1	1
zevk almak	0	1	0	0	0,25

Tablo 38’de Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri kitaplarındaki deyim veya birleşik fiiller ve kullanım sıklıklarına yönelik veriler incelendiğinde tüm kitaplarda toplam 260 farklı deyim veya birleşik fiile yer verildiği görülmektedir. Kitapların tümünde ortak yer alan toplam deyim veya birleşik fiil sayısı 10’dur. Bu deyim veya birleşik fiiller ve kullanım ortalamaları şöyledir: yer almak (17,25), ortaya çıkmak (16,25), elde etmek (11,5), yol açmak (9,75), ele almak (7,5), meydana gelmek (5,75), yer vermek (5), dikkat çekmek (3,5), işe yaramak (2,5), kontrol altına almak (1,5).

Tablo 39

Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarında Yer Alan Deyim – Birleşik Fiillerin Sıklıkları

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
...hâlini almak	4	0	0	0	1
açığa çıkarmak	0	0	0	1	0,25
açığa çıkmak	0	0	2	2	1
açık olmak	0	0	1	0	0,25
ad vermek	2	3	0	10	3,75
aday olmak	1	0	0	0	0,25
adım atmak	0	0	1	0	0,25

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
akıl yürütmek	1	0	0	0	0,25
akıllı olmak	1	0	0	0	0,25
akla gelmek	9	5	0	2	4
aklı almamak	1	0	0	0	0,25
altından kalkmak	1	0	0	0	0,25
altını çizmek	0	1	0	0	0,25
anlamına gelmek	6	2	2	0	2,5
ayak diremek	0	1	0	0	0,25
ayak uydurmak	1	1	0	0	0,5
ayırt etmek	0	25	0	0	6,25
aykırı olmak	1	0	0	0	0,25
bağışıklık kazanmak	0	1	0	0	0,25
bağlı olmak	0	1	0	1	0,5
bahsi geçmek	0	0	0	2	0,5
baş etmek	0	0	0	1	0,25
başa çıkmak	0	1	0	0	0,25
başında olmak	0	1	0	0	0,25
başta gelmek	0	2	0	0	0,5
başvuru yapmak	0	3	0	0	0,75
bertaraf etmek	0	0	0	2	0,5
bilgi edinmek	0	9	0	0	2,25
bilgi vermek	0	5	0	1	1,5
bir arada bulundurmak	0	1	0	0	0,25
bir araya gelmek	0	3	1	4	2

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
bir araya getirmek	0	4	0	1	1,25
bir araya toplanmak	0	0	0	1	0,25
bir olmak	0	1	1	0	0,5
birlik olmak	0	1	0	0	0,25
boş bırakmak	0	0	0	1	0,25
boş vermek	1	0	0	0	0,25
buz tutmak	0	1	0	0	0,25
büyük yankı uyandırmak	0	1	0	0	0,25
cevap aramak	0	2	0	0	0,5
cevap verebil-	1	0	0	0	0,25
cevap vermek	0	4	0	0	1
çekip çevirmek	0	1	0	0	0,25
çığır açmak	0	0	2	0	0,5
çıkarım yapmak	0	1	0	0	0,25
çıkarımda bulunabilmek	0	1	0	0	0,25
çıt çıkmamak	1	0	0	0	0,25
dâhil etmek	0	1	0	0	0,25
dâhil olmak	1	0	0	0	0,25
değer katmak	0	1	0	0	0,25
değişim gösterebilmek	0	1	0	0	0,25
denk gelmek	0	2	0	0	0,5
ders vermek	0	0	0	1	0,25
devam etmek	9	12	0	0	5,25
devam ettirmek	0	3	0	0	0,75

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
devreye girmek	1	0	0	0	0,25
devreye sokmak	0	1	0	0	0,25
dikkat çekmek	4	9	0	1	3,5
dikkat etmek	2	13	0	0	3,75
dikkate almak	3	16	1	1	5,25
dikkatini çekmek	1	0	0	0	0,25
dikkatini toplamak	1	0	0	0	0,25
dikkatli olmak	0	1	0	0	0,25
dile getirmek	3	4	1	1	2,25
eğilip bükülmek	1	0	0	0	0,25
eğitim almak	1	0	0	0	0,25
el atmak	0	0	1	0	0,25
el etmek	0	1	0	0	0,25
elde etmek	15	54	6	19	23,5
ele almak	2	18	0	3	5,75
ele geçirmek	0	0	0	1	0,25
elinde bulunmak	0	1	1	0	0,5
elinde tut-	1	0	0	0	0,25
emek vermek	0	1	0	0	0,25
endişe duymak	0	0	1	0	0,25
endişe etmek	1	0	0	0	0,25
engel olmak	1	0	0	0	0,25
eşi benzeri olmamak	1	0	0	0	0,25
etki etmek	0	0	0	2	0,5

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
etkisinde kalmak	0	1	0	0	0,25
etkisini göstermek	1	0	0	0	0,25
fark etmek	5	4	0	1	2,5
farkında olmak	3	0	0	0	0,75
ferahlık vermek	1	0	0	0	0,25
garanti altına almak	0	0	0	1	0,25
gebe olmak	2	0	0	0	0,5
gerek duymak	0	1	0	0	0,25
gerekli görmek	0	1	0	0	0,25
geri dönmek	1	1	0	1	0,75
gol atmak	1	0	0	0	0,25
görmezden gelmek	3	0	0	0	0,75
göz ardı edilmek	0	2	0	0	0,5
göz ardı etmek	2	0	1	0	0,75
göz atmak	0	9	0	0	2,25
göz boyamak	0	3	0	0	0,75
göz gezdirmek	1	0	0	0	0,25
göz kulak olmak	1	0	0	0	0,25
göz önünde bulundurmak	5	7	0	4	4
göz önünde tutmak	0	2	0	1	0,75
göz önüne almak	0	5	2	1	2
gözden çıkarmak	0	0	1	0	0,25
gözden geçirmek	0	3	0	4	1,75
gözle görülür	0	0	0	1	0,25

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
gözler önüne sermek	6	0	0	0	1,5
gözünü korkutmak	1	0	0	0	0,25
gün yüzüne çıkmak	0	2	0	0	0,5
gündeme gelmek	0	0	1	1	0,5
gündeme getirmek	0	2	0	0	0,5
gürültü çıkarmak	0	0	0	1	0,25
haberdar olmak	0	1	0	0	0,25
hâline gelmek	19	0	0	0	4,75
harap etmek	0	0	0	1	0,25
hareket etmek	18	0	0	6	6
harekete geçirmek	0	1	0	0	0,25
harekete geçmek	1	1	0	0	0,5
hasar görmek	0	1	0	0	0,25
hayal etmek	5	0	0	0	1,25
hayat vermek	0	1	0	0	0,25
hayata geçirmek	4	1	1	1	1,75
hayatını yitirmek	0	0	2	0	0,5
hayretler içinde kalmak	0	0	0	1	0,25
haz almak	1	0	0	0	0,25
haz duymak	1	0	0	0	0,25
hazır olmak	0	1	0	0	0,25
hedef almak	0	0	0	1	0,25
hesaba katmak	1	1	0	0	0,5
hizmet etmek	2	0	0	0	0,5

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
hizmete girmek	1	0	0	0	0,25
hor görülmek	0	0	1	0	0,25
hoşa gitmek	1	1	0	0	0,5
hoşnut olmak	0	0	1	0	0,25
huzur vermek	1	0	0	0	0,25
icat etmek	2	0	0	0	0,5
iç içe geçmek	0	0	0	1	0,25
içinden gelmek	0	1	0	0	0,25
içine al-	2	0	0	0	0,5
içine almak	0	0	0	3	0,75
iddia etmek	1	0	0	0	0,25
ifade etmek	4	0	0	1	1,25
iflas etmek	3	0	0	0	0,75
ihtiyaç duymak	6	5	1	3	3,75
ikna etmek	0	5	0	1	1,5
ikna olmak	0	4	0	0	1
ileri gelmek	0	0	0	1	0,25
ileri gitmek	0	0	1	0	0,25
ileri götürmek	0	1	0	0	0,25
ileri sürmek	2	6	1	1	2,5
ilgi çekmek	1	4	0	1	1,5
ilgi duymak	5	2	0	0	1,75
ilişki kurmak	0	0	0	1	0,25
imdadına yetişmek	0	1	0	0	0,25

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
imkân vermek	0	0	0	2	0,5
imza atmak	6	0	0	0	1,5
imzaya açmak	0	1	0	0	0,25
inkâr etmek	4	0	0	0	1
iş düşmek	0	1	0	0	0,25
işaret etmek	1	1	0	0	0,5
işe yaramak	2	0	0	0	0,5
işin içine katmak	0	0	0	1	0,25
iyi gelmek	1	0	0	0	0,25
izin vermek	2	0	0	0	0,5
kabul etmek	19	0	0	7	6,5
kafa yormak	0	0	1	0	0,25
kaleme almak	2	5	0	0	1,75
kaniya varmak	1	0	0	0	0,25
karar almak	2	0	0	0	0,5
karar vermek	4	11	0	5	5
karara bağlamak	0	1	0	0	0,25
karşı karşıya gelmek	0	1	0	1	0,5
karşı karşıya kalmak	0	0	1	0	0,25
karşı koymak	0	1	0	0	0,25
karşılık vermek	0	1	0	0	0,25
kat etmek	0	0	0	1	0,25
kayıt altına almak	1	0	0	0	0,25
kayıtsız kalmak	2	0	0	0	0,5

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
keyfini kaçırmak	1	0	0	0	0,25
keyif sürmek	1	0	0	0	0,25
kırıp dökmek	0	1	0	0	0,25
kokusu çıkmak	0	1	0	0	0,25
kontrol altına almak	0	1	0	1	0,5
kontrol altında tutabilmek	0	0	2	0	0,5
kontrol etmek	3	5	0	0	2
kök salmak	0	0	0	1	0,25
kulak kabartmak	1	0	0	0	0,25
kuşkuya düşmek	0	1	0	0	0,25
küçük düşürmek	0	0	1	0	0,25
küçük görülme	0	0	1	0	0,25
layık görmek	0	0	0	1	0,25
mahrum kalmak	0	1	0	0	0,25
mal etmek	0	0	1	0	0,25
mal olmak	0	2	1	0	0,75
maruz kalmak	3	19	0	6	7
masaya yatırmak	2	0	0	0	0,5
merak etmek	1	0	0	0	0,25
meydana çıkmak	1	0	0	0	0,25
meydana gelmek	8	10	6	11	8,75
meydana getirmek	0	2	4	3	2,25
meyve vermek	0	6	0	0	1,5
model olmak	0	1	0	0	0,25

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
mümkün olmak	7	0	0	0	1,75
not almak	0	30	0	0	7,5
not etmek	1	2	0	0	0,75
nur topu gibi	1	0	0	0	0,25
nüfuz etmek	0	0	0	1	0,25
ortadan kaldırmak	4	4	0	2	2,5
ortadan kalkmak	4	0	0	0	1
ortaya atılmak	1	0	0	0	0,25
ortaya atmak	3	0	0	2	1,25
ortaya çıkarmak	8	0	2	8	4,5
ortaya çıkmak	33	11	5	1	12,5
ortaya koymak	8	9	3	5	6,25
ömrü uzamak	1	0	0	0	0,25
ön görmek	0	1	0	0	0,25
ön plana çıkmak	0	7	1	1	2,25
ön planda tutmak	0	0	1	0	0,25
öncelik vermek	0	1	0	0	0,25
öncülük etmek	0	0	1	0	0,25
önde gelmek	1	0	0	0	0,25
öne çıkmak	0	9	0	0	2,25
öne sürmek	1	3	0	0	1
önem vermek	10	0	1	0	2,75
önlem almak	0	7	1	0	2
önüne geçmek	2	0	0	0	0,5

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
örnek vermek	1	0	0	0	0,25
özen göstermek	0	2	0	0	0,5
özür dilemek	0	0	1	0	0,25
piyasaya çıkmak	2	0	0	0	0,5
rağbet görmek	0	0	1	0	0,25
rast gelmek	1	0	1	0	0,5
rol oynamak	0	2	0	5	1,75
sahip olmak	13	0	0	4	4,25
saygı göstermek	1	0	0	0	0,25
sebepl olmak	8	0	0	3	2,75
ses seda çıkmamak	2	0	0	0	0,5
sevk etmek	1	0	0	0	0,25
seyahat etmek	0	0	0	2	0,5
sıkıntı çekmek	0	0	1	0	0,25
sıraya koymak	0	1	0	0	0,25
sigara içmek	1	0	0	0	0,25
son noktayı koymak	1	0	0	0	0,25
son vermek	0	0	1	0	0,25
sona ermek	3	0	0	0	0,75
sonuç vermek	0	2	0	3	1,25
sonunu getirememek	2	0	0	0	0,5
sorun çıkarmak	0	1	0	0	0,25
sorun olmak	0	1	0	0	0,25
söz etmek	1	2	3	1	1,75

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
söz konusu olmak	0	2	0	0	0,5
söz vermek	2	0	0	0	0,5
suspus olmak	1	0	0	0	0,25
şahit olmak	0	0	0	1	0,25
şart koşmak	2	0	0	0	0,5
şüphe yok	0	1	0	0	0,25
tabi olmak	0	1	0	0	0,25
tabi tutmak	0	0	0	3	0,75
takip etmek	4	0	0	0	1
tanık göstermek	0	0	1	0	0,25
tanık olmak	0	0	0	2	0,5
tanıklık etmek	0	0	0	1	0,25
tarihe karışmak	0	1	0	0	0,25
tasvir etmek	2	0	0	0	0,5
tayin etmek	2	2	1	0	1,25
tecrübe etmek	0	0	0	1	0,25
tedarik etmek	0	1	0	0	0,25
tedbir almak	0	1	1	0	0,5
tehdit etmek	2	1	0	0	0,75
tehlikeli olmak	0	1	0	0	0,25
tehlikeye atmak	0	1	0	0	0,25
tehlikeye girmek	0	1	0	0	0,25
temel atmak	1	0	0	0	0,25
temin etmek	0	0	0	2	0,5

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
tepki vermek	4	0	0	0	1
ters düşmek	2	0	0	0	0,5
ters yüz olmak	0	0	1	0	0,25
tesir etmek	0	0	0	2	0,5
tesis etmek	0	0	0	1	0,25
tespit etmek	0	0	0	5	1,25
test etmek	0	0	0	5	1,25
teşekkül etmek	0	0	0	1	0,25
teşhis etmek	0	0	0	1	0,25
uygun düşmek	0	1	1	0	0,5
uygun gelmek	2	1	0	0	0,75
uygun olmak	2	1	0	1	1
uykuya dalmak	0	0	1	0	0,25
uyum göstermek	0	0	0	1	0,25
uyum sağlamak	0	0	0	1	0,25
üstüne almak	1	0	0	0	0,25
üzerinde durmak	1	2	0	0	0,75
vakit geçirmek	5	0	0	0	1,25
var olmak	13	0	0	4	4,25
varlık göstermek	1	0	0	0	0,25
vücuda gelmek	0	0	0	1	0,25
yankı uyandırmak	0	1	1	0	0,5
yardım etmek	2	0	0	0	0,5
yardımcı olmak	0	0	0	3	0,75

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
yargıya varmak	1	0	0	0	0,25
yer almak	18	49	3	4	18,5
yer bulmak	1	0	0	0	0,25
yer değiştirmek	1	0	0	1	0,5
yer kaplamak	0	0	0	3	0,75
yer tutmak	1	0	0	0	0,25
yer vermek	0	10	1	0	2,75
yerine getirmek	3	0	0	2	1,25
yok etmek	5	1	1	1	2
yokluk çekmek	0	1	0	0	0,25
yoktan var etmek	1	0	0	0	0,25
yoktan var olmak	2	0	0	0	0,5
yol açmak	8	11	6	5	7,5
yol almak	3	4	1	0	2
yol bulmak	1	0	0	3	1
yola çıkmak	3	5	0	1	2,25
yolunda gitmek	1	0	0	0	0,25
yön vermek	0	0	1	1	0,5
yürürlüğe girmek	7	0	0	0	1,75
yürürlükte olmak	1	0	0	0	0,25
yüz tutmak	1	0	0	0	0,25
yüzü gülmek	1	0	0	0	0,25
zaman almak	2	1	0	0	0,75
zarar görmek	1	1	1	0	0,75

Deyim – Birleşik Fiil	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
zarar vermek	7	6	4	0	4,25
zararı dokunmak	0	1	0	0	0,25
zemin hazırlamak	1	0	0	0	0,25
zorunda kalmak	3	1	2	0	1,5
zorunda olmak	0	1	0	0	0,25
zorunlu kılmak	1	0	1	2	1

Tablo 39’da Akademik Türkçe Fen Bilimleri kitaplarındaki deyim veya birleşik fiiller ve kullanım sıklıklarına yönelik veriler incelendiğinde tüm kitaplarda toplam 325 farklı deyim veya birleşik fiile yer verildiği görülmektedir. Kitapların tümünde ortak yer alan toplam deyim veya birleşik fiil sayısı 13’tür. Bu deyim veya birleşik fiillerin kullanım ortalamaları şöyledir: elde etmek (23,5), yer almak (18,5), ortaya çıkmak (12,5), meydana gelmek (8,75), yol açmak (7,5), ortaya koymak (6,25), dikkate almak (5,25), ihtiyaç duymak (3,75), ileri sürmek (2,5), dile getirmek (2,25), yok etmek (2), hayata geçirmek (1,75), söz etmek (1,75).

4.4.4 Akademik Türkçe ders kitaplarındaki 10’dan fazla kullanılan fiillerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı

Tablo 40

Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarında Yer Alan 10’dan Fazla Kullanılan Fiiller ve Sıklıkları

Fiiller	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
açıkla-	176	16	0	18	0	16	37,67
açıklan-	11	0	0	0	0	0	1,83
açıl-	16	0	0	0	0	0	2,67

Fiiller	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
adlandırıl-	13	0	0	11	12	0	6,00
al-	81	29	52	25	28	43	43,00
anla-	0	0	0	18	0	0	3,00
anlaşıl-	0	0	0	14	0	24	6,33
anlat-	41	0	0	15	11	0	11,17
art-	31	0	24	0	28	34	19,50
ayır-	14	0	0	0	11	0	4,17
ayırt edebil-	0	15	0	0	0	0	2,50
ayrıl-	26	11	15	18	18	12	16,67
azal-	12	0	0	0	0	0	2,00
bak-	21	0	11	11	11	23	12,83
bakıl-	13	0	0	0	0	0	2,17
başla-	111	15	38	33	29	24	41,67
başlan-	14	0	0	0	0	0	2,33
bekle-	0	0	14	0	0	13	4,50
belirle-	17	0	19	11	19	0	11,00
belirt-	14	26	12	14	0	18	14,00
belirtil-	0	0	11	19	0	0	5,00
bırak-	25	0	11	0	0	0	6,00
bırakıl-	0	0	0	25	26	29	13,33
bil-	85	16	16	0	0	16	22,17
bilgi ver-	12	0	0	0	0	0	2,00
bilin-	56	0	14	17	0	0	14,50

Fiiller	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
birleştir-	0	0	13	0	0	0	2,17
bul-	33	13	26	13	11	16	18,67
bulun-	117	35	59	48	23	56	56,33
büyü-	13	0	0	0	0	0	2,17
cevapla-	75	0	35	0	0	0	18,33
çalış-	70	20	46	38	30	25	38,17
çık-	31	11	24	13	0	14	15,50
çıkaryl-	56	0	0	0	0	0	9,33
çıkarylabil-	17	0	0	0	0	0	2,83
çiz-	0	12	0	0	0	0	2,00
dans et-	0	0	12	0	0	0	2,00
dayan-	31	13	21	28	11	0	17,33
de-	50	0	12	23	19	0	17,33
değinil-	28	0	0	0	0	0	4,67
değiş-	30	0	13	0	0	0	7,17
den-	16	0	11	0	20	23	11,67
denil-	18	0	0	0	0	0	3,00
devam et-	0	0	20	0	0	0	3,33
dinle-	43	37	0	18	11	0	18,17
doğ-	28	0	25	13	0	0	11,00
doldur-	25	12	0	0	0	0	6,17
dön-	23	0	12	0	0	0	5,83
duy-	23	0	0	0	0	0	3,83

Fiiller	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>̄</u>
duyul-	0	0	0	0	0	14	2,33
düş-	20	0	0	0	0	0	3,33
düşün-	45	16	20	25	12	15	22,17
düşünü-	18	0	0	0	0	0	3,00
düzenle-	0	0	0	0	0	20	3,33
eşleştir-	72	11	48	14	14	11	28,33
etkile-	64	0	16	11	13	19	20,50
geç-	56	21	40	26	0	26	28,17
gel-	94	22	58	56	41	38	51,50
geliş-	31	11	24	17	0	17	16,67
geliştir-	13	0	0	17	0	0	5,00
gerçekleş-	11	0	13	0	0	0	4,00
gerçekleştir-	0	0	0	0	20	11	5,17
gerçekleştiril-	0	0	0	0	15	0	2,50
gerek-	0	38	54	61	78	29	43,33
getir-	32	21	0	0	15	21	14,83
getiril-	14	0	0	0	0	0	2,33
getirilebil-	0	0	0	14	16	0	5,00
gir-	21	11	20	0	15	13	13,33
git-	52	0	18	0	0	0	11,67
göç et-	0	0	12	0	0	0	2,00
gönder-	0	0	14	0	0	0	2,33
gör-	101	0	28	22	14	22	31,17

Fiiller	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
görül-	44	0	35	0	18	14	18,50
görün-	18	0	0	0	0	0	3,00
göster-	40	34	27	28	18	12	26,50
gösteril-	0	0	14	0	0	0	2,33
gül-	16	16	0	0	0	0	5,33
hazırla-	12	13	0	0	0	0	4,17
hazırlan-	15	15	0	0	0	11	6,83
hedefe-	0	0	0	0	0	11	1,83
içer-	13	13	16	0	16	0	9,67
içeri	0	0	0	23	0	0	3,83
ilgilen-	0	0	0	21	0	0	3,50
inan-	21	21	11	18	0	0	11,83
inanıl-	21	21	0	0	0	0	7,00
incele-	0	31	0	41	0	19	15,17
iste-	132	21	31	20	34	0	39,67
isten-	0	13	0	0	0	11	4,00
işaretle-	77	39	16	15	16	0	27,17
işle-	0	0	12	0	0	0	2,00
izle-	23	23	0	0	0	0	7,67
kabul edil-	0	0	16	0	0	0	2,67
kabul et-	0	0	13	0	0	0	2,17
kal-	46	13	26	0	0	13	16,33
karşıla-	0	0	12	0	12	0	4,00

Fiiller	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>Σ</u>
karşılaş-	0	14	0	0	0	0	2,33
katıl-	0	15	0	0	0	11	4,33
kaybet-	17	17	0	0	0	0	5,67
kaynaklan-	11	11	0	0	0	0	3,67
kazan-	18	18	0	0	12	0	8,00
konu edil-	0	0	0	0	0	0	0,00
konuş-	0	0	0	12	0	0	2,00
koy-	11	11	0	0	0	0	3,67
kullan-	74	56	46	36	54	47	52,17
kullanabil-	25	17	0	0	0	0	7,00
kullanıl-	171	52	59	39	61	110	82,00
kur-	27	12	11	0	0	0	8,33
kurul-	26	26	23	13	13	23	20,67
neden ol-	15	15	18	0	0	0	8,00
not al-	0	30	0	0	0	0	5,00
oku-	109	66	54	39	27	49	57,33
okun-	0	0	0	0	0	16	2,67
ol-	1150	365	588	647	523	539	635,33
olabil-	29	27	15	20	0	19	18,33
oluş-	36	11	29	19	26	16	22,83
oluştur-	45	27	44	0	43	25	30,67
oluşturul-	14	14	0	0	0	13	6,83
oyna-	14	14	11	0	0	0	6,50

Fiiller	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
oynan-	14	14	13	0	0	0	6,83
öde-	0	0	0	0	0	11	1,83
öğren-	58	18	11	17	0	0	17,33
öl-	24	24	22	0	0	0	11,67
özetle-	26	26	0	0	0	0	8,67
paylaş-	15	15	0	0	0	0	5,00
sağla-	48	19	48	30	48	36	38,17
sahip ol-	0	16	31	24	0	0	11,83
satın al-	0	0	0	0	17	0	2,83
savun-	14	14	13	0	0	0	6,83
sayıl-	14	14	0	13	0	0	6,83
sebep ol-	0	0	15	0	0	0	2,50
seç-	0	0	11	0	16	0	4,50
sev-	21	21	0	0	0	0	7,00
sırala-	0	0	0	15	16	0	5,17
söyle-	27	27	22	15	0	14	17,50
söylen-	19	19	0	0	0	0	6,33
sun-	0	0	0	0	19	0	3,17
sür-	16	16	0	0	0	0	5,33
sürdür-	17	17	0	0	0	0	5,67
tamamla-	20	20	12	0	0	14	11,00
tamamlan-	14	14	0	0	0	0	4,67
tanı-	11	11	0	13	0	0	5,83

Fiiller	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>Σ</u>
tanımla-	0	0	0	11	0	0	1,83
tanımlan-	0	0	0	0	0	16	2,67
tanın-	14	14	0	0	0	0	4,67
tartış-	12	43	0	0	0	37	15,33
taşı-	0	0	18	30	0	15	10,50
tespit et-	23	11	0	0	0	0	5,67
topla-	15	15	0	0	0	0	5,00
ulaş-	51	17	17	11	17	20	22,17
ulaşıl-	22	22	0	0	0	0	7,33
unut-	13	13	0	0	0	0	4,33
uygula-	0	0	11	0	0	0	1,83
uygulan-	13	13	0	0	0	14	6,67
üret-	0	0	0	0	16	17	5,50
üretil-	12	11	0	0	24	14	10,17
var-	0	0	11	0	0	0	1,83
var ol-	12	12	0	0	0	0	4,00
ver-	59	59	28	0	15	17	29,67
veril-	196	196	45	29	32	20	86,33
yanıtla-	0	0	0	0	0	32	5,33
yap-	145	96	97	65	66	72	90,17
yapabil-	0	17	0	0	0	0	2,83
yapıl-	157	69	104	69	47	47	82,17
yararlan-	0	14	0	0	0	0	2,33

Fiiller	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
yarat-	14	14	0	0	14	11	8,83
yaşa-	146	20	57	29	15	0	44,50
yaşan-	38	38	16	0	0	13	17,50
yat-	12	12	0	0	0	0	4,00
yayıl-	17	17	11	0	0	0	7,50
yaz-	79	90	48	0	20	61	49,67
yazabil-	0	12	0	0	0	0	2,00
yazıl-	29	17	0	18	0	0	10,67
yerleştir-	0	0	0	11	11	20	7,00
yetiş-	12	12	0	0	0	0	4,00
yönet-	0	0	11	0	11	0	3,67
yönetil-	0	0	13	0	0	0	2,17
yüksel-	12	12	0	0	0	0	4,00

Tablo 40'ta Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarında 10'dan fazla yer alan fiiller ve kullanım sıklıklarına yönelik veriler incelendiğinde tüm kitaplarda toplam 177 farklı fiilin yer aldığı görülmektedir. Kitapların tümünde ortak yer alan toplam fiil sayısı 21'dir. Bu fiiller ve kullanım ortalamaları şöyledir: ol- (635,33), yap- (90,17), veril- (86,33), yapıl- (82,17), kullanıl- (82), oku- (57,33), bulun- (56,33), kullan- (52,17), gel- (51,5), al- (43), başla- (41,67), çalış- (38,17), sağla- (38,17), eşleştir- (28,33), göster- (26,5), oluş- (22,83), düşün- (22,17), ulaş- (22,17), kurul- (20,67), bul- (18,67), ayrıl- (16,67).

Tablo 41

Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarında Yer Alan 10'dan Fazla Kullanılan Fiiller ve Sıklıkları

Fiiller	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
açıkla-	32	22	0	0	13,5
adlandırıl-	0	12	0	0	2,6
al-	11	25	0	13	12,25
alın-	0	15	0	0	3,75
art-	15	14	0	0	7,25
ayrıt edebil-	0	15	0	0	3,75
ayrıl-	0	0	0	16	4
az	0	0	0	13	3,25
başla-	16	28	0	11	13,75
belirt-	0	33	0	0	5,83
bırak-	13	0	0	0	2,8
bırakıl-	0	0	0	15	3,75
bil-	0	17	0	0	4,25
bulaş-	0	18	0	0	3,8
bulun-	23	57	0	28	21,8
cevapla-	16	0	0	0	4
çalış-	0	21	0	0	5,25
çık-	0	18	0	0	4,5
dayan-	0	11	0	0	2,4
değerlendiril-	0	13	0	0	2,8
değiş-	13	0	0	0	3,25

Fiiller	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
dinle-	12	32	0	0	11
doldur-	0	12	0	0	2,6
düşün-	14	12	0	0	6,5
eşleştir-	12	11	0	0	5,75
etkile-	0	14	0	0	3
geç-	0	28	0	0	5,8
gel-	14	22	0	0	7,4
gerek-	23	46	0	20	18
getir-	0	16	0	0	4
git-	11	0	0	0	2,75
görül-	22	44	0	0	16,5
göster-	17	26	0	0	10,75
hazırla-	0	13	0	0	2,8
iç-	16	0	0	0	4
içer-	0	33	0	0	8
incele-	0	23	0	15	9,5
iste-	11	23	0	12	11,5
isten-	0	14	0	0	3
işaretle-	15	33	0	0	12,6
kal-	0	13	0	11	6
katıl-	0	12	0	0	3
kullan-	15	43	0	14	18
kullanabil-	0	14	0	0	3,5

Fiiller	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>̄</u>
kullanıl-	31	80	0	23	27
oku-	17	68	0	12	19,6
ol-	202	445	78	223	189,8
olabil-	11	28	0	0	9,75
oluş-	0	28	11	11	12,5
oluştur-	0	43	0	20	12,8
sağla-	13	32	0	16	11
saptan-	0	21	0	0	5,25
sebepl ol-	0	0	12	0	3
sun-	0	0	0	15	3,75
tanımla-	0	14	0	0	3
tanımlan-	0	0	0	11	2,75
tartış-	0	38	0	0	7,8
taşıl-	0	0	0	12	3
tüket-	19	0	0	0	4
ulaş-	0	13	0	0	2,8
uygulan-	0	12	0	0	3
uyu-	16	0	0	0	3,4
üret-	0	13	0	0	3,6
üretıl-	0	15	0	0	3,2
ver-	0	17	0	13	7,5
verıl-	37	101	0	22	33
yap-	22	72	0	31	31,25

Fiiller	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
yapabil-	0	12	0	0	3
yapıl-	29	76	13	25	35,75
yaşa-	19	15	0	0	8,5
yat-	0	0	0	26	6,5
yaz-	13	71	0	0	21
yazıl-	0	19	0	0	4,75

Tablo 41’de Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri kitaplarında 10’dan fazla yer alan fiiller ve kullanım sıklıklarına yönelik veriler incelendiğinde tüm kitaplarda toplam 73 farklı fiilin yer aldığı görülmektedir. Kitapların tümünde ortak yer alan toplam fiil sayısı 2’dir. Bu fiiller ve kullanım ortalamaları şöyledir: ol- (189,8), yapıl- (35,75).

Tablo 42

Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarında Yer Alan 10’dan Fazla Kullanılan Fiiller ve Sıklıkları

Fiiller	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
açıkla-	60	20	0	0	20,00
al-	16	0	0	21	7,60
anlat-	16	0	0	0	4,00
art-	11	0	11	0	5,50
başla-	27	29	0	13	17,25
bil-	13	19	0	0	8,00
bul-	11	18	0	0	7,25
bulun-	21	62	32	20	33,75
cevapla-	25	0	0	0	6,25

Fiiller	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
çalış-	16	35	0	14	11,17
çıkarıl-	11	0	0	0	2,40
dinle-	15	31	0	0	11,50
düşün-	21	0	0	0	5,25
eşleştir-	22	16	11	0	10,00
etkile-	13	14	0	0	5,60
geç-	19	36	11	12	19,50
gel-	25	23	21	15	21,00
geliş-	11	0	0	0	2,75
geliştir-	13	11	0	0	5,00
geliştiril-	12	0	0	0	2,60
gerek-	31	62	16	0	27,25
git-	16	0	0	0	4,00
gör-	19	0	0	0	4,00
görül-	11	0	0	0	2,75
göster-	12	27	0	22	15,25
inan-	12	0	0	0	2,60
iste-	31	20	0	0	10,40
isten-	11	0	0	0	2,40
işaretle-	24	33	0	0	11,60
kullan-	23	67	27	26	35,75
kullanıl-	65	81	25	35	51,50
kullanılabil-	11	0	0	0	2,75
oku-	32	65	12	17	31,50

Fiiller	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
ol-	330	429	175	227	232,40
olabil-	15	0	0	0	3,75
oluş-	15	41	23	22	21,60
oluştur-	14	54	14	33	28,75
sağla-	18	32	12	31	23,25
tespit et-	12	11	0	0	4,80
ulaş-	21	20	0	0	11,20
ulaşıl-	12	0	0	0	3,00
üretil-	13	12	0	17	10,50
veril-	64	87	0	15	41,50
yap-	40	96	15	16	41,75
yapıl-	40	97	22	19	35,80
yaşa-	28	0	0	0	5,80
yaşan-	11	0	0	0	2,40
yaz-	29	99	0	0	32,00
araştır-	0	13	0	0	3,25
ayrıl-	0	12	0	0	2,60
belirle-	0	13	0	0	3,00
belirlen-	0	15	0	0	3,75
belirt-	0	20	0	0	5,00
çık-	0	12	12	0	6,00
çiz-	0	12	0	0	2,67
dayan-	0	13	0	0	3,25
doldur-	0	15	0	0	3,20

Fiiller	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
getir-	0	19	0	0	4,40
gir-	0	18	0	0	3,80
gösteril-	0	12	0	0	2,60
hazırla-	0	15	0	0	3,75
ifade et-	0	25	0	0	5,20
incele-	0	22	0	0	5,40
incelen-	0	12	0	0	2,60
inşa edil-	0	20	0	0	5,00
kal-	0	12	0	0	3,40
katıl-	0	14	0	0	3,50
kullanabil-	0	16	0	0	4,00
oluşturul-	0	11	0	0	2,75
sahip ol-	0	18	0	0	4,50
tara-	0	13	0	0	3,25
tartış-	0	39	0	0	9,75
ver-	0	29	0	0	7,25
yapabil-	0	15	0	0	3,75
yazıl-	0	13	0	0	3,25
dön-	0	0	14	0	3,50
üret-	0	0	18	0	4,50
bırakıl-	0	0	0	16	4,00
bilin-	0	0	0	12	3,00
den-	0	0	0	13	3,25
yetiştiril-	0	0	0	12	3,00

Tablo 42’de Akademik Türkçe Fen Bilimleri kitaplarında 10’dan fazla yer alan fiiller ve kullanım sıklıklarına yönelik veriler incelendiğinde tüm kitaplarda toplam 81 farklı fiilin yer aldığı görülmektedir. Kitapların tümünde ortak yer alan toplam fiil sayısı 12’dir. Bu fiiller ve kullanım ortalamaları şöyledir: ol- (232,4), kullanıl- (51,5), yap- (41,75), yapıl- (35,8), kullan- (35,75), bulun- (33,75), oku- (31,5), oluştur (28,75), sağla- (23,25), oluş- (21,6), gel- (21), geç- (19,5).

4.4.5 Akademik Türkçe ders kitaplarındaki toplam farklı söz varlığının ilk %10’nunda yer alan terimlerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı

Tablo 43

Akademik Türkçe Sosyal Bilimler Kitaplarında Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10’nunda Yer Alan Terimler ve Sıklıkları

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
açı	43	31	16	19	40	28	29,50
açık	0	0	17	20	0	0	6,17
açıklama	89	0	42	0	0	20	25,17
ad	51	0	0	0	0	0	8,50
âdet	25	0	0	0	0	0	4,17
adrenalin	0	0	15	0	0	0	2,50
ağaç	17	0	21	0	0	0	6,33
Ahi	0	0	12	0	0	0	2,00
ahilik	36	0	29	0	0	0	10,83
ahlak	22	0	10	0	0	0	5,33
aile	84	0	93	0	0	0	29,50
akıl	22	0	15	0	0	0	6,17

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
akım	0	0	0	15	0	0	2,50
aktif	0	24	0	0	0	0	4,00
aktör	0	0	0	0	24	15	6,50
alan	85	119	44	97	56	134	89,17
algı	0	0	19	0	0	0	3,17
alıntı	0	35	0	0	0	0	5,83
Allah	44	0	0	0	0	0	7,33
altın (Au)	12	0	0	0	0	0	2,00
amaç	0	80	61	49	135	83	68,00
ana dil	0	15	0	0	0	0	2,50
anahtar kelime	0	14	0	0	0	0	2,33
anahtar sözcük	0	28	0	0	0	0	4,67
anayasa	0	0	19	0	0	0	3,17
anı	12	0	0	0	0	0	2,00
anıt	14	0	0	0	0	0	2,33
anlam	128	18	49	97	70	34	66,00
anlama	0	12	0	12	0	0	4,00
anlaşma	0	0	0	0	0	33	5,50
anlatım	0	0	0	25	13	0	6,33
araç	19	24	16	13	28	40	23,33
araştırma	41	124	49	59	23	24	53,33
arkeoloji	0	0	0	68	0	0	11,33
arz	0	0	0	0	22	0	3,67

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	<u>X</u>
bağımsızlık	0	0	13	0	0	0	2,17
bağlam	12	0	0	0	0	20	5,33
bağlantı	12	0	13	0	0	0	4,17
bakış açısı	0	0	0	0	0	15	2,50
banka	0	0	15	0	0	21	6,00
baskı	20	0	0	0	0	0	3,33
baş	0	0	0	0	0	15	2,50
başarı	0	0	58	0	0	0	9,67
başkan	0	0	10	0	0	20	5,00
başlık	0	41	0	14	0	0	9,17
batı	22	0	18	15	0	0	9,17
bebek	18	0	0	0	0	0	3,00
beceri	0	12	35	0	0	20	11,17
belediye	0	0	0	0	0	20	3,33
belge	15	0	22	27	0	0	10,67
belgesel	0	0	27	0	0	0	4,50
belgesel film	0	0	11	0	0	0	1,83
beslenme	0	0	15	0	0	0	2,50
beyin göçü	0	0	19	0	0	0	3,17
biçim	82	45	51	48	48	30	50,67
bildiri	13	29	0	0	0	0	7,00
bilgi	170	138	97	144	50	60	109,83
bilgisayar	15	0	67	0	0	0	13,67

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
bilim	35	68	24	88	0	45	43,33
bilinç	0	0	11	21	0	0	5,33
birbiri	0	0	0	0	0	16	2,67
birey	31	16	0	26	30	0	17,17
birim	0	0	10	0	20	22	8,67
birlik	19	0	16	12	0	15	10,33
boy	14	0	0	0	0	0	2,33
boya	14	0	0	0	0	0	2,33
boyut	0	0	10	0	0	17	4,50
bölge	63	20	45	0	0	30	26,33
bölüm	56	111	23	43	24	19	46,00
bulgu	18	25	0	13	0	0	9,33
bütünlük	0	0	0	18	22	0	6,67
büyüme	0	0	0	0	13	39	8,67
camii	23	0	0	0	0	0	3,83
canlı	0	0	22	0	0	0	3,67
ceza	0	0	0	0	13	0	2,17
cinsiyet	17	0	0	0	0	0	2,83
coğrafya	15	0	0	0	0	0	2,50
cumhuriyet	0	0	27	0	0	0	4,50
cümle	155	67	76	98	58	0	75,67
çağ	28	0	16	39	0	0	13,83
çalışma	80	94	43	97	48	87	74,83

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
çatışma	16	0	11	0	0	0	4,50
çay	16	0	0	0	0	0	2,67
çekirdek aile	0	0	10	0	0	0	1,67
çerçeve	0	0	0	0	16	15	5,17
çeşitli	0	0	0	0	0	32	5,33
çeviri	0	0	27	0	0	0	4,50
çevre	49	12	22	15	21	46	27,50
çocuk	311	0	133	0	0	0	74,00
çocukluk	21	0	0	0	0	0	3,50
çözüm	0	0	0	14	13	19	7,67
dağıtım	0	0	0	0	13	0	2,17
dans	0	0	73	0	0	0	12,17
davranış	60	25	36	36	18	0	29,17
değer	41	23	28	26	94	36	41,33
değerlendirme	0	12	10	0	0	0	3,67
değişiklik	0	0	26	14	14	19	12,17
değişim	0	0	22	0	32	20	12,33
demokrasi	0	0	61	0	0	0	10,17
deney	0	0	16	0	0	0	2,67
deneyim	19	0	11	14	0	0	7,33
deneysel	0	0	0	13	0	0	2,17
denge	0	0	0	0	0	23	3,83
deniz	21	0	18	0	0	0	6,50

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
derece	0	0	20	12	0	0	5,33
dergi	0	19	0	12	0	0	5,17
ders	0	20	0	0	0	0	3,33
destekleyici	23	0	0	0	0	0	3,83
devlet	66	0	105	23	177	122	82,17
dış ticaret	0	0	0	0	0	21	3,50
dil bilgisi	0	0	0	20	0	0	3,33
dil bilim	0	0	0	52	0	0	8,67
dilbilim	0	0	0	12	0	0	2,00
din	33	0	18	165	0	0	36,00
dinleyici	0	27	0	0	0	0	4,50
disiplin	0	0	0	26	0	23	8,17
dizi	13	0	13	0	0	0	4,33
doğa	43	0	14	26	0	0	13,83
doğal	23	0	19	15	13	0	11,67
doğrultu	0	14	0	0	0	0	2,33
doğruluk	0	0	0	12	0	0	2,00
Doğu	15	0	0	0	0	0	2,50
dönem	89	0	41	50	25	32	39,50
dönüşüm	0	24	0	0	0	0	4,00
durum	0	62	88	56	68	63	56,17
duygu	90	15	48	31	0	0	30,67
dünya	132	26	99	50	36	57	66,67

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
düşünce	90	45	59	83	31	19	54,50
düşünme	14	0	30	12	0	0	9,33
düzen	53	0	44	12	0	30	23,17
düzey	26	28	30	12	16	26	23,00
ebru	32	0	0	0	0	0	5,33
edebiyat	0	0	0	129	0	0	21,50
egemenlik	0	0	14	0	19	0	5,50
eğilim	14	0	0	0	0	0	2,33
eğitim	45	49	83	35	30	22	44,00
ekonomi	22	27	61	0	74	132	52,67
elçi	0	0	33	0	0	0	5,50
elektronik	0	13	0	0	0	0	2,17
emek	0	0	0	0	24	0	4,00
empati	31	0	0	0	0	0	5,17
endüstri	16	0	0	0	0	0	2,67
enerji	22	0	0	0	0	0	3,67
enflasyon	52	0	0	0	19	17	14,67
erkek	54	0	37	0	0	0	15,17
eser	87	28	16	78	0	0	34,83
esnaf	17	0	10	0	0	0	4,50
estetik	16	0	0	0	0	0	2,67
eşit	0	0	24	0	0	0	4,00
eşitsizlik	0	0	11	0	0	0	1,83

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
etki	86	37	56	37	35	19	45,00
etkinlik	459	296	13	0	18	0	131,00
etnik	0	0	10	0	0	0	1,67
evlilik	36	0	0	0	0	0	6,00
evren	14	0	0	0	0	0	2,33
evrensel	0	0	13	0	0	0	2,17
eylem	13	0	18	0	0	53	14,00
faaliyet	19	0	13	13	66	49	26,67
fabrika	15	0	0	0	0	0	2,50
faiz	0	0	0	0	0	21	3,50
felsefe	21	0	14	84	0	0	19,83
filoloji	0	0	0	38	0	0	6,33
finansman	0	0	0	0	0	16	2,67
firma	0	0	10	0	23	44	12,83
fiyat	22	0	0	0	64	46	22,00
fizik	0	0	21	0	0	0	3,50
fiziksel	19	0	14	0	0	0	5,50
fonksiyon	0	0	0	0	14	0	2,33
gelenek	19	0	28	15	0	0	10,33
gelir	15	0	0	0	37	15	11,17
gelişim	28	0	22	14	0	0	10,67
gelişme	33	16	23	27	46	0	24,17
gerçek	33	0	43	42	24	0	23,67

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
gerçeklik	0	0	15	0	0	0	2,50
gereksinim	0	0	15	0	0	0	2,50
gerilim	0	0	0	0	20	0	3,33
girdi	0	0	0	0	13	0	2,17
giriş	0	26	0	0	0	0	4,33
girişim	0	0	0	0	15	0	2,50
girişimci	0	124	0	0	0	0	20,67
girişimcilik	0	50	0	0	0	0	8,33
göç	0	0	45	0	0	0	7,50
göçmen	0	0	16	0	0	0	2,67
görev	23	0	36	23	20	36	23,00
görüş	55	0	20	43	15	16	24,83
gözlem	0	0	0	15	0	0	2,50
grafik	0	26	0	0	0	51	12,83
grup	0	28	0	20	22	33	17,17
güç	57	0	50	16	74	33	38,33
gün	143	17	93	41	34	39	61,17
gündelik	0	0	0	17	0	0	2,83
güneş	36	0	0	0	0	0	6,00
güven	0	0	10	0	0	0	1,67
güvence	13	0	0	0	0	0	2,17
güvenlik	0	0	15	0	21	19	9,17
güzel	43	0	0	0	0	0	7,17

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
hafıza	0	0	0	14	0	0	2,33
hak	127	0	56	0	16	32	38,50
hâl	0	48	0	47	47	0	23,67
hâl	0	0	0	0	0	27	4,50
halk	86	0	86	12	136	0	53,33
harcama	0	0	0	0	36	0	6,00
hareket	0	19	47	14	15	0	15,83
harf	27	0	0	0	0	0	4,50
hastalık	31	0	20	0	0	0	8,50
hattat	13	0	0	0	0	0	2,17
hayat	0	15	0	37	15	22	14,83
hazırlık	72	18	0	0	0	0	15,00
hedef	0	17	0	0	49	31	16,17
heykel	18	0	0	0	0	0	3,00
hizmet	0	17	20	0	144	91	45,33
holding	0	0	0	0	0	25	4,17
hormon	0	0	16	0	0	0	2,67
hukuk	0	0	0	87	21	60	28,00
hükümet	0	0	22	0	16	18	9,33
hüküm	0	0	0	18	0	0	3,00
ırk	31	0	0	0	0	0	5,17
ışık	18	0	0	0	0	0	3,00
ışın	13	0	0	0	0	0	2,17

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
içerik	0	67	0	16	0	0	13,83
ifade	40	25	32	26	0	0	20,50
ihracat	0	0	0	0	0	67	11,17
ihtilal	0	0	15	0	0	0	2,50
ihtiyaç	33	0	27	23	105	35	37,17
iki dillilik	0	0	15	0	0	0	2,50
iktisat	0	0	0	0	32	34	11,00
iletişim	18	38	32	0	34	0	20,33
ilişki	113	20	47	50	262	146	106,33
ilke	19	0	20	20	33	0	15,33
imparator	25	0	0	0	0	0	4,17
inanç	40	0	16	18	0	0	12,33
inceleme	0	0	0	20	0	0	3,33
insanlık	20	0	12	14	0	0	7,67
internet	17	24	18	0	17	0	12,67
intihar	0	0	13	0	0	0	2,17
ipucu	0	53	0	0	0	0	8,83
isim	34	0	0	0	0	0	5,67
İslam	34	0	0	40	0	0	12,33
iş	0	70	86	24	51	70	50,17
işçi	15	0	0	0	18	15	8,00
işlem	0	0	13	0	0	35	8,00
işletme	0	0	0	0	79	151	38,33

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
işlev	0	33	0	16	17	16	13,67
işsizlik	26	15	0	0	0	0	6,83
işveren	0	0	0	0	14	0	2,33
ithalat	0	0	0	0	0	29	4,83
kadın	117	111	32	0	0	0	43,33
kağıt	26	0	0	0	0	0	4,33
kalıntı	0	0	0	19	0	0	3,17
kalıp	14	0	0	0	0	17	5,17
kalite	0	0	11	0	0	0	1,83
kalkınma	0	0	13	0	13	0	4,33
kamu	0	0	0	0	75	18	15,50
kamu kesimi	0	0	0	0	18	0	3,00
kamu yönetimi	0	0	0	0	0	25	4,17
kamuoyu	0	0	0	0	19	0	3,17
kanun	18	0	14	27	0	0	9,83
kapasite	0	0	0	0	13	0	2,17
kapitalizm	0	0	0	0	0	18	3,00
kapsam	0	0	0	0	16	0	2,67
kâr	0	0	0	0	17	0	2,83
karakter	0	0	13	0	0	0	2,17
karar	13	0	0	0	25	18	9,33
karma ekonomi	0	0	0	0	0	17	2,83
karşılaştırma	0	0	0	0	15	0	2,50

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
karşılık	15	0	12	22	20	0	11,50
kategori	0	0	0	0	15	0	2,50
katılımcı	0	15	0	0	0	0	2,50
kavim	14	0	0	0	0	0	2,33
kavram	30	40	32	46	64	39	41,83
kaynak	43	98	39	76	148	76	80,00
kaynakça	0	17	0	0	0	0	2,83
kazanç	0	0	17	0	0	0	2,83
kazı	0	20	0	43	0	0	10,50
kelime	45	63	97	64	19	0	48,00
kent	0	14	0	0	0	19	5,50
kısa	0	22	20	0	14	0	9,33
kıta	14	0	11	0	0	0	4,17
kıtlık	0	0	0	0	19	0	3,17
kızılderili	36	0	0	0	0	0	6,00
kişi	169	37	0	51	60	52	61,50
kişilik	0	0	0	13	0	0	2,17
kitap	61	40	12	22	0	0	22,50
kitle	0	19	0	0	0	0	3,17
kitle	0	0	0	0	23	0	3,83
klavye	0	14	0	0	0	0	2,33
koleksiyon	82	0	0	0	0	0	13,67
koloni	0	0	11	0	0	0	1,83

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
komisyon	0	0	0	0	0	21	3,50
kompozisyon	16	0	0	0	0	0	2,67
konu	0	126	89	97	98	105	85,83
konuşma	81	0	15	0	0	28	20,67
korku	52	0	0	0	0	0	8,67
koruma	14	0	0	0	0	0	2,33
köy	24	0	0	0	0	0	4,00
kral	53	0	23	0	0	0	12,67
kriz	0	0	11	0	0	0	1,83
kuantum	0	0	24	0	0	0	4,00
kullanım	39	19	15	0	0	0	12,17
kullanma	13	0	0	0	0	0	2,17
kulüp	18	0	0	0	0	0	3,00
kural	45	0	39	47	26	29	31,00
kuram	0	0	0	28	0	0	4,67
kurmaca	0	0	0	16	0	0	2,67
kuruluş	16	0	15	0	38	26	15,83
kurum	21	0	50	0	39	32	23,67
kutsal	20	0	0	0	0	0	3,33
kuyu	21	0	0	0	0	0	3,50
küçük	40	0	14	13	0	0	11,17
kültür	111	24	52	86	0	0	45,50
küreselleşme	0	0	0	0	0	31	5,17

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
liman	0	0	0	0	0	22	3,67
literatür	0	45	0	0	0	0	7,50
lojistik	0	0	0	0	0	22	3,67
maaş	0	0	0	0	0	20	3,33
madde	34	0	29	0	0	15	13,00
madeni para	0	14	0	0	0	0	2,33
makale	0	38	0	33	0	0	11,83
maliye	0	0	0	0	29	0	4,83
maliyet	0	0	0	0	36	22	9,67
malzeme	13	0	0	16	0	0	4,83
meclis	0	0	18	0	0	0	3,00
medeniyet	0	0	0	17	0	0	2,83
medrese	14	0	0	0	0	0	2,33
medya	0	0	14	0	17	0	5,17
mektup	20	16	0	0	0	0	6,00
merkez	23	0	0	0	14	39	12,67
Merkez Bankası	0	0	0	0	14	0	2,33
mesaj	0	0	19	0	0	0	3,17
meslek	62	0	20	0	0	0	13,67
metin	491	319	137	128	117	117	218,17
metre	21	0	0	0	0	0	3,50
millet	17	0	25	38	0	0	13,33
mimari	37	0	0	0	0	0	6,17

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
model	0	0	0	0	0	17	2,83
monarşi	0	0	20	0	0	0	3,33
mutlak	0	0	11	0	0	0	1,83
mutluluk	44	0	0	0	0	0	7,33
mümkün	20	0	0	19	22	0	10,17
Müslüman	25	0	0	0	0	0	4,17
müşteri	0	0	12	0	46	0	9,67
müze	32	0	0	0	0	0	5,33
müzik	100	0	16	0	15	0	21,83
neden	144	26	26	33	42	75	57,67
negatif	13	0	0	0	0	0	2,17
nesne	37	0	14	29	0	0	13,33
nitelik	23	0	20	26	13	0	13,67
norm	0	0	0	12	0	0	2,00
not	0	35	0	0	0	0	5,83
nüfus	24	0	13	0	0	0	6,17
okuma	0	23	0	0	0	0	3,83
olay	102	25	60	59	21	0	44,50
olgu	0	0	0	15	14	0	4,83
oran	29	19	54	0	29	20	25,17
orman	0	0	16	0	0	0	2,67
ortak	16	0	17	26	23	26	18,00
ortam	17	15	22	0	18	0	12,00

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
otomasyon	0	18	0	0	0	0	3,00
oyun	84	0	146	0	0	0	38,33
oyuncak	74	0	0	0	0	0	12,33
oyuncu	30	0	22	0	0	0	8,67
ödeme	0	0	0	0	0	46	7,67
ödül	0	0	0	0	0	20	3,33
öge	0	0	18	17	0	0	5,83
öğrenci	24	26	70	20	0	33	28,83
öğrenim	0	16	0	0	0	0	2,67
öğrenme	0	27	16	14	0	0	9,50
öğreti	16	0	0	0	0	0	2,67
öğretim	0	26	12	0	0	0	6,33
öğretmen	0	0	16	0	0	0	2,67
ölçü	0	0	0	15	13	0	4,67
önerme	0	0	0	17	0	0	2,83
örgüt	0	0	0	0	63	27	15,00
örnek	71	47	32	61	46	34	48,50
özellik	71	51	85	68	45	24	57,33
özet	18	71	0	17	0	0	17,67
özgürlük	0	0	21	0	0	0	3,50
para	0	0	0	0	39	52	15,17
para birimi	0	0	0	0	13	43	9,33
paragraf	35	57	27	44	24	0	31,17

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
parça	53	0	28	18	0	0	16,50
pay	0	0	0	0	19	0	3,17
pazar	0	0	0	0	0	24	4,00
pazar	0	0	0	0	46	0	7,67
pazarlama	0	0	0	0	105	15	20,00
performans	0	0	0	0	19	0	3,17
piyasa	0	0	0	0	45	59	17,33
plan	0	0	0	0	16	22	6,33
planlama	0	0	0	0	16	0	2,67
politika	14	0	18	0	39	35	17,67
problem	0	0	0	21	0	0	3,50
profil	0	18	0	0	0	0	3,00
program	0	0	0	0	20	25	7,50
proje	0	0	0	0	0	51	8,50
propaganda	0	0	0	0	26	0	4,33
psikoloji	0	49	0	152	0	0	33,50
rakip	25	0	0	0	0	0	4,17
rapor	0	0	18	0	0	0	3,00
rekabet	0	0	11	0	35	0	7,67
reklam	0	0	20	0	42	0	10,33
resim	15	0	0	0	0	0	2,50
robot	0	29	0	0	0	0	4,83
roman	0	0	0	14	0	0	2,33

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
Rönesans	16	0	0	0	0	0	2,67
ruh	0	0	14	0	0	0	2,33
sadece	0	0	0	31	0	0	5,17
saldırı	0	0	12	0	0	0	2,00
sanal	0	0	11	0	0	0	1,83
sanat	84	0	15	34	13	0	24,33
sanayi	18	0	0	0	0	0	3,00
sanayi devrimi	51	0	0	0	0	0	8,50
satır	0	15	0	0	0	0	2,50
satış	0	0	0	0	18	30	8,00
savaş	57	0	20	0	19	15	18,50
sayfa	0	13	0	0	0	0	2,17
sayı	38	41	40	16	24	31	31,67
seçim	0	0	16	0	0	22	6,33
sektör	18	0	18	0	0	46	13,67
sema	32	0	0	0	0	0	5,33
sembol	13	0	0	0	0	0	2,17
sermaye	0	0	0	0	37	40	12,83
ses	45	0	15	19	0	0	13,17
sınıf	0	0	25	0	0	0	4,17
sınır	0	0	21	18	22	0	10,17
sıra	25	14	12	0	0	23	12,33
simetri	25	0	0	0	0	0	4,17

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
sinema	0	0	0	0	37	0	6,17
sistem	39	14	64	39	60	65	46,83
slayt	0	51	0	0	0	0	8,50
sonuç	78	78	75	64	54	49	66,33
soru	93	74	47	36	27	53	55,00
sorun	39	27	40	0	43	38	31,17
sosyoloji	0	0	0	0	0	46	7,67
soy	20	0	12	0	0	0	5,33
söz	53	0	16	18	14	15	19,33
sözcük	161	19	0	33	14	67	49,00
sözleşme	0	0	0	0	0	18	3,00
spor	0	0	12	0	0	0	2,00
statü	14	0	0	0	0	0	2,33
stres	0	16	15	0	0	0	5,17
suç	0	0	11	0	0	0	1,83
suikast	0	0	20	0	0	0	3,33
sunu	23	0	0	0	0	0	3,83
süre	24	0	24	12	19	0	13,17
süreç	30	40	39	23	55	49	39,33
sürekli	0	0	0	14	13	0	4,50
şaman	21	0	0	0	0	0	3,50
şarkı	17	0	0	0	0	0	2,83
şehir	77	0	22	14	0	0	18,83

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
şekil	129	63	101	100	64	118	95,83
şiir	25	0	0	0	0	0	4,17
şirket	0	0	13	0	19	88	20,00
tablo	17	20	0	16	0	36	14,83
tahmin	0	16	0	0	0	0	2,67
tahta	17	0	0	0	0	0	2,83
takım	16	0	21	0	0	0	6,17
takvim	0	0	12	0	0	0	2,00
talep	15	0	0	0	30	18	10,50
tanım	0	0	0	25	25	38	14,67
tanıtım	0	0	0	0	25	0	4,17
tanrı	68	0	26	0	0	0	15,67
tapınak	16	0	0	0	0	0	2,67
tarım	17	0	0	0	0	0	2,83
tarih	92	33	45	189	0	16	62,50
tartışma	0	17	0	21	16	0	9,00
tarz	15	0	14	14	0	0	7,17
taş	98	0	0	0	0	0	16,33
teknik	0	25	13	0	28	0	11,00
teknoloji	23	34	26	0	18	18	19,83
televizyon	0	0	0	0	20	0	3,33
temel	51	28	52	52	74	57	52,33
temsil	0	0	11	0	0	0	1,83

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
temsilci	0	0	12	0	0	0	2,00
teori	17	0	0	25	0	0	7,00
tepki	13	0	0	0	0	0	2,17
terim	0	0	0	12	0	40	8,67
ticaret	17	0	11	0	18	69	19,17
toplam	14	0	0	0	15	17	7,67
topluluk	34	0	22	12	0	15	13,83
toplum	112	29	105	91	61	57	75,83
toprak	37	0	17	0	22	0	12,67
tören	39	0	22	0	0	0	10,17
tutarlı	17	0	0	0	0	0	2,83
tüketici	0	0	21	0	53	21	15,83
tüketim	0	0	0	0	32	26	9,67
tümce	0	0	0	0	0	41	6,83
tür	0	85	43	51	35	20	39,00
uçak	0	0	26	0	0	0	4,33
ulus	0	0	0	0	24	0	4,00
unsur	14	0	28	18	29	0	14,83
uygarlık	20	0	0	27	0	0	7,83
uygulama	0	17	31	14	33	33	21,33
uyum	23	0	0	0	0	0	3,83
uzun	0	0	30	0	0	0	5,00
ücret	0	0	0	0	18	0	3,00

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
ülke	150	28	233	19	101	226	126,17
ünite	0	0	0	0	0	42	7,00
üniversite	32	17	0	0	0	0	8,17
üretici	0	0	0	0	0	15	2,50
üretim	28	21	14	0	120	131	52,33
ürün	69	0	41	13	91	92	51,00
üst	21	0	22	0	0	15	9,67
varlık	42	0	20	56	23	18	26,50
vatandaş	0	0	18	0	0	0	3,00
vergi	0	0	0	0	76	21	16,17
veri	0	45	24	21	20	0	18,33
video	28	13	0	0	0	69	18,33
yabancı	0	0	0	0	0	17	2,83
yabancı dil	0	38	0	0	0	0	6,33
yaklaşım	0	0	28	0	20	16	10,67
yanardağ	13	0	0	0	0	0	2,17
yapay zekâ	0	58	0	0	0	0	9,67
yapı	70	30	51	61	39	90	56,83
yapım	15	0	0	0	0	0	2,50
yapıt	16	0	0	16	0	0	5,33
yaratıcılık	18	0	0	0	0	0	3,00
yargı	0	0	18	0	0	0	3,00
yasa	48	0	23	15	0	0	14,33

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
yasama	0	0	14	0	0	0	2,33
yatırım	0	0	0	0	0	50	8,33
yayın	0	13	0	0	27	0	6,67
yazar	26	35	18	26	0	0	17,50
yazı	63	54	11	14	0	0	23,67
yazma	70	38	0	0	0	0	18,00
yer	0	68	78	61	54	53	52,33
yerleşme	0	0	0	14	0	0	2,33
yeryüzü	18	0	0	0	0	0	3,00
yetenek	32	0	19	0	0	0	8,50
yetki	14	0	16	17	0	16	10,50
yıl	215	46	162	37	57	0	86,17
yıldız	20	0	0	0	0	0	3,33
yoksulluk	0	0	18	0	0	0	3,00
yorum	0	14	0	15	0	0	4,83
yönetici	0	0	11	0	24	0	5,83
yönetim	0	0	50	0	109	53	35,33
yöntem	23	50	33	45	30	0	30,17
yurttaş	24	0	0	0	0	0	4,00
yürütme	0	0	12	0	0	0	2,00
yüzde	0	0	15	0	0	0	2,50
zaman	107	33	102	61	48	33	64,00
zarar	0	0	11	0	0	0	1,83

Terimler	PATK Sosyal	EATSB	GAT Sosyal	İSBAT1	İSBAT2	İYİMT Sosyal	$\bar{X}$
zekâ	25	0	38	0	0	0	10,50
zihin	15	0	16	22	0	0	8,83

Tablo 43'te Akademik Türkçe Sosyal Bilimler kitaplarındaki farklı söz varlığının ilk %10'unda yer alan terimler ve kullanım sıklıklarına yönelik veriler incelendiğinde tüm kitaplarda toplam 543 farklı terimin yer aldığı görülmektedir. Kitapların tümünde ortak yer alan toplam terim sayısı 35'tir. Bu terimler ve kullanım ortalamaları şöyledir: metin (218,17), ülke (126,17), bilgi (109,83), ilişki (106,33), şekil (95,83), alan (89,17), kaynak (80), toplum (75,83), çalışma (74,83), dünya (66,67), sonuç (66,33), anlam (66), zaman (64), gün, (61,17), neden (57,67), özellik (57,33), yapı (56,83), soru (55), düşünce (54,5), araştırma (53,33), temel (52,33), biçim (50,67), örnek (48,5), sistem (46,83), bölüm (46), etki (45), eğitim (44), kavram (41,83), değer (41,33), süreç (39,33), sayı (31,67), aç (29,5), çevre (27,5), araç (23,33), düzey (23).

Tablo 44

Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri Kitaplarında Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10'nunda Yer Alan Terimler ve Sıklıkları

Terimler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
açı	16	39	0	0	13,75
açık	0	16	0	0	4
açıklama	19	16	9	0	11
aile	18	27	0	10	13,75
aktif	0	25	0	0	6,25
alan	9	88	12	23	33
alıntı	0	35	0	0	8,75
amaç	0	0	7	22	7,25

Terimler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
anahtar kelime	0	17	0	0	4,25
anahtar sözcük	0	22	0	0	5,5
analiz	0	13	0	0	3,25
anksiyete	16	0	0	0	4
anlam	13	0	0	13	6,5
antibiyotik	12	0	0	0	3
araştırma	18	109	6	19	38
aşı	11	0	0	0	2,75
atık	0	0	6	0	1,5
bağışıklık sistemi	18	0	0	0	4,5
bakım	0	0	0	14	3,5
bakteri	0	16	0	8	6
balık	0	0	5	0	1,25
başlık	0	33	0	0	8,25
batı	0	0	6	0	1,5
bebek	8	25	0	0	8,25
belirti	15	33	5	0	13,25
besin	11	14	5	0	7,5
beslenme	15	26	0	0	10,25
biçim	10	42	0	0	13
bildiri	0	29	0	0	7,25
bilgi	35	117	9	28	47,25
bilgisayar	0	13	0	0	3,25

Terimler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
bilim	0	41	8	26	18,75
bilinmeyen	0	0	5	0	1,25
birey	18	15	0	24	14,25
birim	0	0	0	8	2
biyolojik silah	0	0	9	0	2,25
bozukluk	10	27	0	0	9,25
bölge	0	25	0	0	6,25
bölüm	0	108	8	19	33,75
buğday	0	17	0	0	4,25
bulgu	0	43	0	0	10,75
bünye	0	0	0	8	2
bütünlük	0	0	0	8	2
canlı	26	16	6	8	14
cihaz	0	18	0	0	4,5
cilt	0	0	0	18	4,5
cins	0	0	0	9	2,25
cümle	22	63	0	24	27,25
çalışma	49	132	20	16	54,25
çevre	19	13	0	9	10,25
çocuk	36	40	9	10	23,75
çölyak hastalığı	0	31	0	0	7,75
davranış	11	0	0	0	2,75
değerlendirme	0	19	0	0	4,75

Terimler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
değişiklik	0	13	0	0	3,25
deney	0	16	0	25	10,25
dergi	0	22	0	0	5,5
destek	0	76	0	0	19
dinleyici	0	26	0	0	6,5
diyet	0	22	0	0	5,5
DNA	10	23	0	0	8,25
DNA (deoksiribo nükleik asit)	0	0	0	21	5,25
doğal	9	0	0	0	2,25
doku	0	27	8	0	8,75
dönem	9	61	8	14	23
durum	42	95	14	24	43,75
Dünya	19	26	7	18	17,5
düşünce	22	33	0	0	13,75
düzey	0	30	0	13	10,75
eczacılık	0	0	0	9	2,25
eğitim	0	27	0	32	14,75
ergen	0	14	0	0	3,5
eser	0	24	11	19	13,5
etik	0	0	0	8	2
etken	0	18	0	0	4,5
etki	38	31	8	15	23
etkinlik	87	257	0	0	86

Terimler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
evrim	8	0	0	0	2
faaliyet	0	0	0	11	2,75
fare	0	14	0	0	3,5
felsefe	13	0	10	0	5,75
GDO (genetiği değiştirilmiş organizma)	40	0	0	0	10
gebelik	0	92	0	0	23
gelişme	0	18	0	14	8
gen	0	38	0	17	13,75
genetik	21	36	0	36	23,25
genom	0	17	0	14	7,75
gereksinim	0	13	0	0	3,25
gıda	26	24	0	0	12,5
giriş	0	24	0	0	6
glikoz	16	0	0	0	4
glüten	0	33	0	0	8,25
görev	0	15	0	11	6,5
göz	0	0	0	9	2,25
gözlem	0	0	0	10	2,5
grafik	0	13	0	0	3,25
grup	0	61	0	25	21,5
gün	19	22	9	61	27,75
hâl	0	0	0	11	2,75
hareket	0	31	10	0	10,25

Terimler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
hastalık	34	172	48	87	85,25
hastane	0	15	0	104	29,75
hayat	14	0	0	13	6,75
hazırlık	12	21	0	0	8,25
hedef	0	18	0	0	4,5
hizmet	0	0	0	32	8
hücre	13	64	24	11	28
içerik	0	63	0	0	15,75
ifade	0	21	0	0	5,25
ihtiyaç	13	0	0	0	3,25
ilaç	27	19	7	65	29,5
iletişim	12	0	0	0	3
ilişki	0	25	0	0	6,25
inanç	0	0	6	0	1,5
ipucu	0	50	0	0	12,5
iş	17	30	0	0	11,75
işlev	8	39	0	0	11,75
kadın	0	77	0	0	19,25
kanser	8	55	9	0	18
kas	19	0	0	0	4,75
kavram	0	30	0	16	11,5
kaygı	32	0	0	0	8
kaynak	0	101	0	15	29

Terimler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
kaynakça	0	18	0	0	4,5
kelime	0	55	7	11	18,25
kısa	0	23	0	0	5,75
kişi	52	27	0	0	19,75
kitap	0	21	9	19	12,25
konu	20	115	12	39	46,5
konuşma	20	0	0	0	5
kullanım	0	24	13	23	15
kuruluş	0	0	0	10	2,5
kurum	0	0	0	50	12,5
küçük	0	20	0	0	5
liste	0	16	0	0	4
literatür	0	39	0	0	9,75
madde	23	24	12	8	16,75
makale	0	41	0	0	10,25
maksimum	0	0	0	9	2,25
mektup	0	16	0	0	4
merkez	0	0	8	0	2
meslek	0	0	0	24	6
metin	85	283	16	28	103
mikrop	0	0	7	0	1,75
muayene	0	0	0	14	3,5
neden	28	35	0	11	18,5

Terimler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
nikotin	15	0	0	0	3,75
not	0	34	0	0	8,5
nöron	0	14	0	0	3,5
obsesif kompulsif bozukluk	12	0	0	0	3
okuma	0	14	0	0	3,5
olay	0	14	0	10	6
oran	10	37	8	0	13,75
organik	13	0	0	0	3,25
organik gıda	30	0	0	0	7,5
organizma	16	0	0	0	4
ortalama	0	18	0	0	4,5
örnek	0	28	0	8	9
öz	0	24	0	0	6
özellik	0	0	0	20	5
özet	0	71	0	0	17,75
paragraf	0	41	0	8	12,25
parça	9	0	0	0	2,25
Prof Dr	0	22	0	0	5,5
program	0	0	0	12	3
proje	0	0	0	12	3
protein	0	33	0	0	8,25
puan	0	18	0	0	4,5
renk	0	0	0	8	2

Terimler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	$\bar{X}$
risk	15	17	0	8	10
RNA	0	16	0	0	4
robot	0	49	0	0	12,25
salgın	0	25	0	0	6,25
satır	0	15	0	0	3,75
sayı	0	33	7	47	21,75
sendrom	11	0	0	0	2,75
ses	0	0	0	8	2
sınıf	0	41	0	0	10,25
sınıflandırma	0	0	0	11	2,75
sıvı	0	0	11	0	2,75
sinyal	0	20	0	0	5
sistem	0	65	0	35	25
sonuç	29	105	6	22	40,5
soru	22	59	0	10	22,75
sorun	22	44	0	11	19,25
sözcük	28	20	0	0	12
süre	12	18	0	10	10
süreç	0	44	0	11	13,75
şekil	25	65	14	38	35,5
tablo	0	20	0	0	5
tahıl	0	16	0	0	4
tahmin	0	16	0	0	4

Terimler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
tanı	0	22	0	12	8,5
tanım	0	0	0	13	3,25
tarım	12	0	0	0	3
tarih	0	0	6	0	1,5
tartışma	0	20	0	0	5
teknik	0	27	0	0	6,75
teknoloji	0	37	0	0	9,25
temel	0	27	7	15	12,25
tıp	0	0	58	67	31,25
toplum	15	16	0	22	13,25
tüketim	31	0	0	0	7,75
tümör	0	26	23	0	12,25
tür	0	100	8	14	30,5
uygulama	0	19	15	14	12
uzay	18	0	0	0	4,5
uzman	0	16	0	0	4
uzun	10	16	0	0	6,5
ülke	12	36	10	21	19,75
üniversite	0	16	0	9	6,25
üretim	10	0	0	0	2,5
ürün	49	23	0	0	18
vejetaryen	16	0	0	0	4
veri	0	47	0	0	11,75

Terimler	PATK Sağlık	EATSAB	GAT Sağlık	İSFSAT Sağlık	<u>X</u>
virüs	0	66	14	0	20
yağ	0	20	0	0	5
yaklaşım	0	0	0	12	3
yapay zekâ	0	35	0	0	8,75
yapı	10	43	6	28	21,75
yatak	11	0	0	0	2,75
yayılma	0	20	0	0	5
yayın	0	14	0	0	3,5
yazar	0	28	0	0	7
yazı	0	33	0	0	8,25
yazma	13	30	0	0	10,75
yer	0	48	0	20	17
yetişkin	0	0	6	0	1,5
yıl	27	52	17	29	31,25
yoğun	0	15	0	0	3,75
yönetici	0	0	0	11	2,75
yönetim	0	0	0	56	14
yöntem	0	63	11	0	18,5
yüzde	0	71	0	0	17,75
zaman	0	31	0	10	10,25
zarar	14	0	0	0	3,5

Tablo 44’te Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri kitaplarındaki farklı söz varlığının ilk %10’unda yer alan terimler ve kullanım sıklıklarına yönelik veriler incelendiğinde tüm kitaplarda toplam 236

farklı terimin yer aldığı görülmektedir. Kitapların tümünde ortak yer alan toplam terim sayısı 22'dir. Bu terimler ve kullanım ortalamaları şöyledir: metin (103), hastalık (85,25), çalışma (54,25), bilgi (47,25), konu (46,5), durum (43,75), sonuç (40,5), araştırma (38), şekil (35,5), alan (33), yıl (31,25), ilaç (29,5), hücre (28), gün (27,75), çocuk (23,75), dönem (23), etki (23), yapı (21,75), ülke (19,75), dünya (17,5), madde (16,75), canlı (14).

Tablo 45

Akademik Türkçe Fen Bilimleri Kitaplarında Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10'unda Yer Alan Terimler ve Sıklıkları

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
açı	11	23	0	10	11
açıklama	37	15	9	0	12,4
ağırlık	0	17	0	10	6,75
akım	0	0	0	9	2,25
aktif	0	21	0	0	5,25
alan	0	111	31	29	42,75
alet	0	0	8	0	2
alıntı	0	30	0	0	7,5
alternatif akım	0	0	0	9	2,25
amaç	26	69	17	0	19
anahtar kelime	0	13	0	0	2,8
anahtar sözcük	0	20	0	0	5
analiz	0	15	0	0	3,75
anlam	42	20	0	17	16
anlaşma	13	0	0	0	2,8
araç	46	41	0	0	21,75
araştırma	32	107	13	9	40,25

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
arıcılık	0	11	0	0	2,75
atık	35	11	7	25	15,8
atmosfer	15	0	11	0	5,4
atom	0	13	0	22	8,75
balık	40	0	0	0	10
başlık	0	39	0	0	8
besin	0	11	0	11	5,5
biçim	0	66	13	0	19,75
big bang (Büyük Patlama kuramı)	16	0	0	0	3,4
bildiri	0	20	0	0	4,2
bileşen	0	0	0	9	2
bileşik	0	0	0	13	2,8
bilgi	56	116	9	20	50,25
bilgisayar	0	17	0	18	8,75
bilim	71	52	0	9	33
birey	0	0	7	0	1,75
birim	0	0	0	39	8
biyoloji	0	27	0	0	6,75
böcek	0	13	0	0	4
bölge	0	14	7	18	9,75
bölüm	0	135	0	10	36,25
buhar	15	0	0	0	3,2
bulgu	0	26	0	0	8,2
buz	0	0	8	0	2

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
buzul	0	0	28	0	7
bütünlük	0	0	0	9	2,25
canlı	18	47	17	10	23
cihaz	17	0	0	0	3,6
cisim	0	18	0	14	6,6
cümle	53	53	10	26	28,6
çalışma	51	131	21	42	61,25
çekim	0	0	15	0	3,75
çelik	0	0	18	0	3,8
çeşit	0	0	0	18	3,83
çevre	17	27	21	25	22,5
çıkarım	0	15	0	0	3,75
çocuk	13	0	0	0	3,25
dağıtım	0	0	0	17	3,5
davranış	0	0	12	0	3
değer	0	34	0	21	11,2
değerlendirme	0	12	0	0	3
değişiklik	0	0	8	15	4,8
değişim	10	0	0	9	4
deney	0	11	9	12	8
deniz	10	11	0	0	4,4
depolama	0	0	0	12	3,4
deprem	0	20	48	0	13,8
derece	0	17	0	9	6,5

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
derece (C)	0	20	0	0	5
dergi	0	23	0	0	5,75
desibel	0	20	0	0	5
devlet	11	0	0	0	2,75
devrim	0	0	0	15	3,75
dinleyici	0	25	0	0	6,25
DNA	0	14	0	23	9,25
doğa	22	21	13	9	16,25
doğal	10	22	0	12	11
dokuma	0	30	0	0	7,5
dönem	16	0	0	0	4
dönüşüm	12	11	0	0	5,75
durum	65	73	15	32	46,25
duvar	0	0	8	0	2
dünya	79	33	0	46	39,5
düşünce	42	35	0	0	19,25
düzey	13	50	0	22	21,25
eğitim	0	25	8	0	8,25
ekonomi	0	14	0	0	3,5
elektrik	15	11	30	53	27,25
elektron	0	0	0	23	5,75
element	0	20	0	37	14,25
endüstri	0	24	0	40	16
enerji	45	18	55	168	71,5

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
enerji kaynağı	0	0	15	0	3,75
entegrasyon	0	0	0	11	2,75
eser	12	22	0	0	8,5
etken	0	12	0	0	3
etki	0	53	25	20	24,5
etkinlik	147	184	0	0	82,75
evren	48	0	8	0	14
fabrika	0	13	0	12	6,25
firma	22	0	8	0	7,5
fiyat	0	0	10	0	2,5
fizik	0	11	0	23	8,5
fiziksel	0	0	0	24	6
form	0	11	0	0	2,75
fosil	14	0	0	0	3,5
fosil yakıt	0	0	14	0	3,5
galaksi	0	0	72	0	18
gaz	0	19	0	11	7,5
gelişim	12	11	0	10	8,25
gelişme	32	24	9	12	19,25
gen	0	0	0	9	2,25
genetik	0	13	0	0	3,25
geometri	10	0	0	0	2,5
gerçek	22	11	13	14	15
geri dönüşüm	39	0	0	0	9,75

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
gezegen	11	0	0	0	2,75
giriş	0	26	0	0	6,5
gökdelen	0	0	24	0	6
gökyüzü	0	0	11	0	2,75
görev	0	12	0	0	3
görüş	26	18	0	0	11
gözlem	0	0	0	19	4,75
gözlemci	12	0	0	0	3
grafik	0	16	0	0	4
grup	0	26	0	10	9
güç	15	29	16	17	19,25
gün	59	27	33	23	35,5
güneş	0	0	8	10	4,5
güneş sistemi	0	0	8	0	2
gürültü	0	111	0	0	27,75
güvenlik	0	11	0	10	5,25
haberci	0	0	14	0	3,5
haberleşme	0	0	0	17	4,25
hacim	10	0	0	11	5,25
hafıza	16	0	0	0	4
hâl	0	0	0	38	9,5
hane	0	0	0	12	3
hareket	11	53	0	0	16
hastalık	30	26	0	0	14

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
hat	0	0	0	11	2,75
hava	0	13	0	14	6,75
hayat	23	0	0	0	5,75
hazırlık	19	19	0	0	9,5
hedef	0	21	0	0	5,25
hız	17	0	0	0	4,25
hizmet	0	0	0	17	4,25
hücre	0	17	0	14	7,75
ışık	10	0	8	0	4,5
ışık hızı	15	0	0	0	3,75
icat	0	0	11	0	2,75
içerik	0	57	0	0	14,25
ifade	24	19	0	0	10,75
ihtiyaç	17	0	21	13	12,75
iletim	0	0	0	13	3,25
iletken	0	0	0	12	3
ilişki	16	20	0	0	9
imaj	0	0	12	0	3
incir	0	17	0	0	4,25
insanlık	21	0	0	0	5,25
internet	0	14	0	20	8,5
ipucu	0	51	0	0	12,75
iskelet	0	0	10	0	2,5
İslam	0	12	0	0	3

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
iş	37	53	0	19	27,25
işçi	0	29	0	0	7,25
işlem	0	16	0	18	8,5
işlev	0	30	0	0	7,5
kablo	13	0	0	0	3,25
kapsam	0	12	0	0	3
karbon	21	0	0	0	5,25
karışım	0	0	0	25	6,25
katı	0	0	0	11	2,75
kavram	18	53	0	15	21,5
kayıp	0	19	0	0	4,75
kaynak	45	98	11	37	47,75
kaynakça	0	19	0	0	4,75
kelime	0	79	17	11	26,75
kısa	12	0	0	0	3
kıyı	0	0	11	0	2,75
kimya	0	54	0	14	17
kitap	35	19	0	0	13,5
kitle	0	14	0	0	3,5
kontrol	0	20	0	19	9,75
konu	47	118	17	11	48,25
konuşma	20	0	0	0	5
koruyucu	0	14	0	0	3,5
köken	0	13	0	0	3,25

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
kullanım	12	18	9	21	15
kuram	0	12	0	0	3
kuvvet	0	0	0	10	2,5
küçük	0	16	0	17	8,25
küme	0	0	9	0	2,25
küresel ısınma	0	0	11	0	2,75
kütle	0	0	22	31	13,25
kyoto protokolü	19	0	0	0	4,75
literatür	0	38	0	0	9,5
madde	36	81	16	71	51
maden	0	14	0	0	3,5
mahkum	0	0	13	0	3,25
makale	0	33	0	0	8,25
malzeme	0	0	9	0	2,25
matbaa	11	0	0	0	2,75
matematik	12	0	0	0	3
mekanizma	0	0	0	10	2,5
mektup	0	15	0	0	3,75
merkez	0	0	13	0	3,25
metal	0	13	0	0	3,25
metin	160	305	30	42	134,25
metre	0	0	0	12	3
metre (m)	0	0	9	0	2,25
mıknatıs	0	0	9	0	2,25

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
model	0	22	0	10	8
molekül	0	0	0	11	2,75
mühendislik	0	30	0	22	13
mümkün	17	0	0	0	4,25
neden	34	29	9	11	20,75
nesne	0	12	0	14	6,5
nitelik	0	14	0	0	3,5
not	0	34	0	0	8,5
nükleer enerji	0	0	12	0	3
nükleer santral	0	0	26	0	6,5
okuma	18	13	0	0	7,75
okyanus	0	0	8	0	2
olay	34	0	27	10	17,75
oldukça	13	0	0	0	3,25
oran	0	27	0	0	6,75
organik	0	18	0	0	4,5
ortam	0	29	0	0	7,25
otomasyon	0	0	0	13	3,25
öğrenci	0	0	15	0	3,75
ölçek	0	0	0	17	4,25
ölçüm	0	32	0	16	12
örnek	24	43	0	24	22,75
özellik	26	56	16	41	34,75
özet	0	64	0	0	16

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
paragraf	13	61	0	10	21
parça	0	23	8	0	7,75
patlama	12	0	0	0	3
petrol	0	0	10	10	5
plastik	15	0	0	0	3,75
politika	12	0	0	0	3
problem	0	13	0	0	3,25
profesör	14	0	0	0	3,5
proje	0	26	0	0	6,5
protokol	11	20	0	0	7,75
renk	0	12	0	0	3
resim	0	14	0	0	3,5
robot	0	55	0	12	16,75
roket	0	0	12	0	3
rüzgar	0	0	11	0	2,75
saat	0	22	0	0	5,5
sadece	0	0	0	12	3
salım	13	0	0	0	3,25
samanyolu	0	0	17	0	4,25
sanal	0	0	16	0	4
sanal gerçeklik	22	0	0	0	5,5
sanayi	11	20	0	12	10,75
sanayi devrimi	12	0	0	0	3
satır	0	13	0	0	3,25

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
satış	12	0	0	0	3
sayaç	0	0	0	16	4
sayfa	0	13	0	0	3,25
sayı	0	30	0	16	11,5
sektör	14	19	0	0	8,25
sera gazı	14	0	9	0	5,75
ses	0	13	0	12	6,25
sıcaklık	0	28	0	18	11,5
sınıf	0	42	0	0	10,5
sıra	0	14	0	0	3,5
sıvı	0	18	0	12	7,5
sistem	17	36	14	58	31,25
sonuç	35	109	25	36	51,25
soru	0	53	9	0	15,5
sorun	19	31	11	0	15,25
sözcük	49	15	0	0	16
strateji	0	0	0	10	2,5
sulak alan	14	0	0	0	3,5
süre	21	26	0	0	11,75
süreç	19	23	0	15	14,25
sürekli	15	0	0	0	3,75
süt	0	0	8	0	2
şebeke	0	0	0	48	12
şehir	0	0	0	14	3,5

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	<u>X</u>
şekil	55	68	23	39	46,25
şiddet	0	12	0	0	3
şirket	0	0	12	0	3
tablo	0	31	0	0	7,75
tahmin	0	30	0	0	7,5
taktik	0	0	16	0	4
talep	0	0	0	14	3,5
tarım	0	42	0	11	13,25
tarih	64	16	0	0	20
tartışma	0	26	0	0	6,5
taş	0	0	12	0	3
teknik	0	31	0	0	7,75
teknoloji	63	49	32	26	42,5
tekstil	0	30	0	0	7,5
teleskop	0	0	8	0	2
temel	12	33	9	21	18,75
teori	35	0	0	19	13,5
tez	0	12	0	0	3
tıp	11	0	0	0	2,75
tohum	0	17	0	0	4,25
toprak	0	14	0	0	3,5
tüketici	0	0	0	19	4,75
tüketim	0	0	0	21	5,25
tünel	0	63	0	0	15,75

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
tüp	0	16	0	0	4
tür	45	81	12	36	43,5
türbin	0	0	12	0	3
uçak	0	0	8	0	2
ulaşım	21	12	0	0	8,25
uydu	0	16	0	0	4
uygulama	0	23	0	18	10,25
uzay	49	0	44	18	27,75
uzman	12	13	0	0	6,25
uzun	13	0	0	0	3,25
ülke	0	48	12	44	26
ünite	0	27	0	0	6,75
üniversite	0	18	0	0	4,5
üretim	33	24	10	85	38
ürün	0	37	0	21	14,5
üst	0	0	0	12	3
veri	11	45	0	17	18,25
verim	0	13	0	0	3,25
verimlilik	0	0	0	21	5,25
virüs	0	37	0	0	9,25
yakıt	21	0	9	0	7,5
yapay zekâ	56	58	0	0	28,5
yapı	0	41	26	25	23
yasa	15	0	0	0	3,75

Terimler	PATK Fen	EATFB	GAT Fen	İSFSAT Fen	$\bar{X}$
yayın	0	13	0	0	3,25
yazar	0	27	0	0	6,75
yazı	12	34	0	0	11,5
yazma	21	26	0	0	11,75
yenilenebilir enerji	19	0	12	19	12,5
yer	25	75	35	34	42,25
yıl	106	34	40	41	55,25
yıldız	0	0	24	0	6
yorum	0	12	0	0	3
yönetim	0	0	0	33	8,25
yöntem	0	58	0	14	18
yükseklik	0	0	9	0	2,25
yükselme	0	0	13	0	3,25
yüzey	0	14	0	0	3,5
zaman	54	36	13	32	33,75
zarar	0	17	0	0	4,25
zekâ	25	0	0	0	6,25

Tablo 45’te Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarındaki farklı söz varlığının ilk %10’unda yer alan terimler ve kullanım sıklıklarına yönelik veriler incelendiğinde tüm kitaplarda toplam 346 farklı terimin yer aldığı görülmektedir. Kitapların tümünde ortak yer alan toplam terim sayısı 32’dir. Bu terimler ve kullanım ortalamaları şöyledir: metin (134,25), enerji (71,5), çalışma (61,25), yıl (55,25), sonuç (51,25), madde (51), bilgi (50,25), konu (48,25), kaynak (47,75), durum (46,25), şekil (46,25), tür (43,5), teknoloji (42,5), yer (42,25), araştırma (40,25), üretim (38), gün (35,5), özellik (34,75), zaman (33,75), sistem (31,25), cümle (28,6), elektrik (27,25), canlı (23), çevre (22,5), neden

(20,75), gelişme (19,25), güç (19,25), temel (18,75), doğa (16,25), atık (15,8), gerçek (15), kullanım (15).

4.5 Öğrenci metinlerindeki farklı söz varlıklarının kullanım sıklıkları

Tablo 46

Öğrenci Metinlerindeki Toplam ve Farklı Söz Varlıklarının Kullanım Sıklıkları

		Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri
1 kez geçen	tsvs:	2588	1343	2108
	%:	3,48	5,57	4,67
	tfsvs	2588	1343	2108
2 kez geçen	tsvs:	2022	1028	1436
	%:	2,72	4,26	3,18
	tfsvs	1011	514	718
3-5 kez geçen	tsvs:	4071	1804	2877
	%:	5,48	7,49	6,37
	tfsvs	1086	484	779
6-10 kez geçen	tsvs:	4089	2010	2845
	%:	5,50	8,36	6,30
	tfsvs	546	260	373
11-20 kez geçen	tsvs:	6053	2661	4415
	%:	8,15	11,04	9,78
	tfsvs	414	180	307
21-50 kez geçen	tsvs:	10428	3559	6875
	%:	14,04	14,77	15,23

	tsvs	330	117	215
	tsvs:	45009	11677	24583
51+ kez geçen	%:	60,61	48,48	54,46
	tfsvs	249	78	164

tsvs: Toplam söz varlığı sayısını ifade eder.

tfsvs: Toplam farklı söz varlığı sayısını ifade eder.

%: Söz varlığı ögesinin toplam söz varlığı içerisindeki oranını gösterir.

Tablo 46’da yer alan sonuçlara göre öğrencilerin yazılı anlatımlarında sosyal konu alanı metnilerindeki söz varlığına yönelik kullanım sıklıkları incelendiğinde, kullanım sıklığı 51’den yüksek olan farklı söz varlıklarının 249 olduğu görülmektedir. Bununla birlikte kullanım sıklığı 21-50 arası olan farklı söz varlığı sayısı 330’dur. Kullanım sıklığı 21 ve üzeri olan farklı söz varlığı ögelerinin toplam sayısı 579’dur. Bu 579 söz varlığı ögesi sosyal konu alanındaki tüm söz varlığının %74,65’ini oluşturmaktadır. Öğrencilerin sosyal konu alanındaki yazılı anlatımlarında sadece 1 kez kullandıkları söz varlığı ögelerinin toplamı 2588’dir.

Tablo 46’da yer alan sonuçlara göre öğrencilerin yazılı anlatımlarında sağlık konu alanı metnilerindeki söz varlığına yönelik kullanım sıklıkları incelendiğinde, kullanım sıklığı 51’den yüksek olan farklı söz varlıklarının 78 olduğu görülmektedir. Bununla birlikte kullanım sıklığı 21-50 arası olan farklı söz varlığı sayısı 117’dir. Kullanım sıklığı 21 ve üzeri olan farklı söz varlığı ögelerinin toplam sayısı 195’tir. Bu 195 söz varlığı ögesi sağlık konu alanındaki tüm söz varlığının %63,25’ini oluşturmaktadır. Öğrencilerin sağlık konu alanındaki yazılı anlatımlarında sadece 1 kez kullandıkları söz varlığı ögelerinin toplamı 1343’tür.

Tablo 46’da yer alan sonuçlara göre öğrencilerin yazılı anlatımlarında fen konu alanı metnilerindeki söz varlığına yönelik kullanım sıklıkları incelendiğinde, kullanım sıklığı 51’den yüksek olan farklı söz varlıklarının 164 olduğu görülmektedir. Bununla birlikte kullanım sıklığı 21-50 arası olan farklı söz varlığı sayısı 215’tir. Kullanım sıklığı 21 ve üzeri olan farklı söz varlığı ögelerinin toplam sayısı 379’dur. Bu 379 söz varlığı ögesi fen konu alanındaki tüm söz varlığının %69,69’unu oluşturmaktadır. Öğrencilerin fen konu

alanındaki yazılı anlatımlarında sadece 1 kez kullandıkları söz varlığı öğelerinin toplamı 2108'dir.

4.5.1 Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki atasözlerinin kullanım sıklığı ve yaygınlığı

Tablo 47

Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarında Yer Alan Atasözleri ve Sıklıkları

Atasözleri	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
ağaç yaşken eğilir	1	0	0	0,25
akıl akıldan üstündür	0	0	1	0,25
atın ölümü arpadan olsun	0	0	1	0,25
bilmemek ayıp değil öğrenmemek ayıp	1	0	0	0,25
birlikten kuvvet doğar	1	0	1	0,50
dikensiz gül olmaz	3	0	12	5,00
etekleri zil çalmak	1	0	1	0,67
güneş girmeyen eve doktor girer	0	1	0	0,33
işleyen demir pas tutmaz	0	1	0	0,33
kaçan balık büyük olur	1	0	0	0,33
kara haber tez duyulur	0	0	1	0,33
kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez	1	0	0	0,33
üzüm üzüme baka baka kararır	2	0	0	0,67
yalancının mumu yatsıya kadar yanar	0	0	1	0,33

Tablo 47'de yer alan sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin sosyal, sağlık ve fen konu alanındaki yazılı anlatımlarında toplam 14 farklı atasözü kullandığı görülmektedir. Bu

atasözlerinden hiçbirisi tüm konu alanlarında ortak kullanılmamıştır. “Dikensiz gül olmaz” atasözü en sık kullanılan atasözüdür. Fen konu alanında (12) ve sosyal konu alanında (3) ortalama 5 kez kullanılmıştır.

4.5.2 Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki ikilemelerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı

Tablo 48

Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarında Yer Alan İkilemeler ve Sıklıkları

İkilemeler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
abur cubur	1	23	0	8,00
açar açmaz	0	0	1	0,33
adım adım	3	1	0	1,33
alım satım	0	0	1	0,33
ana baba	3	0	0	1,00
apar topar	1	0	0	0,33
ara sıra	0	0	2	0,67
arada sırada	1	0	0	0,33
aşağı yukarı	1	0	0	0,33
ayrı ayrı	2	1	0	1,00
azar azar	1	0	0	0,33
baka baka	2	0	0	0,67
başlı başına	0	0	1	0,33
bazı bazı	0	0	1	0,33
belli başlı	1	2	0	1,00

İkilemeler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
bir bir	0	1	0	0,33
birer birer	0	0	1	0,33
bitmez tükenmez	1	0	0	0,33
bol bol	3	25	3	10,33
boş boş	0	0	1	0,33
çeşit çeşit	2	0	2	1,33
çok çok	4	0	1	1,67
daha daha	1	0	0	0,33
değiş tokuş	1	0	2	1,00
doğru dürüst	1	0	1	0,67
er geç	0	1	0	0,33
farklı farklı	7	4	8	6,33
gece gündüz	2	1	3	2,00
gelmiş geçmiş	0	0	1	0,33
gerekli gereksiz	0	0	2	0,67
günden güne	0	1	9	3,33
gündüz gece	0	1	0	0,33
hemen hemen	6	1	10	5,67
hemen herkes	0	0	1	0,33
ıvır zıvır	0	0	2	0,67
iniş çıkış	0	1	0	0,33
ister istemez	3	0	0	1,00
kadın erkek	1	0	0	0,33

İkilemeler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
kendi kendine	0	0	2	0,67
koşa koşa	1	0	0	0,33
kullana kullana	0	0	1	0,33
kütür kütür	1	0	0	0,33
madde madde	0	0	1	0,33
okuma yazma	2	0	0	0,67
olur olmaz	0	0	1	0,33
parça parça	1	0	0	0,33
sağa sola	0	0	1	0,33
sayfa sayfa	0	0	1	0,33
sık sık	1	5	8	4,67
tek tek	0	0	1	0,33
tekrar tekrar	1	0	0	0,33
tıkır tıkır	0	0	1	0,33
türlü türlü	1	0	1	0,67
uçan kaçan	0	0	1	0,33
ufak tefek	0	2	0	0,67
uzun uzun	0	0	1	0,33
yalan yanlış	1	0	0	0,33
yavaş yavaş	7	2	8	5,67
yaz kış	0	1	0	0,33
yeme içme	0	7	0	2,33
yeni yeni	1	0	0	0,33

İkilemeler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
zaman zaman	2	1	2	1,67
zar zor	0	0	1	0,33

Tablo 48’de yer alan sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin sosyal, sağlık ve fen konu alanındaki yazılı anlatımlarında toplam 63 farklı ikileme kullandığı görülmektedir. Tüm konu alanlarında ortak kullanılan ikileme sayısı 7’dir. Bu ikilemeler ve kullanım ortalamaları şöyledir: bol bol (10,33), farklı farklı (6,33), hemen hemen (5,67), yavaş yavaş (5,67), sık sık (4,67), gece gündüz (2), zaman zaman (1,67). Ayrıca öğrencilerin konu alanlarına göre en çok kullandıkları ikilemeler şunlardır: sosyal konu alanında, “farklı farklı (7), yavaş yavaş (7)”; sağlık konu alanında, “bol bol (25), abur cubur (23)”; fen konu alanında, “hemen hemen (10), günden güne (9)”.

4.5.3 Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki deyim ve birleşik fiillerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı

Tablo 49

Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarında Yer Alan Deyim – Birleşik Fiillerin Sıklıkları

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
absorbe etmek	0	0	2	0,67
acele etmek	1	0	0	0,33
acı çekmek	2	2	5	3,00
acısını paylaşmak	0	1	0	0,33
açığa çıkarmak	0	0	5	1,67
açığa çıkmak	0	0	2	0,67

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
açık konuşmak	1	0	0	0,33
açık olmak	1	0	0	0,33
ad vermek	3	0	0	1,00
adam etmek	1	0	0	0,33
adapte etmek	1	1	0	0,67
adapte olmak	0	0	2	0,67
ağır basmak	1	0	0	0,33
ağır gelmek	1	0	0	0,33
ak koyunun da kara kuzusu olur	1	0	0	0,33
akıl sır ermemek	1	0	0	0,33
akıl yürütmek	0	3	0	1,00
akılda kalmak	1	0	0	0,33
akla gelmek	6	2	6	4,67
aklı almamak	0	0	1	0,33
aklından çıkarmamak	0	2	0	0,67
aklından çıkmak	0	1	0	0,33
aklını kaçırmak	0	1	0	0,33
aklını kullanmak	0	2	1	1,00
alışveriş yapmak	2	0	9	3,67
alt etmek	0	0	1	0,33
altını çizmek	2	0	0	0,67
altüst etmek	0	0	1	0,33
anlam vermek	2	0	0	0,67

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
anlamına gelmek	17	1	11	9,67
araya girmek	1	0	0	0,33
arzu etmek	1	0	0	0,33
ayağına getirmek	0	0	1	0,33
ayak basmak	2	0	0	0,67
ayak diremek	0	1	0	0,33
ayak uydurmak	7	0	2	3,00
ayak üstünde olmak	1	0	0	0,33
ayakları üstünde durmak	1	0	0	0,33
ayakta kalmak	2	0	0	0,67
ayakta tutmak	12	1	0	4,33
ayrım yapmak	0	1	0	0,33
ayrıntıya inmek	1	0	0	0,33
azap çekmek	1	0	0	0,33
bağlantı kurmak	2	0	4	2,00
bağlantı yapmak	1	0	0	0,33
bağlı kalmak	1	1	1	1,00
bağlı olmak	14	2	9	8,33
bahsi geçmek	0	0	1	0,33
baskı yapmak	1	0	0	0,33
baş başa kalmak	1	0	0	0,33
baş etmek	0	1	0	0,33
baş göstermek	2	1	7	3,33

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
baş tacı etmek	1	0	0	0,33
başa çıkmak	3	2	1	2,00
başa gelmek	1	0	0	0,33
başı belaya girmek	1	0	0	0,33
başı derde girmek	0	0	1	0,33
başıboş bırakmak	1	0	0	0,33
başına ...gelmek	2	0	0	0,67
başına gelmek	0	0	1	0,33
başında olmak	0	0	2	0,67
başından kalk-	0	0	1	0,33
başını belaya sokmak	0	1	0	0,33
başta gelmek	3	0	1	1,33
bencil olmak	1	0	0	0,33
berbat olmak	1	0	0	0,33
bertaraf etmek	0	0	1	0,33
beyin yıkamak	1	0	0	0,33
bıkkınlık vermek	0	1	0	0,33
bilgi edinmek	5	0	11	5,33
bindiği dalı kesmek	1	1	0	0,67
bir ağızdan	0	0	1	0,33
bir araya gelmek	1	2	3	2,00
bir araya getirmek	2	0	2	1,33
bir olmak	4	0	1	1,67

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
birlik olmak	2	0	1	1,00
borca girmek	1	0	0	0,33
borç almak	12	0	0	4,00
boşta kalmak	0	1	0	0,33
boy göstermek	0	0	1	0,33
bunalıma girmek	0	1	0	0,33
büyük görmek	0	2	0	0,67
can atmak	0	0	1	0,33
can vermek	2	0	0	0,67
canı çekmek	0	1	0	0,33
cep yakmak	1	0	0	0,33
cevap vermek	12	4	2	6,00
cevapsız bırakmak	1	0	0	0,33
ceza vermek	1	0	5	2,00
çaba göstermek	9	9	1	6,33
çaba harcamak	0	0	2	0,67
dâhil etmek	3	1	1	1,67
dâhil olmak	2	1	2	1,67
davet etmek	4	0	0	1,33
değer biçmek	1	0	0	0,33
değer vermek	0	3	0	1,00
dejenere olmak	1	0	0	0,33
ders almak	4	0	2	2,00

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
ders çalışmak	1	0	1	0,67
ders olmak	1	0	0	0,33
ders vermek	1	0	1	0,67
destek olmak	3	0	0	1,00
devam etmek	101	16	40	52,33
devam ettirmek	5	2	3	3,33
devreye alınmak	1	0	0	0,33
devreye girmek	1	0	0	0,33
dışarı çıkmak	1	0	0	0,33
dışına çıkmak	0	1	2	1,00
dışında kalmak	0	1	0	0,33
dikkat çekmek	9	0	5	4,67
dikkat etmek	30	101	11	47,33
dikkate almak	6	1	4	3,67
dikkatini çekmek	0	1	0	0,33
dile getirmek	1	0	0	0,33
dost olmak	1	0	0	0,33
dostluk kurmak	1	0	0	0,33
doyuma ulaşmak	1	0	0	0,33
dönüp dolaşmak	1	0	0	0,33
dört bir taraf	1	0	0	0,33
dört bir yan	2	0	2	1,33
dört duvar arasında kalmak	1	0	0	0,33

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
dünyanın öbür ucu	0	0	2	0,67
dünyaya gelmek	4	3	4	3,67
dünyaya getirmek	0	2	0	0,67
eğitim almak	212	0	15	75,67
eğitim vermek	20	0	1	7,00
eksik olmamak	1	0	0	0,33
el öpmek	2	0	0	0,67
el üstünde tutmak	1	0	0	0,33
elde etmek	26	2	10	12,67
elde olmamak	1	0	0	0,33
ele alınmak	0	0	2	0,67
ele almak	13	0	2	5,00
ele geçirmek	3	0	4	2,33
ele geçmek	2	0	0	0,67
elinde bulunmak	1	0	0	0,33
elinde kalmak	1	0	0	0,33
elinde olmak	0	0	4	1,33
elinde tutmak	1	0	0	0,33
elinden düşmemek	0	0	1	0,33
elinden geleni yapmak	5	1	2	2,67
elinden gelmek	0	2	4	2,00
eline düşmek	1	0	0	0,33
eline kalmak	0	0	1	0,33

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
emir vermek	2	0	0	0,67
endişe etmek	2	0	0	0,67
engel olmak	4	0	2	2,00
esasına bakarsan	1	0	0	0,33
espri yapmak	0	1	0	0,33
etki bırakmak	1	0	1	0,67
etki etmek	5	1	1	2,33
evlat edinmek	1	0	0	0,33
faaliyet göstermek	13	0	0	4,33
faaliyette bulunmak	0	2	0	0,67
fark etmek	15	5	4	8,00
fark yapmak	3	0	0	1,00
farkına varmak	0	1	2	1,00
farkında olmak	0	2	2	1,33
farz etmek	3	0	1	1,33
fatura kesmek	1	0	0	0,33
fayda vermemek	1	1	0	0,67
faydasını görmek	0	1	0	0,33
fazla olmak	1	0	1	0,67
fedâ etmek	1	0	0	0,33
fedakârlık etmek	1	0	0	0,33
fırsat bulmak	2	0	1	1,00
fırsatı kaçırmak	1	0	0	0,33

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
fikir edinmek	0	1	1	0,67
fişini çekmek	0	0	1	0,33
formda olmak	0	1	0	0,33
fotoğraf çekmek	0	0	4	1,33
garanti altına almak	1	0	2	1,00
garanti etmek	1	0	0	0,33
gayret etmek	0	1	0	0,33
gayret göstermek	1	2	1	1,33
geri almak	1	0	0	0,33
geri dönmek	1	0	2	1,00
geri kalmak	0	0	2	0,67
geri vermek	1	0	1	0,67
geride kalmak	2	0	0	0,67
gizli tutmak	0	0	1	0,33
göç etmek	3	2	1	2,00
gölgesinde kalmak	0	0	1	0,33
gölgesine sığınmak	1	0	0	0,33
görev almak	1	0	0	0,33
görmezden gelmek	1	1	3	1,67
göz ardı etmek	6	6	6	6,00
göz atmak	3	0	1	1,33
göz kırpma	0	0	1	0,33
göz önünde	1	0	0	0,33

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
göz önünde bulundurmak	6	0	0	2,00
göz önüne almak	2	0	4	2,00
göz yummak	1	0	0	0,33
gözden çıkarmak	1	0	0	0,33
gözden geçirmek	2	1	0	1,00
gözden kaçırmak	1	0	1	0,67
göze almak	1	0	1	0,67
göze çarpmak	3	0	0	1,00
gözü açık	1	0	0	0,33
gözü yüksekte	1	0	0	0,33
gözünde büyümek	1	0	0	0,33
gün geçirmek	1	0	0	0,33
günah işlemek	6	2	0	2,67
günah olmak	1	0	0	0,33
günlük güneşlik	1	0	0	0,33
güven kazanmak	3	0	0	1,00
güvence altına almak	0	0	1	0,33
haber almak	0	1	5	2,00
haberdar etmek	0	0	2	0,67
haberdar olmak	0	1	3	1,33
haberi olmak	0	0	1	0,33
hafife almak	1	0	0	0,33
hak etmek	3	1	0	1,33

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
hak kazanmak	5	0	0	1,67
hakaret etmek	1	0	0	0,33
haklı çıkmak	1	0	0	0,33
hâlini almak	0	0	64	21,33
harap etmek	0	0	1	0,33
hareket etmek	5	17	10	10,67
harekete geçmek	0	1	1	0,67
hasta olmak	3	19	9	10,33
hastalık kapmak	0	1	0	0,33
hata etmek	1	0	0	0,33
hayal etmek	5	2	7	4,67
hayal kırıklığı	3	0	0	1,00
hayal kurmak	3	3	1	2,33
hayata atılmak	1	0	0	0,33
hayata geçirmek	2	0	1	1,00
hayatından çıkarmak	0	8	1	3,00
hayatta olmak	6	0	0	2,00
hayran olmak	1	0	0	0,33
hazır olmak	4	2	0	2,00
hedef almak	1	0	0	0,33
hesap etmek	3	0	0	1,00
hızır gibi yetişmek	0	0	1	0,33
hiçe saymak	0	1	0	0,33

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
hizmet etmek	0	0	1	0,33
hizmete girmek	1	0	0	0,33
hoş görmek	1	0	0	0,33
hoşa gitmek	0	0	1	0,33
huzur vermek	2	0	0	0,67
hüküm sürmek	1	0	0	0,33
ışık tutmak	2	1	2	1,67
ibadet etmek	0	2	0	0,67
ibret almak	2	0	0	0,67
icap etmek	0	0	1	0,33
icat etmek	1	0	0	0,33
icra etmek	1	0	0	0,33
içine atmak	0	1	0	0,33
idare etmek	2	0	0	0,67
iddia etmek	1	2	2	1,67
ifade etmek	14	0	8	7,33
iflas etmek	2	0	0	0,67
ihmal etmek	0	4	0	1,33
ihtiyacı olmak	5	1	0	2,00
ihtiyaç duymak	10	9	11	10,00
iki ucu keskin bıçak	0	0	1	0,33
ikna etmek	1	0	0	0,33
ikna olmak	1	0	0	0,33

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
ilan etmek	2	0	0	0,67
ileri gelmek	1	0	0	0,33
ileri gitmek	0	0	4	1,33
ileri götürmek	2	0	0	0,67
ileri sürmek	3	0	0	1,00
ilgi çekmek	2	0	1	1,00
ilgi göstermek	4	0	1	1,67
ilişki kurmak	14	3	2	6,33
iman etmek	6	0	0	2,00
imar etmek	0	1	0	0,33
imkan vermek	0	0	1	0,33
imkân vermek	1	0	0	0,33
imza atmak	1	0	0	0,33
inkâr etmek	3	2	3	2,67
insan eli değmemiş	0	0	1	0,33
insanlıktan çıkmak	1	0	0	0,33
ipe dizmek	1	0	0	0,33
israf etmek	2	1	2	1,67
istek duymak	2	0	1	1,00
iş çıkarmak	0	1	0	0,33
iş görmek	1	0	0	0,33
iş işlemek	0	0	1	0,33
işaret etmek	1	1	0	0,67

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
işe almak	2	0	0	0,67
işe yaramak	4	1	1	2,00
işine bak!	0	1	0	0,33
itibar etmek	1	0	0	0,33
iyi gelmek	0	0	1	0,33
iyi olmak	7	3	2	4,00
izin vermek	18	4	8	10,00
kabuğu dışına çıkmak	0	1	0	0,33
kabuğuna çekilmek	0	0	1	0,33
kabuğunu kırmak	0	1	0	0,33
kabul etmek	67	5	9	27,00
kabul görmek	2	0	0	0,67
kafa karıştırmak	3	0	0	1,00
kafa yapmak	1	0	0	0,33
kafa yormak	2	0	0	0,67
kafayı çalıştırmak	1	0	0	0,33
kan akıtmak	2	0	0	0,67
kapı açmak	4	1	0	1,67
kapı aralamak	0	0	1	0,33
kâr etmek	0	0	1	0,33
kara kara düşünmek	0	2	0	0,67
karar almak	8	0	0	2,67
karar vermek	32	11	5	16,00

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
karara bağlamak	1	0	0	0,33
karara varmak	0	0	1	0,33
karşı çıkmak	4	0	1	1,67
karşı durmak	0	1	2	1,00
karşı gelmek	1	0	0	0,33
karşı karşıya gelmek	1	0	4	1,67
karşı karşıya olmak	1	0	0	0,33
karşı koymak	1	1	0	0,67
karşısına geçmek	0	0	1	0,33
kavga etmek	3	0	0	1,00
kemale ermek	6	0	0	2,00
kendine gelmek	0	0	1	0,33
kendini bulmak	2	0	0	0,67
kendini göstermek	0	0	2	0,67
keyfini çıkarmak	0	1	0	0,33
keyif almak	0	1	0	0,33
keyif vermek	0	1	0	0,33
kilo almak	0	2	0	0,67
kilo vermek	0	7	0	2,33
konsantre olmak	0	0	1	0,33
kontrol altına almak	0	1	1	0,67
kontrol altında olmak	2	0	0	0,67
kontrol altında tutmak	0	0	3	1,00

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
kontrol etmek	20	18	0	12,67
kök salmak	1	0	0	0,33
kökünü kazımak	1	0	0	0,33
kötü olmak	1	1	2	1,33
kötüye kullanmak	0	0	2	0,67
kurban olmak	0	0	1	0,33
kurşuna dizmek	1	0	0	0,33
laf atmak	0	0	1	0,33
madalyonun ters tarafı	0	0	1	0,33
mahrum kalmak	1	0	0	0,33
makbul olmak	1	0	0	0,33
mal olmak	1	0	0	0,33
maruz kalmak	7	5	5	5,67
mecbur kalmak	4	0	0	1,33
mecbur olmak	1	0	0	0,33
medyana gelmek	0	0	1	0,33
memnun etmek	0	0	1	0,33
merak etmek	5	2	12	6,33
mesaj atmak	0	0	3	1,00
meslek edinmek	1	0	0	0,33
meşgul etmek	4	1	0	1,67
meşgul olmak	3	2	2	2,33
meydana çıkarmak	0	0	1	0,33

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
meydana çıkmak	1	0	1	0,67
meydana gelmek	8	3	13	8,00
meydana getirmek	3	1	1	1,67
mola vermek	1	1	1	1,00
muayene etmek	0	1	0	0,33
muayene olmak	0	0	1	0,33
muhabbet etmek	0	0	1	0,33
muhafaza etmek	3	1	1	1,67
mutlu etmek	1	3	1	1,67
mutlu olmak	13	15	2	10,00
mücadele etmek	7	3	8	6,00
mücadele vermek	0	1	1	0,67
mümkün görünmek	6	0	1	2,33
mümkün olmak	6	4	4	4,67
mütalaa etmek	0	1	0	0,33
namaz kılmak	9	0	0	3,00
ne olursa olsun	9	0	0	3,00
ne var ki	11	0	0	3,67
ne yazık ki	19	0	0	6,33
nefes almak	1	5	4	3,33
nefret etmek	2	0	1	1,00
not almak	1	0	0	0,33
not etmek	1	0	1	0,67

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
nüfuz etmek	1	0	1	0,67
olup olacağı	2	1	0	1,00
ortadan kaldırmak	4	0	2	2,00
ortadan kaybolmak	0	0	1	0,33
ortak olmak	2	0	0	0,67
ortaya atılmak	0	0	1	0,33
ortaya atmak	2	0	0	0,67
ortaya çıkarmak	5	5	5	5,00
ortaya çıkmak	41	5	58	34,67
ortaya koymak	14	1	4	6,33
oruç tutmak	4	2	0	2,00
oyun oynamak	0	2	15	5,67
ödül vermek	1	0	0	0,33
ön çıkmak	10	0	0	3,33
önde gelmek	5	0	0	1,67
öne almak	1	0	1	0,67
öne çıkmak	2	1	0	1,00
öne sürmek	1	0	0	0,33
önüne geçmek	1	2	3	2,00
önünü almak	1	0	1	0,67
örnek almak	2	0	1	1,00
örnek olmak	8	2	0	3,33
örnek vermek	0	2	4	2,00

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
özlemini duymak	0	0	1	0,33
özür dilerim	0	0	1	0,33
paha biçilmez	1	0	0	0,33
para akmak	0	0	1	0,33
para çekmek	0	0	1	0,33
para yatırmak	1	0	0	0,33
parmağı olmak	0	0	1	0,33
peşinde olmak	1	0	0	0,33
pişman olmak	1	4	0	1,67
protesto etmek	0	0	1	0,33
puan almak	2	0	0	0,67
rağbet etmek	1	0	0	0,33
rağbet görmek	1	0	0	0,33
rahat etmek	0	2	0	0,67
rahat olmak	0	0	1	0,33
rahatsız etmek	1	0	2	1,00
rahatsız olmak	0	1	0	0,33
randevu almak	0	0	2	0,67
rast gelmek	0	0	1	0,33
razı olmak	1	0	0	0,33
reklam yapmak	2	0	3	1,67
renk katmak	1	0	1	0,67
rica etmek	1	1	0	0,67

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
rol almak	1	0	3	1,33
rol oynamak	30	8	14	17,33
rol yapmak	1	0	0	0,33
sahip çıkmak	0	0	2	0,67
sahip kılmak	1	4	0	1,67
sahip olmak	134	44	26	68,00
sahne olmak	3	0	0	1,00
sahneye çıkmak	0	0	1	0,33
savaş açmak	1	0	0	0,33
savaş vermek	0	0	1	0,33
saygı duymak	0	0	1	0,33
saygı göstermek	0	4	1	1,67
sebepe olmak	0	2	0	0,67
serbest bırakmak	0	0	2	0,67
sevk etmek	2	0	1	1,00
sıfırdan başlamak	2	0	0	0,67
sıkı tutmak	1	0	0	0,33
sıkıntıda olmak	2	0	0	0,67
sıkıntısı olmak	0	0	1	0,33
sınava girmek	7	0	0	2,33
sırtını dayamak	1	0	0	0,33
sigara içmek	0	10	2	4,00
sinyal almak	0	2	0	0,67

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
sinyal vermek	0	2	0	0,67
sipariş vermek	0	0	2	0,67
son bulmak	3	0	0	1,00
son nefes	2	0	0	0,67
son vermek	3	0	1	1,33
sona ermek	1	0	7	2,67
sonuç almak	1	2	0	1,00
sonuç çıkarmak	1	0	0	0,33
sonuç vermek	1	0	2	1,00
sorumluluk almak	1	0	0	0,33
sorun çıkarmak	0	1	0	0,33
sorun olmak	1	3	4	2,67
söz açmak	1	0	0	0,33
söz etmek	5	0	3	2,67
söz konusu	7	0	0	2,33
söz konusu olmak	4	0	2	2,00
söz vermek	1	0	0	0,33
sözünü tutmak	2	0	0	0,67
strese girmek	1	2	0	1,00
strese sokmak	0	2	0	0,67
şahit olmak	1	0	5	2,00
şans tanımak	0	0	1	0,33
şarkı söylemek	2	1	0	1,00

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
şart koşmak	2	0	1	1,00
şekil almak	1	0	0	0,33
şekil vermek	0	1	0	0,33
şikâyet etmek	0	0	2	0,67
tabi tutmak	1	0	0	0,33
tabir etmek	0	0	1	0,33
tabiri caizse	1	0	0	0,33
tadı tuzu kalmamak	0	1	0	0,33
tadını çıkarmak	3	1	4	2,67
tahrik etmek	0	2	0	0,67
tahriş olmak	0	0	1	0,33
tahsil etmek	2	0	0	0,67
takdim etmek	1	0	0	0,33
takdir etmek	3	0	0	1,00
takip etmek	24	6	9	13,00
taklit etmek	3	0	1	1,33
talep etmek	4	0	1	1,67
tarif etmek	2	0	2	1,33
tasvir etmek	1	0	0	0,33
tatmin etmek	0	2	0	0,67
tatmin olmak	3	0	0	1,00
tavan yapmak	0	4	0	1,33
tebliğ etmek	1	0	0	0,33

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
tecrübe etmek	2	0	0	0,67
tedarik etmek	0	1	0	0,33
tedavi etmek	0	4	9	4,33
tedavi görmek	0	2	0	0,67
tedavi olmak	0	3	0	1,00
tehdit etmek	4	0	13	5,67
tehlikeye atılmak	1	1	0	0,67
tehlikeye düşürmek	0	0	1	0,33
tembellik etmek	0	1	0	0,33
temel atmak	0	0	1	0,33
temiz tutmak	0	5	5	3,33
tepki göstermek	2	0	0	0,67
tepki vermek	0	3	2	1,67
tereyağından kıl çeker gibi	1	0	2	1,00
teselli etmek	1	0	0	0,33
tesir etmek	2	0	1	1,00
ufkunu genişletmek	1	0	0	0,33
umut etmek	0	1	0	0,33
umut vermek	1	0	0	0,33
uygun olmak	2	1	1	1,33
uzak durmak	4	72	3	26,33
uzak düşmek	0	0	1	0,33
uzak kalmak	8	2	5	5,00

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
uzak tutmak	6	2	4	4,00
üç maymunu oynamak	1	0	0	0,33
ümidini kesmek	1	0	0	0,33
üstün olmak	0	1	0	0,33
üstünde durmak	1	0	0	0,33
üzerinde durmak	3	0	2	1,67
üzerine düşmek	1	0	1	0,67
üzerine koymak	1	0	0	0,33
vaaz vermek	0	1	0	0,33
vakit geçirmek	7	0	17	8,00
vakit kazanmak	0	0	3	1,00
vakit öldürmek	0	0	1	0,33
vakti olmak	1	0	0	0,33
var etmek	1	0	0	0,33
var olmak	38	4	8	16,67
vazife görmek	1	0	0	0,33
vicdan azabı çekmek	0	1	1	0,67
vücut vermek	0	1	0	0,33
yağ yakmak	0	1	0	0,33
yanında olmak	1	1	0	0,67
yararı dokunmak	0	0	1	0,33
yararlı olmak	3	1	4	2,67
yardım etmek	24	8	0	10,67

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
yasak olmak	1	0	0	0,33
yatıp kalkmak	0	0	1	0,33
yemek yemek	0	7	0	2,33
yemin etmek	1	0	0	0,33
yer almak	25	4	0	9,67
yer bulmak	1	0	0	0,33
yer değiştirmek	1	0	0	0,33
yer etmek	2	0	0	0,67
yer kaplamak	1	0	0	0,33
yer tutmak	2	0	1	1,00
yer vermek	0	1	1	0,67
yerden yere vurmak	0	0	1	0,33
yeri gelmek	3	0	0	1,00
yerine getirmek	23	1	2	8,67
yok etmek	4	1	28	11,00
yok olmak	5	0	12	5,67
yoktan var etmek	0	1	0	0,33
yol açmak	18	9	33	20,00
yol almak	0	1	0	0,33
yol bulmak	0	1	0	0,33
yol göstermek	16	0	0	5,33
yola çıkmak	4	1	3	2,67
yolda kalmak	0	0	1	0,33

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
yolunda gitmek	2	0	0	0,67
yorgun düşmek	0	2	0	0,67
yük olmak	1	0	0	0,33
yürürlükte olmak	1	0	0	0,33
yürüyüş yapmak	0	4	0	1,33
yüzünden okumak	0	1	0	0,33
zam yapmak	1	0	0	0,33
zaman almak	10	0	5	5,00
zaman geçirmek	1	3	11	5,00
zaman kazanmak	2	0	6	2,67
zapt etmek	1	0	0	0,33
zarar etmek	1	0	1	0,67
zarar gelmek	1	0	0	0,33
zarar görmek	2	0	15	5,67
zarar vermek	13	0	63	25,33
zarara uğramak	1	0	1	0,67
zararda olmak	0	0	1	0,33
zararın neresinden dönülürse kardır	0	0	1	0,33
zayi etmek	0	1	0	0,33
zemin hazırlamak	2	4	4	3,33
zengin olmak	2	0	0	0,67
zevk almak	1	2	0	1,00
zor gelmek	3	0	1	1,33

Deyim – Birleşik Fiil	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
zorunda bırakmak	1	2	0	1,00
zorunda kalmak	17	0	2	6,33
zorunda olmak	5	0	1	2,00
zorunlu kılmak	2	0	0	0,67
zorunlu olarak	2	0	0	0,67

Tablo 49’da yer alan sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin; sosyal, sağlık ve fen konu alanındaki yazılı anlatımlarında toplam 586 farklı deyim veya birleşik fiil kullandığı görülmektedir. Tüm konu alanlarında ortak kullanılan deyim veya birleşik fiil sayısı 74’tür. Bu deyim veya birleşik fiillerin kullanım ortalamaları şöyledir: sahip olmak (68), devam etmek (52,33), dikkat etmek (47,33), ortaya çıkmak (34,67), kabul etmek (27), uzak durmak (26,33), yol açmak (20), rol oynamak (17,33), var olmak (16,67), karar vermek (16), takip etmek (13), elde etmek (12,67), yok etmek (11), hareket etmek (10,67), hasta olmak (10,33), ihtiyaç duymak (10), izin vermek (10), mutlu olmak (10), anlamına gelmek (9,67), yerine getirmek (8,67), bağlı olmak (8,33), fark etmek (8), meydana gelmek (8), çaba göstermek (6,33), ilişki kurmak (6,33), merak etmek (6,33), ortaya koymak (6,33), cevap vermek (6), göz ardı etmek (6), mücadele etmek (6), maruz kalmak (5,67), ortaya çıkarmak (5), uzak kalmak (5), zaman geçirmek (5), akla gelmek (4,67), hayal etmek (4,67), mümkün olmak (4,67), iyi olmak (4), uzak tutmak (4), dikkate almak (3,67), dünyaya gelmek (3,67), baş göstermek (3,33), devam ettirmek (3,33), nefes almak (3,33), zemin hazırlamak (3,33), acı çekmek (3), elinden geleni yapmak (2,67), inkâr etmek (2,67), sorun olmak (2,67), tadını çıkarmak (2,67), yararlı olmak (2,67), yola çıkmak (2,67), etki etmek (2,33), hayal kurmak (2,33), meşgul olmak (2,33), başa çıkmak (2), bir araya gelmek (2), göç etmek (2), işe yaramak (2), önüne geçmek (2), dâhil etmek (1,67), dâhil olmak (1,67), görmezden gelmek (1,67), ışık tutmak (1,67), iddia etmek (1,67), israf etmek (1,67), meydana getirmek (1,67), muhafaza etmek (1,67), mutlu etmek (1,67), gayret göstermek (1,33), kötü olmak (1,33), uygun olmak (1,33), bağlı kalmak (1), mola vermek (1).

4.5.4 Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki 10'dan fazla kullanılan fiillerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı

Tablo 50

Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarında Yer Alan ve 10'dan Fazla Kullanılan Fiiller ve Sıklıkları

Fiiller	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
aç-	25	0	11	12,00
açıkla-	22	0	0	7,33
açıl-	13	0	0	4,33
al-	192	22	45	86,33
alabil-	23	0	16	13,00
alın-	17	0	0	5,67
alış-	13	0	0	4,33
anla-	23	0	0	7,67
anlat-	19	0	15	11,33
art-	46	0	93	46,33
artır-	0	0	12	4,00
at-	0	0	17	5,67
atıl-	0	0	12	4,00
ayır-	23	72	0	31,67
ayrıl-	34	0	0	11,33
azal-	11	0	12	7,67
azalt-	13	0	30	14,33

Fiiller	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
azaltabil-	0	0	16	5,33
bahset-	27	0	20	15,67
bak-	38	19	44	33,67
başarılı ol-	27	0	0	9,00
başla-	201	22	76	99,67
başlayabil-	15	0	0	5,00
bekle-	0	0	12	4,00
beklen-	11	0	0	3,67
belirle-	20	0	0	6,67
belirlen-	21	0	0	7,00
beslen-	0	24	0	8,00
bırak-	0	19	15	11,33
bil-	149	59	64	90,67
bilin-	16	0	15	10,33
bit-	27	0	0	9,00
bitir-	28	0	0	9,33
bozul-	0	0	26	8,67
bul-	29	11	29	23,00
bulabil-	15	0	12	9,00
bulun-	44	15	40	33,00
büyü-	34	0	0	11,33
çalış-	141	38	53	77,33
çalışabil-	11	0	0	3,67

Fiiller	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
çık-	40	0	51	30,33
çıkar-	0	0	12	4,00
davran-	29	0	0	9,67
dayan-	33	0	0	11,00
de-	61	20	40	40,33
değiş-	36	0	23	19,67
değiştir-	17	0	29	15,33
den-	19	0	25	14,67
dik-	0	0	15	5,00
diyebil-	0	11	0	3,67
doğ-	32	0	0	10,67
dön-	16	0	0	5,33
dur-	11	0	0	3,67
duy-	13	0	0	4,33
düş-	12	0	0	4,00
düşün-	80	70	33	61,00
düzenle-	14	0	0	4,67
engelle-	0	0	15	5,00
eri-	0	0	14	4,67
etkile-	115	22	59	65,33
etkilen-	27	0	15	14,00
etkileyebil-	23	0	0	7,67
faydalan-	0	0	17	5,67

Fiiller	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
geç-	64	12	27	34,33
geçir-	16	0	0	5,33
gel-	159	28	91	92,67
geliş-	47	0	49	32,00
geliştir-	31	12	28	23,67
geliştiril-	0	0	13	4,33
gerçekleş-	0	0	11	3,67
gerçekleştir-	11	0	0	3,67
gerek-	167	128	95	130,00
getir-	30	0	27	19,00
gir-	45	17	32	31,33
git-	135	32	0	55,67
gönder-	15	0	0	5,00
gör-	63	17	37	39,00
görül-	21	0	22	14,33
görün-	15	15	11	13,67
göster-	46	0	16	20,67
götür-	16	0	0	5,33
harca-	22	0	0	7,33
hazırlan-	13	0	0	4,33
hisset-	22	20	11	17,67
ısın-	0	0	12	4,00
ısıt-	0	0	14	4,67

Fiiller	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
iç-	0	62	0	20,67
içer-	14	0	0	4,67
iletişim kurabil-	0	0	18	6,00
ilgilen-	18	0	0	6,00
inan-	160	18	11	63,00
iste-	0	72	84	52,00
izle-	0	0	15	5,00
kal-	46	21	35	34,00
karşıla-	11	0	0	3,67
karşılaş-	26	0	0	8,67
katıl-	15	0	0	5,00
katkıda bulun-	13	0	0	4,33
kaybet-	18	0	13	10,33
kazan-	55	0	0	18,33
keşfet-	13	0	0	4,33
kirlet-	0	0	15	5,00
kolaylaş-	0	0	21	7,00
kolaylaştır-	0	0	71	23,67
konuş-	37	0	16	17,67
konuşabil-	0	0	11	3,67
kork-	23	0	0	7,67
koru-	15	0	0	5,00
koy-	11	0	0	3,67

Fiiller	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
kullan-	61	52	0	37,67
kullanabil-	0	0	17	5,67
kullanıl-	16	0	116	44,00
kur-	41	0	0	13,67
kurul-	25	0	0	8,33
mezun ol-	12	0	0	4,00
neden ol-	0	13	153	55,33
neden olabil-	0	0	12	4,00
oku-	53	0	0	17,67
ol-	1589	422	835	948,67
olabil-	0	17	37	18,00
oluş-	21	0	20	13,67
oluştur-	56	0	17	24,33
otur-	0	0	17	5,67
oyna-	0	0	12	4,00
öde-	48	0	0	16,00
öğren-	100	0	15	38,33
öğrenebil-	24	0	14	12,67
öğrenil-	15	0	0	5,00
öğret-	33	0	0	11,00
öğretil-	17	0	0	5,67
öl-	18	11	20	16,33
ölçül-	0	0	13	4,33

Fiiller	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
öldür-	0	14	0	4,67
önem ver-	13	0	0	4,33
özen göster-	0	17	0	5,67
paylaş-	0	0	14	4,67
sağla-	90	39	65	64,67
salın-	0	0	35	11,67
sat-	14	0	0	4,67
say-	11	0	0	3,67
sayıl-	17	0	0	5,67
seç-	49	0	0	16,33
seçebil-	11	0	0	3,67
seçil-	13	0	0	4,33
sev-	36	16	14	22,00
sor-	19	0	0	6,33
söyle-	69	11	16	32,00
spor yap-	0	51	0	17,00
sun-	15	0	16	10,33
sür-	73	0	13	28,67
tanı-	19	0	0	6,33
tanımlan-	23	0	0	7,67
tedbir al-	0	0	18	6,00
tercih et-	15	0	0	5,00
teşvik et-	23	0	0	7,67

Fiiller	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
tut-	14	0	0	4,67
tüket-	0	14	0	4,67
ulaş-	18	0	14	10,67
ulaşabil-	0	0	12	4,00
unut-	17	15	16	16,00
uygula-	13	0	0	4,33
uygulan-	11	0	0	3,67
uyu-	0	23	0	7,67
üret-	31	13	15	19,67
üretil-	17	0	17	11,33
ver-	90	30	45	55,00
veril-	39	0	16	18,33
yak-	0	0	13	4,33
yap-	0	121	131	84,00
yapabil-	35	26	46	35,67
yapıl-	60	21	49	43,33
yapılabil-	0	0	13	4,33
yararlan-	13	0	12	8,33
yarat-	19	34	34	29,00
yaratıl-	20	25	0	15,00
yardımcı ol-	28	14	20	20,67
yaşa-	0	42	90	44,00
yaşan-	17	0	15	10,67

Fiiller	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
yaşayabil-	24	0	0	8,00
yayıl-	0	0	23	7,67
yaz-	26	11	19	18,67
ye-	13	75	0	29,33
yetiştir-	14	0	0	4,67
yönet-	12	0	0	4,00
yönlendir-	15	0	0	5,00
yüksel-	0	0	22	7,33
yürü-	0	0	11	3,67

Tablo 50’de yer alan sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin; sosyal, sağlık ve fen konu alanındaki yazılı anlatımlarında sıklığı 10’dan fazla olan toplam 187 farklı fiil kullandığı görülmektedir. Tüm konu alanlarında ortak kullanılan fiil sayısı 33’tür. Fiiller ve kullanım ortalamaları şöyledir: ol- (948,67), gerek- (130), başla- (99,67), gel- (92,67), bil- (90,67), al- (86,33), çalış- (77,33), etkile- (65,33), sağla- (64,67), inan- (63), düşün- (61), ver- (55), yapıl- (43,33), de- (40,33), gör- (39) yapabil- (35,67), geç- (34,33), kal- (34), bak- (33,67), bulun- (33), söyle- (32), gir- (31,33), yarat- (29), geliştir- (23,67), bul- (23), sev- (22), yardımcı ol- (20,67), üret- (19,67), yaz- (18,67), hisset- (17,67), öl- (16,33), unut- (16), görün- (13,67).

4.5.5 Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda yer alan terimlerin kullanım sıklığı ve yaygınlığı

Tablo 51

Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarında Toplam Farklı Söz Varlığının İlk %10'unda Yer Alan Terimler ve Sıklıkları

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
açı	60	20	21	33,67
açık	24	0	0	8,00
ağaç	0	0	75	25,00
ahlak	37	0	0	12,33
aile	305	16	45	122,00
akıl	41	81	0	40,67
akıllı telefon	0	0	25	8,33
aktivite	0	0	23	7,67
alan	159	0	189	116,00
alet	0	0	43	14,33
alışkanlık	0	43	0	14,33
alkol	0	40	0	13,33
Allah	74	44	0	39,33
amaç	91	0	37	42,67
anaokulu	49	0	0	16,33
anlam	39	0	0	13,00
araç	19	0	103	40,67
araştırma	36	21	33	30,00

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
atık	0	0	34	11,33
atmosfer	0	0	175	58,33
bağımlılık	0	0	19	6,33
bağışıklık	0	14	0	4,67
bağışıklık sistemi	0	19	0	6,33
banka	39	0	0	13,00
barış	20	0	0	6,67
baş	0	0	26	8,67
başarı	59	0	0	19,67
beceri	27	0	0	9,00
beden	26	0	0	8,67
besin	0	20	0	6,67
beslenme	0	56	0	18,67
biçim	37	0	0	12,33
bilgi	108	24	141	91,00
bilgisayar	0	0	529	176,33
bilim	35	0	18	17,67
birey	58	0	0	19,33
borç	21	0	0	7,00
boyut	22	0	0	7,33
bozulma	0	0	48	16,00
bölge	45	0	18	21,00
bölüm	64	0	0	21,33

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
buz	0	0	18	6,00
buzul	0	0	29	9,67
büyüme	53	0	0	17,67
canlı	38	211	36	95,00
cihaz	0	0	63	21,00
çağ	23	0	32	18,33
çalışma	82	28	29	46,33
çeşitli	38	0	0	12,67
çevre	107	18	137	87,33
çevre kirliliği	0	0	38	12,67
çocuk	564	17	97	226,00
çölleşme	0	0	16	5,33
çöp	0	0	25	8,33
çözüm	0	0	31	10,33
dakika	0	20	0	6,67
davranış	85	0	0	28,33
değer	74	0	0	24,67
değişiklik	0	0	30	10,00
değişim	0	0	19	6,33
deneyim	27	0	0	9,00
denge	0	0	47	15,67
deniz	0	0	55	18,33
derece	32	0	35	22,33

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
ders	79	0	27	35,33
devlet	117	0	19	45,33
din	1090	15	0	368,33
doğa	0	26	56	27,33
doğal	26	14	81	40,33
doğal gaz	0	0	21	7,00
dönem	83	0	0	27,67
duman	0	0	31	10,33
durum	149	34	57	80,00
duygu	66	41	0	35,67
dünya	260	58	383	233,67
düşünce	46	32	0	26,00
düşünme	0	21	0	7,00
düzey	43	0	19	20,67
eğitim	721	0	106	275,67
eğitim sistemi	139	0	0	46,33
ekolojik denge	0	0	40	13,33
ekonomi	379	0	0	126,33
ekosistem	0	0	17	5,67
elektrik	0	0	50	16,67
emisyön	0	0	25	8,33
endüstri	31	0	0	10,33
enerji	0	40	84	41,33

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
enflasyon	30	0	0	10,00
erkek	19	0	0	6,33
etki	157	14	126	99,00
faaliyet	50	0	42	30,67
fabrika	0	0	69	23,00
fırtına	0	0	17	5,67
finans	26	0	0	8,67
firma	28	0	0	9,33
fiyat	43	0	0	14,33
fiziksel	0	22	19	13,67
fonksiyon	31	0	0	10,33
fosil yakıt	0	0	35	11,67
gaz	0	0	138	46,00
gece	0	0	18	6,00
gelenek	21	0	0	7,00
gelir	41	0	0	13,67
gelişim	57	0	32	29,67
gelişme	73	0	131	68,00
gerçek	39	0	26	21,67
geri dönüşüm	0	0	24	8,00
gezegen	0	0	30	10,00
gıda	0	24	0	8,00
görev	24	28	0	17,33

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
görüş	21	0	0	7,00
göz	0	0	24	8,00
grup	26	0	0	8,67
güç	45	15	17	25,67
gün	138	0	218	118,67
güneş	0	20	39	19,67
günlük	28	24	0	17,33
hak	31	0	0	10,33
hâl	67	23	28	39,33
halk	28	0	0	9,33
harcama	19	0	0	6,33
hareket	0	31	0	10,33
hastalık	0	94	65	53,00
hava	0	0	84	28,00
hayat	383	260	338	327,00
hizmet	52	0	22	24,67
hormon	0	16	0	5,33
hukuk	24	0	0	8,00
hücre	0	21	0	7,00
hükûmet	54	0	0	18,00
ısı	0	0	49	16,33
ışın	0	0	22	7,33
ibadet	30	0	0	10,00

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
icat	0	0	24	8,00
ihracat	48	0	0	16,00
ihtiyaç	97	20	43	53,33
iklim	0	0	43	14,33
iklim değişikliği	0	0	61	20,33
ilaç	0	0	28	9,33
ilahi	24	0	0	8,00
iletişim	21	14	62	32,33
ilişki	85	0	23	36,00
ilkokul	128	0	0	42,67
ilköğretim	26	0	0	8,67
inanç	196	0	0	65,33
insanlık	43	0	28	23,67
internet	0	0	161	53,67
irade	0	18	0	6,00
İslam	91	0	0	30,33
iş	171	0	137	102,67
işçi	26	0	0	8,67
işlem	0	0	23	7,67
işletme	32	0	0	10,67
işsizlik	19	0	0	6,33
ithalat	23	0	0	7,67
kadın	26	0	0	8,67

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
kalite	31	0	0	10,33
kalkınma	25	0	0	8,33
kamu	28	0	0	9,33
kanun	20	0	0	6,67
karbondioksit (CO2)	0	0	115	38,33
kavram	41	0	0	13,67
kaynak	74	0	52	42,00
kelime	21	0	0	7,00
kısa	0	0	29	9,67
kişi	136	52	56	81,33
kitap	61	0	28	29,67
konu	138	25	90	84,33
kömür	0	0	30	10,00
kullanım	0	17	133	50,00
kullanma	0	0	64	21,33
kuraklık	0	0	34	11,33
kural	71	0	0	23,67
kurum	60	0	0	20,00
kutsal	55	0	0	18,33
küçük	34	0	42	25,33
kültür	128	0	0	42,67
küresel ısınma	0	0	490	163,33
lisans	30	0	0	10,00

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
lise	137	0	0	45,67
litre	0	18	0	6,00
maaş	25	0	0	8,33
madde	0	23	24	15,67
matematik	34	0	0	11,33
meslek	33	0	0	11,00
metabolizma	0	53	0	17,67
metan	0	0	40	13,33
meyve	0	49	0	16,33
millet	25	0	0	8,33
mutluluk	0	18	0	6,00
mümkün	28	0	23	17,00
Müslüman	65	0	0	21,67
müşteri	47	0	0	15,67
neden	120	34	142	98,67
nitelik	0	16	0	5,33
nüfus	32	0	28	20,00
okul	335	0	24	119,67
okuma	64	0	0	21,33
olay	23	0	53	25,33
oran	56	0	23	26,33
organizma	0	23	0	7,67
orman	0	0	49	16,33

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
ormansızlaşma	0	0	26	8,67
ortak	48	0	0	16,00
ortalama	0	0	56	18,67
ortam	45	0	18	21,00
ortaokul	89	0	0	29,67
ortaöğretim	35	0	0	11,67
oyun	0	0	28	9,33
öğrenci	309	0	61	123,33
öğrenme	72	0	0	24,00
öğretmen	44	0	0	14,67
ömür	0	18	0	6,00
örnek	22	0	26	16,00
özel okul	23	0	0	7,67
özellik	57	125	23	68,33
özgürlük	21	0	0	7,00
para	158	0	28	62,00
para birimi	23	0	0	7,67
parça	28	24	22	24,67
pazar	32	0	0	10,67
pazarlama	25	0	0	8,33
petrol	59	0	43	34,00
piyasa	19	0	0	6,33
plan	35	0	0	11,67

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
plastik	0	0	19	6,33
politika	44	0	0	14,67
problem	48	0	76	41,33
program	35	0	0	11,67
proje	28	0	0	9,33
puan	35	0	0	11,67
radasyon	0	0	24	8,00
rekabet	34	0	0	11,33
rol	36	0	0	12,00
ruh	26	22	0	16,00
saat	0	110	27	45,67
sanayi	38	0	36	24,67
sanayi devrimi	0	0	21	7,00
savaş	46	0	21	22,33
sayı	47	0	32	26,33
sektör	115	0	31	48,67
sel	0	0	26	8,67
sera etkisi	0	0	85	28,33
sera gazı	0	0	110	36,67
sermaye	23	0	0	7,67
sıcak	0	0	34	11,33
sıcaklık	0	0	119	39,67
sınav	139	0	0	46,33

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
sınıf	84	0	0	28,00
sıra	21	0	0	7,00
sistem	115	38	50	67,67
soğuk	0	0	18	6,00
sonuç	59	17	122	66,00
soru	53	0	0	17,67
sorun	50	0	105	51,67
söz	22	0	0	7,33
spor	0	81	0	27,00
strateji	20	0	0	6,67
stres	0	39	0	13,00
su buharı	0	0	18	6,00
süre	62	15	38	38,33
süreç	61	0	32	31,00
sürekli	38	21	34	31,00
şehir	40	0	0	13,33
şekil	197	85	158	146,67
şirket	445	0	22	155,67
talep	23	0	0	7,67
tanım	33	0	0	11,00
tanrı	87	0	0	29,00
tarım	67	0	24	30,33
tarih	84	0	26	36,67

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
tarz	25	0	0	8,33
teknoloji	59	19	978	352,00
televizyon	0	0	27	9,00
temel	107	29	39	58,33
tıp	0	0	21	7,00
ticaret	47	0	0	15,67
toplam	21	0	0	7,00
topluluk	35	0	0	11,67
toplum	237	0	20	85,67
toprak	0	0	59	19,67
turizm	30	0	0	10,00
tutum	25	0	0	8,33
tüketim	23	0	36	19,67
tür	33	23	24	26,67
ulaşım	0	0	45	15,00
uygulama	29	0	17	15,33
uzun	54	59	36	49,67
ülke	909	0	79	329,33
üniversite	198	0	0	66,00
üretim	64	0	25	29,67
ürün	101	0	56	52,33
varlık	81	84	17	60,67
vergi	101	0	0	33,67

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
video	0	0	24	8,00
yabancı	179	0	0	59,67
yabancı dil	41	0	0	13,67
yağ	0	16	0	5,33
yağış	0	0	19	6,33
yakıt	0	0	30	10,00
yapı	29	0	0	9,67
yaşa	26	0	0	8,67
yatırım	21	0	0	7,00
yazma	24	0	0	8,00
yer	109	0	129	79,33
yer kabuğu	0	0	20	6,67
yeryüzü	0	0	24	8,00
yetenek	36	20	0	18,67
yıl	359	23	102	161,33
yıllık	37	0	0	12,33
yönetim	26	0	0	8,67
yöntem	23	0	21	14,67
yüksek lisans	27	0	0	9,00
yükseköğretim	28	0	0	9,33
yüzde	61	0	22	27,67
zaman	224	63	170	152,33
zarar	0	0	148	49,33

Terimler	Sosyal Konu Alanı Metinleri	Sağlık Konu Alanı Metinleri	Fen Konu Alanı Metinleri	$\bar{X}$
zihin	0	16	0	5,33

Tablo 51’de yer alan sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin; sosyal, sağlık ve fen konu alanındaki yazılı anlatımlarında toplam farklı söz varlığının ilk %10’unda yer alan farklı terimlerin sayısının 318 olduğu görülmektedir. Tüm konu alanlarında ortak kullanılan terim sayısı 34’tür. Bu terimler ve kullanım ortalamaları şöyledir: teknoloji (352), hayat (327), dünya (233,67), çocuk (226), yıl (161,33), zaman (152,33), şekil (146,67), aile (122), etki (99), neden (98,67), canlı (95), bilgi (91), çevre (87,33), konu (84,33), kişi (81,33), durum (80), özellik (68,33), sistem (67,67), sonuç (66), varlık (60,67), temel (58,33), ihtiyaç (53,33), uzun (46,67), çalışma (46,33), doğal (40,33), hâl (39,33), süre (38,33), aç (33,67), iletişim (32,33), sürekli (31), araştırma (30), tür (26,67), güç (25,67), parça (24,67).

Sosyal konu alanında en sık kullanılan ilk 25 terim şunlardır: din (1090), ülke (909), eğitim (721), çocuk (564), şirket (445), hayat (383), ekonomi (379), yıl (359), okul (335), öğrenci (309), aile (305), dünya (260), toplum (237), zaman (224), üniversite (198), şekil (197), inanç (196), yabancı (179), iş (171), alan (159), para (158), etki (157), durum (149), eğitim sistemi (139), sınav (139).

Sağlık konu alanında en sık kullanılan ilk 25 terim şunlardır: hayat (260), canlı (211), özellik (125), saat (110), hastalık (94), şekil (85), varlık (84), akıl (81), spor (81), zaman (63), uzun (59), dünya (58), beslenme (56), metabolizma (53), kişi (52), meyve (49), Allah (44), alışkanlık (43), duygu (41), enerji (40), alkol (40), stres (39), sistem (38), durum (34), neden (34).

Fen konu alanında en sık kullanılan ilk 25 terim şunlardır: teknoloji (978), bilgisayar (529), küresel ısınma (490), dünya (383), hayat (338), gün (218), alan (189), atmosfer (175), zaman (170), internet (161), şekil (158), zarar (148), neden (142), bilgi (141), gaz (138), çevre (137), iş (137), kullanım (133), gelişme (131), yer (129), etki (126), sonuç (122), sıcaklık (119), karbondioksit CO₂ (115), sera gazı (110).

Sosyal bilimler akademik Türkçe ders kitaplarındaki toplam farklı söz varlığı sayısı 14917’dir. Sosyal bilimler alanında öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı

öğeleriyle akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarındaki tüm söz varlığı öğeleri karşılaştırıldığında öğrencilerin kullanmış olduğu 1590 söz varlığı ögesinin hiçbir kitapta yer almadığı görülmüştür. Öğrencilerin sosyal konu alanındaki metinlerde yer alan toplam farklı söz varlığı sayısı 6224'tür. Öğrencilerin sosyal konu alanı metinlerindeki toplam söz varlığının ($6224 - 1590 = 4634$) 4634'ü akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarındaki söz varlıklarıyla aynıdır. Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarında olup öğrencilerin sosyal konu alanı metinlerinde kullanılmayan söz varlığı sayısı ise ($14917 - 4634 = 10283$) 10283'tür.

Sağlık bilimleri akademik Türkçe ders kitaplarındaki toplam farklı söz varlığı sayısı 6629'dur. Sağlık bilimleri alanında öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı öğeleriyle akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarındaki tüm söz varlığı öğeleri karşılaştırıldığında öğrencilerin kullanmış olduğu 1159 söz varlığı ögesinin hiçbir kitapta yer almadığı görülmüştür. Öğrencilerin sağlık konu alanı metinlerindeki toplam farklı söz varlığı sayısı 2.976'dır. Öğrencilerin sağlık konu alanı metinlerindeki toplam söz varlığının ($2976 - 1159 = 1817$) 1817'si akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarındaki söz varlıklarıyla aynıdır. Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarında olup öğrencilerin sağlık konu alanı metinlerinde kullanılmayan söz varlığı sayısı ise ($6629 - 1817 = 4812$) 4812'dir.

Fen bilimleri akademik Türkçe ders kitaplarındaki toplam farklı söz varlığı sayısı 7175'tir. Fen bilimleri alanında öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı öğeleriyle akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarındaki tüm söz varlığı öğeleri karşılaştırıldığında öğrencilerin kullanmış olduğu 1858 söz varlığı ögesinin hiçbir kitapta yer almadığı görülmüştür. Öğrencilerin fen konu alanı metinlerindeki toplam farklı söz varlığı sayısı 4.665'tir. Öğrencilerin fen konu alanı metinlerindeki toplam söz varlığının ($4665 - 1858 = 2807$) 2807'si akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarındaki söz varlıklarıyla aynıdır. Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarında olup öğrencilerin fen konu alanı metinlerinde kullanılmayan söz varlığı sayısı ise ($7175 - 2807 = 4368$) 4368'dir.

BÖLÜM V

SONUÇ TARTIŞMA ÖNERİLER

Türkiye'nin son yıllarda birçok alanda gösterdiği ilerlemelerle beraber Türkçeye ve Türk kültürüne olan ilgi artmıştır. Böylelikle Türkçe, artık sadece Türkiye toprakları ile sınırlı kalmayarak yakın coğrafyadaki ülkeler başta olmak üzere dünyanın birçok ülkesinden vatandaşın öğrenmek istediği bir dil hâline gelmiştir. Artan bu ilgi ve taleple beraber Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında hazırlanacak materyallere olan ihtiyaç daha da önem kazanmıştır. Ders kitaplarının, materyallere olan bu ihtiyacın karşılanması noktasında ayrı bir yere sahip olduğu söylenebilir. Kurum ve kuruluşlar bünyesinde oluşturulan komisyonlarla beraber günümüze kadar Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılmak üzere çeşitli kitap setleri Türkçe öğrenmek isteyen bireylerin hizmetine sunulmuştur. Ancak Türkçeye olan ilgi sadece günlük dille sınırlı değildir. Son yıllarda lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim almak üzere gelen uluslararası öğrencilerin sayısı yaklaşık 160.000'e ulaşmış ve Türkiye dünyada en çok uluslararası öğrenci çeken ilk 10 ülke arasına girmiştir (URL3). Bu gelişmeler ile birlikte dilin günlük iletişim ihtiyaçlarını karşılayan sosyal işlevinin yanında akademik işlevine olan ihtiyaç da ön plana çıkmıştır. Bu doğrultuda alandaki uzmanlar tarafından Türkçenin akademik dil olarak öğretimine yönelik ders kitapları hazırlanmaya başlanmış, öğrencilerin ve öğreticilerin hizmetine sunulmuştur.

Akademik Türkçe alanının; sınırlarının net bir şekilde çizilmemesi, bu alandaki ihtiyaçların belirlenmemesi, belli bir programın olmaması birer eksiklik olarak öne çıkmaktadır. Ancak Akademik Türkçe ders kitaplarını hazırlayanlar kişisel deneyimleriyle hareket ederek oluşan bu gereksinimin giderilmesi adına özveriyle bir şekilde çalışarak ortaya önemli eserler koymuşlardır. Bu kitapların akademik Türkçe dersi alacak öğrencilerin akademik dil ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılamak üzere hazırlandığına dair şüphe yoktur. Ancak az önce de belirtildiği gibi kişisel tecrübeler ve bakış açılarıyla hazırlanan bu kitaplarda yer alacak söz varlıklarının seçiminde bir ölçüt olmaması kitaplar arasında farklılıklara neden olmaktadır.

Bu farklılıkların tespiti amacıyla gerçekleştirilen araştırmadan elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe sosyal bilimler ders kitaplarındaki söz varlığı ne kadardır? Alt probleminden hareketle Akademik Türkçe sosyal bilimler kitapları incelendiğinde söz varlığı sayısı bakımından, kitaplar arasında bir uyumun olmadığı görülmektedir. En fazla söz varlığı sayısı PATK Sosyal (60.469) kitabındayken en düşük söz varlığı sayısı EATSB (21.909) kitabındadır. Toplam söz varlığı en fazla ve en az olan kitaplar arasındaki fark 38.560'tır. Tüm Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarındaki söz varlığı sayısının ortalaması 33.676'dır. Toplam farklı söz varlığı sayısı incelendiğinde en fazla PATK Sosyal kitabında (7.934), en az EATSB (3.475) kitabında farklı söz varlığı tespit edilmiştir. Farklı söz varlıklarının ortalaması 5.033'tür. Farklı söz varlıklarının tekrar oranının en yüksek olduğu kitap PATK Sosyal (7,622) en az olan ise GAT Sosyal (5,649) kitabıdır.

Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarında yer alan fiillerin sayısı incelendiğinde en fazla fiile PATK Sosyal (8586) kitabında, en az ise EATSB (2831) kitabında yer verildiği görülmektedir. Toplam farklı fiil sayısı en fazla olan kitap PATK Sosyal (1308), en az olan ise EATSB (535) kitabıdır. Ancak EATSB kitabı toplam fiil sayısı ve toplam farklı fiil sayısı bakımından en düşük değerlere sahip olmasına rağmen farklı fiillerin tekrar oranı bakımından PATK Sosyal kitabının ardından en yüksek ikinci kitaptır. Ayrıca GAT Sosyal kitabı toplam fiil sayısı en yüksek ikinci kitap olmasına rağmen farklı fiillerin tekrar oranı bakımından en düşük kitap olarak dikkat çekmektedir.

Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarında yer alan deyim veya birleşik fiillerin sayısı incelendiğinde en fazla deyim veya birleşik fiile PATK Sosyal (1545) kitabında, en az deyim veya birleşik fiile EATSB (417) kitabında yer verildiği görülmektedir. Toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayısı en fazla PATK Sosyal (409), en az ise EATSB (119) kitabındadır. Farklı deyim veya birleşik fiillerin tekrar oranı bakımından PATK Sosyal kitabı (3,778) en yüksek, GAT Sosyal kitabı (2,646) en düşük kitaptır.

Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarında ikilemelere ve atasözlerine pek yer verilmediği görülmektedir. Kitaplar, yazılış amaçları ve ele aldığı konular itibarıyla günlük dilden ziyade akademik dilin gelişimini hedeflemektedir. Daha çok günlük dilde ve edebî metinlerde kullanılan ikilime ve atasözlerinin, akademik Türkçe ders kitaplarında yeterince yer almamasının sebebi olabilir. PATK Sosyal kitabının sayfa sayısı bakımından en yüksek kitap olması sonuçların bu şekilde çıkmasındaki en önemli sebep söylenebilir.

Öğrencinin okuma sürecinde rastlantısal bir şekilde ne kadar farklı kelimeyle karşılaştığı ve farklı kelimelerin metin içerisinde tekrar etme sıklığı, ilgili kelimenin öğrenimine doğrudan etki etmektedir. Rastlantısal kelime öğrenimi, zihnin iletişime geçmek ya da bir metni anlamak için meşgul olduğu zamanda gerçekleştiği öğrenmedir (DeCarrico, 2001). Bu yöntemde kelimeler, okuma ya da dinleme gibi etkinlikler gerçekleştirilirken öğrenilmektedir (Yelbay, 2015). Buradan yola çıkarak rastlantısal öğrenmeyi hızlandırmak için kelimelere maruz kalma sıklığını artırmak gerekir (Schmitt, 2000) diyebiliriz. Bir kelimeyle bir kez karşılaşıldığında o kelimenin hatırlanma ya da öğrenilme ihtimalinin %5-%14 arasında olması (Nagy, 1997'den aktaran Schmitt, 2000), rastlantısal öğrenmede kelimelere birden fazla kez maruz kalmanın önemini daha somut bir şekilde ortaya koymaktadır. Buradan hareketle PATK Sosyal kitabında kelimelerin öğrenilme ya da hatırlanma ihtimalinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Gerek toplam söz varlığında gerek toplam farklı söz varlığında tüm Akademik Türkçe Sosyal Bilimler kitapları arasında niceliksel anlamda bir uyumsuzluk vardır. Akademik Türkçe Sosyal Bilimler ders kitaplarının söz varlığı sayıları arasındaki bu tutarsızlık, öğretilmesi gereken söz varlığı öğelerinin tespit edilmemiş olması ve kitap yazarlarının kişisel tecrübelerinden hareketle kitapları hazırlamış olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Göçen (2016) de yapmış olduğu araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki hangi söz varlığı öğelerinin öğretilmesi gerektiği noktasında ölçütlerin net olmasını ve kişisel deneyimlerden kaynaklanabileceğini belirtmiştir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe sağlık bilimleri ders kitaplarındaki söz varlığı ne kadardır? alt probleminden hareketle Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitapları incelendiğinde söz varlığı sayısı bakımından kitaplar arasında bir uyumun olmadığını söylemek mümkündür. En fazla söz varlığı sayısı EATSAB (25.771) kitabında, en düşük söz varlığı sayısı GAT Sağlık (4.306) kitabındadır. İki kitap arasındaki fark 21.465'tir. Tüm Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarının söz varlığı sayısının ortalaması 12.808,75'tir. Toplam farklı söz varlığı sayısı bakımından birinci, EATSAB (3.981) kitabı sonuncu GAT Sağlık (1443) kitabıdır. Farklı söz varlıklarının ortalaması 2.631,5'tir. Farklı söz varlıklarının tekrar oranının en yüksek olduğu kitap EATSAB (6,473) en az olan ise GAT Sağlık (2,984) kitabıdır.

Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarındaki fiiller incelendiğinde en fazla fiile EATSAB (3259) kitabında, en az fiile ise GAT Sağlık (587) kitabında yer verildiği

görülmektedir. Toplam farklı fiil sayısı en fazla olan kitap EATSAB (564), en az olan ise GAT Sağlık (251) kitabıdır.

Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarında yer alan deyim veya birleşik fiillerin sayısı incelendiğinde en fazla deyim veya birleşik fiile EATSAB (612) kitabında, en az deyim veya birleşik fiile GAT Sağlık (35) kitabında yer verildiği görülmektedir. Toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayısı en fazla EATSAB (133), en az ise GAT Sağlık (35) kitabındadır.

Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarında hiçbir atasözüne yer verilmediği görülmüştür. İkilemelere ise GAT Sağlık ve İSFAT Sağlık kitaplarında 1, EATSAB'ta 5, PATK Sağlık kitabında 11 kez yer verildiği görülmüştür. Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarında ikilemelerin çok az, atasözlerinin ise hiç yer bulamamasının normal bir durum olarak karşılanabilir. Çünkü kitaplar, yazılış amaçları ve ele aldığı konular itibarıyla günlük dilden ziyade akademik dilin gelişimini hedeflemektedir. Daha çok günlük dilde ve edebî metinlerde kullanılan ikilime ve atasözlerinin, akademik Türkçe kitaplarında yeterince yer almamasının sebebi olabilir.

Kelimelerin rastlantısal olarak öğrenilme durumları göz önünde bulundurulduğunda Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarından EATSAB kitabı, kelimelerin öğrenilme ya da hatırlanma ihtimalinin en yüksek olduğu kaynak olarak öne çıkmaktadır.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için hazırlanmış olan Akademik Türkçe fen bilimleri ders kitaplarındaki söz varlığı ne kadardır? alt probleminden hareketle Akademik Türkçe fen bilimleri kitapları incelendiğinde söz varlığı sayısı bakımından kitaplar arasında bir uyumun olmadığı görülmektedir. En fazla söz varlığı sayısı EATFB (25.548) kitabında, en düşük söz varlığı sayısı GAT Fen (9.019) kitabındadır. İki kitap arasındaki fark 16.529'dur. Tüm akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarının söz varlığı sayısının ortalaması 16.372'dir. Toplam farklı söz varlığının en fazla olduğu kitap EATFB (4368), en az olduğu ise GAT Fen (2466) kitabıdır. Farklı söz varlıklarının ortalaması 3.242'dir. Farklı söz varlıklarının tekrar oranının en yüksek olduğu kitap EATFB (5,848) en az olan ise GAT Sağlık (3,657) kitabıdır.

Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarındaki fiiller incelendiğinde en fazla fiile EATFB (3547) kitabında, en az fiile ise GAT Fen (1289) kitabında yer verildiği görülmektedir. Toplam farklı fiil sayısı en fazla olan kitap EATFB (687), en az olan ise GAT Fen (442) kitabıdır.

Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarında yer alan deyim veya birleşik fiillerin sayısı incelendiğinde en fazla deyim veya birleşik fiile EATFB (581) kitabında, en az deyim veya birleşik fiile GAT Sağlık (126) kitabında yer verildiği görülmektedir. Toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayısı en fazla PATK Fen (158), en az ise GAT Fen (85) kitabındadır.

Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarında hiçbir atasözüne yer verilmediği görülmüştür. İkilemelere ise çok az yer verildiği görülmüştür. Akademik Türkçe sağlık kitaplarında ikilemelerin çok az, atasözlerinin ise hiç yer bulamamasının nedeni; kitapların yazılış amaçları ve ele aldığı konular itibarıyla günlük dilden ziyade akademik dilin gelişimini hedeflemesi olabilir.

Kelimelerin rastlantısal olarak öğrenilme durumları göz önünde bulundurulduğunda Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarından EATFB kitabı, kelimelerin öğrenilme ya da hatırlanma ihtimalinin en yüksek olduğu kaynak olarak öne çıkmaktadır.

Akademik Türkçe dersi alan yabancı öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı sayısı alanlara göre farklılık göstermektedir. Toplam söz varlığı sırasıyla; sosyal (74.260), fen (45.139) ve sağlık (24.082) şeklindedir. Ayrıca öğrenciler yazılı anlatımlarında; sosyal konu alanında 6.224, fen konu alanında 4.664, sağlık konu alanında 2.976 farklı söz varlığına yer vermiştir. Öğrencilerin konu alanlarına göre kullandıkları toplam ve toplam farklı fiil sayıları ise sırasıyla şu şekildedir: Sosyal konu alanında 8652/1027, fen konu alanında 5754/894, sağlık konu alanında 3224/603'tür. Öğrencilerin konu alanlarına göre kullandıkları toplam ve toplam farklı deyim veya birleşik fiil sayıları ise sırasıyla şu şekildedir: Sosyal konu alanında 1924/398, fen konu alanında 1055/270, sağlık konu alanında 715/196'dır. Sosyal konu alanındaki söz varlığının daha fazla olmasının nedeni, öğrencilerin çoğunluğunun (%74,4) sosyal bilimler alanından olmasından kaynaklı olabilir. Öğrenciler yazılı anlatımlarında ikileme ve atasözlerine Akademik Türkçe Ders Kitaplarına göre daha fazla yer vermiştir. Bu durumun sebebi olarak öğrencilerin A1'den C1'e kadar tüm kur seviyelerinde anlatımlarını zenginleştirmek amacıyla kullandıkları atasözü ve ikilemelerin bir alışkanlık olarak akademik Türkçe seviyesindeki yazılı anlatımlarında da devam etmesi gösterilebilir.

Akademik Türkçe kitap setleri bir set olarak değerlendirildiğinde: PATK'da toplam söz varlığı sayısı 89.495, toplam farklı söz varlığı sayısı 10.031'dir. İSAT-Set'te toplam söz varlığı sayısı 76.249, toplam farklı söz varlığı sayısı 8188'dir. EAT-Set'te toplam söz varlığı sayısı 73.228, toplam farklı söz varlığı sayısı 7.345'dir. GAT'te toplam söz varlığı

sayısı 51.168, toplam farklı söz varlığı sayısı 7.840'tır. İYİMT'te toplam söz varlığı sayısı 28.615, toplam farklı söz varlığı sayısı 3.964'tür. Buradan hareketle PATK ile eğitim alan bir öğrencinin daha fazla söz varlığı ile karşılaşacağını söylemek mümkündür. İYİMT söz varlığı sayısı bakımından en düşük kitaptır, ancak İYİMT'nin sadece sosyal bilimler alanında hazırlanmış tek bir kitaptan ibaret olması bu durumun nedeni olarak gösterilebilir. Kitap setlerinde farklı söz varlıklarının tekrar oranı şu şekildedir: EAT-Set 9,969, İSAT-Set 9,312, PATK 8,921, İYİMT 7,218, GAT 6,526. Bu oranlar göz önüne alındığında PATK'nın toplam söz varlığı ve toplam farklı söz varlığı açısından en yüksek kitap olmasına rağmen farklı söz varlıklarının tekrar oranı bakımından üçüncü kitap seti olması dikkat çekicidir.

Akademik Türkçe ders kitaplarındaki söz varlıklarının kullanım sıklığına dair veriler incelendiğinde; PATK Fen kitabında en sık kullanılan ilk 159 söz varlığının kitaptaki toplam söz varlığının %48,55'ini oluşturduğu görülmüştür. 1565 söz varlığı unsuru ise yalnız bir kez kullanılmıştır. PATK Sosyal kitabında en az 21 kez kullanılan toplam 493 söz varlığı ögesi kitaptaki toplam söz varlığının %62,25'ini oluşturmaktadır. EATSB kitabında en az 21 kez kullanılan toplam 199 söz varlığı ögesi kitaptaki toplam söz varlığının %53,31'ini oluşturmaktadır. EATFB kitabında en az 21 kez kullanılan toplam 231 söz varlığı ögesi kitaptaki toplam söz varlığının %51,61'ini oluşturmaktadır. EATSAB kitabında en az 21 kez kullanılan toplam 260 söz varlığı ögesi kitaptaki toplam söz varlığının %55,33'ünü oluşturmaktadır. GAT Sosyal kitabında en az 21 kez kullanılan toplam 309 söz varlığı ögesi kitaptaki toplam söz varlığının %50,49'unu oluşturmaktadır. İSBAT1 kitabında en az 21 kez kullanılan toplam 239 söz varlığı ögesi kitaptaki toplam söz varlığının %56,26'sını oluşturmaktadır. İSBAT2 kitabında en az 21 kez kullanılan toplam 237 söz varlığı ögesi kitaptaki toplam söz varlığının %56,74'ünü oluşturmaktadır. İYİMT kitabında en az 21 kez kullanılan toplam 273 söz varlığı ögesi kitaptaki toplam söz varlığının %57,05'ini oluşturmaktadır. Kitaplardaki söz varlıklarında elde edilen bu bulgularda görüleceği üzere, hemen hemen tüm kitaplarda 21 kez ve üzeri tekrar eden söz varlıkları, kitaptaki toplam söz varlığının yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Söz varlığı araştırmalarında, kullanım sıklığı yüksek olan söz varlığı ögelerinin toplam söz varlığı içerisindeki oranı ile ilgili elde edilen sonuçlar, çalışmamızla paralellik göstermektedir. Yabancı dil öğretiminde en sık kullanılan ilk 1000-2000 kelimenin öğrenilmesi hedef dildeki metinleri %80 oranında anlayabilmek için yeterlidir. Güncel çalışmalarda ise Türkçede en sık kullanılan ilk 1000 kelimenin toplam kelimelerin %66-%69'unu

oluşturduğu tespit edilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe alanında sözcük öğretimi konusunda yapılan çalışmalarda genellikle dilde en sık kullanılan ilk 1000-2000 sözcüğün yabancı dildeki metinleri %80 oranında anlamaya yeterli olduğu belirtilmiştir. (Göz, 2003; Ölker, 2011a; Öztürk, 2013; Çal, 2015b). Ölker'in (2011a) yapmış olduğu tez çalışmasında en sık kullanılan ilk 5000 kelimenin toplam söz varlığının %91'ini oluşturduğunu tespit etmiştir.

Kitaplarda sadece bir kez yer alan söz varlığı ögelerine ait sayılar ise şu şekildedir: PATK Fen kitabında 1565 (%8,54), PATK Sağlık kitabında 1419 (%13,26), PATK Sosyal kitabında 3519 (%5,82), EATSB kitabında 1567 (%7,15), EATFB kitabında 2096 (%8,2), EATSAB kitabında 1818 (%7,05), GAT Fen kitabında 1303 (%14,45), GAT Sağlık kitabında 816 (%18,95), GAT Sosyal kitabında 3195 (%8,44), İSFSAT Sağlık kitabında 1289 (%12,33), İSFSAT Fen kitabında 1323 (%10,50), İSBAT1 kitabında 1981 (%7,39), İSBAT2 kitabında 1902 (%7,2), İYİMT kitabında 1711 (%5,98) söz varlığı ögesi sadece bir kez kullanılmıştır. Bir metin içerisinde yer alan farklı kelime sayısı metnin kelime hazinesi bakımından zenginliğinin bir göstergesidir. Bir metinden rastgele seçilen iki kelimenin aynı çıkma olasılığı düşükse kelime hazinesi zengin bir metin olarak yorumlanabilir. Metin içerisinde yalnızca bir kez kullanılan kelimelerin sayısı da zenginlik olarak değerlendirilmektedir (Temur, 2006). Bir konu üzerine yazılan bir metinde sadece bir kez kullanılan kelime sayısının fazla olması, kelime tekrarına gerek duyulmayacak kadar zengin bir kelime kadrosuna sahip olunduğunun göstergesi sayılmaktadır (Özbay, Büyükkiz ve Uyar, 2011, s.151). Herhangi bir söz varlığı unsuruyla karşılaşma sıklığı arttıkça anlam birimlerinin söz varlığına dâhil olma ihtimali artmaktadır (Karadağ, 2021, s.10). Ayrıca bir kelimenin edilgin söz varlığı içerisine dâhil olabilmesi için o kelime ile en az bir kere karşılaşmış olması gerekmektedir (Karadağ, 2021). Bu açıdan bakıldığında söz varlığı ögelerinin metin içerisindeki tekrar sayısının öneminin yanında söz varlığı ögelerinin en az bir kez de olsa metin içerisinde yer alması, öğrencinin söz varlığı ögesi ile ilk teması bakımından önem teşkil etmektedir.

Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarında PATK Sosyal kitabında 3, GAT Sosyal kitabında 1 ve İSBAT2 kitabında 1 atasözüne yer verilmiş, Akademik Türkçe sağlık ve fen bilimleri kitaplarında atasözüne yer verilmemiştir. Kitapların akademik metinlerden oluşması ve akademik dil becerilerinin gelişimini hedeflemesi nedeniyle atasözlerinin yer almadığı söylenebilir.

Akademik Türkçe sosyal bilimler ve sağlık bilimleri kitaplarında yer alan ikilemeler incelendiğinde tüm kitaplarda ortak olarak yer alan bir ikilemenin olmadığı görölmektedir. Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarında “ayrı ayrı” ikilemesi tüm kitaplarda yer verilen tek ikilemedir. Bu verilerden hareketle kitapların, öğretmeyi hedefledikleri ikilemeler açısından, belli bir plan dahilinde oluşturulmadıkları söylenebilir.

Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarında toplam 776 farklı deyim veya birleşik fiile yer verilmiş ve bu deyim veya birleşik fiillerden 22’si tüm kitaplarda ortak olarak yer almıştır. Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarında toplam 260 farklı deyim veya birleşik fiile yer verilmiş ve bu deyim veya birleşik fiillerden 10’u tüm kitaplarda ortak olarak yer almıştır. Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarında toplam 325 farklı deyim veya birleşik fiile yer verilmiş ve bu deyim veya birleşik fiillerden 13’ü tüm kitaplarda ortak olarak yer almıştır. Bu verilerden hareketle kitapların, öğretmeyi hedefledikleri deyim veya birleşik fiiller açısından, belli bir plan dahilinde oluşturulmadıkları söylenebilir.

Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarında 10’dan fazla yer alan toplam 177 farklı fiil vardır, bu fiillerin 21’i tüm kitaplarda ortak olarak yer almıştır. Bu 21 fiil ve kullanım ortalamaları şu şekildedir: ol- (635,33), yap- (90,17), veril- (86,33), yapıl- (82,17), kullanıl- (82), oku- (57,33), bulun- (56,33), kullan- (52,17), gel- (51,5), al- (43), başla- (41,67), çalış- (38,17), sağla- (38,17), eşleştir- (28,33), göster- (26,5), oluş- (22,83), düşün- (22,17), ulaş- (22,17), kurul- (20,67), bul- (18,67), ayrıl- (16,67). Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarında 10’dan fazla yer alan toplam 73 farklı fiil vardır ve bu fiillerin 2’si tüm kitaplarda ortak olarak yer almıştır. Bu 2 fiil ve kullanım ortalaması şu şekildedir: ol- (189,8), yapıl- (35,75). Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarında 10’dan fazla yer alan toplam 81 farklı fiil vardır ve bu fiillerin 12’si tüm kitaplarda ortak olarak yer almıştır. Bu fiiller ve kullanım ortalamaları şöyledir: ol- (232,4), kullanıl- (51,5), yap- (41,75), yapıl- (35,8), kullan- (35,75), bulun- (33,75), oku- (31,5), oluştur (28,75), sağla- (23,25), oluş- (21,6), gel- (21), geç- (19,5). Akademik Türkçe kitaplarında en sık kullanılan fiillerin “ol-, yapıl-, yap-, veril-“ vb. fiiller olduğu görölmektedir. Türkçedeki söz varlığı alanında yapılan çalışmalarında en sık kullanılan söz varlıkları arasında “ve, bir, ol-, bu, ile, de/da” gibi söz varlığı ögelerinin yer aldığı görölmektedir (Göz, 2003; Kurudayıoğlu, 2005; Karadağ, 2005; Baş, 2006; Göçen, 2016; Ölker, 2011). Biber ve Conrad (2001), roman, hikâye, gazete, akademik metin ve konuşmalardan elde ettikleri 20 milyon kelimelik derlemde, İngilizcedeki 12 fiilin çok sık kullanıldığını tespit etmişlerdir. Bu 12 fiil

konusma dilinde kullanılan fiillerin %45'ini oluştururken akademik dilde kullanılan fiillerin %11'ini oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan çalışmalarda sıklık listelerinin en başında yer alan bu söz varlığı öğelerini Stahl ve Nagy yapışkan sözcükler (glue words) olarak adlandırmaktadır (akt. Yıldız, Okur, Arı ve Yılmaz, 2006). Bu söz varlığı öğeleri cümle içerisinde bağlaç, zarf, sıfat, edat zamir gibi görevinde bulunarak iletişim sürecinde sürekli ihtiyaç duyulan kelimelerdir. Bu nedenle herhangi bir alanda, herhangi bir metinde yapılan sıklık çalışmasında bu tür kelimelerin listenin en başında olması normal bir durum olarak kabul edilebilir. Ayrıca metin içerisinde sıklıkla kullanılan ve bulunduğu bağlam içerisinde anlam kazanan bu tür kelimelerin olması dil bilimi açısından da şaşırtıcı bir durum değildir (Yıldız ve diğerleri, 2006).

Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarında yer alan toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda 543 farklı terim yer almaktadır. Bu terimlerin 35'i tüm kitaplarda ortak olarak yer almıştır. Bu terimler ve kullanım ortalamaları şöyledir: metin (218,17), ülke (126,17), bilgi (109,83), ilişki (106,33), şekil (95,83), alan (89,17), kaynak (80), toplum (75,83), çalışma (74,83), dünya (66,67), sonuç (66,33), anlam (66), zaman (64), gün, (61,17), neden (57,67), özellik (57,33), yapı (56,83), soru (55), düşünce (54,5), araştırma (53,33), temel (52,33), biçim (50,67), örnek (48,5), sistem (46,83), bölüm (46), etki (45), eğitim (44), kavram (41,83), değer (41,33), süreç (39,33), sayı (31,67), aç (29,5), çevre (27,5), araç (23,33), düzey (23). Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarında yer alan toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda 236 farklı terim yer almaktadır. Bu terimlerin 22'si tüm kitaplarda ortak olarak yer almıştır. Bu terimler ve kullanım ortalamaları şöyledir: metin (103), hastalık (85,25), çalışma (54,25), bilgi (47,25), konu (46,5), durum (43,75), sonuç (40,5), araştırma (38), şekil (35,5), alan (33), yıl (31,25), ilaç (29,5), hücre (28), gün (27,75), çocuk (23,75), dönem (23), etki (23), yapı (21,75), ülke (19,75), dünya (17,5), madde (16,75), canlı (14).

Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarında yer alan toplam farklı söz varlığının ilk %10'unda 346 farklı terim yer almaktadır. Bu terimlerin 32'si tüm kitaplarda ortak olarak yer almıştır. Bu terimler ve kullanım ortalamaları şöyledir: metin (134,25), enerji (71,5), çalışma (61,25), yıl (55,25), sonuç (51,25), madde (51), bilgi (50,25), konu (48,25), kaynak (47,75), durum (46,25), şekil (46,25), tür (43,5), teknoloji (42,5), yer (42,25), araştırma (40,25), üretim (38), gün (35,5), özellik (34,75), zaman (33,75), sistem (31,25), cümle (28,6), elektrik (27,25), canlı (23), çevre (22,5), neden (20,75), gelişme (19,25), güç (19,25), temel (18,75), doğa (16,25), atık (15,8), gerçek (15), kullanım (15). Kitaplardaki

söz varlığı sayısının kapsamına metin altı soruları, etkinlikler, alıştırmalar vs. dâhil edilmiştir. Kitaplarda en sık yer alan terimin “metin” olmasının sebebi olabilir. Kitaplarda yer alan terimler TÜBA Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü’nde aratılmış ve TÜBA Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü’nde yer alıyorsa terim listelerine dâhil edilmiştir. Metinlerde yer alan söz varlığı unsurlarının hangi anlamıyla kullanıldığı ayrı bir araştırma konusu olduğundan ilgili kelimenin metin içerisinde terim anlamıyla kullanılıp kullanılmadığı değerlendirme kapsamına alınmamıştır.

Öğrencilerin sosyal konu alanındaki yazılı anlatımlarında en az 21 kez kullandıkları söz varlığı sayısı 579’dur. Bu 579 söz varlığı ögesi sosyal konu alanındaki tüm söz varlığının %74,65’ini oluşturmaktadır. Öğrencilerin sosyal konu alanındaki yazılı anlatımlarında 2588 söz varlığı ögesini sadece 1 kez kullanmıştır. Öğrencilerin sağlık konu alanındaki yazılı anlatımlarında en az 21 kez kullandıkları söz varlığı sayısı 195’tir. Bu 195 söz varlığı ögesi sağlık konu alanındaki tüm söz varlığının %63,25’ini oluşturmaktadır. Öğrencilerin sağlık konu alanındaki yazılı anlatımlarında sadece 1 kez kullandıkları söz varlığı ögelerinin toplamı 1.343’tür. Öğrencilerin fen konu alanındaki yazılı anlatımlarında en az 21 kez kullandıkları söz varlığı sayısı 379’dur. Bu 379 söz varlığı ögesi fen konu alanındaki tüm söz varlığının %69,69’unu oluşturmaktadır. Öğrencilerin fen konu alanındaki yazılı anlatımlarında sadece 1 kez kullandıkları söz varlığı ögelerinin toplamı 2108’dır.

Sosyal bilimler akademik Türkçe ders kitaplarındaki toplam farklı söz varlığı sayısı 14.917’dir. Sosyal bilimler alanında öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı ögeleriyle akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarındaki tüm söz varlığı ögeleri karşılaştırıldığında öğrencilerin kullanmış olduğu 1.590 söz varlığı ögesinin hiçbir kitapta yer almadığı görülmüştür. Öğrencilerin sosyal konu alanı metinlerdeki toplam farklı söz varlığı sayısı 6.224’tür. Öğrencilerin sosyal konu alanı metinlerindeki toplam söz varlığının $(6.224 - 1.590 = 4.634)$ 4.634’ü akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarındaki söz varlıklarıyla aynıdır. Akademik Türkçe sosyal bilimler kitaplarında olup öğrencilerin sosyal konu alanı metinlerinde kullanılmayan söz varlığı sayısı ise $(14.917 - 4.634 = 10.283)$ 10.283’tür. Öğrencilerin sosyal bilimler konu alanında bilmediği veya bilip de kullanmadığı söz varlığı sayısı 10.283’tür. Söz varlığı ögelerinin kullanım sıklığı ve toplam söz varlığı ögesi içerisindeki oranı göz önünde bulundurulduğunda, Akademik Türkçe sosyal bilimler ders kitaplarının öğrencilere kapsamlı bir söz varlığı sunduğu söylenebilir.

Sağlık bilimleri akademik Türkçe ders kitaplarındaki toplam farklı söz varlığı sayısı 6.629'dur. Sağlık bilimleri alanında öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı öğeleriyle akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarındaki tüm söz varlığı öğeleri karşılaştırıldığında öğrencilerin kullanmış olduğu 1.159 söz varlığı ögesinin hiçbir kitapta yer almadığı görülmüştür. Öğrencilerin sağlık konu alanı metnilerindeki toplam farklı söz varlığı sayısı 2.976'dır. Öğrencilerin sağlık konu alanı metnilerindeki toplam söz varlığının ($2.976 - 1.159 = 1.817$) 1.817'si akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarındaki söz varlıklarıyla aynıdır. Akademik Türkçe sağlık bilimleri kitaplarında olup öğrencilerin sağlık konu alanı metnilerinde kullanılmayan söz varlığı sayısı ise ($6.629 - 1.817 = 10.283$) 4.812'dir. Öğrencilerin sağlık bilimleri konu alanında bilmediği veya bilip de kullanmadığı söz varlığı sayısı 4.812'dir. Söz varlığı öğelerinin kullanım sıklığı ve toplam söz varlığı ögesi içerisindeki oranı göz önünde bulundurulduğunda, Akademik Türkçe sağlık bilimleri ders kitaplarının öğrencilere kapsamlı bir söz varlığı sunduğu söylenebilir.

Fen bilimleri akademik Türkçe ders kitaplarındaki toplam farklı söz varlığı sayısı 7.175'tir. Fen bilimleri alanında öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı öğeleriyle akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarındaki tüm söz varlığı öğeleri karşılaştırıldığında öğrencilerin kullanmış olduğu 1.858 söz varlığı ögesinin hiçbir kitapta yer almadığı görülmüştür. Öğrencilerin fen konu alanı metnilerindeki toplam farklı söz varlığı sayısı 4.665'tir. Öğrencilerin fen konu alanı metnilerindeki toplam söz varlığının ($4.665 - 1.858 = 2.807$) 2.807'si akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarındaki söz varlıklarıyla aynıdır. Akademik Türkçe fen bilimleri kitaplarında olup öğrencilerin fen konu alanı metnilerde kullanılmayan söz varlığı sayısı ise ($7.175 - 2.807 = 4.368$) 4.368'dir.

Öğrencilerin fen bilimleri konu alanında bilmediği veya bilip de kullanmadığı söz varlığı sayısı 4.368'dir. Söz varlığı öğelerinin kullanım sıklığı ve toplam söz varlığı ögesi içerisindeki oranı göz önünde bulundurulduğunda, Akademik Türkçe fen bilimleri ders kitaplarının öğrencilere kapsamlı bir söz varlığı sunduğu söylenebilir.

5.1 Öneriler

Akademik Türkçe derslerinde yer alması gereken söz varlığı unsurlarının ne/ne kadar olması gerektiği ile ilgili ortak bir kanaat oluşturabilmek adına, bu ve buna benzer çalışmalardan elde edilen veriler incelenerek hareket edilebilir.

Tez çalışmasında incelenen Akademik Türkçe ders kitaplarında yer alan söz varlıklarından ve akademik söz varlığının tespitine yönelik olarak yapılmış başka çalışmalardan hareketle alanlara göre akademik dil söz varlığı listeleri oluşturulabilir. Daha sonra alanlara özgü olarak düzenlenmiş kelime listeleri hazırlanarak öğrencilerin ve öğretmenlerin hizmetine sunulabilir.

Akademik Türkçe ders kitaplarında karşılaşılan bazı kelimelerin TÜBA Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü ile TDK Türkçe Sözlük'te farklı kullanımlarının olduğu tespit edilmiştir. Tez çalışmasında kelimenin TDK Türkçe Sözlük'teki kullanımı esas alınmıştır. Farklı kullanılan bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

Tablo 52

TÜBA Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü ve TDK Türkçe Sözlük'te Farklı Kullanılan Kelimeler

TÜBA Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü	TDK Türkçe Sözlük
hükümet	hükûmet
ikidillilik	iki dillilik
anadil	ana dil
anadili	Ana dili
dilbilim	dil bilim
dilbilgisi	dil bilgisi
sözdizim	söz dizim

Dil kullanımında bu tür farklılıklar bir problem oluşturmaktadır, yabancı dil öğretiminde veya bilimsel dilin kullanımında bu farklılıklar daha da büyük bir kargaşaya sebebiyet vermektedir. Bu noktada Kara'nın (2011) da ifade ettiği gibi standart Türkçe esas olmalıdır.

Akademik dil öğrenimi genel amaçlı dil öğreniminden farklıdır. Laborda (2011, s.102) akademik dilin özel amaçlı dil öğretimi olarak değerlendirir ve bu kapsamda eğitim programının, etkinliklerin, metodolojinin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları tespit edilerek yabancı dil öğretiminin buna göre düzenlenmesi gerektiğini belirtir. Akademik Türkçe kurslarında, öğrencilerin gidecekleri bölümlerde öncelikli olarak kullanacakları bilgilerin

yer aldığı materyallerin hazırlanması, öğrencilerin bölümlerindeki uyum sürecini daha hızlı atlatmalarına katkı sağlayacaktır. Bu noktada Akademik Türkçe ders kitaplarının Fen Bilimleri, Sağlık Bilimleri ve Sosyal Bilimler olarak üç ana gruba ayrıldığı görülmektedir. Yabancı öğrencilerin çoğunluğunun eğitim gördüğü bölümlerden başlayarak öğrencilere ihtiyaç analizi yapılması ve ilgili bölümlerdeki öğretim üyelerinin de görüşlerinin alınmasıyla üretilcek söz varlığı listelerinin, öğrencilerin bölümlerine gittiklerinde alanlarına yönelik ihtiyaç duyacakları kelime eksikliği problemine bir nebze de olsa katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kelime bilgisindeki yetersizlik yabancı dil öğrenimi sürecini olumsuz etkileyen en önemli unsurlardan biridir. Çünkü kişinin öğrenmeyi hedeflediği dilde duygu ve düşüncelerini tam ve doğru olarak aktarabilmesi, dinlediği ve okuduklarını eksiksiz bir şekilde anlayabilmesinin yolu yeterli kelime bilgisinden geçmektedir. Bu nedenle yabancı dilde kelime öğretimi, üzerinde durulması gereken önemli bir bileşendir.

Akademik dil öğrenimi genel amaçlı dil öğreniminden farklıdır. Laborda (2011, s.102) akademik dilin özel amaçlı dil öğretimi olarak değerlendirir ve bu kapsamda, eğitim programının, etkinliklerin, metodolojinin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları tespit edilerek yabancı dil öğretiminin buna göre düzenlenmesi şeklinde tanımlar. Akademik Türkçe dersleri sürecinde, öğrencilerin gidecekleri bölümlerde öncelikli olarak kullanacakları bilgilerin yer aldığı materyallerin hazırlanması, öğrencilerin bölümlerindeki uyum sürecini daha hızlı atlatmalarına katkı sağlayacaktır. Bu noktada Akademik Türkçe ders kitaplarının Fen Bilimleri, Sağlık Bilimleri ve Sosyal Bilimler olarak üç ana gruba ayrıldığı görülmektedir. Yabancı öğrencilerin çoğunluğunun eğitim gördüğü bölümlerden başlayarak, öğrencilere ihtiyaç analizi yapılması ve ilgili bölümlerdeki öğretim üyelerinin de görüşleri alınmasıyla üretilcek söz varlığı listeleri, öğrencilerin bölümlerine gittiklerinde alanlarına yönelik ihtiyaç duyacakları kelime eksikliği problemine bir nebze de olsa katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yabancı öğrencilerin bölüm derslerini anlayabilecek seviyeye gelmeleri sadece TÖMER’lerdeki öğretim elemanlarının sorumluluğunda olan bir alan olarak görülmemelidir. Bölümde eğitim gören Türk öğrencilerden oluşturulacak akran gruplarıyla yabancı öğrencilerin söz varlığı eksikliklerinin giderilmesi amacıyla çeşitli etkinlikler veya faaliyetler yapılabilir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin akademik alandaki iletişim becerilerinde kullanacakları terim ve kavramların öğretimi kadar dil becerilerinin gelişimine yönelik araştırmaların da yapılması gerekmektedir. İnal (2007), öğrenciler akademik hayatlarında edindikleri bilginin büyük bir bölümünü yaptıkları okumalarla elde ettiğini belirtmektedir. Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin okuma becerilerinde ihtiyaç duyacakları edilgin söz varlığının geliştirilmesine yönelik etkinliklerin, materyallerin hazırlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Okumanın yanında derslerde, sempozyum, kongre gibi etkinliklerde dinleme becerisi aktif olarak kullanılacağından, öğrencilerin dinleme becerilerinde kullanacakları edilgin söz varlığı kapasitelerini geliştirmeye yönelik materyallerin hazırlanması dinleme sürecinde yaşanan aksaklıkların giderilmesinde katkıda bulunacaktır. Eğitim sürecinde öğrencilerin akademik başarıları genellikle yazdıklarıyla ölçülmektedir. Lisansüstü eğitim alan öğrencilerde akademik olarak yazma becerisi; makale, tez, proje, kitap vb. metinler ortaya koyma bakımında daha da önemlidir. Çünkü bilim dünyasında araştırmacılar birbirlerini yazdıklarıyla tanıyıp değerlendirmektedir. Curry ve Lillis, (2002) akademik yazmayı, lisans ve lisansüstü dönemde öğrenme ve öğretmenin kalbi, olarak değerlendirmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin eğitim görecekleri alandaki kavram ve terimlerin etkin söz varlıklarının geliştirilmesine yönelik materyal ve etkinliklerin hazırlanması, öğrencilerin akademik başarılarına doğrudan katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yine öğrenciler; bildiklerini aktarırken, bilmediklerini sorarken, sunum yaparken, tezlerini savunurken vb. durumlarda konuşma becerisini kullanmaktadır. Bu açıdan bakıldığında akademik olarak konuşmada kullanacakları etkin söz varlıklarının gelişimine yönelik hazırlanacak materyallere de ihtiyaç vardır diyebiliriz. Kısacası dil öğretim sürecinde becerilerden birini geri planda bırakmak, kelime öğretimine önem vermek veya tam tersi kelime öğretimine ağırlık vererek dilbilgisi kurallarını ve becerileri ihmal etmek sağlıklı bir dil gelişimini engelleyecektir. Dili bir bütün olarak ele alıp her alanda dengeli bir ilerleme sağlanması gerekir.

Yabancı dil öğretiminde kelime öğretimi; kullanım sıklığı yüksek olan kelimeler, akademik kelimeler ve terimler, kullanım sıklığı az olan kelimeler şeklinde bir sınıflandırma yapılarak ileri düzeylerdeki öğrencilerin zamanlarının büyük bölümünü akademik kelime ve terimlere ayırmaları faydalı olabilir.

Söz varlığı ile ilgili araştırmaların genellikle yazılı dilde gerçekleştirildiği sözlü dilde yapılan çalışmaların yazılı dilde yapılan çalışmalara göre çok daha az olduğu

görülmektedir. Bu nedenle sözlü dildeki söz varlığı üzerine de araştırmalar yapılması gerektiği söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Aarts, B., Chalker, S. ve Weinwr, E. (2014). *Oxford dictionary of English grammar*. Oxford: Oxford University Press.
- Açık, F. (2013). Dil politikaları bağlamında Türkçenin Öğretimi. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı*. (ss. 483-492). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Adzmi, N. A., Bidin, S. ve Ibrahim, S. (2009). The academic English language needs of industrial design students in UITM Kedah, Malaysia. *English Language Teaching*, 2(4), 170-178. Erişim adresi: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1083732>.
- Akarsu, B. (1998): *Dil-kültür bağıntısı*. İstanbul: İnkılâp Yayınları.
- Aksan, D. (2002). *Anadilimizin söz denizinde*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2006). *Anlambilim: anlambilim konuları ve Türkçenin anlam bilimi*. (4. Baskı). Ankara: Engin Yayınevi.
- Aksan, D. (2009). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksan, D. (2018). *Türkçenin söz varlığı*. Ankara: Bilgi Yayınları.
- Aksoy, Ö. A. (1936). *Bir dili öğrenmek için en lüzumlu kelimeler ve bu kelimelerin belirtme usulü*. Gaziantep: Gaziantep Halkevi Dil, Edebiyat, Tarih Şubesi Yayınları.
- Aksoy, Ö. A. (1988). *Atasözleri ve deyimler sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Akyol, H. (1997). Kelime öğretimi. *Milli Eğitim*, 134(Nisan-Mayıs-Haziran), 46-47.
- Albayrak, N. (2009). *Türkiye Türkçesinde atasözleri*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Alqahtani, M. (2015). The importance of vocabulary in language learning and how to be taught. *International Journal of Teaching and Education*, 3(3), 21-34. Erişim adresi: <https://ideas.repec.org/a/sek/jijote/v3y2015i3p21-34.html>.
- Apaydın, D. (2007). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir yöntem denemesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:218303).
- August, D., Carlo, M. Dressler, C. ve Snow, C. (2005) The critical role of vocabulary development for english language learners. *Learning Disabilities Research &*

Practice,20(1), 50–57. Erişim adresi:
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1540-5826.2005.00120.x>.

- Aydın, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarındaki kelime sıklığı ve seviyelere göre sözcük hazinesi çalışması*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:397374).
- Bağcı, H. ve Başar, U. (2013). Yazma öğretimi. M. Durmuş ve A. Okur, (Ed.), *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı* (ss. 309-331) Ankara: Grafiker Yayınları.
- Banguoğlu, T. (2007). *Türkçenin grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Barın, E. (1992). *Yabancılar Türkçenin öğretiminde bir metod denemesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 019980).
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 311-317. Erişim adresi:
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/156774>
- Baş, B. (2006). 1985-2005 yılları arasında çocuk edebiyatı sahasında yazılmış tahkiyeli metinlerin söz varlığı üzerine bir araştırma. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 191152).
- Baş, B. (2011). Söz varlığı ile ilgili araştırmalarda kullanılacak ölçütler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, XXIX, 27-61. Erişim adresi:
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/157052>
- Başkan, Ö. (2003). *Bildirişim insan-dili ve ötesi*. İstanbul: Multilingual.
- Başkan, Ö. (2006). *Yabancı dil öğretimi: ilkeler ve çözümler*. İstanbul: Multilingual Yayınevi.
- Bauman, J. (1996). Vocabulary resources for material writers. *The Materials Writers Newsletter*, 4(3), October, 1996. Erişim adresi: <http://jbauman.com/mat.art.html>.
- Baumann, J. F. ve Kameenui, E. J. (1991). Research on vocabulary instruction: ode to voltaire. J. Flood, J.M. Jenson, D. Lapp, J.R. Squire (Ed.), *Handbook of Research on Teaching The Language Arts* (ss.602-632). New York: Macmillan.
- Beyreli, L. (2017). Sözlü anlatım. L. Beyreli (Ed.). *Yazılı ve sözlü anlatım*. (s.141-160). (9.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

- Biber, D., ve Conrad, S. (2001). Quantitative corpus-based research: Much more than bean counting. *TESOL Quarterly*, 35, 331-336. Erişim adresi: https://www.jstor.org/stable/pdf/3587653.pdf?refreqid=excelsior%3Aaa0c79f27ae86e32c392adf20ea7acae&ab_segments=&origin=&acceptTC=1.
- Bilgin, M. (2006). *Anlamdan anlatıma Türkçemiz*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bölükbaş, F. (2013). The effect of language learning strategies on learning vocabulary in teaching Turkish as a foreign language. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 55-68.
- Büyükkız, K. K. ve Hasırcı, S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir değerlendirme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (21), 145-155. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/182885>.
- Catalán, R. M. J. ve Gallego, M. T. (2005). The receptive vocabulary of English foreign language young learners. *Journal of English Studies*, 5, 173-192. Erişim adresi: https://scholar.google.com.tr/scholar?hl=tr&as_sdt=0%2C5&as_vis=1&q=the+receptive+vocabulary+of+English+foreign+language&btnG=
- Council of Europe (2018), *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume*, Council of Europe Publishing, Strasbourg. Erişim adresi: www.coe.int/lang-cefr.
- Council of Europe (2021). Diller içi Avrupa ortak başvuru metni: öğrenme, öğretme ve değerlendirme -tamamlayıcı cilt- Erişim adresi: http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/04144518_CEFR_TR.pdf
- Coxhead, A. (2000). A new academic word list. *TESOL Quarterly*, 34, 213–238. Erişim adresi: https://www.jstor.org/stable/3587951#metadata_info_tab_contents.
- Curry, M. J. ve Lillis, T. M. (2002). Issues in academic writing in higher education. Coffin, C., Curry, M. J., Goodman, S., Hewings, A., Lillis, T. ve Swann, J. (Ed.), *Teaching Academic Writing: A Toolkit for Higher Education*. (ss. 1-18). London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203994894>
- Çal, A. (2015a). 1975-1980 yıllarındaki siyasi gazetelerde Türkçenin kullanımı. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:393109).

- Çal, A. (2015b). Türkiye’de farklı dönemlere ait kelime sıklığı çalışmaları üzerine bir değerlendirme. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(8), 715-730. Erişim adresi: <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/270316/>
- Çalışkan, N. (2013). Kavramsal anahtar modeli ile metafor ve deyi öğretimi. *Bilig*, 64, 95-122. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/234357>
- Çotuksöken, Y. (1988). *Deyimlerimiz*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- DeCarrico, J. S. (2001). Vocabulary learning and teaching. Celce-Murcia ve Marianne (Ed.). In *Teaching English as a Second or Foreign Language*. (ss. 285-299) Boston: Heinle ve Heinle.
- Demir, C. (2016). Türkçe eğitim-öğretim programları ve kişisel söz varlığı. *Millî Eğitim Dergisi*, 45(210), 141-161. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/441265>.
- Demir, D. (2017). Uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaçları. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:469372).
- Demir, S. ve Demiriz, H. S. (2019). Okuma eğitimi ve sözcük öğretimi. A. Okur ve G. Göçen (Ed.), *Türkçenin Sözcük Öğretimi* (ss. 39-62). Ankara: Nobel Yayınları.
- Demircan, Ö. (1983). Sözcük öğretimi ve Türkçe İngilizce sözcük yapım türleri üzerine bir karşılaştırma. *Türk Dili, Dil Öğretimi Özel Sayısı*, 379-380.
- Demirel, Ö. (2011). *Yabancı dil öğretimi dil pasaportu dil biyografisi dil dosyası*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Demirel, Ö. (2012). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dilidüzgün, Ş. (2014). Türkçe öğretiminde sözcük öğretme yöntemlerinin yeterliliği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 233-258. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/adyusbd/issue/1404/16614>.
- Dolmacı, M. (2015). *Akademik Türkçe kelime bilgisi üzerine bir derlem çalışması: yabancı dil olarak Türkçe öğretimine dair çıkarımlar*. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:419450).

- Dolunay, S. K. (2005). *Türkiye ve dünyadaki Türkçe öğretim merkezleri ve Türkoloji bölümleri üzerine bir değerlendirme*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Denizli. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Duverger, M. (1973). *Sosyal bilimlere giriş* (çev.: Ünsal Oksay). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Eğilmez, N. İ. (2010). *İlköğretim Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarına aktarımı*. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:271221).
- Ekmekçi, V. (2017). *Yabancılar Türkçe öğretiminde akademik okuryazarlık öğretimine yönelik bir eylem araştırması*. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:456661).
- Ergin, M. (2007). *Türk dilbilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Eryaman, M. Y. ve Kana, F. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde program sorunu. A. Şahin (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler*. (ss. 207-226). Ankara: Pegem Akdemi Yayınları.
- Evans, S. ve Green, C. (2007). Why EAP is necessary: A survey of Hong Kong tertiary students. *Journal of English for Academic Purposes*, 6, 3-17. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2006.11.005>.
- Faucet, L., West, M., Palmer, H. ve Thorndike, E.L. (1936). *The interim report on vocabulary selection for the teaching of english as a foreign language*. London: P.S. King.
- Fry, E. (1997). *1000 Instant words, the most common words for teaching, reading, writing and spelling*. Chicago.USA: Contemporary Publishing Group.
- Gardns, R. ve Redman, S. (1986). *Working with words: a guide to teaching and learning vocabulary*. USA: Cambridge University Press.
- Gencan, T. N. (1971). *Dil bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Göçen, G. ve Okur, A. (2015). Ortaokula yönelik söz varlığı araştırmalarının incelenmesi: tezler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3 (1), 64-79. doi: <https://doi.org/10.16916/adad.66746>

- Göçen, G. (2016). *Yabancılar için hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı* (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 431355).
- Göçen, G. (2019). Yabancı dil öğretiminde sözcük öğretimi yaklaşımları ve yöntemleri. A. Okur ve G. Göçen (Ed.), *Türkçenin Sözcük Öğretimi* (ss. 249-272). Ankara: Nobel Yayınları.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Göz, İ. (2003). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Grabe, W. (2002) *Dilemmas for the development of second language reading abilities in methodology in language teaching* U.K:CUP.
- Grabe, W. ve Stoller, F (2001) *Reading for academic purposes in teaching english as a foreign language*. USA:Heinle-Heinle.
- Güleryüz, H. (2002). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Güneş, F. (2013). Kelimelerin gücü ve zihinsel sözlük. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 1-30. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbid/issue/17335>
- Güneş, F. (2016). Türkçenin öğretim üstünlükleri ve zenginlikleri. *Milli Eğitim*, 210, 93-113. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/36140/406014>
- Gür, T. (2014). Bağlam temelli öğretimin ilkökul üçüncü sınıf öğrencilerine kelime öğretiminde kullanılması. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2014 (2), 242-253. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/goputeb/issue/7322/95822>.
- Güzel, A. ve Barın, E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Harit, Ö. (1971). *Kelime hazinesi araştırması*. Ankara: MEB Planlama Araştırma ve Koordinasyon Dairesi Yayın 103, Araştırma Bölümü.
- Harris, A. J. ve Sipay, E. R. (1990). *How to increase reading ability, a guide to development & remedial methods*. New York and London: Longman.
- Hatiboğlu, V. (1981). *Türk dilinde ikileme*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Heller, V. ve Morek, M. (2015). Academic discourse as situated practice: An introduction. *Linguistic and Education*, 31, 174-186. Erişim adresi: doi: <https://doi.org/10.1016/j.linged.2014.01.008>
- Hyland, K. (1997). Is EAP Necessary? A survey of Hong Kong undergraduates. *Asian Journal of English Language Teaching*, 7, 77-99. Erişim adresi: <https://www.cuhk.edu.hk/ajelt/vol7/art5.htm>.
- Hyland, K. ve Hamp-Lyons, L. (2002). EAP: Issues and directions. *Journal of English for Academic Purposes*, 1 (1), 1-12. Erişim adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1475158502000024>.
- İmer, K., Kocaman, A. ve Özsoy, S. (2011). *Dilbilim sözlüğü*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- İnal, B. (2007). Akademik amaçlı okuma izlencesi oluşturmadaki temel kriterler. *Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Journal of Arts and Sciences*, 7, 49-59. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/45259>
- İnce, B. (2013). Yabancı dil öğretiminin temel ve genel ilkeleri. M. Durmuş ve A. Okur, (Ed.), *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı* (ss. 143-156), Ankara: Grafiker Yayınları.
- İnce, B. ve Şenyiğit, Y. (2015). Yeni Hitit kitabındaki sözcük öğretime bağlam temelli bir bakış. *International Journal Of Human Science*, 12 (2), 965-979. Erişim adresi: <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/3071/1557>.
- Kana, F., Keskin, D. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe sözcük öğretimi. A. Şahin (Ed.). *Yabancı dil olarak Türkçe kuramlar, yaklaşımlar, etkinlikler*. (s. 417-440). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Kara, M. (2011). Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve metni doğrultusunda Türkçe öğrenen yabancılar A1-A2 seviyesinde Türkçe öğretim programı örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken ZfWT*, 3(3), 157-195. Erişim adresi: <https://www.dieweltdertuerken.org/index.php/ZfWT/article/viewArticle/287>
- Karaağaç, G. (2013). *Dil bilimi terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Karaağaç, G. (2013b). *Anlam bilimi ve iletişim*. İstanbul: Kesit Yayınları.

- Karadağ, Ö. (2005). *İlköğretim I. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 160509).
- Karadağ, Ö. (2021). *Kelime öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Karakuş, İ. (2000). *Türkçe, Türk dili ve edebiyatı öğretimi (öğretmen el kitabı)*. Ankara: Sistem Ofset Yayınları.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Karatay, H. (2007). Kelime öğretimi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27 (1), 141-153. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/77174>.
- Karatay, H. (2020). Söz varlığı ile ilgili temel kavramlar. H. Karatay (Ed.). *Dil Eğitiminin Temel Kavramları*. (s.227-260). Ankara: Asos Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu yayınları.
- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi grammeri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kurt, B. (2019). Sözcük eğitiminin temel kavramları. Ü. Şen (Ed.), *Dil Eğitiminin Temel Kavramları*. (ss. 131-155). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Kurudayıoğlu, M. (2005). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma*. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 159613).
- Kurudayıoğlu, M. ve Dölek, O. (2019). Söz varlığı ve sözcük öğretiminin önemi. A. Okur ve G. Göçen (Ed.), *Türkçenin Sözcük Öğretimi* (ss. 19-36). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kurudayıoğlu, M. ve Karadağ, Ö. (2005). Kelime hazinesi çalışmaları açısından kelime kavramı üzerine bir değerlendirme, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 293-307. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/6756/90860>.
- Laborda, J. G. (2011). Revisiting materials for teaching languages for specific purposes. *3L: The Southeast Asian Journal of English Language Studies*, 17(1), 102 –112. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED524345.pdf>
- Laufer, B. (1992). How much lexis is necessary for reading comprehension?. In: Arnaud, P.J.L., Béjoint, H. (eds) *Vocabulary and Applied Linguistics*. Palgrave Macmillan, London. Erişim adresi: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-349-12396-4_12.

- Leech, G., Rayson, P. ve Wilson, A. (2001). *Word frequencies in written and spoken English*. London: Routledge
- Memoğlu Süleymanoğlu, H. (2006). *Türkçenin ters sıklık sözlüğü*. Ankara: Kurmay Kitap Yayın Dağıtım.
- Nagy, W. ve Townsend, D. (2012). Words as tools: learning academic vocabulary as language acquisition. *Reading Research Quarterly*, 47, 91-108. doi: <https://doi.org/10.1002/RRQ.011>.
- Nassaji, H. (2006). The relationship between depth of vocabulary knowledge and L2 learners' lexical inferencing strategy use and success. *The Modern Language Journal*, 90(3), 387-401. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2006.00431.x>
- Nation, I. S. P. (1990). Teaching ve learning vocabulary. Boston: Heinle ve Heinle Publishers.
- Nation, I.S.P (2001). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Nelson, J. R. ve Stage, S. A. (2007). Fostering the development of vocabulary knowledge and reading comprehension though contextually-based multiple meaning vocabulary instruction. *Education and treatment of children*, 1-22. Erişim adresi: https://www.jstor.org/stable/42899916#metadata_info_tab_contents
- Neuman, S. B. ve Dwyer, J. (2009). Missing in action: vocabulary instruction in pre-K. *The Reading Teacher*, 62(5), 384-392. doi: <https://doi.org/10.1598/RT.62.5.2>
- Okur, A. (2013). Yaşam boyu okuma için okuma öğretimi. A. Okur (Ed.), *Yaşam Boyu Okuma Eğitimi*. (ss. 1-45). Ankara: Pegem Akademi Yaayınları.
- Onan, B. (2013). *Dil eğitiminin temel kavramları*. (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Onan, B. (2016). Söz varlığı terminolojisi üzerine bir analiz çalışması. *Milli Eğitim*, 210, (11-29). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/441259>.
- Ölker, G. (2011). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü (1945-1950 arası)*. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:280969).
- Öz, G. (2012). *İlköğretim sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı bakımından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 314240).

- Özbay, M. (2009a). *Anlama teknikleri: I okuma eğitimi*. (1. Baskı). Ankara: Öncü Kitap.
- Özbay, M. (2009b). *Anlama teknikleri: II dinleme eğitimi*. (1. Baskı). Ankara: Öncü Kitap.
- Özbay, M. ve Melanlıoğlu, D. (2008). Türkçe eğitimde kelime hazinesinin önemi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 30-45. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/146323>.
- Özbay, M., Büyükkiz, K., ve Uyar, Y. (2011). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki kelime hazineleri üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (15), 149-174. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/183309>.
- Özbay, M., ve Melanlıoğlu, D. (2009). Türkçe eğitiminde deyimlerin öğretme öğrenme süreci bakımından değerlendirilmesi. *Millî Eğitim*, 38 (181), 8-19. Erişim adresi: <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/90143/>
- Özdemir, C. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde ders malzemelerinin önemi ve işlevsel ders malzemelerinin nitelikleri. *Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (1), 2049-2056. Erişim adresi: <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423933236.pdf>
- Özkan, B. (2019). Yabancı dil öğretiminde derlem kullanımı ve sözcük öğretimi. A. Okur ve G. Göçen (Ed.), *Türkçenin Sözcük Öğretimi* (ss. 347-372). Ankara: Nobel Yayınları.
- Öztürk, H. (2013). *1980'den 2010 yılına okunurluğu yüksek Türk romanlarının sözvarlığı açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No:342335)
- Pars, V.B. ve Pars, C.B. (1954). *Okuma psikolojisi ve ilk okuma öğretimi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Pierce, J. (1960). *Türkçe kelime sayımı (a frequency count of Turkish words)*. Ankara: MEB Yayın Müdürlüğü Basılı Eğitim Malzemeleri Hazırlama Merkezi.
- Pilav, S. (2008). *Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin söz varlığı üzerine bir araştırma*. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:218471).
- Read, J. (2000). *Assessing vocabulary*. New York: Cambridge University Press.

- Richards, J. C. ve Schmidt, R. W. (2013). *Longman dictionary of language teaching and applied linguistics*. London: Routledge.
- Sarıkaya, B. (2019). Akademik dil ve yazının önemi. M. N. Kardaş ve R. Koç (Ed.), *Türk Dili 2 Akademik Yazma Eğitimi*. (ss. 1-16). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Saville-Troike, M. (1984). What really matters in second language learning for academic achievement? *TESOL Quarterly*, 18 (2), 199-219. Erişim adresi: https://www.jstor.org/stable/3586690?origin=crossref#metadata_info_tab_contents.
- Scarcella, R. (2003). Academic English: A conceptual framework. University of California. Erişim adresi: <https://escholarship.org/content/qt6pd082d4/qt6pd082d4.pdf?t=1w7x0w>.
- Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sedita, J. (2005). Effective vocabulary instruction. *Insights on Learning Disabilities*, 2(1), 33-45. Erişim adresi: <https://www.cgcatogo.com/uploads/1/0/6/7/10675379/effective-vocabulary-instruction.pdf>.
- Serin, N. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitapları ile bu kitapları kullanan öğrencilerin söz varlığının karşılaştırılması*. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:485700).
- Sertel, A. (2006). *Tecrübenin dili konu konu atasözleri*. İstanbul: Pozitif Yayınları.
- Shepherd, F. (1987). *College vocabulary skills*. Hough Mifflin Company: Boston, USA.
- Snow, C.E. (2010). Academic language and the challenge of reading for learning about science. *Science*, 328(5977), 450–452. doi:10.1126/science.1182597.
- Susanto, A. (2017). The teaching of vocabulary: a perspective. *Jurnal Kata: Penelitian Tentang Ilmu Bahasa Dan Sastra*, 1 (2), 182-191. doi: <http://doi.org/10.22216/jk.v1i2.2136>.
- Şahin, H. (2006). Terimlerin genel dile yansımalarına dair bazı gözlemler. *Erciyes Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (20), 123-129. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erusosbilder/issue/23753/253082>

- Şimşek, R. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe eğitiminde kullanılan materyallerin akademik söz varlığı bakımından derlem tabanlı incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), 345-364 . doi: 10.32321/cutad.909625
- Takac, V.P. (2008). *Vocabulary learning strategies and foreign language acquisition*. Clevedon Buffalo Toronto: Multilingual Matters Ltd.
- TDK Türkçe Sözlük (2011). *Türkçe sözlük*. (On birinci baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları: Ankara.
- Temur, T. (2006). *İlköğretim 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin yazı dilindeki kelime hazinelerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:187669).
- Thurstun, J., ve Candlin, C. (1998). Concordancing and the teaching of the vocabulary of academic English English for Specific Purposes, 17 (3), pp. 267-280. Erişim adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0889490697000136>.
- Tok, M. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde akademik yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik uygulamalı bir çalışma. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:345895).
- Toklu, O. (2015). *Dilbilime giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Topaloğlu, A. (2019). *Dil bilgisi terimleri sözlüğü*. (2. Baskı). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Tosunoğlu, M. (1998). İlköğretim okuluna başlayan öğrencilerin okuma yazma öğrenmeden önceki kelime serveti üzerine bir araştırma. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:073820).
- Tüfekçioğlu, B. (2018a). *Yabancı dil olarak akademik Türkçe: sosyal bilimlerde akademik ve teknik söz varlığı*. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:488551).
- Tüfekçioğlu, B. (2018b). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde akademik sözcükler sosyal bilimlerde derlem tabanlı bir çalışma*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Türkiye Maarif Vakfı (TMV) (09.09.2022). <https://turkiyemaarif.org/page/2018-DUNYADA-MAARIF-16>
- URL 1 <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden 23.12.2019 tarihinde erişilmiştir.

- URL 2 https://www.haberturk.com/prof-dr-seref-ates-turkce-en-cok-ogrenilen-5-inci-yabanci-dil-2957862?fbclid=IwAR2JP3LyESlGY0zSQAe5Wn_quJJDQ39aOhPgsUHvtKIQNfhJybRBoFTeDnk adresinden 02.02.2021 tarihinde erişilmiştir.
- URL 3 <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/hedef-odakli-uluslararasilasma.aspx> adresinden erişilmiştir.
- Uzun, N. E. (2004). *Dilbilgisinin temel kavramları*. İstanbul: Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi.
- Vandewalle, J. (1999). Pratik Türkçe öğretiminde karşılaşılan bazı sorunlar ve çözümleri. *A. Ü. Tömer Dil Dergisi*, 82. Erişim adresi: <http://users.telenet.be/orientaal/pratik.html>.
- Vardar, B. (1998). *Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü*. İstanbul: ABC Kitabevi.
- White, C. S. ve Alexander, P. A. (1988). *Effects of age, vocabulary knowledge, gender, ethnicity, and socioeconomic status on young children's analogy performance*. American Educational Research Association, New Orleans. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED297888.pdf>.
- Wilkins, D. (1972). *Linguistic in language teaching*. London: Edward Arnold National Middle School Association.
- Yang, M.N. (2015). A nursing academic word list. *English for Specific Purposes*, 37, 27–38. Erişim adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0889490614000350>.
- Yelbay, Y. (2015). Sözcük bilgisi öğretimi. N. Bekleyen (Ed.), *Dil Öğretimi*. (ss. 351-369). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, C., Okur, A., Arı, G. ve Yılmaz, Y. (2006). *Kuramdan uygulamaya Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yunus Emre Enstitüsü (YEE). (10.9.2022). https://www.yee.org.tr/sites/default/files/yayin/2021_faaliyet_raporu.pdf
- Yurtbaşı, M. (1994). *Sınıflandırılmış Türk atasözleri*. Ankara: Özdemir Yayıncılık.

- Yurtbaşı, M. (2004). *Sınıflandırılmış Türkçe deyimler*. İstanbul: Arion Yayınevi.
- Zhang, J. L. ve Anual, S. B. (2008). The role of vocabulary in reading comprehension: The case of secondary school students learning English in Singapore. *RELC Journal*, 39(1), 51-76. Doi: <https://doi.org/10.1177/0033688208091140>.
- Zimmerman, C. B. (1997). Historical trends in second language vocabulary instruction. J. Coady ve T. Huckin (Ed.), *Second Language Vocabulary Acquisition* (ss. 5-19). Cambridge: Cambridge University Press. Erişim adresi: https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=g0eSfesA-0C&oi=fnd&pg=PA5&dq=historical+trends+in+second+language+vocabulary+instruction&ots=Bgl7Qy2VwS&sig=GRP6LIU0c6SdgfFolXlaK5daU&redir_esc=y#v=onepage&q=historical%20trends%20in%20second%20language%20vocabulary%20instruction&f=false.